

BIBLIOTECA DEL SENATO
DELLA REPUBBLICA ITALIANA

5386

 SISMANCILIO
MILANO

SISMANOGILIO
MEGARO

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΥΠΟ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΑΥΡΟΦΡΥΔΟΥ

ΒΡΑΒΕΥΘΕΝ ΥΠΟ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΝ ΔΕ

375

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΒΙΩΣΙΝ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

ΔΑΠΑΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ

ΤΗΣ ΕΦΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΑΥΤΗΣ.

ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΜΑΛΘΕΙΑΣ.

1871.

Δ. ΜΑΥΡΟΦΡΥΔΗΣ.

ΤΩ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΩ ΤΩ ΠΡΩΤΩ

ΑΝΑΤΙΘΕΤΑΙ.

SISMANOGLIO
MEGARO

ΒΑΣΙΛΕΥ,

Τὸ δοκίμιον τῆς ιστορίας τῆς πολλὰ κατὰ τοὺς αἰῶνας παθούσης, μιᾶς δὲ διατελούσης ἑλληνικῆς γλώσσης, αὐτὴν τεκμηριούσης τὴν μετὰ πολλὰς τύχας ἐνότητα τοῦ ἔθνους, οὗ Σὺ βασιλεύεις, εἰκότως τῷ Σῶ κοσμεῖται ὀνόματι.

Εἴη δέ Σου εὐδαίμων ἡ βασιλεία καὶ πρὸς εὐδαιμονίαν οὗ ἄρχεις ἔθνους ἄγουσα.

Τὸ Δοκίμιον τοῦτο συγγραφέν κατὰ τὸ Τσοκάνιον διαγώνισμα, οὗ καὶ τὴν ὑπὸ τῆς πρυτανίας ἀνάπτυξιν παρατάττομεν, ἐβραβεύθη τῷ 1860 παμφηφεί ὑπὸ τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς, τῆς ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τούτῳ κατασταθείσης, ἧς ὁ εἰσηγητὴς Κύριος Εὐθ. Καστόρχης ἀνέγνωσεν τὴν δέουσαν ἔκθεσιν.

Τὸ χειρόγραφον τούτου ἡ ἐφορία τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς πρὸ ἐτῶν ἀγοράσασα παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ συγγραφέως καὶ συνειδυῖα τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ, προθύμως ἐπεχείρησεν τὴν χαλεπὴν καὶ πολυδάπανον αὐτοῦ ἔκδοσιν, πεποιθυῖα ὅτι προσφέρει εἰς τὸ πανελλήνιον πρωτότυπον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον πόνημα.

Ἐν Σμύρνῃ 1872. Κατὰ Ἰανουάριον.

« Ἱστορία τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης. »

Διασάφησις τοῦ θέματος ἡ ὁδηγία
πρὸς τοὺς μέλλοντας ν' ἀγωνισθῶσι.

Γνωστὸν εἶναι τοῖς πᾶσιν, ὅτι γλώσσά τις δημώδης ἑλληνικὴ ἀπὸ αἰώνων ἤδη ἐλαλεῖτο καὶ ἐν μέρει ἐγράφετο. Ἐν δὲ τοῖς μικρὸν πρὸ ἡμῶν χρόνοις ἠθέλησε τὸ ἔθνος νὰ μεταχειρισθῇ ἐπὶ μᾶλλον τὴν ζῶσαν ταύτην γλῶσσαν, ὥς ὄργανον προσφορώτατον πρὸς ταχυτέραν καὶ εὐχερεστέραν ἀνάκτησιν καὶ διάδοσιν τῶν προγονικῶν ἐπιστημῶν καὶ πάσης ἄλλης μαθήσεως· καὶ λοιπὸν ἐπεχειρήθη ἡ καθάρισις καὶ διόρθωσις ταύτης τῆς ἐπὶ πολὺ εἰς μόνον σχεδὸν τὰ στόματα τοῦ κοινοῦ λαοῦ ἐγὼ καταλειφθείσης γλώσσης, ὅτε δὴ καὶ συνείδον ἄνδρες τινὲς τὴν πολλὴν αὐτῆς ἀξιολογότητα καὶ ἐτράπησαν ἐπὶ παντοίας ἐρεῦνας περὶ τῶν αὐτῆς ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ διαφόρων μεταβολῶν κατὰ τε τὰ σημερινόμενα τῶν λέξεων καὶ τὰς συντάξεις καὶ τοὺς ἐτυμολογικοὺς τύπους καὶ ἀνέγραψαν πολλὰς καὶ σοφὰς παρατηρήσεις. Τοιοῦτος ἐρευνητὴς ἐν τοῖς πρώτοις ὑπῆρξεν ὁ ἀοίδιμος Α. Κοραῆς (1), ἀλλὰ καὶ ἕτεροι, ὡς ὁ Α. Χριστόπουλος (2), Κ. Οἰκονόμος (3), Α. Μουστοξύδης (4) καὶ εἴτις ἄλλος, ἕκαστος κατὰ τὸν οἰκτεῖον αὐτοῦ τρόπον ἀνίχνευσαν πολλὰ γλωσσικά. Οὐχ ἥττον ὅμως ἔμενε μέχρι τοῦδε ἐν πολλοῖς ἀνεξήγητος ἡ ὅλη πορεία τῆς γλώσσης· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡ ἱστορία αὐτῆς περιεμένετο καὶ ἐποθεῖτο. Νῦν δὲ πρὸς καταρτισμὸν τῆς ζητουμένης ταύτης συγγραφῆς ἀνάγκη πρῶτον νὰ μελετηθῶσι τὰ τῶν προμνησθέντων ἀνδρῶν βοηθη-

(1) Ἐν τοῖς διαφόροις αὐτοῦ προλεγόμενοις καὶ σχολίαις εἰς Ἑλλήνας συγγραφεῖς καὶ ἐν τοῖς 5 τόμοις τῶν Ἀτάκτων, 1828—1855.

(2) Ἐν τῇ αἰθλοδορικῇ Γραμματικῇ, Βιέννη 1805, καὶ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ἀρχαιολογήμασιν, Ἀθήναις 1855.

(3) Ἐν τῷ περὶ τῆς γνησίας προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, Παιτρύπαις 1850.

(4) Ἐν τινὶ διατριβῇ ἰταλιστῇ συνταχθείσῃ τὸ 1825 καὶ μεταφρασθείσῃ ὑπὸ Π. Χιώτου, ἐπιγραφομένη δὲ Περὶ τῆς παρούσης ἑλληνικῆς γλώσσης, Ζακύνθος 1851.

τικά βιβλία, εἴτα δ' ἐξ ὑπαρχῆς καὶ εὐσυνειδήτως ν' ἀναζητηθῶσιν ἐν τοῖς ἀρχαίαις ἑλληνικοῖς συγγράμμασιν αἱ ἀρχαὶ τῆς καθ' ἡμᾶς γλώσσης καὶ μερικώτερον ν' ἀναγνωσθῶσιν ἐπὶ τούτῳ τὰ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἔτι χρόνων βιβλία, ἐκδεδομένα τε καὶ ἀνέκδοτα, ὅσα κατὰ τὸ δυνατόν προσιτὰ, οἷον νόμοι πολιτικοί, πρακτικὰ συνόδων, διπλωματικά ἔγγραφα παντοῖα καὶ ἐπιστολαὶ, χρυσόβουλλα αὐτοκρατόρων, διαθηκῆαι, ἱστορικὰ ποιήματα, δημώδη ἄσματα κτλ. καὶ ἐκ πάντων τούτων νὰ ἱστορηθῶσι κατὰ τὴν πρέπουσαν χρονολογικὴν τάξιν αἱ διάφοροι φάσεις τῆς νεωτέρας γλώσσης, πρὸ πάντων δὲ καὶ ἐξαιρέτως νὰ ὁρισθῇ ὅσον ἐνδέχεται ἀκριβῶς τὸ πότε ἐξέλιπεν ἡ χρῆσις τῆς ἀπαρεμφάτου καὶ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως, τῶν ἀπλῶν χρόνων μέλλοντος παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ, τῆς δοτικῆς, τῶν θηλυκῶν καὶ οὐδετέρων μετοχῶν, πολλῶν προθέσεων καὶ μορίων καὶ εἴ τι τοιοῦτο καίριον. Νὰ πορισθῶσι δὲ, εἰ δυνατόν, καὶ συμπεράσματα ἀσφαλῆ περὶ τοῦ ἂν ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἐξέλιπον ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ξένων ἔθνων, ἢ ὡς ἐκ τῆς κατὰ μικρὸν ἐσωτερικῶς ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γενομένης μεταμορφώσεως τοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐκφράζεσθαι.

Ἡ ἱστορικὴ δὲ αὕτη ζήτησις δὲν πρέπει, ὡς φαίνεται, ν' ἀναδράμῃ πολὺ ἐπέκεινα τῶν πτολεμαϊκῶν χρόνων, καθ' οὓς ἡ κοινὴ λεγομένη γλῶσσα ἐπὶ μᾶλλον ἤρξατο νὰ ἐπικρατῇ, ἐκλείπουσιν κατὰ μικρὸν τῶν διαφορῶν τῆς Ἑλλάδος διαλέκτων, ἂν καὶ τινες τύποι καὶ φράσεις τῆς νῦν ὁμιλουμένης φωνῆς μέχρις Ὀμήρου δικαίως ἀνάγονται. Βέβαιον δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους διαδόσεως τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ ἔτι μᾶλλον τῆς Νέας Διαθήκης, πολλὰ νεωτερικώτερα εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν εἰσεχώρησαν, ἅπερ καὶ ἐρριζώθησαν καὶ ζῶσι μέχρι τῆς σήμερον, ἔχοντα καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναβλαστῆσεως. Τῶν προϊόντων λοιπὸν ἐκείνων καὶ τῶν ἐφεξῆς χρόνων ἡ μελέτη σπουδῆς ἰδιαιτέτης ἀξία κρίνεται. Τὰ δὲ τῶν προτέρων χρόνων γλωσσικὰ δίκαιον τροχάδην νὰ ἐκτεθῶσιν, ἢ μᾶλλον νὰ παραληφθῶσιν ὡς λήμματα εἰς τὴν καθόλου θεωρίαν. Ὁμοίως τροχάδην πρέπει νὰ ψαυθῇ καὶ τὸ περὶ τῆς προφορᾶς καὶ τῆς νεωτερικώτερης στιχουργίας ζήτημα, διότι ταῦτα, εἰ καὶ μὴ ἄσχετα, ἀλλὰ καὶ μάλα σχετικὰ πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἔχουσιν ὅμως καθ' ἑαυτὰ μεγάλην ἔκτασιν καὶ ἤδη παρ' ἄλλων ἀρκούντως πως ἐξετέθησαν ἐν ἰδίῳ συγγράμμασιν. Οὕτω δύναται ἐν ἐπιμέτρῳ τῆς ζητουμένης συγγραφῆς νὰ ρηθῇ τι καὶ περὶ τῶν νῦν ἔτι ἐν Ἑλλάδι ὑφισταμένων διαλεκτικῶν διαφορῶν, διότι καὶ αὗται θεωρητέαι ἰδιαιτέρων πραγματειῶν ὑποθέσεις· ὁλοσχερῶς δὲ τις αὐτῶν μνεία

μόνον φαίνεται ἀρκοῦσα πρὸς δῆλωσιν καθολικωτέραν τῶν τυχόν τῆς ἑθνικῆς ἡμῶν γλώσσης.

Μέθοδον συντάξεως τὴν ἀρίστην θέλει βέβαια ὑπαγορεύσει εἰς τοὺς ἀσχοληθησομένους εἰς τὸ θέμα τοῦτο αὐτὴ ἡ ἐμβριθὴς σπουδὴ τοῦ πράγματος· ἡμεῖς συνιστῶμεν μάλιστα τὸ μὴ ἀφίστασθαι τῆς χρονολογίας ἐν τῇ ζητήσει κατ' οὐδένα λόγον, ἵνα ἡ συγγραφὴ παράσχη σαφεῖς ἀνακεφαλαιώσεις, περιεχούσας πιστὰς εἰκόνας τῶν μετατροπῶν τῆς δημώδους γλώσσης τῶν διαφόρων ἐποχῶν μέχρι τέλους τοῦ παρελθόντος αἵωνος. Αἱ δὲ παραπομπαὶ εἰς τε τὰ ἀρχαῖα καὶ νεώτερα βιβλία ἀπαιτοῦνται ὡς οἷόν τε ἀκριβεῖς.

Τοσαῦτα ἐκρίθησαν ἀναγκαῖα εἰς ὑπόμνησιν, καὶ πρὸς αὐτὰ συμμορφούμενοι οἱ μέλλοντες νὰ συγγράψωσι παρασκευάζουσι τὸ κατ' αὐτοὺς εὐχερεστέραν πολὺ καὶ δικαιότεραν τὴν ἀντιπαραβολὴν καὶ κρίσιν τῶν ἑαυτῶν πραγματειῶν.

Ἀθήνησι, τῇ 18 ἰουλίου 1856.

Ὁ Πρύτανις

ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 1 — 3.

ΜΕΡΟΣ Α'. Περιγραφικόν.

Σύνοψις τῆς ἐξωτερικῆς ἱστορίας τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης Σελ.
5 — 34

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ.

Περὶ τῶν φθόγγων καθ' ὅλου καὶ τῆς προφορᾶς των.

Α' φωνήεντες ἢ φωνήεντα 34 — 45
Β' σύμφωνοι ἢ σύμφωνα 46 — 58

ΜΕΡΟΣ Β' Ἀναλυτικὸν ἢ κυρίως Γραμματικόν.

Τμήμα Β' τὸ τυπικὸν ἢ τυπολογικόν 59 — 60

Σχηματισμὸς τῶν θεμάτων	60 — 63
Προθέματα	63 — 65
Αὔξεις	65 — 72
Ἡ ἀναδίπλωσις	72 — 79
Τὰ ἀχώριστα μόρια	79 — 83
Προθέσεις	83 — 110
Ἐπιθέματα	110 — 141
Ἐπενθέματα	141 — 144
Τὸ ῥῆμα	144 — 164
Ἑνεργητικαὶ καὶ μέσαι καταλήξεις	164 — 182
Τὰ συνδετικὰ φωνήεντα	182 — 192
Τὰ παρεπόμενα τῶν ῥημάτων	192 — 193

Τὰ γένη (διαθέσεις) τῶν ῥημάτων	193—215
Τὰ πρόσωπα καὶ οἱ ἀριθμοὶ	215—221
Χρόνοι	221—225
Α' ἀπλοὶ χρόνοι	225
Β' σύνθετοι χρόνοι	225
Γ' περιφραστικοὶ	226—248
Οἱ δυνητικοὶ καλούμενοι τύποι	248—249
Περίφρασις διὰ τοῦ βοηθητικοῦ θέλω	249—250
Περίφρασις διὰ τοῦ νά	250—251
Οἱ ἀόριστοι τῆς ἐλληνικῆς	251—259
Οἱ παθητικοὶ ἀόριστοι καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν μέλλοντες	259—299
Οἱ παρακείμενοι, οἱ ὑπερσυντελικοὶ καὶ οἱ τετε- λεσμένοι (μετ' ὀλίγον) μέλλοντες τῆς ἀρχαίας	300—309
Περὶ τῶν περιφραστικῶν χρόνων ἰδίως	309—331
Οἱ παρακείμενοι καὶ οἱ ὑπερσυντελικοὶ τῆς καθ- ομιλουμένης	331—340
Αἱ ἐγκλίσεις	340—342
Ἡ ὑποτακτικὴ	342—345
Ἡ εὐκτικὴ	345—355
Ἡ εὐκτικὴ ἐν τῷ ἐξηρημένῳ λόγῳ	355
Α' ὑποθετικαὶ προτάσεις	356—361
Β' τελικαὶ προτάσεις	361—368
Γ' ἀναφορικαὶ καὶ χρονικαὶ προτάσεις	368—381
Δ' εἰδικαὶ ἢ ἐκθετικαὶ προτάσεις διὰ τῶν μορ- φῶν ὅτι καὶ ὥς	381—396
Τὰ ὀνόματα	396—437
Τὸ ἀπαρέμφατον	437—458
Ἡ μετοχὴ	458—468
Τὰ παρεπόμενα τῶν ὀνομάτων — Τὰ γένη	468—472
Οἱ ἀριθμοὶ	472
Αἱ πτώσεις	472—476
Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ	476—480
Ἡ ἐν. ὀνομαστ. τοῦ θηλυκοῦ ἰδίως	480—488
Ἡ ἐν. ὀνομαστ. τοῦ οὐδετέρου ἰδίως	488—489
Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ	489
Ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ	490—497
Ἡ ἐν. ἀφαιρετικὴ	497—499
Ἡ ἐν. γενικὴ	499—502

Ἡ ἐν. δοτικὴ	502—521
Δυϊκοῦ ὀνομ. αἰτιατ. καὶ κλητικὴ	521—525
Δυϊκὴ γεν. καὶ δοτικὴ	525—527
Πληθυντ. ὀνομαστικὴ	527—532
Πληθυντ. αἰτιατικὴ	532—536
Πληθυντ. γενικὴ	536—537
Δοτικὴ (ἀρχ. τοπικὴ)	538—539
Πτωσισειδῆ ἐπιθέματα	540—541
Τὰ ἐπίθετα καὶ ἰδίως οἱ βαθμοὶ τῆς παραθέσεως	541—548

Τὰ ἀριθμητικά.

α) Τὰ ἀπόλυτα	549—558
Παραδείγματα (τούτων)	558—565
β) Τὰ τακτικά	565—567
γ) Τὰ διανεμητικά	567—568
δ) Οὐσιαστικὰ ἀριθμητικά	569—570
ε) Πολλαπλασιαστικά	570—571
ς) Κλασματικά	571—573
ζ) Αριθμητικά ἐπιρρήματα	573—575
Τὰ ἄρθρα	575—579

Ἀντωνυμίας.

α) προσωπικαὶ	579—589
β) κτητικαὶ	589—592
γ) αἱ αὐτοπαθεῖς καὶ αἱ ἀλληλοπαθεῖς	592—594
δ) αὐτὸς = αὐτὸς	594—599
ε) δεικτικαὶ	599—608
ς) ἀναφορικαὶ	608—613
ζ) ἐρωτηματικαὶ	613—620
ή) ἀόριστοι ἀντωνυμίας	620—636
θ) ἐπιμεριστικαὶ	637—638
Τὰ ἐπιρρήματα	638
1) Τοπικὰ ἐπιρρήματα	639—652
2) Χρονικὰ ἐπιρρήματα	652—677
3) Τροπικὰ	677—686
4) Ποσότητος ἐπιρρήμ. καὶ ἐπιτάσεις	686—693

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἡ περὶ τὴν γλῶσσαν ἐπιστήμη (ἡ γλωσσικὴ ἢ γλωσσολογία) ἦτοι 1) ἐρευνᾷ τὴν γλῶσσαν καθ' ὅλου τε καὶ εἰς πληθὺν ἀτόμων γλωσσικῶν διαιρουμένην· ἀνευρίσκει τὰς τῶν γλωσσῶν συγγενείας ἢ, περὶ μιᾶς τινος γλώττης προκειμένου, τὰς οὐσιώδεις διαφοράς, καθ' ἃς αὕτη εἰς διαλέκτους διακρίνεται, τὰς τούτων πρὸς ἀλλήλας τε καὶ πρὸς τὴν κοινὴν ῥίζαν σχέσεις καὶ τοιοῦτοτρόπως τὰς διατάσσει εἰς σύστημα φυσικὸν καὶ ὄχι ἀβυθαίρετον· ἢ 2) ἐξετάζει ἀνατομικῶς, ὡς εἰπεῖν, τὰ καθ' ἕκαστον μέρος, ἐξ ὧν σύγκειται ἡ γλῶττα. Τὸ μὲν πρότερον ἔργον ἐκτελοῦσα καλεῖται περιγραφικὴ γλωσσολογία ἢ εὐρύτερον γλωσσικὴ ἐθνογραφία, τὸ δὲ δεύτερον ἀναλυτικὴ γλωσσολογία ἢ γραμματικὴ.

Ἡ περιγραφικὴ γλωσσολογία ἢ ἡ γραμματικὴ, εἴτε τὸν ὅλον βίον εἴτε μίαν τινὰ ἡλικίαν τῆς γλώσσης ἐρευνᾷ, κατὰ τὰ μέρη τῆς γλώσσης καὶ τὰς τῆς ἐρέυνης ἐπόψεις διαιρεῖται εἰς α.) φθορολογίαν ἢ φθορολογικόν, ἀσχολουμένην περὶ τὴν ἔρευναν τῶν φθόγγων, πόσοι τε καὶ ποῖοι ἐν τῇ προκειμένῃ γλώσσῃ, ποίᾳς μεταβολῆς ἢ πάθῃ παρὰ τὸν βίον αὐτῆς ὑπέστησαν, τῆς ἐκάστοτε σχέσεως τοῦ φωνήεντος στοιχείου πρὸς τὸ σύμφωνον, τοῦ χρόνου τῶν συλλαβῶν καὶ τῆς προσωδίας ἢ τοι τοῦ τόνου, τοῦ περὶ τὸν συνδυασμὸν τῶν φθόγγων νόμου καὶ τῶν λοιπῶν περὶ εὐφωνίας, εὐεπείας καὶ ἁρμονίας· β.) τὴν τυπολογίαν ἢ μορφολογίαν, ἐξετάζουσιν τοὺς λεξικοὺς τύπους τῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν ἀπλῶν ῥιζῶν μέχρι τῶν συνθετωτάτων λέξεων καὶ τὰς ἐν χρόνῳ μεταβολὰς των, ὁσάκις δὴλον ὅτι ἡ ἔρευνα εἶνε ἱστορικὴ· γ.) τὴν σημασιολογίαν, ἢ τοι τὴν ἔρευναν τῶν σημασιῶν καὶ τῶν ἐν τῷ λόγῳ λειτουργιῶν τῶν λέξεων, καὶ δ.) τὴν σύνταξιν ἢ τὸ συντακτικόν.

Κατὰ τὴν διχῇ ταύτην καὶ ἔπειτα τετραχῇ διαιρέσειν ἐσχεδιάσθη καὶ ἡ παρούσα πραγματεία. Ἐπιγράφεται δὲ δοκίμιον ἱστορίας τῆς Ἑλλη-

νικῆς γλώσσης. Καὶ δοκίμιον μὲν, διότι πρῶτον μὲν ὁ συγγραφεὺς τῷ ὄντι παρέχει δείγματα τινὰ τῶν περὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καθ' ὅλου μελετῶν του, πάσης ἀξιόσεως ἀπέχων, ὅτι τὰ δέοντα πάντα φράσας ἐφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω τῆς ἐρεύνης· πολλοῦ γὰρ καὶ δεῖ, προκειμένης εἰς ἐξέτασιν ἱστορικὴν γλῶσσης πολυκλάδου καὶ πολυμόρφου ὑπὲρ τρις-χιλιετῆ βίον μετρούσης· ἔπειτα διότι κατὰ τὸ παρὸν περιωρίσθη εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ πρώτου μέρους τῆς ἐρεύνης, οὖσαν ἀπαραίτητον πρὸς τὴν σύνοψιν τοῦ ὅλου βίου τῆς γλῶσσης, καὶ τοῦ δευτέρου τμήματος τοῦ δευτέρου μέρους· διότι τοῦτο τὸ τμήμα καὶ τὸ παραλειφθὲν πρῶτον εἶνε τὰ οὐσιωδέστατα πρὸς τὴν διάγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς χαρακτῆρος μιᾶς θ' ἐκάστης γλώσσης καὶ τῶν διχλέκτων της. Παραλείφθη δὲ τὸ πρῶτον τμήμα, διότι πρῶτον μὲν ῥητῶς ἀπηγορεύθη ὑπὸ τοῦ διορίσαντος τὸ ἀγώνισμα ἢ τούτου ἐκθεσις, ἔπειτα δὲ καὶ χωρὶς τούτου ἢ πρὸς κατάρτισιν του νεωτέρου ὕλη, τ. ἔ. ἢ τῶν σημερινῶν διχλέκτων, δὲν συνελέχθη ἀκόμῃ, ὥς μὴ ὥφειλεν. Ἐν τῷ δ' ἐντεῦθεν ἢ ἀνὰ χεῖρας πραγματεία ἐλλείπει τοῦ ὅλου σχεδίου, ἐτέρωθεν φαίνεται πως ὑπὲρ τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἀγωνίσματος διαγεγραμμένα ὄρια ἐκτεινομένη· τοῦθ' ὅπερ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ « τῆς ἑλληνικῆς » οὐχ ἀπλῶς τῆς νεοελληνικῆς γλῶσσης σημαίνει. Ἀλλ' ἡ ἀληθὴς ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς γλῶσσης, οὗσης ὅχι τινὸς ὁψιγόνου παραφύδατος, ἀλλὰ συνεχείας καὶ νεωτάτης μορφῆς καὶ φάσεως τῆς ἀρχαίας καὶ διὰ ταῦτα τὰς πηγὰς καὶ ρίζας της ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἀρχαιότητι ἐχούσης, δὲν ἦτον ἄλλως κατορθωτὴ ἄνευ κινδύνου ἀσφαλείας καὶ ἀπιστίας· « τῆς γὰρ ἀρχῆς ἀγνοουμένης, κατὰ Πολύβιον, ἢ καὶ νῆ Δι' ἀμφισβητουμένης, οὐδὲ τῶν ἐξῆς οὐδὲν οἶόν τε παραδοχῆς ἀξιωθῆναι ». Αἱ δὲ πρότεραι ἡλικίαι τῆς ἑλληνικῆς γλῶσσης, καὶ ἂν ὅλως δὲν ἀγνοοῦνται παρ' ἡμῖν, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἐν τῇ προκειμένῃ πραγματεία μέθοδον καὶ τάξιν οὐδαμοῦ ἀκόμῃ ἐξετέθησαν. Διότι ἂν τῷ ὄντι βιβλίον τι ὅμοιον ἐγνώριζε παρ' ἡμῖν ὑπάρχον ὁ συγγραφεὺς, προθυμότερα θὰ παρέπεμπεν εἰς αὐτὸ πολλά τινὰ, πρὸς ὧν τὴν ἐκθεσιν τοσοῦτον καὶ τόπον καὶ χρόνον ἐδαπάνησεν, ὥστε καὶ τοῦ δευτέρου τμήματος τεμάχιόν τινα, τὰ περὶ τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ἐπιρρήματων, νὰ τὰ παραλείψῃ κατὰ τὸ παρὸν διὰ τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου· ἐν τῷ ἐτέρωθεν δὲ τὰ τὴν εἰρημένην παρ' ἡμῖν ἑλλειψιν προκαταρκτικῶν καὶ βοηθητικῶν πραγματειῶν καὶ διότι τὸ ἀπῆται ἡ φύσις αὐτῇ τῶν ἐξεταζομένων, λημματικῶς παρεξέβη πολλαχοῦ εἰς τὰ λοιπὰ τρία τμήματα.

Τοιοῦτον προσφύρων τὸ δοκίμιόν του, ἐλπίζει ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ἐκ τῶν ἐνόντων ἀπήντησεν εἰς τὰ κυριώτατα τοῦ περὶ τῆς γλῶσσης ζητήματος καθ' ὅλου τε καὶ κατὰ μέρος. Ἄν δὲ τινὰ ἐλλείμματα ἐν τοῖς

καθ' ἕκαστον ἢ ἐπαναλήψεις κατὰ τὴν οἰκονομίαν καὶ διάθεσιν ἀπαντῶσι, ταῦτα ἀποδοτέα ὅχι εἰς ἑλλειψιν προθυμίας πρὸς τὸ βέλτιον ἢ εἰς ἀκρισίαν, ἀλλ' εἰς τὴν σπουδὴν μεθ' ἧς ἐξετελέσθη τὸ παρ' ἐλπίδα τοσοῦτον ἐξωγκωμένον ἔργον καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιστάσεις. Τοσαῦτα περὶ τῆς ὅλης οἰκονομίας τοῦ δοκιμίου.

Τὰ δὲ μνημεῖα, ἐξ ὧν ἐλήφθησαν τὰ τεκμήρια τῆς ἀπὸ τοῦ ἱ. μ. X. αἰῶνος γλῶσσης, ἐκτὸς τῶν προεκδεδομένων, τοῦ παρὰ Ζαμπελίω (Σκέψεις περὶ ἑλληνικῆς ποιήσεως) ἀναγνωρίσεως ἐπιγραφομένου ἐπουλλίου (ἐκ τοῦ ἱ. αἰῶνος), τῶν δύο παρὰ Κοραῆ (Ἀτακτ. Α.) στιχουργημάτων τοῦ Πτωχοπροδρόμου (ΙΒ'. αἰῶνος), τῶν ὑπὸ Ellissen (Analekten d. mittel und neu-griech. Literatur) χρονικῶν τοῦ Μωρέως (ΙΑ'. αἰῶνος) καὶ τῆς ὑπὸ Δημητρίου Ζήνου παραφράσεως τῆς ὁμηρικῆς Βατραχομουμαχίας (ΙΓ'. αἰῶνος): εἶνε τὰ ἐξῆς ἀνέκδοτα, ὧν τινες στίχοι ὑπὸ τὰ ἐναρκτικά γράμματα τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφέρονται παρὰ Κοραῆ ἐν τοῖς Ἀτάκτοις: 1) Ἀλεξίου Κομνηνοῦ λόγοι (συμ)βουλευτικοὶ πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του Σπανέαν ἐν πολιτ. στίχοις = Α. Κ. (πιθανώτατα ἐκ τοῦ ΙΑ. αἰῶνος). 2) Αβ. τ. ἔ. οἱ ἔρωτες Λιβίστρου καὶ Ροδάμνης ἐν πολιτικοῖς στίχοις (ΙΒ'. αἰῶνος πιθανῶς). 3) Β. Χ. = οἱ ἔρωτες Βελθάνδρου καὶ Χρυσάντζας ἐν πολιτικοῖς στίχοις (ΙΒ'. αἰῶνος). 4) Βλ. ἤτοι διήγησις περὶ Βελισσαρίου ἐν πολιτικοῖς στίχοις (μετὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ'. αἰῶνος). 5) Θ.Ρ. ἤτοι τὸ Θανατικὸν τῆς Ρόδου ἐν πολιτικοῖς στίχοις (εὐθὺς μετὰ τὸ ἔτος 1498, ὅτε ἐνέσκηψεν ὁ περιγραφόμενος λοιμός). 6) Σ.Σ. ἤτοι γραφαὶ καὶ στίχοι καὶ ἐρμηνεῖαι, ἔτι καὶ ἀφηγήσεις κυροῦ Στεφάνου τοῦ Σαχλήκη (τῆς Κρήτης ἔτι ὑπὸ τῶν Βενετῶν κρατουμένης) καὶ 7) Πλ. Τρ. ὅ ἐ. ὁ πόλεμος τῆς Τροίας (κατὰ Δάμητα τὸν Φρύγα) ἐν πολιτικοῖς στίχοις. Ἀντεγράφησαν δὲ ταῦτα ἐκ χειρογράφων παρισινῶν μετὰ τινων ἄλλων συγχρόνων ἢ μεταγενεστέρων, ἐξ ὧν διὰ τοῦτο δὲν παρελήφθησαν μαρτυρίαι εἰς τὴν παρούσαν πραγματείαν· διότι ἀπὸ τοῦ ΙΓ'. ἔτι αἰῶνος δὲν συνέβησαν οὐσιώδεις μεταβολαὶ περὶ τὸ τυπικὸν τῆς γλῶσσης. Τοσαῦτα καὶ περὶ τούτων.

Ἡμεῖς δ' εἴη ποτὶ σκοπὸν ἰθὺν ἐλάσσει ἰόν.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Φεβρουαρίου 1860.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

ΜΕΡΟΣ Α΄. ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΝ.

Ἑλλάς μὲν ἔστι μία, πόλεις δὲ πλείονες·
σὺ μὲν ἀττικίζεις, ἡνίκ' ἂν φωνὴν λέγῃς
αὐτοῦ τιν', οἱ δ' Ἑλληνες ἑλληνίζουσιν.
(Ποσειδίππος ὁ κωμικὸς παρὰ Δικαίου
ἀρχῇ, ἀποσπ. 26)

ΣΥΝΟΨΙΣ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε εἷς τῶν θαλερωτάτων κλάδων τοῦ πολυσχέ-
δοῦς ἀρίου ἢ ἰνδογερμανικοῦ καλουμένου στελέχους τῶν γλωσσῶν, οὗ
οἱ λοιποὶ κλάδοι ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς προϊόντες εἶνε ἡ σανσκριτὴ
μετὰ τῶν νεωτέρων παραφυάδων τῆς πρακρίτης καὶ παλικῆς, ἡ ζερ-
δικὴ μετὰ τῆς ἀρχαίας τε καὶ νέας περσικῆς, ἡ ἀρμενικὴ, ἡ σλαβι-
κὴ, ἡ γοτθικὴ μετὰ τῶν νεωτέρων καθ' ὅλου γερμανικῶν γλωσσῶν, ἡ
κελτικὴ καὶ ἡ λατινικὴ μετὰ τε τῶν ἀρχαίων παραφυάδων ὀμβρικῆς καὶ
ὀσκιῆς καὶ τῶν νεωτέρων θυγατέρων, τῶν ῥωμανικῶν γλωσσῶν. Ὁμοι-
άζει δὲ ἡ ἑλληνικὴ μάλιστα πασῶν τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τῇ λατινικῇ.
Διὸ φαίνεται, ὅτι ἀφ' οὗ ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῆς κοινῆς ρίζης ἀμφοτέ-
ραι ὁμοῦ ἱκανὸν χρόνον ὥς μία καὶ ἀδιαίρετος γλῶσσα διετέλεσαν. Καὶ
ἀφ' οὗ διεκρίθησαν ἀλλήλων, ἡ ἑλληνικὴ ἱκανὸν χρόνον διέμεινεν, ὥς
εἰκόσ, μία καὶ ἀδιαίρετος καὶ ὁμοειδής, ἐν ὅσῳ οἱ Ἕλληνες μία, ἀκόμῃ

ὀλιγάριθμος, φυλὴ ὄντες μίαν καὶ ὁμοειδῆ χώραν κατέκουν καὶ δὲν ἦσαν διεσπαρμένοι ἀκόμη εἰς διαφόρους χώρας. Μετὰ δὲ τῆς διασπορᾶς καὶ εἰς διαφόρους χώρας ἐγκαταστάσεως τῶν Ἑλλήνων ἤρχισε καὶ ἡ γλῶσσά των νὰ διαφέρῃ ἑαυτῆς, ν' ἀντιδιαστέλληται πρὸς ἑαυτήν, ἐν ἐνὶ λόγῳ, νὰ διαιρῇται εἰς διαλέκτους.

Ἡ πρὸ τῆς διακρίσεως τῆς ἑλληνικῆς πρὸς ἑαυτὴν ἡλικία καλεῖται παρὰ τισι *παρασπαστική*. Τὸ ὄνομα τοῦτο, οὐχ ὑπάρχοντος ἑτέρου, ἡδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ὑπὸ τὴν μεταφορικὴν σημασίαν, περὶ ἧς Φιλίστ. σελ. 6' ἀλλὰ πρὸς εὐκρίνειαν προτιμῶμεν τὸ *προϊστορική*. Ταύτης οἱ κυριώτατοι χαρακτῆρες (1) ἐκ τῆς συγκρίσεως τῆς μετὰ ταῦτα ἑλληνικῆς πρὸς τε τὴν λατινικὴν καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς ἀδελφὰς πιθανολογούμενοι εἶναι περίπου οἱ ἑξῆς: 1) τὰ σύμφωνα ἦσαν ἀκόμη ἐν ἰσορροπίᾳ πρὸς τὰ φωνήεντα· ταῦτα δὲν ἐπεκράτουν ἀκόμη τότε, καθὼς ἐν τῇ μετὰ ταῦτα γλώσσῃ· 2) τὸ συριστικὸν σ ἀκέραιον καὶ ἐν πλήρει ἰσχύϊ, ἔμενεν ἐν ἀρχομένῃ τε τῇ λέξει καὶ ἐν μέσῃ μεταξὺ δύο φωνηέντων· π. χ. ἀντὶ τῶν μεταγενεστέρων *ὄλος*, *ὕλη*, *εἶρω* καὶ *εἰρμός*, *ἔρπω* καὶ *ἐρπετόν* καὶ *ἔρπων*, *φάεος*, *γένεος*, *λέγειαι* καὶ *λέγει* κ.τ.λ. ἐλέγοντο ἀκόμη τὰ *σόλος* (λατ. *solus*, οὐ λείψανον ἴσως τὸ μεταγενέστερον *σόλος* = *δίσκος*), *σύλα* (λατ. *silva*) ἢ *σύλφα*, ὧν λείψανον ἦτε *Σκαπτὴ σύλη* τῆς Θράκης καὶ ἡ *Υβλά* τῆς Σικελίας, *σειρω-μι* καὶ *σειρμός* (πρὸς τὸ μεταγενέστερον *σειρὰ* καὶ τὸ λατ. *sermo* κ.τ. ὅμ.), *σέρπω-μι* καὶ *σερπετομ* (πρὸς τὸ νῦν κατὰ διάλεκτον *σερπετός* = *εὐκίνητος*, *ζωηρός*;) καὶ *σέρπων* (λατ. *serpo*, *serpens*), *φαῖεσ-ος* (πρὸς τὸ *φαῖεσ-φόρος*), *γένεσ-ος* (λατ. *generis* *r* = *s*), *λέγεσαι*, καθὼς καὶ τώρα ἀκόμη κ.τ.λ. 3) ὁμοίως ἦσαν ἀκόμη συνηθέστατα τὰ ἡμίφωνα *F* καὶ *j*· οὕτω π.χ. ἀντὶ τῶν μεταγενεστέρων *ἔχω* καὶ *ὄχος*, *ρόδον*, *ρίζα*, *ρήτρα*, *ἀήρ*, *ὦρα*, *ὦδον*, *αἷμα*, *καίω* καὶ *κάω*, *ταράσσω*, *μέλισσα*, *μέσσο* καὶ *μέσος* κ.τ.λ. ἐλέγοντο ἀκόμη τὰ *Φέχω-μι* καὶ *Φόχος* (πρὸς τὴν *ἡνίφοχος* καὶ τὸ λατ. *veho* καὶ σπανιότατον *vahami*), *Φρόδομ* (ὑστερον ἐν τῇ αἰολικῇ βροδόν), *Φριδῖα* (ὑστερον *Φρίζα* μέχρι σήμερον· ῥ. *Φριδ*. σκρ. *vr.d* αὔξειν), *Φράτρα* (διασωθὲν ἐν τῇ τῶν Ἠλείων διαλέκτῳ), *ἄΦῆρ* (ὑστερον *αὐῆρ* ἢ *αῦρ* αἰολ.), *ῖώρα* (ὅθεν κατὰ σκλήρυνσιν τοῦ *j* εἰς *γ* τὸ σημερινὸν ἄγουρος καὶ ἀγουρίδα = *ἄωρος*· πρὸς τὸ ἀρχ. γερμαν. *jar* ἔτος, βοημ. *jaar*, ἔαρ), *ἄυρομ* (ὅθεν τὸ σημερινὸν *αὐρόν*, ἐκ τοῦ *av-is* πτηνόν, ὅθεν καὶ τὸ

(1) Οἱ χαρακτῆρες αὗτοι ἐδῶ ἐκθέτονται γενικώτατα καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ ἀποβαίνουν σκοτεινοί· ἀλλὰ κατόπιν πολλοὶ αὐτῶν ἰδιαιτέρως 0' ἀναπτύσσονται.

λατ. *ov-um*), *ῖαμα* (μέχρι σήμερον διατηρηθὲν ἴσως ἐκ τῆς ῥίζης *jā*, ἰέναι, κινεῖσθαι, καθὼς τὸ συνώνυμον *ἰχώρ* ἐκ τοῦ *ἰχ* = *ικ*. πρὸς τὸ σκηπεταρικὸν *ῖακ* = *αἷμα*), *κάΦῖωμι* (ὅθεν ἐγγύτερον τὸ καθομιλ. *καύγω*), *ταραχ-ῖω-μι*, *μέλιτ-ῖα*, *μέτ-ῖος* ἢ *μεδ-ῖος* (λατ. *med-ius*) κτλ. 4) Ἡ μεγάλη ἐκείνη τῆς ὑστερον γλώσσης ποικιλία τῶν φωνηέντων δὲν ἦτον ἀκόμη ἀνεπτυγμένη, ἀλλ' ἐπεκράτουν ἔτι τὰ πρωτογενῆ φωνήεντα *α*, *ι*, *υ*· τοῦτο δὲ προσέφερετο ἀκόμη ὡς *ου* καὶ *ὄχι* ὡς *υ* γαλλικ. ἡ δὲ χοῆσις τῶν διφθόγγων *αι*, *ει*, *οι*, καθ' ὅσον τὸ *ι* εἶνε μεταγενέστερον πρόσθεμα, δὲν ἦτον ἀκόμη πολὺ πυκνὴ· οὕτω π. χ. ἀντὶ τῶν *φαίρω*, *σπείρω*, *μάκαιρα*, *τέρεινα*, *χροιά*, *ποιός* κτλ. ἦσαν ἐν χρήσει τὰ *φαν-ῖω-μι*, *σπερ(ῖ)σπαρ* *ῖω-μι*, *μάκαρ-ῖα*, *τέρειν-ῖα*, *χροῖα* *ῖα* *πο-ῖος* κτλ. 5) τὸ δασὺ πνεῦμα, ὅπερ ὑστερον ἀντὶ τῶν ἐναρκτικῶν *F*, *Σ* καὶ *j* ἢ καὶ ἀντὶ τοῦ φιλοῦ πνεύματος ἀνοργάνως ἐπῆλθεν, ὡς ἐν τοῖς προεκτεθειμένοις *ὄλος*, *ὕλη*, *ἔρπω* κτλ., τοῖς *ὦρα*, *αἷμα*, *ὕμεῖς* (σκρ. *jush-mas*), *ὕμνη* (ἐκ τῆς ῥίζης *judh* μάχεσθαι), *ἑλιξ* (ἀντὶ *Φέλιξ* πρὸς τὸ λατ. *vol-vo*), *ἑλμινς* (= *Φέλμινς*, λατ. *ver-mis*), *ὕρχη* (ἐφ' ἧς φορτία φέρουσιν οἱ ναῦται. Ἡσυχ.) καὶ *ὕργαι* (ἐπιθέματα πρὸς κουφισμὸν τῶν φορτίων. Θεογνωστ. ἀνέκδοτ. στ. 1428. α) ἐκ τοῦ *Κύρκα* (ὑπερ ἐν τῇ λατινικῇ καὶ τῇ καθομιλουμένῃ διατηρήθη ὡς *fur-ca* καὶ *φούρκα*), ἦτον ἴσως ἀκόμη σπανιότατον καὶ τότε μόνον ὡς σύμφωνον, ὡς περίπου ἐν τοῖς λατινικοῖς *habere*, *hortus* κ.τ. ὅμ. καὶ τοῖς γερμ. *haben*, *haupt* κ.τ.λ. 6) Οἱ εὐφωνικοὶ κανόνες δὲν εἶχον ἀκόμη τόσον ἐπικρατήσῃ· ὅθεν ἡ τ' ἐκβαλὴ τῶν συμφώνων ἦτον ἀκόμη πολὺ περιορισμένη καὶ ἡ τῶν φθόγγων πρὸς ἀλλήλους ἐξομοίωσις καὶ πρὸς τὴν τῶν φωνηέντων συναίρεσιν μικρὰ ἔτι ἀφορμὴ ὑπῆρχε καὶ ἡ διὰ τοῦ *Σ* ἢ τοῦ *P* δάσυνσις τοῦ προηγουμένου ἢ ἐπομένου συμφώνου ἦτον ἀκόμη σπανιωτάτη ἢ οὐδὲ ποσῶς ἀρχὴν λαβοῦσα. Οὕτω π. χ. ἀντὶ τῶν *ιστὰς*, *τιθεῖς*, *λέγων*, *γέρον*, *ποῦς* ἄλλος, *στέλλω*, *ψάλλω*, *μενέω* καὶ *μενῶ*, *κρινῶ*, *ἄδω*, *ἄδης*· *σχιζώ*, *σφόγγος*, *σθέρος*, *ἐχθρός*, *θάραθρον* κτλ. ἐλέγοντο ἀκόμη τὰ *ισταντς* ἢ *μᾶλλον* *σίσταντς* καὶ *σίσταντς*, *τίθεντ-ς* ἢ *τίθεν-ς*, *λέγοντ-ς*, *γέροντ(ς)*, *πόδ-ς* ἢ *ἄλ-ῖος* (ὅθεν τὸ καθομιλ. *ἄλῃως* = *ἄλλως*), *στάλῃω-μι*, *ψάλλῃω-μι*, *μεν-σῖω-μι*, *κρίν-σῖω-μι*, *ἀφείδω-μι*, *ἀφίδης* (ἢ *ἀφίδας*), *σχιζῶ-μι* (καθὼς καὶ σήμερον *σχιζῶ* λέγεται) ἢ ἀρχαιότερον *σκιδ-ῖω-μι* (πρὸς τὸ λατ. *scin-do* καὶ τὸ ἑλλ. *σκινδαλῶς*), *σπόγγος*, *στέρος*, ἢ *μᾶλλον* *στάρος* (ἐκ τῆς ῥ. *στα*), *ἐκτρος* ἢ καὶ *ἐκτερος* ἢ *ἐξτερος* (λατ. *exterus*), *θάραθρον*, κ.τ.λ. 7) Ἰδίως δὲ τὰ τε ὀνομαστικὰ ἐπιθέματα καὶ τὰ ῥηματικὰ ἦσαν ἀκόμη πληρέστερα, εἰς τὴν πρώτην μαρτυρὴν ἐγγύτερα· τὸ ὀνομαστικὸν

καὶ τὸ προσωπικὸν ε. π. χ. ἐν τοῖς χέρο-ς, μάρτυρ-ς καὶ τοῖς προη-
γουμένοις τύποις, ἐν τοῖς λέγομεν, ἐγράφομεν κ.τ. ὁμ. ἐν τοῖς ἐλέγε-
τας, ἐλεγάτας ἀντὶ ἐλέγετον, ἐλεγάτην κ.τ. ὁμ. πανταχοῦ ἀκόμη
ἐπεκράτει ἀντὶ τοῦ αἰτιατικοῦ μ δὲν εἶχεν ἐπέλθη τὸ ν' ὥστε ἀντὶ
τῶν: τὸν λόγον, τὴν ζωὴν, τὸν ἄνδρα, τὸν βασιλέα, τῶν πατέρων,
τῶν μουσῶν κτλ. ἤκουοντο ἀκόμη τὰ τὸμ λόγον, τὰμ ζωάμ, τὸμ
ἄνδραμ, τὸμ βασιλέαμ, τᾶωμ πατέρωμ, τᾶωμ μουσάωμ κτλ. Καὶ
ἡ γλῶσσαι εἶχεν ἔτι ἐναργεστέραν συνείδησιν τῆς ἀρχῆς καὶ πρώτης
σημασίας τῶν ἐπιθεμάτων· ὅθεν οὔτε τὸ τοπικὸν καὶ δοτικὸν ε ἀκόμη
κατεπίνετο ὑπὸ τοῦ προηγουμένου φωνηέντος μηχανθέντος ἢ καὶ ἀρ-
χῆθεν μακροῦ ὄντος· οὕτως οἴκοι, λόγοι, τίμαι, μούσαι κτλ. ἦσαν συ-
νήθη ἀντὶ τῶν οἴκω, λόγω, τίμῃ ἢ τιμῇ, μούσῃ ἢ μούσῃ· οὔτε αἱ ῥη-
ματικαὶ καταλήξεις ἠκρωτηριάζοντο ἢ καὶ παντελῶς ἀπεβάλλοντο· ὥ-
στε ἀντὶ τῶν λέγω, λέγεις, λέγει, λέγε, δὸς κτλ. ἐλέγοντο ἀκόμη τὰ
λέγωμι, λέγεσι, λέγετι, λέγεθι, δόθι κτλ. 8) τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον
δὲν εἶχεν ἀκόμη διακριθῆ ἀπὸ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας. 9) Αἱ προ-
θέσεις ἦσαν ἀκόμη ἐπιρρήματα τοπικά, μόνον συντασσόμενα καὶ ὅχι
συντιθέμενα εἰς ἐν μετὰ τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ῥημάτων· ἡ δὲ πρὸς
ἀνάπτυξιν τῶν πτωτικῶν σχέσεων λειτουργία των ἦτον ἀκόμη πολὺ
περιορισμένη. 10) Ἡ σύνταξις, τουτέστιν ἡ πλοκὴ τῶν προτάσεων ἦ-
τον ἀπλουστερά· αἱ δὲ σημασίαι τῶν λέξεων ἔνθεν μὲν μερικώτεροι,
ἀτομικώτεροι, ἔνθεν δὲ γενικώτεροι· τοιαύτη περίπου πρέπει νὰ ἦτον
ἡ προϊστορικὴ φάσις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ἡ ἀπὸ ταύτης εἰς τὴν ἱστορικὴν, τὴν κυρίως ἑλληνικὴν, μετάβασις
ὅχι συγχρόνως πανταχοῦ τῆς γλώσσης γενομένη, εἰς δύο ἀντιδιέσταις
τὴν γλῶσσαν πρὸς ἑαυτήν· τὴν ἔτι ἀρχαΐζουσαν ἐκείνην καὶ τὴν νεωτέ-
ραν ἑλληνικὴν. Ἐξ ἐκείνης πρωϊκίτατα ἀποσπασθεῖσαι καὶ τοῦ λοιποῦ
ἀνεπίμικτοι πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πέραν τοῦ Ὀλύμπου καὶ τοῦ Πίνδου
μένουσαι, πρὸς δὲ καὶ μετ' ὀθνείων στοιχείων συμπυκνωθεῖσαι, ἀπελεί-
φθησαν τῆς προόδου καὶ τῆς ἐπὶ τὸ κομψότερον ἀναπτύξεως τῆς ἑλλη-
νικῆς ἢ τε μακεδονικῆς καὶ ἢ ἡπειρωτικῆς. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ Ἕλληνες εἰς δια-
φόρους ἀπ' ἀλλήλων ἀποκεχωρισμένους χώρας καὶ κλίματα διεσπάρησαν
καὶ ἐγκατεστάθησαν, αὐτοὶ μὲν διηρέθησαν εἰς φυλάς, ἡ δὲ γλῶσσά των
εἰς διαλέκτους. Ταῦτα δὲ πάντα συνέβησαν ἤδη πολὺ πρὶν ἢ ἐμφανισθῶ-
σιν εἰς τὴν ἱστορίαν οἱ Ἕλληνες. Διότι τότε κυρίως, ὅτε ὁ ἄνθρωπος ἀ-
κόμη ἀνελεύθερος, δοῦλος τῆς φύσεως ὦν, ὅλως ὑπὸ τὸ κράτος τῆς τελεῖ,
σχηματίζονται ἢ καὶ σχεδιάζονται φυλετικοὶ καὶ διαλεκτικοὶ χαρα-
κτῆρες. Τεκμήρια δ' ἐξωτερικὰ ὑπὲρ τούτου ἔχομεν ὅχι μόνον τὴν κατὰ

τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὑπαρξιν αὐτοτελῶν διαλέκτων, αἵτινες δὲν ἠδύ-
ναντο τότε νὰ ᾔνε τοιαῦται, ἀν μὴ εἶχον λάβῃ πολὺ πρότερον ὑπαρξιν,
ἀλλὰ καὶ τὸν πολυθρόλητον μῦθον περὶ τοῦ Ἑλλήνος καὶ τῶν παίδων
του, πλασθέντα ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἴσα ἴσα, διότι τότε ἤδη ἦσαν διηρη-
μένοι (καὶ εἶχαν τούτου συνείδησιν) εἰς διαφόρους φυλάς καὶ διαλέκτους·
τελευταῖον δὲ τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, τὰ ἀρχαιότατα εἰς ἡμᾶς διασωθέντα
μνημεῖα τῆς γλώσσης. Ἐν τούτοις διακρίνονται τρία ἰδιώματα γλῶσ-
σης, ἰωνισμοί, αἰολισμοί καὶ ἀττικισμοί. Πόθεν τοῦτο; μήπως ὁ Ὀ-
μηρος καὶ οἱ ὁμηρίδαι ἐποίησαν ἐν τῇ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν
κοινῇ καλουμένῃ διαλέκτῳ; Ὁχι βέβαια· διάλεκτος καὶ κοινὴ εἶνε
ἀντίθετοι ἔννοιαι· ἢ εἶνε κοινὴ γλῶσσα καὶ δὲν εἶνε διάλεκτος ἢτοι ἰδί-
ωμα καὶ διαφορὰ γλώσσης, ἢ εἶνε διάλεκτος καὶ δὲν εἶνε κοινὴ. Μήπως
τὰ ὁμηρικὰ ἔπη ἐν τῇ κοινῇ καὶ ἔτι εἰς διαλέκτους ἀδιακρίτως γλῶσση
ἐποιήθησαν; οὐδὲ τοῦτο· διότι αἱ βαθεῖαι ἐκεῖναι διαφοραὶ ὑποθέτουσιν
αὐτὸ τοῦτο, διαφορὰ ἰδιώματα, διαφόρους διαλέκτους, αἵτινες ἤδη πρὸ
τῶν ὁμηρικῶν ἔπων ἀναγκαίως προϋπήρχον. Ἀλλὰ πόθεν αὗται εἰσεχώ-
ρησαν εἰς αὐτά; Μήπως ἐκ τοῦ ὅτι ἐν μιᾷ τινι διαλέκτῳ ποιηθέντα, ὕ-
στερον, πρὶν ἢ περικοθῶσιν εἰς γραφὴν, διὰ πολλῶν διαλέκτων διελ-
θόντα στοιχεῖά τινα ἐξ ἐκάστης προσέλαβον καὶ οὕτω κατήντησαν εἰς
τὴν ποικιλίαν ἐκείνην;

Τοῦτο συνέβη κατὰ μέρος· τὸ δὲ πλεῖστον αἱ παρ' Ὀμήρῳ διαλεκτι-
καὶ διαφοραὶ προῆλθον 1) ἐκ τοῦ συμμιγοῦς χαρακτῆρος τῆς ἐν ταῖς
χώραις ἐκεῖναις γλώσσης, ὅπου τὸ πρῶτον ἐποιήθησαν τὰ ὁμηρικὰ ἔπη.
Οἱ κάτοικοι τῆς λυδικῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Χίου ἦσαν οὐσιωδῶς Ἴωνες ἐκ
τῆς βορειοανατολικῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς μετ' Ἀθηναίων
καὶ Αἰολέων ἐκ τε τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς στερεᾶς μεταναστάντες
(Ἡρόδ. Α'. 146). Καὶ αἱ τρεῖς μοῖραι ἐλάλουν ἤδη πρότερον ἐν τῇ ἰδίᾳ
χώρᾳ ἰδίαν ἕκαστοι διάλεκτον, οἱ μὲν Ἴωνες ἰωνικὴν, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
ἀττικὴν, οἱ δ' Αἰολεῖς μίαν ἢ μᾶλλον πλείονας αἰολικὰς διαλέκτους.
Καὶ πρέπει νὰ ἐλάλουν ἤδη ἰδίαις διαλέκτους, διότι ἀπὸ πολλοῦ ἦσαν
ἀπ' ἀλλήλων ἀποκεχωρισμένοι καὶ ἴδιον αὐτοτελεῖ ἦγον βίον, ὅτε ἐπελ-
θόντες οἱ Ἀωρεῖς τοὺς ἐφυγάδευσαν. Ἡ τότε ἰωνικὴ διάλεκτος, πολὺ
διάφορος ἀκόμη τῆς ὕστερον ὑπὸ τὸν μαλακὸν τῆς Ἰωνίας οὐρανὸν μα-
λακυνθείσης ἰάδος, ἦτον ἀκόμη ἔνθεν μὲν τῇ τότε αἰολικῇ πλησιεστέ-
ρα, ἔνθεν δὲ τῇ ἀττικῇ. Διὰ τὴν ὁμοιότητα ταύτην πολὺ εὐκολώτερον
τὰ τρία ταῦτα διαλεκτικὰ στοιχεῖα, καθὼς καὶ οἱ φέροντες αὐτὰ λαοί,
εἰς ἐν συνεχυνεύθησαν· καὶ ἐντεῦθεν πρῶτον καὶ κυριώτατον οἱ ἐν τῇ
οὐσιωδῶς ἰωνικῇ γλώσσῃ τοῦ Ὀμήρου αἰολισμοὶ καὶ ἀττικισμοί. 2)

ἑτέρους *αιολισμούς*, ἀλλὰ καὶ τούτους, ὡς καὶ τοὺς προειρημένους, διαφοροῦς τῶν μετὰ ταῦτα ἐν τε Θεσσαλίᾳ καὶ Βοιωτίᾳ καὶ τῇ κατ' Ἀσίαν Αἰολίδι ἀναπτυχθέντας παρέλαβεν ὁ ποιητὴς ἤδη ἐτοιμούς καὶ καθιερωμένους ἐκ τῆς πρὸ αὐτοῦ ποιήσεως. Διότι ὑπάρχον, καθὼς καὶ αὐτὸς ἡμῖν μαρτυρεῖ, τότε οὐκ ὀλίγα ἔπη αἰολιστὶ ὑπ' Αἰολέων καὶ αἰολικὰς ἔχοντα τὰς ὑποθέσεις καὶ τοὺς μύθους (2), ἐξ ὧν καὶ ὕλην καὶ εἶδος ἠρύσθησαν οἱ Ἴωνες ἀοιδοί. 3) Τρίτη τέλος ἡ κατὰ τὰ προειρημένα τετάρτη πηγὴ τῶν παρ' Ὀμήρῳ διαλεκτικῶν ἰδιωμάτων εἶναι ἡ ἐλευθέρᾳ τοῦ ποιητοῦ δημιουργία, δι' ἧς κατὰ τὰς ἐκάστοτε χρείας τῆς τέχνης ἐπὶ τῶν προὑπαρχόντων νέους αἰεὶ αἰολικούς, ἰωνικούς καὶ ἄττικους τύπους ἔπλασεν.

Ἦσαν λοιτὸν ἤδη πρὸ Ὀμήρου τοῦλάχιστον αἱ τρεῖς αὗται διάλεκτοι διακεκριμέναι, ἡ αἰολική, ἡ ἰωνική καὶ ἡ ἄττική· αὐτόδηλον δὲ ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ὁρέων τῆς Δωρίδος κατελθόντες Δωριεῖς ἰδίαν ἐλάλουν διάλεκτον· οὕτω δὲ παρίστανται ἡμῖν αἱ τέσσαρες κεφαλαιώδεις διάλεκτοι τῆς ἐλληνικῆς. Ἐν ᾧ δὲ τινες αὐτῶν καὶ τότε ἤδη πιθανώτατα εἰς μερικώτερας διαλέκτους διεκρίνοντο, ἡ ὑποδιαίρεσις ἐτι μᾶλλον ἐπέδωκε μετὰ τὴν περαιτέρω ἐντὸς τε τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκτὸς αὐτῆς εἰς τὰς ἀποικίας διασπορὰν καὶ σύγκρασιν τῶν ἐλληνικῶν φυλῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἐσχηματίσθησαν πλῆθος ἐπαρχιακῶν καὶ τοπικῶν διαλέκτων, εἰς ἐνότητάς τινας πάντως ἀναγομένων. Καὶ τοῦ μὲν αἰολισμοῦ εἶδη διεκρίνοντο: τὸ Θετταλικόν, τὸ Βοιωτικόν, τὸ Φωκιόν, τὸ Λοκρικόν, τὸ Αἰτωλικόν, τὸ Ἀρκαδικόν, τὸ Ἠλειακόν, τὸ Λακωνικόν, τὸ Ἀχαϊκόν (;), τὸ Κρητικόν καὶ τὸ Ἀσιατικόν, ἥτοι ἰδίως Αἰολικόν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραμματικοῖς καλούμενον, ὧν ἕκαστον ἴσως εἰς μερικώτερα εἶδη ὑποδιηρεῖτο. Δωρίδες δ' ἡ Σπαρτιατική, ἡ Μεσηνιακή, ἡ Ἀργολική, ἡ τῶν Ἰονίων νήσων ἄλλη ἄλλης, ἡ Σικελιωτική, ἡ Ἰταλιωτική, ἡ Κρητική, ἡ Ροδιακή, ἡ ἰδίως Δωρική (ἐν Ἀσίᾳ), ἡ τῶν Δωρικῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου ἄλλη ἄλλης καὶ αἱ τῶν ἄλλων Δωρικῶν ἀποικιῶν. Τῆς δ' Ἰάδος μόνης τῆς ἐν Ἀσίᾳ ἐκτὸς τῶν ἀλλοχού ἀποικιῶν ἤδη ὁ Ἡρόδοτος (Α. 142) τέσσαρας παρ-

(2) Τίς τῶν καὶ ἐλάχιστα εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ἐγκυφάντων ἀγνοεῖ Θάμυρον τὸν Θρήϊκα, ὃν αἱ μούσαι χολώσασθαι περὶ τὸν θῆσαν καὶ παῦσαν ἀοιδῆς (Ἰλ. Β, 595 κ. ἐξ.); τὸν ἀοιδὸν τῶν Φαιάκων τὸν ἔδοντα· νεῖκος Ὀδυσσεὺς καὶ Πηλεΐδῃ Ἀχιλλεύς, ἡ τὴν φιλότιμα τοῦ Ἀρεος καὶ τῆς εὐστεφάνου Ἀφροδίτης, ἡ τὴν διὰ τοῦ δουρεῖος Ἰππου ἄλωσιν τῆς Τροίας (Ὀδ. Θ.); τὸν Φήμιον, τὸν ἀοιδὸν τῶν ἐξ Ἰθάκης μνηστήρων τῆς Πηνελόπης (Ὀδ. Π. 252 κ. ἐξ.) καὶ ἄλλους;

αγωγὰς ἤτοι τοπικὰς διαφορὰς διέκρινε, τὴν τῆς Καρικῆς Ἰωνίας, τὴν τῆς Λυδικῆς, τὴν τῆς Χίου μετὰ τῶν Ἐρυθρῶν καὶ τὴν τῆς Σάμου μόνης, ἐν ᾗ πιθανώτατα καὶ αὐτὸς συνέγραψε, δῆλον ὅτι καὶ ἄλλα στοιχεῖα ἐγκαταμίξας, περὶ οὗ κατωτέρω. Αἱ ποικίλαι αὗται διάλεκτοι καθ' ὅλου τε καὶ κατὰ μέρος αὐτοτελῆ εἶον διήγαγον μέχρι τῶν μακεδονικῶν χρόνων· καὶ αἱ μὲν δημοτικώτερον, αἱ δὲ καὶ ὑπὲρ τὸν δῆμον εἰς ἀνωτέραν περιωπὴν ἀρθεῖσαι καὶ ἐντέχνως καλλιεργηθεῖσαι. Οὕτω πρώτη μὲν πασῶν ἐντέχνως εἰδοποιήθη ἡ Ἰωνική ὑπὸ τῆς ὁμηρικῆς ποιήσεως, ἔπειτα ὑπὸ τῆς ἐλεγείας καὶ τῆς Ἀνακρεοντείου λύρας, τῆς λογογραφίας, τῆς Ἡροδοτείου ἱστορίας, τῆς Ἰωνικῆς φιλοσοφίας Ἡρακλείτου καὶ Δημοκρίτου καὶ τῆς Ἰπποκρατείου ἱατρικῆς· ἔπειτα ἡ αἰολική τῆς Λέσβου ὑπὸ τῆς Ἀλκαίικης καὶ Σαπφικῆς λύρας, ἡ Βοιωτική ὑπὸ Κορίννης τῆς Ταναγρασίας· ἡ δὲ Ἀσκαρωνική ὑπὸ Ἀλκυῖανος· ἡ δὲ Σικελιωτική ὑπὸ Ἐπιχάρμου καὶ Σώφρονος· ἡ δὲ Ἰταλιωτική ὑπὸ Πίνθωνος καὶ Σκύρου τῶν Ταραντίνων καὶ ὑπὸ Βλαΐσου τοῦ Καπριάτου καὶ τῆς Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας καὶ οὕτω καθέξῃς. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μεγίστου μέρους τῶν ἐξκριθνηθέντων μνημείων καὶ διὰ τὴν σπάνιν ἢ καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους παντελῆ ἔλλειψιν ἄλλων (ἐπιγραφ. κ.τ.λ.) ἀκριβοῦς χαρακτηρισμὸς καὶ ἐξιστόρησις τῶν διαλέκτων καθ' ὅλου τε καὶ κατὰ μέρος οὐτ' ἐγίνειν οὐτ' ἴσως εἶναι δυνατὴ εἰς τὸ μέλλον, ἂν μὴ ἀντακαλυφθῶσι κεκρυμμένα μνημεῖα· αἱ δ' ἐκ τῶν ἐνόντων γινόμεναι ἔρευναι δὲν διευκρινήθησαν ἀκόμη ἀρκούντως.

Διὰ ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμεθα εἰς τὸν γενικώτατον χαρακτηρισμὸν τῶν τεσσάρων κεφαλαιωδῶν διαλέκτων τῶν παρὰ τῷ σχολιαστῇ Διονυσίου τοῦ Θρακίος (Anecd. Bekker. p. 662, 45): « Γινώσκειν δὲ χρὴ, ὅτι τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν εἰσι Δωριεῖς, οἱ δ' Αἰολεῖς, οἱ δ' Ἴωνες, οἱ δὲ Ἀττικοί· συμβεβηκυῖας δὲ διὰ τούτων δηλοῦμεν ποιότητας· καὶ γὰρ καὶ οὗτοι τρόποις καὶ ἤθεσι διαφέρουσιν ἀλλήλων. Δοκεῖ γὰρ τὸ Δωριον ἀνδρωδέστερόν τε εἶναι τοῖς βίοις καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῖς φθόγοις τῶν ὀνομάτων καὶ τῷ τῆς φωνῆς τόνῳ· τὸ Ἰωνικὸν δὲ ἐν πᾶσι τούτοις ἀνειμένον· χαῦνοι γὰρ οἱ Ἴωνες· τὸ δὲ Ἀττικὸν εἰς τε δίαίταν καὶ φωνῆς ἐπιτέχνῃσιν αἰεὶ διαφέρει· τὸ δὲ Αἰολικὸν τῷ τ' αὐστηρῷ τῆς διαίτης καὶ τῷ τῆς φωνῆς ἀρχαιοτρόπῳ διὰ τοῦτο καὶ τὴν βαρύτητα τῶν τόνων καὶ τὴν φιλότητα τοῦ πνεύματος ἐζηλώκασιν. » Ἐπισημειωτέον δὲ εἰς ταῦτα τὰ ἐξῆς· 1) ὅτι ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος ἀρμόζει εἰς τὴν μεθ' Ὀμηρον κατὰστασιν τῶν διαλέκτων· καὶ ὑπὸ μὲν τὸ ὄνομα Ἰωνικὸν ἐννοεῖται ὅχι ἡ παρ' Ὀμήρῳ Ἰωνική, ἥπερ πολὺ ἀπέχει τοῦ

εἶναι χάυνη, ἀλλ' ἡ μεταγενεστέρα τοῦ Ἡροδότου καὶ τῶν συγχρόνων, ὑπὸ δὲ τὸ *Αἰολικόν* ἢ τῶν ἐν Ἀσίᾳ *Αἰολέων*. 2) Ἡ ὡς στοιχεῖον τῆς ἀρχαιοτροπίας τῆς αἰολικῆς θεωρουμένη ψίλωσις τοῦ πνεύματος δὲν εἶνε πανταχοῦ καὶ πάντασι τοιαύτη· διότι τότε ἡ νεοελληνικὴ ἢ πανταχόθεν τὸ ἐναρκτικὸν δασὺ πνεῦμα ἀποδαλοῦσα θὰ ἦτο κατὰ γε τοῦτο ἡ ἀρχαϊκωτάτη πασῶν τῶν ἀρχαίων διαλέκτων, ὅπερ δὲν εἶνε ἀληθές. Διότι ἢτε *νεοελληνικὴ* καὶ πρὸ αὐτῆς ἡ *Ἰωνικὴ* καὶ αὐτὴ ἡ κατὰ τοῦτο ἐσφαλμένως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν ἀρχαϊκὴ νομιζομένη *αἰολικὴ* τῶν Λεσβίων ὑπὸ ἀσθενείας ἐψίλωσαν τῆς δασύτητος τῆς γνησί-
ας, τῆς ἀπὸ ἀρχαίου σ ἢ j ἢ καὶ ἄλλου ἐναρκτικοῦ συμφώνου προελ-
θοῦσης, πολλὰς λέξεις ἐν ἄλλαις διαλέκτοις δασυνομένας· ὥστε ἡ μὲν χρῆσις τῶν ψιλουμένων π. χ. ἔπερ, ὅμμερ, ὅμάρτει (Θεοκρ. ΚΗ. 4), ὅμοιοι (ΚΘ. 20), ὄρημι (Σαπφ. Β'. 14), ὄρπετον (Σαπφ. 20 κ. ἄλλ.), ὅμιλλος κ. τ. ὅμ. ἀντὶ τῶν ὀργανικῶς δασυνομένων ὑπέρ (ἀρχ. σύπερ, λατ. super), ὅμέες (σκρ. jushmas), ὀμάρτει, ὅμοιοι καὶ ὅμιλλος (ἄπαντα ἐκ τοῦ ἄμα ἢ ὄμ. λατ. sam), ὀράω, ὄρπετόν (ἐκ τοῦ serpo) εἶνε σύμπτωμα παρακμῆς καὶ ἀσθενείας, ἡ δὲ τῶν ἁμμέες, ἀρήσαιοτο (Ἀλκ. 57), ἁμέρα (πρόβλ. ἡμαρ), ὕστερον (Σαπφ. 64), ἔπιοι (Ἀλκ. 7) κ.τ.λ. ἀντὶ τῶν παρ' ἄλλοις ἀνοργάνως δασυνομένων ἡμεῖς (σκρ. asman), ἡγήσαιοτο (ἐκ τοῦ φιλοῦ ἄγω), ἡμέρα, ὕστερον (σκρ. ultara), ἔπιοι καὶ ἔπιοι (πρόβ. τὸ Λεύκιππος καὶ τὸ λατινικ. equus, σκρ. asvas) κτλ. εἶνε ἀληθῆς ἀρχαϊσμός. Ἐνταῦθεν 3) ὁ λεγόμενος ἀρχαϊσμός ἢ τοῦναντίον νεωτερισμός τῆς δεῖνος ἢ δεῖνος διαλέκτου δὲν πρέπει ποτὲ νὰ νο-
ηθῇ ἀπολύτως· διότι ἡ αὐτὴ διάλεκτος πρὸς τοῖς νεωτάτοις τύποις τη-
ρεῖ καὶ ἀρχαϊκωτάτους. παραδείγματι ἔστωσαν ἐκτὸς τῶν ἄρτι περὶ τῆς ψιλώσεως εἰρημένων καὶ τὰς: α.) Ἡ παρὰ πᾶσι κοινῶς νεωτερίζου-
σα ὁμολογουμένη ἰωνικὴ μέχρι ἐσχάτων ἀρχαϊκώτατα διατῆρει τὸν φθόγγον κ ἀντὶ τοῦ παρ' ἄλλοις π ἐν τοῖς κῶς, κότε, ὀκότερος, ὀκοῖ-
ος, ὀκόσος κ. τ. ὅμ. ἀντὶ τῶν πῶς, πότε, ὀπότερος, ὀποῖος κτλ. β.) Ἡ νεωτάτη φάσις τῆς ἐλληνικῆς, ἡ νῦν καθομιλουμένη, φυλάττει καὶ τύ-
πους καὶ ὄρους καὶ φθόγγους ἀρχαϊκωτάτους, οἳ ἐκτὸς τῶν ἀναφερθέν-
των οἱ ἐξῆς: τὸ ἐνικ. β'. πρόσωπ. τῶν παθητ. εἰς εἶναι ἀντὶ τοῦ εἰ ἢ
ἢ λέγεσαι, γράφεσαι· καὶ εἶναι ἢ οὐσοῦν ἀντὶ τοῦ οὐ· ἐγγράφεσαι ἢ ἐ-
γγράφουσιν κτλ. τὸ φαρδὺς (σκρ. pardhus) ἀντὶ τοῦ π.λατὺς (ἐνθα
τὸ ἀρχαῖον ρ εἰς λ ἐμαλακύνθη)· ἡ ἀρχαία ὥς οὐ πρόφορὰ τοῦ υ ἐν τοῖς·
ἀχούρι (=ἀχυρῶν) ἐκ τοῦ ἀχάριον, οὗ δ' ἀρσ. τύπος ἀχάριος ἐν τῇ Ἡ-
ρακλεωτικῇ ἐπιγραφῇ, Ταβ. I, 139 καξ. φερόμενος κατὰ χωριστέος εἰς
τὰ λεξικά· οὐγγρόν (=ὕγγρόν), μουστάκι (=μύσταξ), φούκτα (=πύ-

κτα, πυγμή), σκούζω (=σκύζω), τούμπανον (=τύμπανον), χρουσά-
φι (=χρυσάφιον) κτλ. 4) Ἐν γένει δ' ὡς πρὸς τὴν τραχύτητα καὶ πλα-
τειασμόν ἢ μαλακότητα καὶ ἄνεσιν τῆς φωνῆς τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα
κατεῖχον ἐνθεν μὲν ἡ *Ἰωνικὴ*, ἐκείθεν δ' ἡ *Δωρικὴ* μετὰ τῆς *Αἰολικῆς*
ἐν μέρει· ἡ δ' *Ἀττικὴ* τὸν μέσον ὅρον μεταξὺ ἀμφοτέρων· διότι κατὰ
τὸν συγγραφέα τῆς Ἀθηναίων πολιτείας (Β'. 8), καίπερ ὑπερβολικώτε-
ρόν πως ἀποφαινόμενον, οἱ Ἀθηναῖοι « φωνὴν πᾶσαν ἀκούοντες ἐξελέ-
ξαντο τοῦτο μὲν ἐκ τῆς, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς· καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες ἰδίᾳ μαλ-
λον καὶ φωνὴ καὶ διαίτη καὶ σχήματι χρῶνται, Ἀθηναῖοι δὲ κεκραμένη
ἐξ ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων »· ἀλλ' ἀληθέστερον περὶ τούτου
πρὸ αὐτοῦ εἶχεν ἀποφανθεὶ ὁ Ἀριστοφάνης (παρὰ Σέξτω τ. ἐμπειρ. πρὸς
τοὺς γραμματ. Α. 40) πιθανῶς περὶ τοῦ γνησίου ἀττικισμοῦ λέγων:

Διάλεκτον ἔχοντα μέσην πόλεως

οὐτ' ἀστεῖαν ὑποθηλυτέραν (3)

οὐτ' ἀνελεύθερον ὑπαγροικότεραν (4).

Ὁ δὲ Σέξτος τοὺς λόγους τοῦ κωμικοῦ ἐκλαμβάνει περὶ τριῶν διαφο-
ρῶν αὐτῆς τῆς Ἀτθίδος, λέγων ὧς: « πολλὰ γάρ, φασὶν (οἱ γραμμα-
τικοί), εἰσὶ συνήθειαι, καὶ ἄλλη μὲν Ἀθηναίων, ἄλλη δὲ Λακεδαιμονί-
ων· καὶ πάλιν Ἀθηναίων διαφέρουσα μὲν ἡ παλαιά, ἐξηλλαγμένη δὲ ἡ
νῦν· καὶ οὐχ ἡ αὐτὴ μὲν τῶν κατὰ τὴν ἀγροικίαν, ἡ αὐτὴ δὲ τῶν ἐν ἄ-
στει διατρίβόντων· παρὰ καὶ ὁ κωμικὸς λέγει Ἀριστοφάνης διάλεκτον
κτλ. » Διὰ δὲ τὴν ἀτέλειαν τοῦ ἀποσπάσματος ἀδελφὸν καὶ ἀδιάκριτον
ἀποβαίνει πόσον ἐφαρμόζεται ἡ τοῦ Σέξτου ἐξήγησις εἰς τοὺς λόγους
τοῦ κωμικοῦ. Ἀλλ' ὅπως δῆποτε καὶ ἂν ἔχη, καὶ ἄλλως εἶνε πιθανόν,
ὅτι οὐδ' ἡ ἀττικὴ διάλεκτος μία καὶ ὁμοειδὴς ἦτον, ὡς οὐδεμία τῶν ἄλ-
λων διαλέκτων, ἀλλὰ τριφασία, τῶν μὲν διακρίων τραχύτερον καὶ ὑπα-
γροικότερον καὶ τῶ βοιωτισμῷ καὶ δωρισμῷ πλησιέστερον φθεγγομένων,
τῶν δὲ παραλίων μαλθακώτερον καὶ ἰωνικώτερον, μέσον δὲ ἀμφοῖν τῶν
πεδινῶν καὶ τῶν κυρίως ἀστών. Περὶ δὲ τῆς ἐντέχνου ἐπεξεργασίας καὶ
ποικίλης εἰδοποιήσεως τῆς ἀτθίδος κατὰ τὰ ποικίλα τοῦ λόγου εἶδη
λέγοντες περαιτέρω νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἶνε πάντη περιττὸν κατὰ τὸ
παρόν· διότι τίς καὶ τῶν ἄκρῳ δακτύλῳ τῆς ἐλληνικῆς παιδείας ἀψα-
μέναν ἀγνοεῖ τὰ περὶ τούτου;

Ὅτε δὲ μετὰ τὰ Μηδικὰ αἱ Ἀθηναῖοι διάτε τὴν πολιτικὴν των πρὸς

(5) Οἷα ἦσαν ἡ τῶν τότε Ἰώνων.

(4) Οἷα κατ' αὐτὸν καὶ τοὺς συγχρόνους Ἀθηναίους ἦτον ἡ τῶν γειτόνων
Βοιωτῶν καὶ τῶν Λακεδαιμονίων.

καιρὸν καὶ τὴν κατὰ τε τὰς τέχνας καὶ τὴν λοιπὴν παιδείαν ὑπερ-
χὴν ἀπέβησαν μητρόπολις καὶ κοινὸν παιδευτήριον ἀπάντων τῶν Ἑλ-
λῆνων, ἡ δὲ ἄττικὴ διάλεκτος διὰ μακροῦς σειρᾶς ποιητῶν καὶ συγ-
γραφέων καλλισργηθεῖσα ἔφθασεν εἰς τὴν ἀνωτάτην περιωπὴν τῆς
εὐεπείας καὶ ἀκριθείας, νέοι πανταχόθεν τῆς τ' ἐντὸς καὶ τῆς ἐκτὸς
Ἑλλάδος εἰς τὰς φιλοσοφικὰς καὶ ῥητορικὰς σχολὰς καὶ τὰ τεχνικὰ
ἐργαστήρια τῶν Ἀθηνῶν συρρέοντες, μετὰ τῆς ἄττικῆς παιδείας καὶ
τέχνης, καὶ τὴν διάλεκτον εἰς τὰς πατρίδας των μετέφεραν. Ἐκτοτε
ἤδη ἤρχισεν ἡ ἄττικὴ διάλεκτος νὰ γίνηται κοινὸν ὄργανον συγγραφῆς
πρὸς πάντας τοὺς Ἕλληνας, κοινὴ γλῶσσα τῶν πανταχοῦ λογίων
Ἑλλήνων. Ἐπετάθη δὲ ἡ ὑπερίσχυσις αὕτη τῆς ἀτθίδος μάλιστα, ὅτε
αὐλικὴ καὶ ἐπίσημος γλῶσσα τῶν Μακεδόνων ἡγεμόνων ἀποβᾶσα δι'
αὐτῶν ἀπανταχόσε τοῦ τότε ἀνατολικοῦ κόσμου μετεφυτεύθη. Τότε
καὶ μὴ Ἀθηναῖοι Ἕλληνες ἤρχισαν νὰ ἄττικίζωσι καὶ θάρβαροι νὰ ἑλ-
ληνίζωσι. Συνέβη δ' αὕτη ἡ ἐξαττικισις τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ ἐξελλή-
νισις τῶν θαρβάρων οὔτε συγχρόνως οὔτ' ἐξ ἴσου πανταχοῦ. Ἀλλὰ
παρὰ μὲν τοῖς κατὰ τε γένος καὶ γλῶσσαν συγγενέσιν ἴωσι προσέβη
ταχύτερον καὶ θαυύτερον, ὀψιαιότερον δὲ καὶ ἐπιπολαιότερον παρὰ τοῖς
λοιποῖς Ἕλλησιν· ὥστε ἐν μὲν ταῖς ἰωνικαῖς ἐπιγραφαῖς ἤδη κατὰ
τοὺς πρώτους Μακεδονικοὺς χρόνους ἀναφαίνεται ὁ ἄττικισμὸς, ἐν δὲ
ταῖς τῶν δωρικῶν καὶ αἰολικῶν χωρῶν μέχρις ἐσχάτων ὑποφαίνονται
ἰθαγενεῖς τύποι· τοῦτο συνδυαζόμενον μὲ τὴν κατάστασιν τῆς σημε-
ρινῆς γλώσσης, πολλοὺς αἰολισμοὺς καὶ δωρισμούς, ἀλλὰ καὶ ἰωνι-
σμοὺς περιεχούσης, ἀποδεικνύει, ὅτι οὐδέποτε οὐδαμοῦ ἐσθῆσθησαν
παντελῶς αἱ διαλεκτικαὶ διαφοραί. Ἀλλὰ διὰ τῆς νέας ταύτης καὶ
ποικίλης συγκράσεως τοῦ ἄττικισμοῦ μὲ τὰς ἐπαρχικὰς διαλέκτους
συνεφυράθησαν παντοῖαι ἄλλαι ἰωναιτικαί, ἀττικοδωρικαί, ἀτθιδαι-
ολικαί καὶ ἔτι συμμιγέστεραι τοπικαὶ διάλεκτοι ἔκτοτε μέχρι σήμε-
ρον διασωζόμεναι. Ὁ καθ' ἑκάστην χαρακτηρισμὸς καὶ ἡ εἰς εἶδη καὶ
γένη κατὰτάξις καὶ εἰς μείζονας ἐνότητας ὑπαγωγὴ των εἶνε οὐ μι-
κροῦ λόγου ἀξία ὑπηρεσία πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ σπουδαιότατον καὶ
ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς ἱστορίας τῆς ὅλης ἑλληνικῆς γλώσσης.
Καὶ ταῦτα μὲν συνέβησαν περὶ τὴν σύγκρασιν τῶν διαλέκτων παρὰ
τοῖς κυρίως Ἕλλησιν.

Ἄλλαι δὲ διάλεκτοι ὑπὸ τινων νεωτέρων ἑλληνιστικῶν καλούμεναι
καὶ τὸν ἑλληνικὸν χαρακτήρα θαυύτερον ἢ ἐπιπολαιότερον φέρουσαι ἐ-
σχηματίσθησαν παρὰ τοῖς ἐξελληνισθεῖσι λαοῖς τῆς Ἀσίας καὶ Συρίας
καὶ Αἰγύπτου. Οὕτω π. χ. παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραμματικοῖς ἀναφέ-

ρεταί τις Ἀσιαρὴ φωνή, εἶδη δ' αὐτῆς ἡ τῶν Παμφύλων καὶ ἡ τῶν
Κιλικῶν καὶ ἄλλων διάλεκτος, ἐν δὲ τῶν γνωρισμάτων ἡ μιᾶς ἐκά-
στης ἡ ἀπαξὼν οἱ εἰς α καὶ αν ἀντὶ ον ἀόριστοι, ὡς ἔφαγα, ἔφυγα,
ἔλαβαν, εἶλαν κτλ. (5). Ἐπειτα διάλεκτός τις αἰγυπτιακὴ, συρια-
κὴ, ἀλεξανδρεωτικὴ κ. οὕ. καθ. Ὡς ἴδια δὲ τῆς ἀλεξανδρεωτικῆς,
τ. ἔ. τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων διαλέκτου, ἀναφέρονται 1) οἱ εἰς ο-σαν
ἀντὶ ον παρωχημένοι τύποι, ὡς εἶδοσαν (= εἶδον), ἔσχουσιν (= ἔσ-
χον), ἡγαπῶσαν (= ἡγάπων), ἐφιλοῦσαν (= ἐφίλουν) κτλ. 2) τὰ εἰς
ας ὑποκοριστικά, ὡς Ἐπαφράς, Ἀρτεμάς, Ἀλεξᾶς, Κτησᾶς, φαγᾶς,
δακνᾶς κτλ. 3) τὸ τεθεληκέναι ἀντὶ ἠθεληκέναι κτλ. Ἦσαν δὲ αἱ ἑλ-
ληνιστικαὶ αὗται διάλεκτοι ἐκτὸς τῆς τῶν γνησίων Ἑλλήνων τῆς Ἀ-
λεξανδρείας καὶ ἄλλων αἰγυπτιακῶν, συριακῶν καὶ ἀσιατικῶν πόλεων
ἀλλόφυλοι διάνοιαι ἐξωτερικοὺς ἑλληνικοὺς τύπους περιβεβλημένοι. Ὁ-
θεν ἡ μὲν θαυύτερον ἑλλήνιζεν, ἡ δὲ ἐπιπολαιότερον κατὰ τὴν ἐκάστου
τῶν ἐθνῶν ἐκείνων ἱκανότητα περὶ τὸ οἰκαιοποιεῖσθαι τοὺς ἄλλοτρίους
τύπους. Καὶ καθαρώτερον μὲν ἑλλήνιζαν οἱ Ἀσιάται καὶ οἱ ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ καὶ πέριξ Σύροι, ὀλιγώτερον δ' οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Παλαιστίνης
καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ οἱ Αἰγύπτιοι. Ἐγγραφα μνημεῖα τοῦ ἑλλη-
νισμοῦ ἀμφοτέρων τούτων τῶν Ἰουδαίων εἶνε ἡ μετάφρασις τῶν Ὁ
καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, ἐν μέρει δὲ τὰ Φίλωνος καὶ Ἰωσήπου συγ-
γράμματα, ταῦτα μὲν ὑψηλότερον τοῦ παρ' αὐτοῖς τότε δημῶδους
ἰδιώματος ἰστάμενα καὶ μᾶλλον τῆς κοινῆς τῶν τότε Ἑλλήνων μετ-
έχοντα, ἐκεῖνα δὲ χαμηλότερα καὶ πλησιέστερα πρὸς αὐτό, ἅπαν-
τα δὲ περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας ἐβραϊζούσας καὶ ἐν γένει συριαζού-
σας φράσεις καὶ λέξεις περιέχοντα. Αἱ λέξεις μάλιστα εἶνε διφάσαι, ἢ
ὅλως ἐβραϊκαὶ ἑλληνικοῖς γράμμασι γεγραμμέναι ἢ ἑλληνικαὶ ἐπὶ πάν-
τῃ καινῆς σημασίας τεθειμέναι. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν εἰς μέγα πλῆθος φέ-
ρονται ἐν τῇ Π. Δ., ὀλιγώτεροι δ' ἐν τῇ Κ. Δ., αὗτοι δ' ἐν ἀμφοτέραις.
Οἱ δὲ γραμματικοὶ τύποι ἐν ἀμφοτέραις εἶνε καθαρῶς ἑλληνικοί, πιθα-
νώτατα τῆς τότε δημῶδους ἑλληνικῆς· διότι ἡ μετάδοσις γραμματικῶν
τύπων μεταξὺ μὴ συγγενῶν καὶ ἀνομοίων γλωσσῶν εἶνε πολὺ δύσκολος
καὶ σχεδὸν ἀδύνατος. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἑλληνικὴ ὀλίγους μὲν τινὰς λα-
τινικοὺς τύπους, π. χ. τὰς καταλήξεις ἄριος, ἄρις καὶ ἄτος, ἐν τοῖς
σπιθαῤῥιος, λαμπαθᾶριος, φουρνᾶρις, καρβουνᾶρις, τραπεζᾶρις, στη-

(5) Οὗτοι οἱ μετὰ τοῦ α τύποι τοῦ β'. ἀορίστου λέγονται παρ' Εὐσταθίῳ εἰς
Ἰλ. Ξ, 212, ἴδιοι τῶν ἐν Κιλικίᾳ Ἑλλήνων. Ἄλλοτε θὰ ἴδωμεν διὰ καὶ
αἱ ἀρχαιότεραι διάλεκτοι δὲν ἠγνόουν ὅλως τοὺς τοιοῦτους τύπους.

θάτος, χρυσοφτερνιστηῖτος, χορτῖτος (6) κτλ. προσέλαβεν, οὐδέναν δ' ἐκ τῶν μὴ συγγενῶν διότι αἱ ἐν τοῖς τουρκικοῖς χατζῆς (=προσκυνητῆς τοῦ ἁγ. Τάφου), χατζῆς (=πανδοχεύς), χαλβατζῆς, Αἰβαλή (Κυδωνία), Σμυρλῆς (=Σμυρναῖος) κτλ. καταλήξεις τζη-ς καὶ λη-ς ὡς πρὸς τὸν Ἕλληνα δὲν εἶνε αὐτοτελεῖς παραγωγικαὶ καταλήξεις, ὅπως π. χ. αἱ προσηρμέναι λατινίζουσαι, ὥστε δι' αὐτῶν καὶ εἰς ἑλληνικὰ θέματα προσαρτημένων νὰ σχηματίζη νέαις λέξεσι, ὡς π. χ. βιβλιοτζῆς, ψωμοτζῆς κττ. ἀντὶ τῶν βιβλιοπώλης, ψωμᾶς, ἀπέναντι τῶν τουρκικῶν κιταπτζή, ἐκμεκτζή κτλ., ἀλλὰ μέρη ἀναπόσπαστα τῶν ἐν αἷς λέξεων διὸ καὶ πάντοτε ἐν ἡρηνισμέναις τουρκικαῖς ἢ ἀραβοτουρκικαῖς λέξεσιν ἀπαντῶσιν, ἐν οὐδεμιᾷ δ' ἑλληνικῇ. Ἡ γλῶσσα μάλιστα ἔχει τὴν ἐναντίαν ιδιότητα: ὀθνεῖα θέματα ἰδίους τύπους περιβάλλουσα, ὡς ἐπ' ἄλλοτρίου χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἰδίαν σφραγίδα ἐντυπώνουσα, νὰ τὰ ἰδιοποιῇται, ὡς π. χ. τῶν μὲν Αἰγαιοπελαγιτῶν τινες ἐκ τοῦ λατιν. ἢ ἰταλικοῦ *arrivare* δι' ἑλληνικῶν καταλήξεων ἔπλασαν τὸ ῥῆμα: ἀρριβάρω, ἀρριβάρεις κτλ. = φθάνω, ἀφικνούμαι κτλ. οἱ δ' ἐν Πόντῳ Ἕλληνες ἐκ τοῦ ἀραβοτουρκικοῦ ἐπιθ. χατζήρ, ἔτοιμος, ἐσχημάτισαν τὸ ῥῆμα χατζηρεύω, χατζηρεύεις κτλ. = ἐτοιμάζω κτλ. Διὰ ταῦτα περὶ γραμματικῶν τύπων τῆς τότε ἑλληνικῆς προκειμένου, ἀνενδοιάστως δυνάμεθα νὰ προστρέξωμεν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν μεταφραστῶν καὶ συγγραφέων τῆς τε Π. καὶ Κ. Διαθήκης διότι ἡ οὐδέναν νέον τύπον ἔπλασαν, ἢ ἂν ἔπλασαν, τὸ ἕκαστον κατ' ἀναλογίαν τῶν τότε ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσῃ συνήθων. Προσεκτικώτεροι δὲ πρέπει νὰ ἤμεθα περὶ τὰς σημασίας τῶν λέξεων, μάλιστα δὲ περὶ τὰς φράσεις.

Τῶν οὕτως ἐσχηματισμένων νεωτέρων ἑλληνικῶν τε καὶ ἑλληνιστικῶν διαλέκτων αἱ μὲν ὕστερον ἐξεβαρβαρώθησαν πάλιν καὶ παντελῶς ἀπεσβέσθησαν ἐκ βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς, αἱ δὲ διατηροῦνται μέχρι σήμερον, δῆλον ὅτι τὰς ἐν τῷ χρόνῳ μεταβολὰς ὑποστάσαι. Ἰδίαν μὲν λοιπὸν διάλεκτον λαλοῦσιν οἱ Κύπριοι, ἰδίαν δ' οἱ Ῥόδιοι καὶ οἱ πέριξ νησιῶται, ἰδίαν δ' οἱ Κάσιοι καὶ οἱ Καρπάθιοι, ἰδίαν δὲ καὶ ποικίλην ἅμα οἱ Κρήτες, ἰδίαν δὲ καὶ ποικίλην ἐνταῦθα οἱ λοιποὶ νησιῶται τοῦ Αἰγαίου, ἰδίας δὲ οἱ Σάμιοι, οἱ Ἰκάριοι, οἱ Χῖοι, οἱ Λέσβιοι, οἱ Σμυρναῖοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἰῶνες καὶ Λυδοί, ἰδίαν δ' οἱ Βυζάντιοι καὶ οἱ λοιποὶ περὶ τὴν

(6) Ἐκτὸς ἂν ἡ κατάληξις ατος εἶνε αἰολοδορικὸς τύπος τῆς αἰτιατικῆς ὥστε στηθαῖτος, χορταῖτος, σουσαμῖτος κτλ. νὰ ᾔηται ἰσχυρῶς στηθωτός, χορτωτός ἢ χορταστός, σησαμωτός κτλ. κατὰ τὰ ἀρχαιότερα κεδρωτός, θυσαγωτός κτλ.

Προποντίδα Ἕλληνες, ἰδίας δ' οἱ ἐν Πόντῳ περὶ τὴν Τραπεζοῦντα, τὴν Ἀργυρόπολιν καὶ τὴν ἄλλην Καππαδοκίαν καὶ Λυκαονίαν σποράδην, ἰδίας δ' οἱ ἐν Θράκῃ, οἱ ἐν Μακεδονίᾳ, οἱ Θεσσαλοί, οἱ Ἡπειρώται, οἱ Ἐπτανήσιοι, οἱ Στερεοελλαδίται, οἱ Εὐβοεῖς καὶ οἱ τῶν λοιπῶν σποράδων καὶ οἱ Πελοποννήσιοι. Εἶνε δ' αἱ διαφορὰι κυριώτατα μὲν φθογγικαί, ἔπειτα λεξικαί, τ.ἔ. χρήσεις διαφόρων λέξεων ἢ τῶν αὐτῶν ἐπὶ διαφόρου σημασίας, ὀλίγαι δὲ τινες συντακτικαὶ καὶ τυπικαί. Ἀλλ' ἡ ἐξ ακρίβωσις αὐτῶν καὶ ἡ εἰς ἐνότητος ἀναγωγή καὶ ἡ ἐξέυρεσις τῆς πρὸς τὰς ἀρχαίας διαλέκτους σχέσεώς των, ἂν ὅλως ἐγγύθεν ἢ μακρόθεν ὑπάρχει, ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶνε ἀδύνατος· τότε δὲ μόνον θὰ καταστῇ δυνατή, ὅταν ἅπασα ἡ ἐν γραφῇ τε ἀποκειμένη καὶ ἡ ἐν τῇ ζώῃ λαλιᾷ φερομένη ὕλη τῆς γλώσσης σκοπίμως καὶ ἀκριβῶς συλλεχθῇ. Ἔως τότε δὲν εἶνε βέβαια φρόνιμον οὔτε τὴν τῶν Πελοποννησίων ἢ τῶν Στερεοελλαδιτῶν ἢ τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν πάντων ν' ἀνάξη τις εἰς ἐνότητος τοσαύτας, οὔτ' ἐπὶ τῆς τοῦ Βυζαντίου κωμωδίας *Babυλωνίας* στηριζόμενος νὰ πλάσῃ μίαν *ἀλβανικὴν* ἢ *ἀνατολιτικὴν* διάλεκτον τῆς ἑλληνικῆς, ὡς τις τῶν Γερμανῶν λογίων ὑπὸ τῆς εἰρημένης κωμωδίας παραχθεὶς ἔπραξε (διὸ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ πραγματείᾳ σποράδην μόνον γίνεται λόγος περὶ νεωτέρων διαλεκτικῶν ιδιωμάτων). Ἀσφαλέςτερον δὲ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἡ τῶν Τσακῶνων διάλεκτος, ἥτις πασῶν τῶν ἄλλων ἐξαλλάσσουσα, καὶ ποῦ μὲν ἀρχαϊκωτάτους, ποῦ δὲ νεωτάτους πασῶν τύπους ἔχουσα, ἐπὶ τῶν ὁρέων τῆς Κυνουρίας ἀπομεμωμένη φέρεται· ἔπειτα κατὰ δεύτερον λόγον ἡ τῶν Ποντικῶν καὶ ἡ τῶν Κυπρίων, αἵτινες ἀμφοτέρω διὰ προφανῶν ιδιωμάτων διαφέρουσι τῶν λοιπῶν. — Ἀλλ' ἂν καὶ σήμερον τόσαι τοπικαὶ διάλεκτοι ὑπάρχουσι, τίς καὶ ποία εἶνε ἡ κοινὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα; Κοινὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα κυρίως εἶπεν οὐδὲ σήμερον πραγματικῶς ὑπάρχει, ὡς οὐδὲ τὸ πάλαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ὑπῆρχεν, ἀλλ' εἶνε μία ἀφηρημένη γλῶσσα· εἶνε σύστημα τῶν κοινῶν πάσαις ταῖς διαλέκτοις χαρακτῆρων. Διὰ ταῦτα ἡ παρούσα πραγματεία ἀσχολεῖται κυρίως μὲν περὶ τοὺς κοινούς χαρακτῆρας τῶν τ' ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων διαλέκτων, ἐν μέρει δὲ καὶ περὶ τινὰς ἰδίους, καθ' ὅσον οὗτοι εἶνε ἀναγκαῖοι ὅροι τῆς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως τῆς γλώσσης. Μᾶς προφαίνεται δὲ ἤδη πλήρης καὶ ἀπειργασμένη ἡ νεωτάτη φάσις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κατὰ τὸν 1. αἰῶνα μ. Χ. τοῦλάχιστον ἀπὸ τότε ἔχομεν λόγου τινὸς ἄξια μνημεῖά της, ἐνθα μᾶς παρίσταται σχεδὸν τοιαύτη, οἷα καὶ σήμερον. Εἶνε δὲ ταῦτα ἀπὸ μὲν τοῦ 1. αἰῶνος αὐτοῦ ἢ παρὰ Ζαμπελίῳ (Σιέψ. π. ἑλληνικ. ποιήσεως) *Ἀναγνώρισις* (τοῦ Ἀνδρονίκου), ἀπὸ δὲ τοῦ 1Α. καὶ 1Β. τὸ

Νουθετικὸν Α. τοῦ Κομνηνοῦ, τὰ πρὸς Κοραῆ (Ἄτακτ. Α.) τοῦ Πρωχοπροδρόμου στιχορρήματα, οἱ ἔρωτες τοῦ Λυβίστρου καὶ τῆς Ροδάμνης, τοῦ Βελθάνδρου καὶ τῆς Χρυσάντζας κ.τ.λ. Πρὶν δὲ μεταβῶμεν εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν ὀλίγα τινὰ ρητέον καὶ περὶ τῶν ἐξῆς: 1) τί εἶνε ἡ κοινὴ λεγομένη καὶ ἐνίοτε ὡς πέμπτη ταῖς τέσσαρσιν ἀρχαίαις συγκαταλεγόμενη διάλεκτος; 2) Διέφερε τὸ πάλαι γραπτὴ καὶ λογία γλῶσσα ἀπὸ τῆς δημώδους καὶ κατὰ τί;

Καὶ ἀνωτέρω ἤδη ἐλέχθη, ὅτι αἱ ἔννοια κοινὴ καὶ διάλεκτος ἀντίθετοι οὔσαι δὲν δύνανται νὰ συνυπάρχωσιν. Ἡ δὲ κοινὴ αὕτη διάλεκτος οὔτε τις ἐλληνικοῦ τινος λαοῦ ἢ φυλῆς ἰδίᾳ διάλεκτος ἦτον, οὔτε κοινὴ γλῶσσα πάντων τῶν Ἑλλήνων· διότι καὶ τότε, καθὼς καὶ πρότερον καὶ σήμερον, οἱ ἐλληνικοὶ λαοὶ ἐλάλουν ἰδίαν ἑκαστοὶ διάλεκτον. Οὕτω δ' ἐκαλεῖτο πρὸς τε τοῖς Ἀλεξανδρινοῖς καὶ Βυζαντινοῖς γραμματικοῖς ὁ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἐκπεπτωκὸς ἐκείνος καὶ ἐξ ἀρχαιοτέρων τε καὶ νεωτέρων οὐσιωδῶς μὲν ἀττικῶν, ἐν μέρει δὲ καὶ μὴ ἀττικῶν τύπων καὶ στοιχείων συγκεκραμένος ἐλληνισμός, ὁ δι' αὐτὸ τοῦτο πολλάκις τῷ γνησίῳ καὶ καθαρῷ ἀττικισμῷ ἀντιτασσόμενος. Ἦτο δὲ καὶ διέμενε μέχρ' ἐσχάτων κοινὸν ὄργανον τῆς λογιωτέρας τάξεως τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐλληνιζόντων, παρ' οὐδενὶ οὐδαμοῦ ὁμοίως ἔχον κατὰ πάντα, ἀλλὰ διαφόρως κατὰ τὸν ἑκάστου φυλετικόν τε καὶ ἀτομικὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν παιδείαν, καὶ νῦν μὲν μᾶλλον, νῦν δ' ἥττον πλησιάζον τῷ καθαρῷ ἀττικισμῷ. Ἀνάτασιν δὲ τινὰ ἔλαβεν ὁ ἐλληνισμὸς οὗτος καὶ περισσότερον προσήγγισεν εἰς τὸν καθαρὸν ἀττικισμὸν καὶ πῶς τρίτος ἢ νεώτατος ἀττικισμὸς ἀπέβη, ὅτε οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἀπὸ τῆς σπουδῆς τῶν ἀρχαιοτέρων ποιητῶν ἐπὶ τὴν τῶν ἀττικῶν μάλιστα τῶν συγγραφέων τραπέντες, ἐν τεχνολογικοῖς καὶ ρητορικοῖς συγγράμμασιν ἤρχισαν ν' ἀναλύωσι τὰ ἀττικὰ ἀριστουργήματα καὶ τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας τῶν ἀναδεικνύοντες νὰ κινῶσι τὰ πνεύματα εἰς μίμνησιν τῆς ἀττικῆς εὐεπείας. Ἦσαν δ' οἱ μετὰ τοὺς κατὰ θεωρίαν κριτὰς καὶ θαυμαστὰς τῆς ἀττικῆς εὐεπείας ἔργῳ ἀττικιστὰς οἱ νεώτεροι καλούμενοι σοφισταὶ τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων πρώτων μ. Χ. αἰώνων ἀπὸ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου μέχρι Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἐκτοτε δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς ἐκείνης καὶ ὀλιγοχρονίου περιωπῆς καταπεσὼν ὁ ἐλληνισμὸς οὗτος ὁ ἔντεχνος καὶ ἐπιτετηδευμένος, ἀλλὰ βαθύτερον ἢ πρότερον, μακρόν, ἀλλ' ὅχι ἐπίζηλον βίον ἤγαγε κατὰ τε τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους καὶ μετὰ τὴν Κωνσταντινουπόλεως ἄλωσιν πρὸς τοῖς πολλάκις αὐτολεγομένοις ἀττικισταῖς καὶ ἐλληνισταῖς βίον ὅχι

μόνον καθ' ἑαυτὸν κακόζηλον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβὴ πρὸς τὴν δημώδη γλῶσσαν τῶν ἐλληνικῶν λαῶν, ἣν ἐκδοτον εἰς τὰς φορὰς τῆς τύχης κατέλειψαν οἱ προκομμένοι παντὸς καιροῦ καὶ τόπου λεξιθῆραι καὶ γριφοπλόκοι.

Ἐκ τούτων ἤδη καταφαίνεται, ὅτι ἡ κοινὴ αὕτη καὶ λογία γλῶσσα μᾶλλον ἢ ἥττον διέφερε τῶν συγχρόνων δημοτικῶν διαλέκτων, τὰ μάλιστα δὲ διέστη αὐτῶν, ὅτε ἤρθη εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκείνην βαθμίδα τοῦ ἀττικισμοῦ ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων σοφιστῶν. Ἀλλ' εἶνε καὶ οἰκοθεν καὶ ἐκ ρητῶν μαρτυριῶν δῆλον, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους ἀπ' αὐτῶν ἔτι τῶν δημωδῶν ἢ λογία, ἢ γραπτὴ γλῶσσα, διέφερε τῆς δημώδους, τῆς καθομιλουμένης. Καὶ περὶ μὲν τῶν δημωδῶν ἐπὶ τῶν ἤδη πρόοθεν ἐλέχθη, ὅτι ἡ ἐν αὐτοῖς γλῶσσα δὲν εἶνε ἡ ἄκρατος καὶ δημώδης ἴαξ τῶν τότε χρόνων, ἀλλὰ τις οἶον ἐν κατόπτρῳ εἰκὼν αὐτῆς· εἶνε τις διὰ τῆς ποιήσεως εἰδοποιημένος καὶ ἐπιτετηδευμένος μὲ προγενεστέρους τε καὶ συγχρόνους αἰολισμοὺς σύγκρατος ἰωνισμός. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἰωνισμοὶ τῶν ἔνθεν μὲν δὲν ἦσαν κοινοὶ πᾶσι τοῖς τότε Ἴωσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἰδιάζοντες τοῖς τῶν χωρῶν, ὅπου ἔλαβαν τὸ πρῶτον ὑπαρξίν, ἔνθεν δὲ καὶ αὐτοῖς τούτοις ὅχι κατὰ πάντα ὅμοιοι. Τίς ἀγνοεῖ π. χ. τὰς χάριν τοῦ μέτρου μηκύνσεις καὶ βραχύνσεις φθόγγων τε καὶ τύπων, τοὺς διπλασιασμοὺς τῶν συμφώνων, μάλιστα τοῦ δ καὶ τῶν μ καὶ λ καὶ τὰς ἄλλας ποιητικὰς λεγομένας ἀδείας; Ἡ ἰωνικὴ λογογραφία ἐν Μιλήτῳ καὶ τῇ Καρικῇ Ἰωνίᾳ ἀρχὴν λαβοῦσα εἶχε γλῶσσαν οὐσιωδῶς ὁμοίαν τῇ ἐνταῦθα ἰάδι, ἃρα διέφερε τοῦ ἰωνισμοῦ τῶν λοιπῶν ἰωνίων. Ὁ Ἡρόδοτος Δωριεὺς ὢν τὸ γένος, ἐν Σάμῳ δὲ τὴν ἰάδα διάλεκτον ἀσκηθεὶς (κατὰ ρητὴν παρὰ Σουΐδα μαρτυρίαν), πρέπει νὰ ἔγραψεν ἐν τῇ Σαμιακῇ ἰάδι· χωρὶς δῆλον ὅτι νὰ ἐμμείνη ἐν αὐτῇ, οἷα ὑπὸ τοῦ Σαμίων δήμου ἐκαλεῖτο, ἀλλ' ἀρτύσας αὐτὴν καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν εἰδοποιήσας. Τοῦτο καὶ οἰκοθεν εἶνε φανερόν καὶ ρηταὶ γινώμι τῶν ἀρχαίων τὸ ἐπικυρώνουσιν· οἶον Ἑρμογένης μὲν (σλ. 509) λέγει περὶ αὐτοῦ: « Ἡρόδοτος τῇ λέξει ποιητικῇ κέχρηται δι' ὅλου » καὶ πάλιν περὶ Ἐκαταίου τὸν λόγον ποιούμενος (σλ. 513): « Ἐκαταῖος Μιλήσιος τῇ διαλέκτῳ ἀκράτῳ ἰάδι καὶ οὐ μεμιγμένῃ χρησάμενος, οὐδὲ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον ποικίλῃ. » Ὁμοία δὲ γνώμη ἐκφέρεται καὶ ἐν Βαχμάννου Ἑλλήν. ἀνεκδότοις (Vol. II. p. 367, 30), ἐνθα ὁ λόγος κυρίως περὶ τοῦ ὁμοῖα τοῖς λογογράφοις γράψαντος Ἰπποκράτους, « ὅς ἀκράτῳ τῇ ἰάδι χρῆται· ὁ γὰρ Ἡρόδοτος συμμίσγει αὐτὴν τῇ ποιητικῇ. » Καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἃρα ἐν τῇ Σαμιακῇ ἰάδι, ποικίλως εἰδοποιημένη καὶ ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον διηρτυμένη γράφει, οὐκ ὀλίγον δίστατο τοῦ ἰωνισμοῦ

των λοιπών ἰώνων. Ἀλλ' ἐν ᾧ δ' Ἡρόδοτος οὕτω πανταχόθεν ποιητῶν τὴν λέξιν λέγεται καὶ παρὰ Λογγίνω (ιγ'. 3.) μάλιστα « μόνος — ὁμηρικώτατος » ἀποκαλεῖται, ἐνθεν μὲν ὁ ἰωνισμός του πολὺ διαφέρει τοῦ παρ' Ὀμήρῳ, ἐνθεν δ' αὐτὸς παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσεῖ (Τ. Β'. 130.) « τῆς Ἰάδος ἄριστος κανὼν » ὀνομάζεται. Ἡ μὲν οὖν διαφορὰ ἐκείνη δὲν εἶνε μόνον τῶν χρόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν τόπων· διότι, ὡς εἴρηται, τὰ μὲν ὁμηρικὰ ἔπη οὐσιωδῶς ἐν τῇ Λυδικῇ καὶ Χιακῇ Ἰάδι ἐποιήθησαν, ὁ δ' Ἡρόδοτος οὐσιωδῶς ἐν τῇ Σαμιακῇ συνέγραψεν, ἥτις αἰολισμῶν ἀμιγυστέρα ἦτον ἐκείνης. Ἐντεῦθεν πιθανῶς, μέρος δ' ἴσως πατριωτικῶ ζήλῳ κινούμενος ὁ Διονύσιος, τῆς Ἰάδος ἄριστον κανόνα τὸν ἀπεκάλεσεν. Ἡ δὲ κατὰ Λογγίνον ὁμηρικότης τοῦ Ἡροδότου ἐννοητέα μᾶλλον περὶ τῆς ἐπικῆς οἰκονομίας τοῦ συγγραμματοῦς του ἢ περὶ τῆς λέξεως. — Ὁ Πίνδαρος Αἰολεὺς ὢν τὸ γένος ἐποίησεν ἐν τῇ καθ' ὅλου θωρίδι, ὅχι τῇ τοπικῇ καὶ μιᾷ τινι χώρᾳ ἰδιαζούσῃ, πρὸς δὲ τούτοις ποικίλοις αἰολισμοῖς, ἄττικισμοῖς καὶ μάλιστα ἐπικοῖς τύποις καὶ ὅροις ὁμολογουμένως κεκαρυκευμένη, τελευταῖον δὲ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ πολυτρόπως κατὰ τὰς ἐκάστοτε χρείας τῆς τέχνης εἰδοποιημένη. Ὁμοίαν λέξιν μετεχειρίσθησαν καὶ Στήσιχορος καὶ Ἰβυκος καὶ Σιμωνίδης καὶ Βακχυλίδης, οἱ μὲν Ἴωνες ὄντες, οἱ δὲ Δωριεῖς. Ἀπαντες ἄρα διέσταντο τῆς παρὰ τοῖς δημοφύλοις τε καὶ ὁμοεθνεῖσι καθομιλουμένης γλώσσης καὶ διαλέκτου. Ὅθεν μόνον περὶ τῆς τοιαύτης μίξεως ποικίλων ἰδιωμάτων ἐννοουμένη ἔχεται τινος ἀληθείας ἢ περὶ τῆς πινδαρικῆς λέξεως γνώμη τῶν γραμματικῶν· Γρηγορ. Κορινθ. σλ. 12: κοινὴ δὲ, ἣ πάντες χρώμεθα καὶ ἣ ἐχρήσατο Πίνδαρος. — Μήπως οἱ Ἀττικοί, ποιηταὶ ἢ συγγραφεῖς, ἐποίουν ἢ συνέγραφον ἀπαρἀλλάκτως ἐν τῇ τότε καθομιλουμένῃ Ἀτθίδι, πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Τὰ μὲν χορικά τῶν δραματικῶν ἐδώριζαν καὶ διὰ τοῦτο πλησιέστερα τῇ τῶν λυρικῶν λέξει ἦσαν, ὁ δὲ διάλογος περιεῖχε πολλοὺς ἐπικοὺς τύπους καὶ ὅρους, ἐν γένει δ' ἕκαστος ποιητῆς ἠρχαίζεν ἢ ἐκαινοτόμει πανταχοῦ τῶν δρμάτων, κατὰ τὰς ἐκάστοτε χρείας τῆς τέχνης. Γνωστοὶ εἶνε οἱ μάλιστα ἐν ταῖς Ἰκέτισι καὶ τῇ Ὀρεστείᾳ ἀρχαῖσμοι τοῦ Αἰσχύλου (). Καὶ ὀρθῶς μὲν περὶ αὐτοῦ ἀποφαίνεται ὁ βιογράφος του: « Κατὰ δὲ τὴν σύνθεσιν τῆς ποιήσεως ζῆλοι τὸ ἀδρὸν αἰεὶ πλάσμα καὶ ὑπέρογκον, ὀνοματοποιαῖς τε καὶ ἐπιθέτοις, ἔτι δὲ καὶ μεταφοραῖς καὶ πᾶσι τοῖς δυναμένοις ὄγκον τῇ φράσει περιθεῖναι χρώμενος, κ.τ.λ. » ὀρθῶς δὲ καὶ ὁ συγγραφεὺς τῆς τῶν ἀρχαίων κρίσεως 10: ὁ δ' οὖν Αἰσχύλος πρῶτος καὶ τῆς μεγαλοπρεπείας ἐχόμενος καὶ ἡθῶν καὶ παθῶν τὸ πρέπον εἰδὼς καὶ τῇ τροπικῇ καὶ τῇ κυρίᾳ λέξει διαφερόντως κεκοσμημένος

πολλαχοῦ δὲ καὶ αὐτὸς δημιουργὸς καὶ ποιητῆς ἰδίῳν ὀνομάτων καὶ πραγμάτων». Γνωστοὶ δὲ καὶ οἱ παρ' Ἀριστοφάνει ψόγοι τῆς Αἰσχυλείου λέξεως καὶ τέχνης, Νεφελ. 1370, ἀξέστατος, ψόφου πλέως, σόμφαξ, κρημνοποιός· Βατράχ. 939 κ. ἐξ. παρ' Εὐριπίδου:

Ἀλλ' ὡς παρέλαβον τὴν τέχνην παρὰ σοῦ τὸ πρῶτον εὐθύς οἰδοῦσαν ὑπὸ κομπασμάτων καὶ ῥημάτων ἐπαχθῶν

Ἰσχναν μὲν πρῶτιστον αὐτὴν καὶ τὸ βάρος ἀφείλον. κ.τ.λ.

Πρόβλ. Βατρ. 826. 839 κ. ἐξ. Γνωστὴ τελευταῖον καὶ ἡ πρὸς τὰς μομφὰς τοῦ Εὐριπίδου ἀπολογία τοῦ Αἰσχύλου· Βατρ. 1060:

Κἄλλως εἰκὸς τοὺς ἡμιθέους τοῖς ῥήμασι μείζουσι χρῆσθαι, καὶ γὰρ τοῖς ἱματίοις ἡμῶν χρῶνται πολὺ σεμνοτέροιςιν·

Ἄ μοῦ χρηστῶς καταδείξαντος διελυμῆνω σύ. κ.τ.λ.

Τίς δ' ἀγνοεῖ, ὅτι οἱ ἀρχαῖσμοι καὶ ἡ στρουφνότης τῆς Θουκυδιδείου λέξεως ἦσαν ἀλλάτρια τῆς τότε καθομιλουμένης Ἀτθίδος; αἱ δὲ πολὺπλοκοὶ περίοδοι τῶν Πλατωνικῶν διαλόγων ἐντεχνα ἀρχιτεκτονήματα τοῦ μεγάλου τούτου ἀρχιτέκτονος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, τοῦ προβεβῆσαντος αὐτὴν εἰς τὴν ὑπάτην βαθμίδα τῆς συντακτικῆς ἀναπτύξεως καὶ εὐφραδείας;

Ἐν γένει λοιπὸν ἡ λογία καὶ ἐντέχνως εἰδοποιημένη καὶ γραπτὴ γλῶσσα πανταχοῦ καὶ πάντοτε διέφερε καὶ διαφέρει τῆς καθομιλουμένης καὶ δημώδους. Τῆς δημώδους γλώσσης οἱ φθόγγοι οὐ διορίζονται ἀκριβῶς δι' ἀλφαριθμητικῆς γραφῆς ἀπαμβλύνονται καὶ εἰς ἀλλήλους συρρέουσιν· ἐν αὐτῇ ἀναφύονται συνήθως ἀσαφεῖς φθόγγων συνδυασμοί, νόθοι φθόγγοι, πρὸς ὧν τὴν παράστασιν ἡ λελεασμένη γραπτὴ γλῶσσα δὲν ἔχει γράμματα· ἢ δ' ἐνάρθρωσις τῶν φθόγγων — ἀσφαλὲς γνῶρισμα διαμεμορφωμένης γλώσσης — μένει μᾶλλον ἢ ἥττον ἀτελής. Οἱ γραμματικοὶ τύποι εὐκολώτερον καὶ βαθύτερον ἀποτρίβονται· διὸ καὶ εὐκολώτερον μετ' ἀλλήλων συγχέονται. Ἡ σύνταξις εἶνε πολὺ ἀπλουστερά· ἐν αὐτῇ ἐπικρατεῖ μᾶλλον ἢ ἐφεξῆς παράταξις τῶν προτάσεων ἢ ἐν ἀλλήλαις καὶ ὑπ' ἀλλήλας συμπλοκὴ καὶ σύνταξις. Τὸ λεξικὸν περιχρότερον, εἰς τὰς φυσικὰς χρείας τοῦ ἀφελοῦς καὶ ἀπερίττου βίου περιωρισμένον, ὑλικώτερον, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο καὶ πολλαχοῦ ἀρχαϊκώτερον. Ἡ δ' ἀρχαϊκότης δὲν ἐμφανίζεται μόνον ἐν ταῖς σημασίαις τινῶν λέξεων, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς φθόγγοις καὶ αὐτοῖς τοῖς τύποις αὐτῶν τε τούτων καὶ ἄλλων λέξεων. Προέρχεται δ' ὁ ἀρχαῖσμός οὗτος ἐκ τοῦ ὅτι ὁ ἀπαίδευτος δῆμος διὰ μακρῶν αἰώνων ἐμμένει ἀναλλοίωτος ἐν τοῖς αὐτοῖς ἡθεσι καὶ τρόποις, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν αὐτῶν ἔξωθεν ἐντυπώσεων καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ κύκλου τῶν παραστάσεων. Διὰ ταῦτα

πάντα ἡ δημώδης γλῶσσα εἶνε ἀφελεστέρα, οἰκειοτέρα, κοινοτέρα, ἐναργεστέρα· διὸ καὶ ἐπιτηδαιοτέρα καὶ ὅλου πρὸς τὴν ποίησιν, μάλιστα πρὸς τὸ κωμικὸν καὶ σατυρικὸν εἶδος αὐτῆς. — Τῆς δ' ἐπεξεργασμένης λογίας καὶ μάλιστα γραπτῆς γλώσσης οἱ μὲν φθόγγοι εἶνε εὐκρινέστεροι, οἱ δὲ τύποι πληρέστεροι καὶ σαφέστεροι, ἡ δὲ σύνταξις ἐντεχνοτέρα, πολὺπλοκος, ἐπικρατούσης ἐν αὐτῇ τῆς τῶν προτάσεων ὑπαλληλίας καὶ συγκεντρώσεως καὶ τοῦ πολυσυνδέτου· τὸ δὲ λεξικὸν πλουσιώτερον, πνευματικώτερον καὶ διὰ ταῦτα νεωτερικώτερον, καθὼς συμβαδίζον καὶ συναναπτυσσόμενον τῇ ἐκλεκτοτέρᾳ μερίδι τοῦ ἔθνους κατὰ τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ τὴν καθ' ὅλου παιδείαν. Διὰ ταῦτα ἡ πεπαιδευμένη γλῶσσα εἶνε ψυχροτέρα, τεχνικωτέρα, μᾶλλον ἐπιτετηδευμένη, καὶ συμβολικωτέρα, ἀτομικωτέρα καὶ ἀνομοία ἐκείνῃ, παρ' ἧς ἄλλω ἄλλως ἔχουσα κατὰ τὸν ἐκάστου χαρακτῆρα καὶ τὴν παιδείαν. Ἐν μὲν τῇ λογίᾳ γλῶσση ἐπικρατεῖ ὁ ἀτομικὸς ἐκάστου χαρακτήρ καὶ ἐσοπτρίζεται ἡ ἐκάστοτε παιδεία τοῦ ἔθνους· ἐν δὲ τῇ δημώδει ὁ φυλετικὸς καὶ ἐθνικὸς χαρακτήρ.

Οὕτως ἅμα παρὰ τινι ἔθνει ἀρχίσῃ ἡ παιδεία καὶ ἡ διὰ τῆς περὶ τὸν λόγον τέχνης εἰδοποίησις τῆς γλώσσης, ἀνοίγεται χάσμα μεταξὺ τῆς δημώδους καὶ τῆς λογίας. Τὸ χάσμα τοῦτο πρέπει ἐκτερωθῆναι νὰ πληρῶνται ἐς αἰ, ἂν μὴ μέλλει νὰ ἐπέλθῃ διαιρέσις τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως. Ἡ μὲν λογία γλῶσσα νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ ζενισμῶν, νὰ ἀνακινιζέται πάντοτε ἐκ τῆς δημώδους τὸ γνήσιον, τὸ ἀρχαιοπρεπὲς καὶ τὸ ἐναργὲς προσλαμβάνουσα· ἡ δὲ δημώδης καὶ ὁ λαλῶν αὐτὴν δῆμος νὰ συμβαδίζωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς μετὰ τῆς παιδείας καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς λογίας. « Ἐάν ἡ γλῶσσά, λέγει ὁ W. v. Humboldt (Einleitung σελ. CCXI), μέλλει νὰ διακρίνῃ τὴν δημώδην ἅμα καὶ πεπαιδευμένην, πρέπει νὰ γίνῃται ἀκκτάπχυστον βεῦμα ἐκ τοῦ ἔθνους πρὸς τοὺς συγγραφεῖς καὶ γραμματικούς καὶ ἐκ τούτων πάλιν πρὸς τὸ ἔθνος. » Ὁμοίως ἀποφάνεται, περὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσης τὸν λόγον ποιοῦμενος, ὁ ἐκτὸς ἄλλων καὶ περὶ τὴν γλῶσσαν εὐαίσθητος Λούθηρος « Man muss nicht die Buchstaben in der Lateinischen Sprache fragen, wie man soll deutsch reden; — sondern man muss die Mutter im Hause, die Kinder auf den Gassen, den gemeinen Mann auf dem Markte darum fragen und denselben auf das Maul sehen, wie sie reden. » παρὰ Heyse, σελ. 330. Πρὸς καὶ Σέξτον τ. Ἑμπ. π. τ. γραμμ. κερ. 10, 178: « Ὡς περὶ γὰρ ἐν πόλει νομίσματός τινος προχωροῦντος κατὰ τὸ ἐγγώριον, ὁ μὲν τούτῳ στοιχῶν δύναται καὶ τὰς ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει διεξαγωγὰς ἀπαρκαποδίστω; ποιεῖσθαι, ὁ δὲ τοῦτο μὲν μὴ παρα-

δεχόμενος, ἄλλο δὲ τι καὶνὸν χαράσσων ἑαυτοῦ καὶ τούτῳ νομιζέσθαι θέλων μάταιος καθέστηκεν· οὕτω καὶ τῷ βίῳ ὁ μὴ βουλούμενος τῇ συνήθως παραδεχθείσῃ, καθάπερ νομίσματι, ὁμιλίᾳ κατακολουθεῖν, ἀλλ' ἰδίαν αὐτῷ τέμνειν, μανίας ἐγγύς ἐστιν. »

Ἀλλὰ τὰ περὶ διαστάσεως τῶν δύο μερίδων τῆς γλώσσης εἰρημένα δὲν δικαιώνουσι τοὺς ἀτόπως διατεινομένους ν' ἀναστήσωσιν ἐν τινὶ γλώσσῃ τύπους ἀπ' αἰώνων ἤδη κατηργημένους, νεκροὺς καὶ ψυχροὺς ἀντὶ τῶν ἐπ' ἴσης ἀπ' αἰώνων κατ' οὐσιώδη τῆς γλώσσης ἀλλοίωσιν καθιερωμένων, οἷοι π. χ. ἐν τῇ νῦν ἑλληνικῇ οἱ ἀναλελυμένοι χρόνοι, οἱ μέλλοντες, οἱ παρακείμενοι καὶ οἱ ὑπερσυντελικοί, ἔπειτα ἡ περίφρασις τοῦ ἀπαρεμφάτου (κυρίως τοῦ τελικοῦ καὶ τοῦ εἰδικοῦ καλουμένου) καὶ τῆς εὐκτικῆς ἀπέναντι τῶν ἀρχαίων ἀπλῶν· ἔπειτα τὰ πληρέστερα καὶ σωματωδέστερα εἶμαι, εἶσαι, εἶνε, εἶμεθα κ.τ.λ. ἂν ἦμαι, ἦσαι, ἦνε κ.τ.λ. ἀντὶ τῶν λεπτῶν καὶ λειποσάρκων εἰμί, εἶ (= ἴ), ἐστί, ἐσμεν κ.τ.λ. ἐὰν ᾧ (= ὁ) ἦς (= ἦ), ἦ κ.τ.λ. ἱκανὰ ἔπαθεν ἡ γλῶσσα ἐκ τοῦ ἄκρου ζήλου τῶν ἐπὶ ὀκτωκαίδεκα αἰῶνας ἀττικιστῶν. Ἄς μὴ τὴν ἀσχημίσουν περισσότερον νέοι σπαραγμοί. Ἄς μὴ προχωρήσῃ ὁ ζήλος τῶν νέων διορθωτῶν καὶ αὐτολεγομένων καθαρτῶν τῆς γλώσσης, ἵνα μὴ καταντήσωσιν ποτε αὐτοὶ νὰ λέγωσι καὶ αὐτοὶ ν' ἀκούωσιν, ὡς πάλαι ποτὲ Ἀντίμαχος ὁ Κολοφώνιος, οὐτινος ἀναγινώσκοντός ποτε ποίημά του, πάντες οἱ ἀκροαταὶ ἀναστάντες ἀπῆλθαν καὶ τὸν ποιητὴν μόνον μετὰ τοῦ φιλοσόφου Πλάτωνος ἀπέλιπον. Τοῦτο δὲ συνέβη βέβαια διὰ τὸ λίαν ἐπιτετηδευμένον τῆς λέξεως τοῦ Ἀντιμάχου. Διότι κατὰ Πλούταρχον (Τιμολ. 36) « ἡ μὲν Ἀντιμάχου ποίησις καὶ τὰ Διονυσίου ζωγραφήματα, τῶν Κολοφώνιων, ἰσχὺν ἔχοντα καὶτόνον, ἐκβεβιασμένοις καὶ καταπόνοις ἔοικε, ταῖς δὲ Νικομάχου γραφαῖς καὶ τοῖς Ὀμήρου στίχοις μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως καὶ χάριτος πρόσεστι τὸ δοκεῖν εὐχερῶς καὶ ῥαδίως ἀπειργάσθαι. » Καὶ ὁ μὲν Ἀντίμαχος, ἴσως διὰ τὴν κατὰ Πλούταρχον ἐκείνην ἰσχύον καὶ τὸν τόνον ἡδύνατο νὰ εὖρῃ ἕνα Πλάτωνα ἀκροατὴν καὶ νὰ λέγῃ « legam nihilo minus: Plato enim mihi unus instar est milium » (Cicer. Brut. c. 51)· ἀλλὰ τίνες Πλάτωνα θὰ ἀνεχθῶσι τοὺς νέους ἐπιτηδευτάς περὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους ἀσχημονοῦντας; — Ἀλλ' ἄς μεταβῶμεν εἰς τὴν σύνοψιν τῶν χαρακτήρων αὐτῆς καὶ τῶν πρὸς τὴν ἀρχαίαν διαφορῶν τῆς.

Τὰ κυριώτερα γνωρίσματα τῆς νῦν καθομιλουμένης καθ' ὅλου λαμβανομένης εἶνε τάδε: 1) ὁ ἰωτακισμὸς, τ. ἔ. ἡ προφορὰ τῶν η, ει, οι καὶ υ ὡς ι καὶ τῆς διφθόγγου αι ὡς ε. Ἡ ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ταύτης ἀ-

νάβαινει εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους ἀναντιρρήτως καὶ ἐμφανίζεται
 ἐν τῇ Βοιωτικῇ διαλέκτῳ. Οὕτως ἐν ταῖς ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων βοι-
 ωτικαῖς ἐπιγραφαῖς (C. I. 4562 — 69. 4574. 4593.) φέρονται τὰ:
 ἱππότη, εὐεργέτης, διακατίης, χειλῆς, κατασκευάτη, κεκόμιστη,
 ὀφείλετη, ἀπογράφεσθαι, δεδοχθῆ, Ταταγρῆος, Φελατιῆος κ.τ.λ. ἀντὶ
 τῶν ἀττικῶς διφθογογραφουμένων, ἱππόται, ὀφείλεται, ἀπογράφε-
 σθαι, διακαταίαις, Ταταγραῖος κ.τ.λ. τὰ ἄρχι, ἀπέχι, ἀσφάλια, ἀτέ-
 λια, Φισοτέλια, Φελάτια, ἱράνα, Δειρίας, Ἀριστοκλείδας κ.τ.λ. ἀντὶ
 τῶν ἀττ. διφθογογραφουμένων ἄρχει, ἀπέχει, ἀσφάλεια, ἀτέλεια
 κ.τ.λ. εἰρήνῃ, Δειρίας, Ἀριστοκλείδης κ.τ.λ. Ἄλλ' ἢ τῆς εἰ ὥς ι
 προφορά εἶνε ἀρχαιοτέρα, ἐκ τοῦ πέμπτου τοῦλάχιστον αἰῶνος, ὡς
 δὴλον ἐκ τε τῶν τῆς Κορίννης πυνκτεῦν (ἀποσπ. 3), ἐσσάρχει (19),
 αἰδῶν (8) ἀντὶ τῶν πυνκτεῦει, ἐξάρχει, αἰδῶν καὶ ἐκ τῶν τοῦ παρ'
 Ἀριστοφάνει (Θεσμοφοριαζούσαις 4476) τοξότου καὶ (Ἀχαρν. 404)
 ψευδαρτάβα ἀνεγείρει, λῆψι, ἀντὶ τῶν ἀνεγείρει, λῆψει, ἅπερ οὕτως
 ἔγραψεν ὁ κωμικὸς πιθανώτατα εἰς τὴν προφορὰν τῶν Βοιωτῶν ἢ καὶ
 τῶν τούτοις γειτόνων ἀγροίκων Ἀττικῶν ἀποβλέπων. Ἡ ἐναλλαγὴ
 αὕτη τοῦ ι καὶ τῆς εἰ συμβαίνει καὶ ἐν τῷ τοῦ Bankes ὁμηρικῷ πα-
 πύρῳ: Ἰλ. ω, 129 σείτου· 178 εἰθύροι· 441 ἀγύρι· 274 γλώχεϊ·
 νά· 618 δεῖε = δῖε κ.τ.λ. Ἡ δὲ τοῦ υ ὥς τοῦ γαλλ. u προφορά ἦδη
 κατὰ τοὺς ἀττικοὺς χρόνους, παρὰ δὲ τοῖς Ἰωσιν ἴσως καὶ πρότερον,
 παρὰ πᾶσιν ὁμολογεῖται ὥστε περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐν τούτῳ·
 ἐντεῦθεν δ' εὐκόλως εἰς ι μετέπεσεν. Ἡ δ' ὥς ου (λατ. u) ἀρχαία προ-
 φορά του πολλαχοῦ διατηρεῖται ἐν πολλαῖς λέξεσι τῆς δημόδους· καὶ
 παραδείγματά τινα ἦδη ἀνωτέρω παρετέθησαν. 2) Ἡ τοῦ ι πρὸ ἐτέρου
 φωνήεντος ὥς j προφορά ἀρχομένης τε λέξεως καὶ μεσοῦσης, ὡς ἐν
 τοῖς ἱατρός (= jατρός), ἰωμένος (= jωμένος), ἰάννης, ἰάκωβος, εἰός
 (= εἰjός), μῆλjά (μῆλῆς), χωριατjά (χωριατjά) κ.τ.λ. Τὸ ἡμίφωνον τοῦ-
 το, τὸ j, ἦτο συνηθέστατον ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ γλώσσῃ, ὡς δὴλον ἐκ
 τῶν συγγενῶν γλωσσῶν· ἐν δὲ τῇ μεταγενεστέρῃ ἑλληνικῇ ποῦ μὲν
 ἐξυγράνθη εἰς τὸ φωνῆεν ι, ὡς ἐν τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ὁμοίοις,
 ποῦ δ' ἐξωμοιώθη μὲ τὸ προηγούμενον σύμφωνον, περὶ οὗ κατωτέρω
 ἐν τῷ ἀναλυτικῷ μέρει τὰ δέοντα ἐλέχθησαν, ποῦ δὲ εἰς ζ ἐσκληρύν-
 θη, ὡς ἐν τοῖς ζυγός (ἐκ τοῦ jug πρὸλ. τὸ λατίν. jugum), Ζεὺς, (ἐκ
 τοῦ Djâus. σκρ. οὐρανός, ἔθεν ἀφαιρεθέντος τοῦ Δ ἔγινε τὸ λατίν.
 jóni-s ἐν δὲ τῇ πελασγικῇ πιθανώτατα τὸ jav-s ἔθεν ὕστερον Ζεὺς)
 κ.τ.λ., ποῦ δ' ἀπεβλήθη παντελῶς, περὶ οὗ ἐπ' ἴσης κατωτέρω γίνεται
 λόγος, ἐν δ' ἀρχομένη τῇ λέξει ἀντ' αὐτοῦ ἐπῆλθε συνήθως τὸ δασύ

πνεῦμα, περὶ οὗ ἡδὴ ἐρρέθη. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ πολ-
λαχοῦ φαίνεται ὅτι τὸ ι ὡς j προϋφέρετο, ὡς δὴλον ὅχι μόνον ἐκ τῶν
βυζαντινῶν Γεράκιον, Γερακαράια (παρὰ Ἄννη τῇ Κομν. καὶ Κων-
σταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ) ἀντὶ τῶν ἱεράκιον, ἱερακαράια, ἀλλὰ
καὶ ἐκ τῶν ὁμηρικῶν πόλιος (κατὰ διόρθωσιν πόλεος ἢ πόλεως) Ἰλ. Β,
844, Φ. 567, πόλιας Ὀδ. Θ. 560. Ἰστίαια Ἰλ. Β, 537. δῆϊος καὶ
Αἰγυπτίας Ἰλ. Ι, 382, Ὀδ. Δ, 127, 229, Ξ, 263. 286. (Θεόκριτ.
ΙΖ. 104), ἥια Ὀδ. Ε, 266 καὶ τοῦ Εὐρ. Ἡρακλιδ. 1304 Ὀλυμπι-
ου, ἐν οἷς τὸ μέτρον ἀπαιτεῖ τὴν τοῦ ι ὡς j προφοράν. 3) Ἡ παν-
τελής ἐπικράτησις τοῦ τόνου ὑπὲρ τὸν χρόνον τῶν συλλαβῶν. ὅτι δὲ
καὶ ταύτης τῆς μεταβολῆς ἡ ἀρχὴ εἰς τοὺς ἀνωτάτους χρόνους ἀνέρ-
χεται, καὶ οἴκοθεν ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῆς γλώσσης εἶνε δὴλον, ἐν
ἧ, ἀφ' οὗ ἄπαξ λάβῃ τὴν προσήκουσαν ὕλικὴν ἀνάπτυξιν, τὸ πνευμα-
τικὸν στοιχεῖον ἀρχίζει τοῦ λοιποῦ νὰ ὑπερισχύῃ καὶ, ἵνα ἐκφανθῇ ὅ-
σον τὸ δυνατὸν ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον, ἰσχυαίνει καὶ περιαιρεῖ τὸ
ὕλικόν, καὶ ὅχι μόνον σύμφωνα τινα ἀφαιρεῖ καὶ συντέμνει, αὐξήσεις
καὶ ἀναδιπλασιασμοὺς ἀποβάλλει, ἀλλὰ καὶ τοὺς μὲν βαρυτέρους φθόγ-
γους ἐλαφροτέρους ποιεῖ, (ὡς τοὺς π, κ, τ, εἰς β, φ, γ, χ, δ, θ κατα-
βιβάζει, τοὺς ρ καὶ μ εἰς λ καὶ ν, τοὺς α καὶ υ (=ου) εἰς ε, ο, π. χ.
τράφω—τρέφω, τράπω—τρέπω, κράτος—κρέτος (αἰολ.), μέγαθος—
μέγεθος, γέγαα—γέγονα· ἀνά—ὄν(α) αἰολ. τέσσαρας (ἔτι ἀρχαιότε-
ρον τὰτφαρας ἢ κάτφαρας· πρβλ. τὸ λατιν. quatuor καὶ τὸ σανσκριτ.
câtvaras)—τέσσερες (Ἴων. καὶ καθομιλ.) κ.τ.λ. πήχε-ως, ἄστε-ως,
ἡδέ-ος ἐκ τῶν πήχυ-ος, ἄστυ-ος, ἡδύ-ος κ.τ.λ.) τοὺς δὲ μακροτέρους
συστέλλει. Οὕτως ἐν ᾧ ἡ ἀρχαιοτάτη γλῶσσα πάντα τὰ εἰς α θη-
λυκὰ εἶχε μετὰ μακροῦ τοῦ α, ἡ μεταγενεστέρα ὀλίγα τοιαῦτα δις-
τήρησεν. ὁμοίως ἐν ᾧ τὸ πάλαι πάντα τὰ εἰς ι-ς θηλυκὰ μακρὸν εἶ-
χαν τὸ ι, ὕστερον ὀλίγα τοιαῦτα διέμειναν, οἷα τὰ βαθμῖς, σφραγῖς,
ψηφῖς καὶ εἴτι ἄλλο. Εἶνε γνωστὴ, καὶ κατωτέρω ἐν τῷ περὶ τῆς
πληθυντικῆς αἰτιατικῆς ἐλέχθη, ἡ κατὰ τινὰς αἰολικὰς καὶ δωρικὰς
διαλέκτους ἐβράχυνσις τοῦ πρότερον ὀργανικῶς μακροῦ α τῶν εἰς α-ς
πρωτοκλίτων αἰτιατικῶν καὶ τῶν ὁμοφθόγγων τριτοκλίτων ἀρσενικῶν
ὀνομαστικῶν, ὡς πᾶς, Αἰᾶς, πᾶσᾶς, μουσᾶς κ.τ.λ. καὶ τοῦ ου ἢ ω
τῶν δευτεροκλίτων, ὡς τὸς λόγος, τὸς ἀνθρώπος κ.τ.λ.

Τὴν τῶν ληκτικῶν μακρῶν ἂν ὅχι βράχυνσιν τοῦλάχιστον κλίσιν εἰς αὐτὴν μαρτυρεῖ καὶ ὁ τονισμὸς τῶν βοιωτικῶν "Ομηρῶ (= "Ομηροί, "Ομήρῳ), ποιούμενη (= — αι) λεγόμενη (= — αι), ὀφείλεται (= — ται), ἀπογράφεσθαι (= — αι) κ.τ.τ. (Χοιροβ. παρὰ Bekker Ἀνεκδ.

4215. Εὐσταθ. 365,29). Τῷ δὲ τονισμῷ τούτῳ ὅμοιος εἶνε καὶ ὁ τῆς καθομιλουμένης ἐν τοῖς : τοῦ *Ὀμήρου, τοῦ Χαραλάμπου ἢ Λεγάμενη, τῆς τράπεζας* κτλ. Ἡ περαιτέρω πρόοδος τῆς ἀρχῆς ταύτης ἐπέφερεν ἐν τέλει τὴν ἐξ ὁλοκλήρου κατάλυσιν τοῦ φύσει μακροῦ χρόνου τῶν φθόγων. Ἀγνοῶ δ' ἂν ἢ ἐν τισι τοῦ Αἰγαίου νήσοις, Τήνῳ π. χ., Κρήτης ἐνιαχοῦ, καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος παρολκὴ τῆς προφορᾶς εἶνε λείψανον τῆς ἀρχαίας. 4) Ἀκρωτηριασμὸς καὶ ἐλάττωσις τῶν πτωτικῶν τύπων· κατάργησις τοῦ καθαροῦ δοτικοῦ τύπου. Καὶ τούτων τῶν μεταβολῶν ἡ ἀρχὴ εἰς τοὺς ἀνωτάτους ἑλληνικοὺς χρόνους ἀναβαίνει· διότι ἤδη παρ' Ὀμήρῳ συνηθεστάτη εἶνε π. χ. ἡ τῶν ἀρχαίων γενικῶν εἰς α—σιο καὶ ο—σιο, εἰς αο, ου, α καὶ οιο, ου, συστολή (). τοῦ δὲ μ (ἴδε ἀνωτέρω) ἢ ν τῆς ἐν. αἰτιατ. τῶν τριτοκλίτων καὶ τῆς πληθυντ. αἰτιατ. πάντων τῶν ὀνομάτων ἡ ἀποκοπὴ ἤδη πρὸ Ὀμήρου εἶχε συμβᾶσα, π. χ. βασιλῆα, ἄνδρα, μητέρα κ.τ.τ. βασιλῆας, ἄνδρας, Ἀτρεΐδας, ψυχάς, Δαναοὺς κτλ. ἀντὶ τῶν βασιλῆαν (μ), ἄνδραν, μητέραν, βασιλῆας, ἄνδρας, Ἀτρεΐδας, ψυχάς, Δαναοὺς κτλ. (ἴδε κατωτέρω) τῆς δὲ τοῦ ν τῶν ἐν. πρωτοκλίτων καὶ δευτεροκλίτων συμπτώματά τινα μᾶς ἀπαντῶσιν ἤδη τοῦ Ε'. μ. Χ. αἰῶνος λήγοντος (παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Θεσμοφοριαζούσαις), ἀναντίρρητα δὲ τεκμήρια κατὰ τὸν Θ'. μ. Χρ. αἰῶνα καὶ ἐφεξῆς (παρὰ Θεοφάνει τῷ χρονογράφῳ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογ. καὶ ἄλλοις). Ἐπ' ἴσης ἀρχαίᾳ εἶνε καὶ τὰ διάφορα αἷτια τὰ πρὸς τὴν κατάργησιν τῆς δοτικῆς συντελέσαντα (ἴδε ἐν τῷ 6'. μέρει). Ἡ διὰ τοῦ α ἢ ο παρέκτασις τῶν συμφωνολήκτων θεμάτων καὶ ἐπομένως ἡ τῶν τριτοκλίτων εἰς πρωτόκλιτα καὶ δευτερόκλιτα μετάπλασις : ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, ἡ γυναῖκα· οἱ ἀρχόντοι, γέροντοι, προεστοὶ (=προεστῶτες) κ.τ.λ. ἅπαντα κατ' ἀρχαίᾳ ἀφορμᾷ καὶ ἀναλογίᾳ. 5) Ἡ ἐπὶ τὸ ἀρχαϊκώτερον ἐν μέρει τροπὴ τινῶν ῥηματικῶν τύπων, ὡς ἔγραφα, ἔγραφαν, ἔφυγα, ἔφυγαν, κ.τ.δμ., ἀντὶ τῶν ἀρχαιοτάτων (Πελασγικῶν) ἄγραφαμ, ἄγραφαντ' ἄφυγαμ, ἄφυγαντ, καὶ τῶν ἑλληνικῶν ἔγραφον, ἔφυγον κτλ. Τούτων λείψανα μὲν τινα φέρονται ἐν τῷ παρ' Ὀμήρῳ καὶ Ἡροδότῳ ἰωνισμῷ, ἡ δὲ ὁμαλωτέρα χρῆσις ἐξαναχθύει κατὰ τοὺς μακεδονικοὺς χρόνους (ἴδε κατωτέρω). Ἡ διὰ τοῦ σα παρέκτασις τοῦ παρτατικοῦ τῶν εἰς αω καὶ εω ῥημάτων, ὡς ἀγαποῦσα, ἐφιλοῦσα κτλ. Ταύτης ἀρχαιότατον μὲν τεκμήριον εἶνε τὸ εὐριπίδειον ἐπὶ Πηλοῦσαν, νεώτερα δὲ πολυπληθέστερα εἶνε τὰ (ἀπὸ τοῦ γ'. π. Χ. αἰῶνος) ἀλεξάνδρινά ἡγαπῶσαν, ἐτιμῶσαν, ἐδοιοῦσαν κ.τ.δμ. παρὰ τοῖς Ο'. μεταφρασταῖς, ἄλλα δ' ἀνάλογα, ὡς ἐσχόσαν (=ἐσχον) καὶ ἐσχάζοσαν (=ἐσχαζον) παρὰ Σκύμνῳ καὶ Λυκόφρονι (ἴδε

κατωτέρω) — Ἡ μεταποίησις τῶν εἰς μὴ καλουμένων ῥημάτων εἰς ὠ συνεπῶς πρὸς τὴν ἀρχὴν τὴν ἤδη ἐν τῇ πρὸ Ὀμήρου γλώσσῃ τεθειμένην, καθ' ἣν ἐκείνη καὶ τὰ λοιπὰ τὰ παρ' Ὀμήρῳ εἰς ὠ, εἰς μὴ πρότερον κλινόμενα, οὕτω μετεποίησεν. Ἡ ῥινοφθίγγισις τῶν εἰς ὠ ῥημάτων καὶ ἐν γένει προαγωγή τῆς ἀρχῆς τοῦ ῥινοφθογγισμοῦ τῶν ῥημάτων ἅπαντα κατ' ἀρχαιοτέρας ἀφορμᾶς καὶ ἀναλογίας (τὰ καθ' ἕκαστον ἴδε ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ). Ἡ κατάργησις τῶν ἰδίως μέσων χρόνων μέλλοντος καὶ ἀορίστου, καὶ ἡ πανταχοῦ καθιέρωσις τῶν παθητικῶν ἐπὶ τε πάθους καὶ μεσότητος. Ἀρχὴν λαβοῦσα καὶ αὕτη ἡ μεταβολὴ ἀπ' αὐτῶν ἤδη τῶν δμηρικῶν χρόνων, ἴσως δὲ καὶ πρότερον, ὕστερον δσημέραι ἐπεξετάθη, ἕως οὗ κατὰ τοὺς ἀλεξάνδρινους χρόνους ἐπεκράτησεν ὥστε πλεῖστα τοιαῦτα φέρονται παρὰ τοῖς Ο'. 6) Ἡ ἀνάλυσις τινῶν χρόνων, τῶν μελλόντων, τῶν παρακειμένων καὶ τῶν ὑπερσυντελικῶν καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου. Καὶ ταύτης τῆς μεταβολῆς ἡ μὲν ἀρχὴ ἀνέρχεται ἐν μέρει μὲν εἰς αὐτοὺς τοὺς δμηρικοὺς χρόνους, ἐν μέρει δ' εἰς τοὺς ἀττικούς, κατὰ δὲ τοὺς ἐφεξῆς χρόνους ἐπιτεινομένη, μάλιστα ἡ περὶ φρασις τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐν τῇ Κ. Δ. συνηθεστάτη ἀποβάσα, τελείως φαίνεται ἐκνικῶσα περὶ τὸν Ι'. αἰῶνα. βεβαίως διότι κατὰ τύχην ἀρχαιότερα μνημεῖα τῆς δημώδους δέν μας διεσώθησαν, καὶ ὅχι ὅτι τότε πρῶτον τελείως ἐπεκράτησεν ἡ μεταβολὴ. Τὰ δὲ αἷτια τὰ συντελέσαντα εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν τύπων τούτων εἶνε ἢ τε περὶ τὸν σχηματισμὸν εὐκολία καὶ ἡ σαφήνεια, ἃς πάντοτε διώκει ἡ γλῶσσα. καὶ εὐκολώτερον μὲν καὶ ἐναργέστερον ἐνταυτῷ ἦτο καὶ εἶνε βέβαια πρὸς τὸν ἀπαίδευτον μάλιστα δημότην, νὰ σχηματίζῃ ἐκ τῶν δύο συνηθεσάτων ἀπαρεμφατικῶν τύπων π. χ. ἔρχεσθαι καὶ ἐλθεῖν (αἰολ. ἔλθην) βοηθεῖν τοῦ θέλω τοὺς δύο μέλλοντας θέλω ἔρχεσθαι καὶ θέλω ἐλθεῖν (ἡ ἔλθην) ἢ τὸν ἕνα καὶ ἀσαφέστερον ἐλεύσομαι κ. οὐ. καθ. εὐσχηματιστότερον, καὶ μετὰ τὴν ἐξασθένησιν τῆς πρώτης δυνάμεως τῶν ἀπλῶν τύπων ἐναργέστερον ἐκφραστικοὶ τῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ ἐννοίας ἦσαν καὶ εἶνε π. χ. οἱ ἔχω λαβών (αἰολ. λάβεις, ὅθεν τὸ καθομιλούμ. λάβει), εἶχον πεσών (πέσεις. εἶχα πέσει), ἔχω ταχθεῖς ἢ εἰμι τεταγμένος (καθου. ἔχω ταχθεῖ, εἶμαι τα(γ)μένος), εἶχον σταθεῖς (εἶχα σταθεῖ) κ. οἱ ὅμοιοι παρὰ τοὺς εἰληγια, ἐπεπτώκειν, τέταγμα, εἰστήκειν ἢ ἐστάμην κτλ. Εἰς τὴν σαφήνειαν τοῦ λόγου μᾶλλον συντείνουσιν οἱ παρεμφατικοὶ οὗτοι τύποι : θέλω νὰ γράφω (γράφης, γράφῃ, γράφωμεν κτλ.) καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἔλθω (ἔλθης, ἔλθῃ, κτλ.) παρὰ τοὺς ἀπαρεμφάτους θέλω γράφειν (ἐμέ, σέ, τοῦτον, ἡμᾶς, ὑμᾶς κ.τ.λ.), ἐπιθυμῶ ἐλθεῖν (ἐμέ, σέ, ἐκεῖνον κ.τ.λ.) — 7) Ἡ κατάργησις τῶν εὐκτικῶν

τύπων καὶ ἀναπλήρωσις αὐτῶν διὰ τῶν ἄλλων ἐγκλίσεων, ἐπὶ τῆς κυρίως εὐκτικής καὶ τῆς *δυνητικής* λεγομένης σημασίας μετὰ τῶν μορίων ἄμποτε (= τῷ ἀρχ. εἴ ποτε) εἶθε, μακάρι, νά, ἄς. Καὶ ταύτης τῆς μεταβολῆς ἡ ἀρχὴ ἀναβαίνει εἰς τὸν ἐ. π. Χρ. αἰῶνα, ἢ κυριότερον εἰπεῖν, καὶ πολὺ ἀνωτέρω· διότι ὁ ἐν τῇ ἑλληνικῇ μόνῃ σχεδὸν πασῶν τῶν ἀδελφῶν διχασμὸς τῶν πρότερον μονοκόλων ὑποτακτικῶν (*conjunctivi*) τύπων εἰς εὐκτικούς, ἐν πάσαις ταῖς συγγενεῖσι γλώσσαις ὑπάρχοντας, καὶ εἰς κυρίως ὑποτακτικούς ἐν μόνῃ τῇ ἑλληνικῇ οὕτω διακριδὸν καὶ διὰ παντὸς φερομένους, ἐν δὲ τῇ σανσκριτῇ καὶ τῇ λατινικῇ σποράδην μόνον καὶ ἀδιακρίτους τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν χρῆσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπαντῶντας εἶνε ἤδη περιορισμὸς τις τῆς εὐκτικής. Προβαίνει δ' ὁ περιορισμὸς αὐτῆς ἐν τῷ ἐξηρητημένῳ λόγῳ ἐπιτεινόμενος ἀπὸ τῶν ἀττικῶν χρόνων· παρ' Ἡροδότῳ π. χ. καὶ Θουκυδίδῃ ἐν *τελικαῖς* *εἰδικαῖς* καὶ ἄλλ. προτάσεσιν εἶνε ἤδη πολὺ ὑποδεστέρα ἢ χρῆσις τῆς ὡς πρὸς τὴν ὑποτακτικὴν καὶ ὀριστικὴν ἕως οὗ κατὰ τοὺς περὶ Χριστὸν χρόνους ἐν στενωτάτοις ὁρίοις κινεῖται. Ὑστερον δέ, συντελούσης ἐν μέρει καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἰωτακισμοῦ συγχύσεως τῶν τύπων π. χ. λέγει, λέγη, λέγει (προφ. = λέγι), εἶπῃ, εἶποι (προφ. = εἶπι), γράψῃ, γράψῃ (αἰολ. προφ. = γράψαι) κ.τ.λ. καὶ τελείως κατηργήθη (ἴδε κατωτέρω ἐν τῷ ἰδίῳ περὶ αὐτῆς λόγῳ). Ἡ δὲ κυριωτάτη αἰτία τούτου εἶνε, ὡς κατωτέρω διὰ μακρῶν ἀναπτύσσεται, ἡ ὑπὲρ τῆς *λογικῆς ἀκρίβειας* ἐπικράτησις τῆς *φαντασίας* παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἐν τῷ λόγῳ μᾶλλον *ἐπιδιωκομένη ἐνάργεια*, ἥπερ ἐναντιώνεται πολλάκις ἢ εὐκτικῇ. διότι τὸ δι' αὐτῆς ἐκφραζόμενον εἶνε τι πάντοτε ἐξ ὑποκειμένου, ἐκ τοῦ βάθους τῆς διανοίας τοῦ λέγοντος μὴ τελείως ἀποσπώμενον, ἀμφίβολον καὶ σκοτεινόν, ἐν ᾧ τὸ διὰ τῶν ἄλλων τριῶν ἐγκλίσεων μᾶλλον ἐξ ἀντικειμένου, ῥητῶς καὶ σαφῶς ἐκπεφρασμένον, εὐκρινὲς καὶ ἐναργές. — 8) Ἡ μετ' αἰτιατικῆς σύνταξις τῶν *προθέσεων*, ἥπερ καὶ αὐτὴ κατ' αὐτοὺς τοὺς προαττικοὺς χρόνους μικρὰν ἀρχὴν λαβοῦσα, κατὰ τοὺς ἐξῆς ἐπιτείνεται πάντοτε καὶ τέλος ἐκνικᾷ κατὰ τοὺς μέσους Βυζαντινοὺς αἰῶνας. — 9) Ἡ ἀπλότης τῆς *συντάξεως* προερχομένη καθ' ὅλου μὲν ἐκ τοῦ δημώδους καὶ ἀνεπιτεχνήτου χαρακτῆρος τῆς σημερινῆς γλώσσης, ἐν μέρει δὲ καὶ ἐκ τῆς *καταργήσεως* μὲν τῆς εὐκτικής, *περιφράσεως* δὲ τοῦ ἀπαρεμφάτου, περιορισμοῦ δὲ τῆς *χρήσεως* τῆς *μετοχής*. — 10) Καὶ τελευταῖον ἡ εἰς τὴν καθουμιλουμένην προστριβὴ πλειοτέρων ἢ εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν *λογίαν* (διότι τὴν τότε δημώδη ἀγνοοῦμεν ποία τις ἦτον ὡς πρὸς τοὺς ξενισμούς), ἀλλοφύλων λέξεων, ὅχι τύπων, ἐκτὸς τῶν προειρημένων λατινικῶν *αρι(ο)ς*, καὶ *ατος*, καὶ

εὐχρίθμων φράσεων, οἷα π. χ. ἡ *τουρκίζουσα*, ὡς φαίνεται; *δέν μου δι-
δει χέρι* (= δέν μοι συμφέρει) κατὰ τὴν *τουρκικὴν* *دورم* *آل* (ἔλ βερμέζ)
— Εἶνε δ' αἱ ἀλλόφυλοι αὗται λέξεις *λατινικαί*, ἐκ τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων ἤδη καταγόμεναι, *ιταλικά* καὶ *τουρκικά* ἀπὸ τῆς διπλῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐφεξῆς προσειλημῆναι, ὅχι δὲ καὶ *αλβανικά* καὶ *σλαβικά*, ὅς τινες τῶν ἀλλογενῶν σοφῶν καὶ ἀπὸ δημοσίας ἑδρας παραδίδουσιν, ἐκτὸς ἂν σλαυίζουσας τινὰς τοπικάς ὀνομασίας ἢ τυχὸν μίαν ἢ δύο λέξεις τοῦ κοινοτάτου καὶ ἀγοραίου βίου ἐν ταῖς πρὸς Βουλγαρίαν ἑλληνικαῖς χώραις ἐκλάβῃ τις κτήματα τῆς ὅλης γλώσσης.

Ἡ πρόσληψις ὀθνηίων ὄρων εἰς τὴν γλῶσσαν ἔθνους ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκουμένης κατοικοῦντος καὶ ἀνέκαθεν ποικίλας σχέσεις καὶ ἐπιμιξίαν πρὸς πάντας τοὺς βαρβάρους τε καὶ πεπολιτισμένους λαοὺς ἔχοντος εἶνε ἀναπόφευκτος. Διὸ καὶ οἱ ἀρχαιοτάτοι Ἕλληνες, ἐν' ἀρκεσθῶμεν εἰς ὀλίγα τινὰ παραδείγματα, παρὰ μὲν τῶν πρωτεμπόρων Φοινίκων μετὰ τοῦ λινοῦ ὑφάσματος παρέλαβαν καὶ τὸ ὄνομα *χιτῶν* (ἰων. *κι-
θῶν*· σημιτικῶς *κιτάν* = λίνον) μετὰ τῆς ἐμπορικῆς προδοσιᾶς ἢ προτιμίου καὶ αὐτὸ αὐτῆς τὸ ὄνομα ἀρραβῶν, ὅπου καὶ αὐτὸ τὸ σημιτικὸν ἄρθρον *אל* (א) κατ' ἐξομοίωσιν *αρ* ἐμφανίζεται κ.τ.λ. παρὰ δὲ Πέρσων τὰ *παράδεισος* (= περίβολος), *παρασάγγης*, *σατράπης* καὶ ἄλλα· παρὰ δὲ Φρυγῶν τὰ *βαλήν* (= ἡγεμὼν παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Πέρσαις 656), *ἔλεγος* (= κάλαμος, αὐλός· ὅθεν καὶ ἡ δι' αὐλοῦ καὶ μετ' αὐλοῦ ὥδῃ καὶ ποίησις) καὶ ἄλλα, ἴσως ὅχι ὁμῶς καὶ τὸ πῦρ, ὡς παίζων ἢ σπουδάζων λέγει ὁ Πλάτων ἐν Κρατύλῳ. Δὲν ἔχει ἴσως ὑπερβολὴν ὁ Τατιανός, ὅτε, θέλων νὰ σημῇνῃ τὴν τῆς ἑλληνικῆς εἰς ποικίλας διαλέκτους διαίρεσιν, πιθκνώτατα ἀκόμη ἐπ' αὐτοῦ ἐναργῶς διακρινομένην καὶ τὴν βαρβαρικῶν λέξεων εἰς αὐτὴν ἐγκατάμιξιν, λέγει τάδε: «Νῦν δὲ μόνοις ὑμῖν ἀποθέθηκε μὴδὲ ἐν ταῖς ὁμιλίαις ὁμοφωνεῖν. Δωριέων μὲν γὰρ οὐχ ἡ αὐτὴ λέξις τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, Αἰολεῖς τε οὐχ ὁμοίως τοῖς Ἴωσι φθέγγονται. Στάσεως δ' οὔσης τοσούτης, παρ' οἷς οὐκ ἐχρῆν, ἀπορῶ τίνα με δεῖ καλεῖν Ἕλληνα. Καὶ γὰρ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, τὰς μὴ συγγενεῖς ὑμῶν ἐρμηνείας τιμῆκατε, βαρβαρικαῖς τε φωναῖς ἐσθ' ὅτε καταχρώμενοι συμφύρδην (συμφυρτήν;) ὑμῶν πεποιήκατε τὴν διάλεκτον». Τατιαν. πρὸς Ἕλληνας §. 2. — Ἡ δὲ τῶν λατινισμῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἰσαγωγὴ διήλθε τὰς ἐξῆς τρεῖς βαθμίδας· ἐπὶ μὲν τῶν δημοκρατικῶν χρόνων, ὅτε ἡ ἑλληνικὴ παιδεία ἤκαζεν ἔτι καὶ ὑπερτέρει τῆς ῥωμαϊκῆς, ὀλίγιστα εἶνε τὰ ἴχνη τοῦ λατινισμοῦ· ἐπὶ δὲ τῶν αὐτοκρατο-

ρικῶν, ὅτε καὶ ἡ ἑλλην. παιδεία ἐξέπεσε, μάλιστα ἐπὶ τῶν Κλαυδίων καὶ Φλαυίων αὐτοκρατόρων, καὶ αἱ μεταξὺ ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων σχέσεις ἐγγύτεραι καὶ πυκνότεραι ἦσαν, ὥς ἐπὶ τῶν Αἰλίων καὶ Ἀντωνίνων, πληθύνονται καὶ οἱ λατινισμοὶ ἐν τῇ γλώσσῃ. Ἀφ' οὗ δὲ τέλος ὁ θρόνος εἰς τὴν Ἀνατολὴν μετετέθη, πληθος δὲ Ῥωμαίων συμμετέβησαν καὶ τὸ Βυζάντιον ἔγεινε νέα Ῥώμη, ἤρχισε καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἔτι μᾶλλον νὰ ῥωμαΐζη, δῆλον ὅτι κυρίως κατὰ τὰς λέξεις, θλίγισα δὲ κατὰ τοὺς τύπους καὶ τὰς φράσεις, διότι τὰ ἀτυχῇ ἐκείνα καὶ ἄβυστος μεταφράσματα τῶν νομικῶν δὲν τα υἰοθέτησέ ποτε ἡ γλῶσσα· ἕως οὗ ἐξελληνίσασα τὴν ἀυλὴν καὶ τοὺς συγκλητικούς ἀντάλλαγμα ἔδωκε τό τε ἴδιον αὐτῆς καὶ τοῦ ἔθνους ὄνομα, ὅχι δὲ καὶ τὴν φύσιν, ῥωμαϊκὴν μὲν ἐαυτήν, Ῥωμαίους δὲ τοὺς Ἕλληνας μετονομάσασα, τοῦ ὀνόματος *Ἑλλην* ἤδη ἀπὸ πολλοῦ εἰς ἀντίπαλον τοῦ *χριστιανός* ἀποκριθέντος. Τὸ ὑπὸ πολλῶν ἄρα πολλάκις λεγόμενον, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα τὸ πάλαι ἦτον ἀπρόσιτος καὶ οἷον ἄξενος πρὸς ἀλλότρια στοιχεῖα δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ λίαν ἀκριβολόγως· διότι οὐδ' ἐν αὐτῇ τῇ ἀκμῇ της, ὥς προελέχθη, ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὴν ξενικὴν ἐπιρροήν, τούτῳ μόνον διαφέρουσα πολλῶν ἄλλων γλωσσῶν, ὅτι τὰς ξένων ἐννοιῶν παραστατικὰς ξένας φωνὰς ἰδίαν προφορὰν, ἴδιον τόνον καὶ ἰδίαν εὐπλάστους κατὰλήξεις περιβάλλουσα οὕτως εἰδοποιεῖ, ὥστε ἀληθῶς ἑλληνικὰς τὰς καθιστᾷ, πρὸς βλάβην ἐν μέρει τῆς αὐστηρᾶς ἱστορικῆς ἀληθείας, καθ' ὃν τρόπον τὴν σήμερον ἡ γαλλικὴ πρὸ πασῶν τῶν νεωτέρων γλωσσῶν ἐν τῇ τῶν φράσεων κατασκευῇ τὸν καθαρισμὸν ἐπιτηδεύεται πρὸς βλάβην μάλιστα τῆς ἐν ταῖς μεταφράσεσιν ὥς δυνατόν τηρητέας πιστότητος.

Τοιαύτη οὖσα καὶ τοιαύτης μεταβολᾶς μεταβληθεῖσα ἡ νεοελληνικὴ δὲν ἀπώλεσεν οὔτε τὴν πλαστικότητα οὔτε τὴν λοιπὴν ζωτικότητα τῆς ἀρχαίας· ἀλλὰ καὶ νέας αἰεὶ λέξεις δύναται νὰ πλάσῃ δια παρὰγωγῆς καὶ συνθέσεως καὶ τὰς προπεπλασμένας νὰ μεταφέρῃ ἄλλοτε ἄλλοτε μόνον νέας ρίζας δὲν δύναται νὰ δημιουργήσῃ, ὅπερ οὐδ' ἡ ὁμηρικὴ πλέον ἠδύναντο, πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ δεύτερον στάδιον, τὸ τῆς δευτερευούσης παρὰγωγῆς μεταβᾷ. Οὐδ' εἶνε αἱ λέξεις τῆς συμπεπηγυῖαι καὶ οἷον συνθηματικαί, ὥστε αἱ τῆς γαλλικῆς μάλιστα πασῶν τῶν νεωτέρων, ὥστε πάντοτε νὰ μένωσιν ὅπου ἀρχήθεν ἐτάχθησαν. Ὅπερ ἀοριστίαν μὲν τινὰ καὶ ἀτάφειαν ἐπιφέρει, ἀλλ' εἶνε ἐν τῶν τρανωτάτων τεκμηρίων τῆς κινήσεως καὶ ζωῆς τῆς γλώσσας, οἷα εἶνε ἐκ τῶν λοιπῶν νεωτέρων μάλιστα ἡ *γερμανικὴ*. — Διὰ ταῦτα ἡ νεοελληνικὴ εἶνε ἡ νεωτάτη φάσις τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὅς ὑπὲρ τριάκοντα

ἤδη ἑκατονταετηρίδας τὸν ἑλληνικὸν οὐρανὸν διατρέχει, ποῦ μὲν φαίνεται εἰνότερος, ποῦ δ' ἀμυδροότερος καὶ ὑπ' ὁμίχλης ἐπισκιαζόμενος, ἀλλ' οὐδέποτε ἐκλιπὼν τὴν ἑδραν οὐδ' ἐξαφανισθεῖς. Δὲν εἶνε οὐδὲ δύναται νὰ ὀνομασθῇ θυγάτηρ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς, ὥστε αἱ ῥωμαϊκαὶ τῆς λατινικῆς· διότι αὗται μὲν εἶνε νέοι θλαστοὶ ἐκ τῆς ρίζης τοῦ μαρνανθέντος, ξηρανθέντος, περικοπέντος, ἐμβολιασθέντος ἢ καὶ μεταφυτευθέντος κορμοῦ τῆς λατινικῆς ἀναβλαστήσαντες, ἐκείνη δ' ὁ αὐτὸς ἐκείνος παλαιὸς κορμός, πολυτρόπως μὲν κολασθείς, περικοπείς, κλωνὰς τινὰς ἀποξηρανθείς, ἀλλὰ νέους ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κλάδους ἀντὶ τῶν ξηρανθέντων ἀναδώσας, οὐδέποτε ἐξαντληθείς τὴν ζωτικὴν ἰκμάδα, δυνάμενος δ' εὐτυχῶν περιστάσεων καὶ θεραπείας τυχὼν νὰ ἀναθήλῃ πάλιν καὶ ἀποβῇ ἀμφιλαφὲς καὶ θαύσκιον δένδρον. Πρὸς A. Giese über den äol. Dialect σελ. 435, ἐνθα κατὰ τῆς λεγομένης παντελοῦς ἀποσβέσεως τῶν ἀρχαίων διαλέκτων λαλῶν, τάδε λέγει: Ja man Kann eigentlich von einem Aufhören derselben gar nicht reden, da sich in der neugriechischen Sprache noch alte mundartliche Sprachunterschiede vorfinden, weil die Macht der Κοινὴ keineswegs so gross war, dass sie überall die Individualitäten des Hellenismus verlöscht hätte, und das Leben der griechischen Sprache eine bewundernswürdige intensive Kraft bis auf unsere Zeit sich erhalten hat, welche sie uralte Formen bewahren und verjüngen, neue schöne Blüten und Früchte an dem alten schönen Lebensbaume treiben und tragen lässt.

Αἱ ῥωμαϊκαὶ γλῶσσαι στηρίζονται μὲν ἐπὶ τοῦ δημώδους λατινισμοῦ, ἀλλ' ἤρειπωμένου, ἀνέστησαν δ' ἐκ τῶν ἑρείπιων τούτων καὶ νέαν ὅλως ζωὴν ἔλαβαν, νέων ζωτικῶν στοιχείων ἄλλοθεν ἐπελθόντων κατὰ νέας ἀρχὰς καὶ τρόπους. Ἐνταῦθα ποικίλως καὶ πολυτρόπως συναναφύρονται καὶ μεταβάλλονται οἱ λατινικοὶ φθόγγοι καὶ τύποι· ὁ πολυπτῶτος λατινισμὸς καταντᾷ μονόπτῶτος ἢ μᾶλλον ἄπτῶτος, διότι καὶ αὐτὸ τὸ ὀνομαστικὸν s (ἢ τὸ n τοῦ οὐδετέρου) ἀποτρίβεται καὶ γυμνὸς κορμός, πολλάκις καὶ αὐτὸς παραμεμορφωμένος, χρησιμεύει μετὰ τῶν προθέσεων de, ad ἀντὶ πασῶν τῶν πτώσεων. Οὕτω π. χ. Οἱ πλήρεις οὗτοι λατινικοὶ τύποι caballus, annulus, bovis, pater, mater, fratris, soror, pellis, oculus, ovum, testa, niger, instrumentum, corpus (corporis) κ.λ. ἀκρωτηριάζονται εἰς τοὺς ἰταλικούς cavallo, anello, bove ἢ bue, padre, madre, fratello (ἐκ τοῦ fratellus κυρίως), sorella (ἐπ' ἴσης ἐξ ἀναλόγου Λατίν. ὑποκοριστικοῦ) pelle, occhio, uovo, testa (ἀμετάβλητον), nero, stru-

mento, corpò κ.τ.λ. καὶ εἰς τοὺς ἔτι μᾶλλον παρὰμεμορφωμένους γαλλικούς: cheval, anneau, bœuf, père, mère, frère, sœur, peau, œil, œuf, tête, noire, instrument, corps κ.τ.λ. — Τὰ τρία λατινικά γένη τῶν ὀνομάτων εἰς δύο περιορίζονται. Ἐκ μὲν τῆς δεικτικῆς λατιν. ἀντωνυμίας *ille illa* ἀναπτύσσεται τὸ ὀριστικὸν ἄρθρον *il le* καὶ *la*, ἐκ δὲ τοῦ ἀριθμητικοῦ *unus una unum* (δημωδ. *uno(m)*), τὸ ἀόριστον ἄρθρον, *uno, una, un, une* ἕπερ ἐν τῇ ἐλληνικῇ ἤδη κατὰ τοὺς δμηρικούς καὶ ἀττικούς χρόνους ἤρχισαν νὰ συμβαίνωσιν. Οἱ ῥηματικοὶ τύποι ἐπ' ἴσης τοσοῦτον ἀπετρίβησαν, ὥστε πρὸς δεῖξιν τῶν προσώπων ἐδέησε νὰ προσαρτῶνται χωρισταὶ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί, π. χ. γαλλ. *j' aime, tu aimes, il aime, nous aimons* κ.τ.λ. ἀντὶ τῶν λατιν. *amo, amas, amat, amamus* κ.τ.λ. ὕπερ οὐδέποτε οὐδαμοῦ συνέβη περὶ τὴν ἐλληνικὴν. Ἡ δὲ τῶν χρόνων ἀνάλυσις δὲν ἔμεινε περιορισμένη μόνον εἰς τὸν μέλλοντα, τὸν δυνητικὸν λεγόμενον, τὸν παρακείμενον καὶ τὸν ὑπερσυντελικόν, καθὼς ἐν τῇ νεοελληνικῇ, ἀλλὰ κατέλαβε καὶ πάντα τοὺς παθητικούς τύπους, καθὼς καὶ ἐν τῇ γερμανικῇ, ὅπερ οὐδὲως παθοῦσα ἡ νεοελληνικὴ καὶ κατὰ τοῦτο ὑπερέχει καὶ ταύτην καὶ τὰς ῥωμανικάς. Ἀντὶ τοῦ ἐνὸς *perfectum* ἐπῆλθαν οἱ τρεῖς παρωχημένοι *defini, indefini, antérieur*. Ἐπλάσθη καὶ ἄλλος νέος τύπος, ὁ δυνητικός, ὡς ἴδιος τύπος ἀνὺπαρκτος ἐν τῇ λατινικῇ: ἰταλ. *venderei, venderesti, venderebbe* κ.τ.λ. ἐκ τῶν *vendere ebdi, avesti, ebbe* (=λατιν. *vendere habui habuisti, habuit* κ.τ.λ.). γαλλ. *je vendrais, tu vendrais, il vendrait* ἐκ τῶν *vendre avais, avais, avait* (=λατιν. *vendere habebam, habebas* κ.τ.λ.) ἀλλόφυλοι, γερμανικαί, ἐλληνικαί, κελτικαὶ καὶ ἄλλοιαι λέξεις εἰσεχώρησαν εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γλώσσης καὶ ἐνεκεντρίσθησαν ἀνεξίτηλως, ἐν ᾧ οἱ τῇ ἐλληνικῇ ἐντριβέντες ξενισμοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ἐπιπόλαιοι εὐαπότριπτοι κηλίδες, ὅχι καθῆα ἀνεξίτηλα χρώματα — Τοιαύτας οὐσιώδεις μεταβολὰς ὑπέστη ἡ λατινικὴ περὶ τὴν γέννησιν τῶν ῥωμανικῶν γλωσσῶν ὥστε δικαίως αὐταὶ μὲν εἶνε καὶ λέγονται θυγατέρες ἐκείνης ἡ δὲ νεοελληνικὴ μόνον νεωτάτη φάσις ἢ ἐσχάτη πρὸς ἡμᾶς ἡλικία τῆς ἀρχαίας, εἰς ἣν αὕτη κατήντησεν ἡμέρα, διὰ μακρῶν αἰώνων, ὅχι εὐαίως ἢ τυχαίως, ἀλλ' οἴκοθεν κατ' ἀναγκαίους τῇ ἰδίᾳ φύσει ἐγκειμένους νόμους. Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενοι δὲν δυνάμεθα νὰ παραλείψωμεν τοὺς ἀξιοσημειώτους τούτους λόγους τοῦ Faurel, ἀνδρὸς μάλιστα πάντων τῶν ἀλλογενῶν καὶ δικαιοτάτα διαγνόντος τὸν χαρακτῆρα τῆς νεοελληνικῆς. Ἐν τῷ προλόγῳ τῆς συλλογῆς τῶν δημοτικῶν

ᾠδῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος σελ. CXXIII κςζ. λέγει: Que cette langue soit une altération du grec ancien, c'est une thèse facile à soutenir, pourvu seulement que l'on ne regarde pas cette altération comme rapide, fortuite et récente, comme défaut de la conquête de Constantinople par les Turcs, ni de toute autre époque précise et déterminée; l'assertion ne serait plus soutenable. Dans les langues aussi bien, ou mieux encore que dans les autres institutions humaines, il y a des révolutions naturelles et nécessaires, qui se font lentement dans le cours des siècles, et se font suivant une loi observable, selon une tendance déterminée. C'est par de telles révolutions que les langues, sans changer de fond, prennent souvent peu à peu, avec des formes nouvelles, un nouveau caractère et une nouvelle allure, qui semblent signaler dans l'intelligence dont elles sont l'ouvrage, des modifications corrélatives. Ce n'est que par une révolution, ou, si l'on veut, par une altération de ce genre, que le grec ancien a pu devenir insensiblement le grec moderne. Et c'est, si je ne m'abuse, un phénomène très remarquable que cette révolution montre dans sa tendance et dans ses résultats tant d'analogie avec celles de toutes ou presque toutes les langues de l'Europe et particulièrement des langues néolatines. C'est en effet pour se rapprocher de ce que celles-ci ont de caractéristique et de propre, que le grec ancien a subi, dans sa marche et dans ses formes, toutes les modifications, tous les retranchements, au moyen desquels il est devenu le grec moderne.

Tel qu'il se montre dans ce recueil, organe pur et simple de génie du peuple, dégagé de toutes les prétentions systématiques des écrivains à le polir et l'enrichir, le grec moderne est une langue remarquable à tous égards. Ayant un fond aussi homogène et plus riche que l'allemand, étant aussi clair que le français, plus souple que l'italien et plus harmonieux que l'espagnol, il ne lui manque rien pour être regardé dès à présent comme la plus belle langue de l'Europe; et c'en est indubitablement la plus perfectible. S'il le cède à quelqu'un des idiômes auxquels il peut être convenablement comparé, ce n'est qu'à celui dont il dérive, et dont il est comme une phase nouvelle. Et encore cette infériorité tient-elle moins au fond des choses qu'aux circonstances. Que les Grecs redeviennent une nation, que

cette nation ait des écrivains capables de lui enseigner quelque chose de sérieux et d'utile, des écrivains qui sentent bien que la gloire et la prospérité de leur patrie sont désormais en avant d'elle et non en arrière, dans le cours actuel des choses, et non dans de vaines tentatives de retour vers le passé, et le grec moderne sera bientôt une langue, qui sans ressembler à l'ancien plus qu'il y ressemble maintenant, n'aura rien à lui envier.

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΦΘΟΓΓΩΝ ΚΑΘ' ΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΦΟΡΑΣ ΤΩΝ.

Α'. ΦΩΝΗΝΤΕΣ ἢ ΦΩΝΗΝΤΑ.

Τρεῖς ἦσαν οἱ ἀρχαιότατοι καὶ πάσαις ταῖς ἀρίαις γλώσσαις κοινώ-
τατοι φωνήεντες φθόγγοι, ἐν τῷ ἑλληνικῷ ἀλφαβήτῳ διὰ τῶν α, ι, υ
παριστάμενοι· καὶ οἱ μακροὶ αὐτῶν ᾱ, ῑ, ῡ, οἵτινες προῆλθαν ἐνὸς ἐκά-
στου παραταθέντος ἢ ἐφ' ἑαυτὸν ἐπαναληφθέντος. Ἔτι δ' ἀρχαιότερον
ἐπικρατεῖ ὁ α, καὶ πολλοὶ νεώτεροι γλωσσικοὶ τύποι δεικνύουσιν ἰ καὶ υ
ὅπου πρότερον ἦτον α. ἐκτὸς δὲ τούτων πολλαχοῦ οἱ φωνήεντες ι, υ ἐκ
τῶν ἡμιφώνων j, u προῆλθαν. Ἐντεῦθεν συμπεραίνεται οὐκ ἀπιθάνως
ὅτι ἐν τῇ παναρχαίᾳ καταστάσει τῶν Ἰνδογερμανικῶν γλωσσῶν εἰς μό-
νος φωνήεις, ὁ α, ἐπεκράτει. Καὶ ἡ μὲν σημασία τῶν δύο προτέρων
οὐδέποτε μετεβλήθη ἐν τῇ Ἑλληνικῇ, ὡς οὐδ' ἐν ταῖς ἀδελφαῖς γλώσ-
σαις· ὁ δὲ τρίτος υ κατ' ἀρχαίαν μὲν ἐπροφέρετο ὡς τὸ λατιν. καὶ γερμ.
u ἢ ὡς ἡ δίφθογγος ου, ὕστερον δ' ἐθολώθη εἰς ῡ (γερμ.), u γαλλ. καὶ
τέλος εἰς ι ἐλεπτύνθη. Καὶ σήμερον μὲν τὸ γράμμα υ γενικώτατα ὡς
τὸ ι προφέρεται· κύριος, ὕστερα, ὑπερβολή, κτλ. ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ὡς
ῡ γερμ. π. χ. παρὰ τοῖς νῦν Ἀθηναίοις τοῦρά ἀντὶ κυρά (κυρία)—τεῦ-
λίστρα=κυλίστρα κτλ· πολλαχοῦ δὲ διατηρεῖται ἡ ἀρχαιοτάτη προφο-

ρὰ (ὡς ου) π. χ. ἐν τοῖς χρουσάφι=χρυσάφιον· κρούσταλλο(r)=κρύ-
σταλλον· κουρκούτι=κυρκωτόν (ἐκ τοῦ κυρκάω, ὃ ἐ. κυκάω) κτλ. Ἡ
δὲ μετάβασις ἀπὸ τοῦ παχυτάτου φθόγγου ἐπὶ τοῖς λεπτοτέροις οὔτε
πανταχοῦ συνέβη, ὡς ἤδη ἐκ τῶν εἰρημένων δῆλον, οὔτε συγχρόνως
παρὰ πᾶσι ταῖς Ἑλλήσιν· ἀλλὰ τὸν μὲν ου φθόγγον τοῦ υ ἐπὶ μακρό-
τατον διετήρησαν αἰολικά τινε φῦλα (π. χ. οἱ Βοιωτοί), ἔθεν καὶ εἰς
τὴν νεωτέραν μετεδόθη, ὡς δῆλον ἔχει μόνον ἐκ τοῦ παρ' Ὀμήρῳ (αἰο-
λικοῦ) κουρίδιος=κυρίδιος, κύριος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐκ τῶν βοιωτι-
κῶν κουρωθεῖει (=κυρωθῇ), πονκτεῦι (Κορινν. ἀποσπ. 3)=πυκτεῦει,
τούχα=τύχη, ἀσουλία=ἀσυλία, οὔδωρ=ὑδωρ, κτλ. Ἡ δ' ἐν τού-
τοις καὶ τοῖς ὁμοίοις διὰ τοῦ ου παραστάσις τοῦ ἀρχαίου φθόγγου τοῦ
υ πρὸς τὴν σύγχρονον ἐν τοῖς αὐτοῖς μνημείοις χρήσιν καὶ τοῦ υ αὐτοῦ
παρὰβαλλομένη ἀποδεικνύει, ὅτι τοῦτο τὸ γράμμα τότε παρὰ Βοιωτοῖς
ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τοῖς: « τὸς ἄλλους προξένους, αὐτοῦς, ἔππυς, ἥγυς,
προβάτους, φυκία, κατάλυπον (C.I. gr. 1562—84) ἀντὶ τῶν: τοῖς
ἄλλοις προξένοις, αὐτοῖς, ἔπποις, ἥγοις κ.τ.λ., ἄλλως ἐπροφέρετο ἢ
ὡς ου· ἄρα ἢ ὡς ῡ ἢ ὡς ι· καὶ ὡς μὲν ι πιθανώτατα ἀκόμη δὲν ἐπροφέ-
ρετο. διότι οἱ Βοιωτοί, οἵτινες τότε τὴν δίφθογγον εἰ ὡς ἀπλοῦν φθόγ-
γον προφέροντες διὰ τοῦ ι παρ' ἴσταναν, ὡς ἐν τοῖς: ἄργι, ἀπέρι, ἀ-
σφάλια, Εἰσοτέλια, πλῖονα, Φιδίαις, ἐπιδή, κίμενος κλ. (ἐν ταῖς προ-
δεδηλωμέναις ἐπιγραφαῖς) καὶ τοῖς ἀποσπ. τ. Κορίννης, 3 πονκτεῦι,
19 ἐσσάρχι, 8 ἀθδωρ κ.τ.λ. δὲν θὰ ἐδυσκολεύοντο καὶ τὸ υ εἰς ι νὰ με-
ταγράψωσιν, ἂν οὕτως ἐπροφέρετο. μόνος λοιπὸν ὁ ῡ ὑπολείπεται. Ὅτι
δ' οὕτως ἐπροφέρετο τὸ υ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς κατὰ τὸν Ε'. π. Χρ.
αἰῶνα, δῆλον ἐκ τῆς ἐξῆς παιδιᾶς τοῦ Ἀριστοφάνους, Νεφέλ. 31 « Τρεῖς
μναῖ διφρίσκου καὶ τροχοῖν Ἀμυνία· »

Ἐνθα δὲ σχολιαστῆς τὰδε σημειώνει: « Τότε γὰρ ἦρχεν Ἀμυνίας Προ-
νάπου υἱός· ἐκεῖνον οὖν ἐπισκῶψχι θελήσας παρέτρεψε τὸ ῑ εἰς ῡ κα-
παρεγραμμάτισε γελοίως, ἐπεὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ νόμος φανερώς ἐ-
κώλυε τὸν ἄρχοντα κωμῳδεῖν· Ἀμυνίαν δ' αὐτὸν εἶπεν ἀντὶ τοῦ Ἀμυ-
νίαν. » Τὸ σκῶμμα τοῦτο πάντῃ ἄτοπον καὶ ψυχρὸν θὰ ἦτον, ἂν τὸ υ μ-
εἶχεν ἐγγύτατον τῷ ι φθόγγον. Οὗτος δ' εἶνε ὁ τοῦ ῡ (γερμ.), μέσος με-
ταξὺ τοῦ ἀρχαιοτάτου ου καὶ τοῦ νεωτέρου ι· καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου
πάντως πρέπει νὰ διῆλθε τὸ υ πρὶν ἐκ τοῦ ου εἰς ι κατῆντισεν. Ὡς δὲ ἰ
προφερόμενον τὸ υ ἤδη πρωϊμώτατα (Ζ'. αἰῶνι π. Χρ) ἀπαντᾷ παρὰ
Λεσβίοις (Σαπφοῖ καὶ Ἀλκαίῳ) ἐν τοῖς ὕψος, ὕψηλός, ἔπερ, ἔπαρ κ.τ.τ.
ἀντὶ τῶν ὕψος, ὕψηλός, ὑπέρ, ὑπαρ κλ. Ἐκ δὲ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Αἰολίδος
διεδόθη, ὡς εἰκός, ἡ προφορὰ αὕτη κατ' ὀλίγον καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.

δα, ἕως οὗ περὶ τὴν Χριστοῦ γέννησιν παντελῶς φαίνεται ἐπικρατήσα-
σα, ὡς δῆλον ἐκ τῶν ἐξῆς τοῦ Αὐγουστου (15 μ. Χρ), τοῦ Τιβερίου (37
μ. Χ.) καὶ Νέρωνος (69 μ. Χρ) νομισμάτων παρὰ Occo p. 82. 96.
434 : ΠΡΟΚΡΙΤΙ ΑΦΡΟΔΥΣΙΑΣ ἀντὶ : πρόκριτοι Ἀφροδισίας· Ἰουλία
Σεβαστοῦ ΘΗγάτηρ ἀντὶ : θυγάτηρ. — IMP. Nero Caesar Aug. P.
M. — EYTHIMIVS (= Εὐθύμιος). Ἐνταῦθα σημειωτέον καὶ τὴν
τῶν οἰ καὶ η ὡς ι προφορὰν.

Ἰστέρον ἔν τε τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τῇ Λατινικῇ καὶ ἄλλαις ἀδελφαῖς ἐκ
τοῦ α ἀνεπτύχθησαν ἄλλοι δύο φωνήεντες, οἱ ε, ο, ὡς δῆλον ἐκτὸς ἄλ-
λων καὶ ἐκ τῶν : ἔ-τραπ-α-ν, ἐ-τραπ-ά-μην, τρέπ-ω, τρόπ-ο-ς· πάθ-
ος, πένθ-ος, πέπονθ-α κ.τ.τ. Καὶ οὕτως ἀντὶ τῶν πάλαι τριῶν προῆλ-
θαν πέντε α, ε, ι, ο, υ συγχρόνως ὑπάρχοντες ἐν τῇ γλώσσῃ καθ' ὅλον
τὸν βίον της μέτινας διαλεκτικὰς διαφορὰς ἐν τῇ χρήσει ἐκάστου. Τε-
λευταῖον ἐκ ποικίλων ἀφορμῶν ἀνεπτύχθησαν οἱ μακροὶ η καὶ ω.

Καὶ ὁ μὲν η προῆλθε ἀ.) ἐκ τοῦ ᾱ μάλιστα ἐν τῇ Ἰωνικῇ διαχλέ-
κτῳ : νῆος = νᾱός· νῆσος = νᾱσος (δωρ.), δευτέρη = δευτέρᾱ κ.τ.λ. β.)
ἐκ τοῦ αε μάλιστα ἐν τῇ Δωρικῇ : τιμῆτε = τιμάετε, ὄρη = ὄραε.
ζῆν ἐκ τοῦ ζᾱεν· χρῆται ἐκ τοῦ χράετα· ἡλιος — ἀελιος — α-ῤῥελιος
κ.τ.λ. γ.) ἐκ τοῦ εα : χρυσῆ, χαλκῆ, εὐγενῆ, ἐκ τῶν χρυσέα, χαλ-
κέα, εὐγενέα. δ.) ἐκ τοῦ εε : δῆλος, ἡλιπίζον, ἡλιθον, ἐκ τῶν δέελος
(δεῤῥελος), δέεπιζον, δέεθον κ.τ.λ. ε.) ἐκ τοῦ αι μάλιστα παρὰ Βοι-
ωτοῖς : κῆ δεδύχθη, ἱππότη, εὐεργέτης, κ.τ.λ. ἐκ τῶν καὶ δεδύχθαι,
ἱππόται, εὐεργέταις κ.λ. Ἐκ τοιούτων λοιπὸν στοιχείων ἀναπτύχθαις
ὁ ἡ ἰδίως καὶ ἐπροφέρετο κατ' ἀρχὰς βεβαίως, ἀλλ' οὕτε ἀκόμῃ ὡς
ι καθὼς σήμερον ἐν τοῖς πλείστοις, οὐδὲ πανταχοῦ ὡς ε, καθὼς σή-
μερον ἐν οὐκ ὀλίγοις, οἷα τά : ξηρός, κηρί(ον), σίδηρο(ν), μηρί(ον),
στήκω, ἔθησα (ἀντὶ ἔθηκα), (ἐ)πόνησα καὶ ἄλλα προφερόμενα ὡς
ξερός, σίδερο(ν), κερρί(ον), στέγω, ἔθεσα, (ἐ)πόνησα κ.τ.λ. Ἀλλ'
ἐν μὲν τισιν ἴσως, (ἔπου δηλ. ἐκ τοῦ εε προῆλθεν) ὡς ε, ἐν δὲ τοῖς
πλείστοις ὡς τὸ γαλλ. é (fermé), μακρὸν δῆλον ὅτι, καθὼς ἀκόμῃ
σήμερον προφέρεται ὁ κῆ = καί (προφ. κέ). ὁ δὲ φθόγγος οὔτος (ε)
καὶ πρὸς τὰ στοιχεῖα (αε, εα, αι), ἐξ ὧν ὁ η ἀνεπτύχθη, ἀναλογώτε-
ρος εἶνε καὶ πρὸς τὸν ι ἐγγύτερος, εἰς δὲ καὶ ὕστερον ἐν τοῖς πλείστοις
μετέβη. Ἡ δὲ μετάβασις αὕτη ἀρχὴν μὲν ὡς φαίνεται εἶχε λάβῃ ἤδη
κατὰ τὸν ε'. π. Χρ. αἰῶνα, ἀν' ὅχι καὶ πρότερον, ὡς ἐκ τοῦ ὁμηρι-
κοῦ ἰδέ = ἠδέ (καὶ) ὑποφαίνεται, ἐν τῇ δημῳδῇ Ἀθιδί· ἢ ἄλλοθί
που· διότι πόθεν ἄλλοθεν λαβὼν ὁ Πλάτων ἐν Κρατύλῳ 418, 68 ἀ-
λέγειν : « Οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἡμέραν τὴν ἡμέραν ἐκάλουν, οἱ δὲ ἐ-

μέραν· οἱ δὲ νῦν ἡμέραν ». πρβλ. αὐτόθι καὶ 404 : « Δημήτηρ μὲν
φαίνεται κατὰ τὴν δόσιν τῆς ἐδωδῆς, διδοῦσα ὡς μήτηρ Δημήτηρ
κεκλῆσθαι ». ἐπεκράτησε δὲ κατὰ τὸν β'. καὶ γ'. π. Χρ. αἰῶνα, ὅτε
οἱ μὲν Ὁ. τὰ ἐβραϊκὰ Kithim, Levi, Charmi, Lachis, Schilo, gilo,
Dison, Sihon, Hira διὰ τῶν Κήτιμ, Λευή, χαρμή, Λάχης, σηλώ,
γηλώρ, Δησών, Σηών, ἥρας ἀπέδωκαν, ἐγράφησαν δὲ τὰ παπύρινα
χειρόγραφα τοῦ Ὑπερίδου, ἔνθα συχνότατα συναλλάσσονται τὰ γράμ-
ματα η καὶ ι. Περὶ τῆς τοῦλάχιστον ἐν τῇ τῶν λογίων γλώσσῃ κατὰ
τὸν β'. ἐτι π. Χρ. αἰῶνα προφορὰς τοῦ η (καὶ τοῦ ω) ἄξια σημειώσεως
εἶνε καὶ τὰ Σέζτου τ. Ἐμπειρ. π. τ. γραμμ. § 415. Παραλείπομεν τοὺς
περὶ αὐτῶν ὀρθογραφικοὺς ἀφορισμοὺς τῶν γραμματικῶν τῶν ἐπὶ τῶν
τελευταίων τῆς Ῥώμης αὐτοκρατόρων.

Ὁ δὲ ω προῆλθε ἀ.) ἐκ τοῦ ο ἐφ' ἑαυτὸν ἐπανειλημμένου, ὡς ἐν τοῖς
ὠνόμαζον, ὠμοσα κ.τ.τ. ἐκ τῶν ὠνόμαζον, ὠμοσα. β.) ἐκ τοῦ ᾠ
καθὼς ὁ ο ἐκ τοῦ ᾠ : φέρω, λέγω κ.τ.τ. ἐκ τῶν φέρα-μι, λέγα-μι· ὠ-
μό-ς σκρ. amà-s, δώδεκα σκρ. dvâdaçan, πτωχό-ς (β. πτάχ—
πτακ—πτήσ-σω), ὦρα γερμ. Jahr καὶ ἐν τῷ ἐπιρρημ. ἐπιθέματι ὡς,
ὅπερ ἐκ τοῦ ἀφαιρετικοῦ ᾠτ προῆλθεν, ὡς καλῶς, κακῶς, σοφῶς, πάν-
τως, πολλαχῶς, πῶς, τῶς, ὥς κτλ. γ.) ἐκ τοῦ αο· τιμῶμεν—τιμάο-
μεν· χρώνται—χράονται κτλ. δ.) ἐκ τοῦ οα καὶ οη : αἰδῶ—αἰδῶα·
δηλῶτε—δηλόητε. ε.) ἐκ τοῦ αυ : ὠόν ἐκ τοῦ αὐ-ιον (ὕθεν καὶ τὸ κα-
θομιλ. αὐ-γόν)· ὠτ-ός ἐκ τοῦ αὐ-τός (ὕθεν καὶ τὸ καθομιλ. αὐτί[ον])·
πῶλος (πρβλ. τὰ παῦρος καὶ paulus)· ὠλαξ δωρ. = τῷ αὐλαξ κ. ἄλλ.
Ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῆς ἐν ταῖς διαλέκτοις ἐναλλαγῆς τῶν ο, ω καὶ ου, ὡς
ἐν τοῖς κοῦρος, οὔρος (ἰωνικ.), κῶρος, ὄρος (δωρικ.) καὶ κόρος, ὄρος
(ἄττ.) καὶ ἄλλ. τ. ἀποβαίνει πιθανὸν ὅτι ὁ ω δὲν ἐπροφέρετο πανταχοῦ
καὶ πάντοτε καθαρῶς ὡς ὁ ὠ, ἀλλὰ καὶ σκοτεινότερον, ὡς τις φθόγγος
μεταξὺ α καὶ ο, ο καὶ ου.

Παρά τούτους τοὺς ἀπλουστέρους φωνήεντας φθόγγους ἡ ἑλληνικὴ
γραφὴ ἀποδεικνύει καὶ τοὺς συνδυασμοὺς τῶν : αι, ει, οι, αυ, ευ, ου, α,
η, ω, οἵτινες πάντες ἐκτὸς τῶν αυ, ευ, σήμερον ὡς ἀπλοῖ φθόγγοι προ-
φέρονται. Τὸ δὲ πάλαι κατ' ἀρχὰς μὲν πιθανώτατα πάντες ἦσαν ἀλη-
θεῖς δίφθογγοι, προσελθόντες ἕκαστος ἐκ δύο διαφόρων φθόγγων καὶ προ-
φερόμενοι ὡς μία ἕκαστος συλλαβή, πλὴν ὅτε ἐπίτηδες ἐχωρίζοντο.
πρβλ. οἶμαι—οἶω· εὔ—εὔ, αἶω—αἶων κ.τ.λ. Οἱ ἐπιτεταγμένοι φθόγ-
γοι ι, υ δηλ. εἶχάν τινα συμφώνου θέσιν καὶ δύναμιν· οὕτω μόνον ἐξη-
γεῖται φυσικώτερον ἡ συγκοπὴ τῶν ι καὶ υ ἐκ τῶν : εἰάρ, αἰεῖ, αἰσφνη-
λος, καίω, ποιέω, Ἀλκαῖος, ἀλήθεια, ἐπισκευάζω ἐπεσκεύασεν· εὐα-

μερίς, γάβρυμαι, κραιπάλη, πολύκλειτος, εζλωτες, δι' ἧς προήλθον τὰ: *éar*, αἰ, ἀσφρηλος, κάω, ποέω (ἀττ.), Ἰλκαος, ἀλάθεα (αἰολ.) ἐπισκεάζω (ἐκ τοῦ ἐπισκεφάζω) C. I. gr. 1838. κατεσκεάσεν (ἐκ τοῦ κατεσκεφασεν) C. I. gr. 2344. Ἑαμερίς (ἐκ τοῦ ἐφαμερίς). Ross. *inse. ined.* 746. γάνυμαι (ἐκ τοῦ γάβνυμι, β. γαυ γαφ, λατιν. *gaudeo*) καὶ τὰ λατιν. *crapula*, *Polycletus*, *Helioles*. Ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν μεθυίω, ὀπυίω προήλθον τὰ μεθύω, ὀπύω. Ὑστερον δὲ κατ' ὀλίγον μικτοὶ ἀπέβησαν, οἷοι οἱ λατιν. καὶ γερμανικοί: *ae* (ä), *oe* (ö), *ü*, καὶ τέλος ἀπλοῖ, ἐκτὸς πάλιν τῶν *au* καὶ *eu*. Καὶ ὁ μὲν *ai* ἐπρόφερότο ποτε βέβαια ὡς *α-ι*. ἐν τῇ Ἀττικῇ ἀκόμη ἐπὶ Πλάτωνος, τὰ δίκαιον καὶ δαίμων ἐκ τῶν διαῖον καὶ δαήμων ἐτυμολογοῦντος (ἐνθα καὶ *η=ι*) ἐκ δὲ τούτου, τῶν δύο στοιχείων εἰς μέσον τινα μεταξὺ τῶν φθόγγων συγχωνευθέντων, ἀπέβη ὡς *η*, *τ*. ἔ. ὡς *έ* καὶ *ε*. Αναφαίνεται δ' ἡ μὲν ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ἐν τοῖς ὁμηρικοῖς: κοίλῃσι, πολλῇσι, θεῇσι κ.τ.τ. ἀντὶ τῶν κοίλαισι, πολλαῖσι, θεαῖσι κ.τ.λ. ἡ δὲ περαιτέρω πρόοδος ἐν τοῖς βοιωτικοῖς: *ιππότη*, *εὐεργέτης*, *διακατίης*, *χειλῆς*, *τῆς*, *κατασκευάττη*, *κεκόμιστη*, *οφείλειττη*, *ἀπογράφεσθῃ*, *δεδόχθῃ* Θειβῆος, Ταταγρῆος κ.τ.λ. ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τοῦ C. I. n. 1562 — 93 ἀντὶ τῶν *ιππόται*, *εὐεργέταις*, *διακατίαις*, *χειλῆαις*, *ταῖς*, *κατασκευάσσαι*, *κεκόμισται* κ.τ.λ. ἡ δὲ συμπλήρωσις ἀπὸ τοῦ γ'. π. Χρ. αἰῶνος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ ἄλλαχοῦ καὶ 1) οἱ Ὁ. τὸ ἐβραϊκὸν μακρὸν *e* διὰ τοῦ *ai* ἀποδίδουσιν, ὡς Γεν. 12 *θαιθήλ* = *bethel*, *θαιμάρ* = *theman* Γεν. 36. 11. *χαίλωρ* = *chelon*, Ἀριθμ. 4. 9. *αἰνάρ* = *enan*, Ἀριθμ. 1. 45. *αἰλειμ* = *elim*, Ἐξοδ. 16, 4 κτλ. 2) Ἐν τῷ λ'. ἐπιγράμματα τοῦ Καλλιμάχου ἡ ἡχὼ παρίσταται εἰς τὸ *ν-αίχι* διὰ τοῦ ἔχει ἀποκρινομένη:

Λυσανίη, σύγε ναίχι καλὸς καλός· ἀλλὰ πρὶν τοῦτο σαφῶς, Ἡχὼ φησί τις· ἄλλος ἔχει.

3) ἐπιγραφαὶ τοῦ β'. π. Χρ. αἰῶνος φέρουσι καὶ πέζοντας, πεζόντων, κατακίτε, ἀντὶ τῶν: καὶ παίζοντας, παιζόντων, κατάκειται. 4) Τὸ λατιν. *Praenestini* Διονύσιος μὲν ὁ Ἀλικαρνατσεὺς διὰ τοῦ *Πραενηστή-ρο*, ὁ δὲ Στράβων διὰ τοῦ *Πραινεστῖνοι* ἀποδίδει. 5) Ἐπὶ τινος νομίσματος τοῦ Νέρωνος (Osco p. 136) φέρεται *Ποπ.Π.Εα* ἀντὶ *Ποπ.Παία*, κ. οὕ. κτλ. — Πρὸς δ' ἄμυσόν τε καὶ ἄμυστον τῶν περὶ τοῦ *ai* εἰρημέων ἐπιβεβῶσις ἐπέρχονταί. α.) ἡ ἐν τῇ λατινικῇ διὰ τοῦ *ae* ἀπόδοσις τοῦ ἑλλην. *αι*: *aegilops* = αἰγίλωψ, *aegithus* = αἰγιθός· *aegophtalmus* = αἰγόφθαλμος, *aelurus* = αἰλουρός, *aenigma* = αἰνίγμα, *balae-na* = βάλαινα, *hyaena* = ὕαινα κ.τ.λ. Ταῦτα πρὸς τὰ Ταναγραῖα *AE-*

σχωρώνδας, *AEγίς* (C. I. n. 1599) παραβαλλόμενα ὑποδεικνύουσί πως, ὅτι ἡ ἐκ τοῦ *α-ι* εἰς *ε* (έ) μετέβησις ἔγινε διὰ τοῦ μέσου *ae*. πρβλ. καὶ *Πρισκιανὸν inst. gramm.* I. §. 53. Σέξτου Ἐμπειρ. π. τ. γραμμ. κ. 5: « ἐπεὶ οὖν ὁ τοῦ *ai* καὶ *ei* φθόγγος ἀπλοῦς ἐστὶ καὶ μονοειδής » κ.τ.λ. πρβλ. Κεφ. 9, καὶ τὴν αὐτόθι σημείωσιν τοῦ Φαβριλίου. β.) ἐν τῇ σαρδικῇ ἐκ τοῦ *α-ι* πανταχοῦ ἐσχηματίσθη *é*: *vêda* = *vaida*, = *Ῥοῖδα* — *vêca-s* = *vaica-s* = *Ῥοῖκος*· *bharatê* = *bharatai* = φέρεται. γ). ὁ *ai* ἐν τῇ γαλλικῇ ὡς *e* προφέρεται: *mais*, *j'aimais*, *Français*, *Anglais* κ.τ.λ.

Ὁμοίως ὁ *ei* ἤτο ποτε βέβαια καιρός, ὅτε ἐπρόφερότο ὡς *ε-ι* ὑφ' ἑν — ὑπὸ π. χ. ἐρμηνευτέον τὸ Πλάτωνος Κρατύλῳ 402. e. « τὸν οὖν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ταύτης θεὸν ὠνόμασε *Ποσειδῶνα* ὡς *ποσί-δε-σμον* ὄντα, τὸ δὲ *e* ἔγκειται ἴσως εὐπρεπείας ἕνεκα ». — Ὑστερον δ' ἀντιδιεστάλῃ εἰς *ε* καὶ *ι*. Καὶ ὑπὲρ μὲν τῆς ὡς *ε* (ἴσως ἑ μακροῦ) προφορᾶς τεκμήρια ἔχομεν 1) τὴν ἀρχαιοτέραν γραφὴν τὸν *ei* διὰ μόνου τοῦ *E* παριστάνουσιν, δι' οὗ καὶ τὸν *e* καὶ *η*, μέχρις οὗ τὸ γράμμα *H* ἀπὸ σημείου τοῦ δασέος πνεύματος ἀπέβη τοῦ φωνήεντος *η*. π. χ. *ΣΕΜΑ* = *σῆμα*· *ανειθεκεν* = *ἀνέθηκεν*· *ἐπόΕσεν* = *ἐποίησεν*· *ΣτΕσίω* = *Στησίω* καὶ ἄλλα ἐξ ἀρχαιοτέρων ἀττικῶν ἐπιγραφῶν, ἐκ δὲ τῆς ὑπὸ Οἰκονομίδου ἐκδεδομένης Λοκρικῆς τά: *ME* = *μή*, *MEΔΕ* = *μηδέ*, *χρΕματα* = *χρήματα*· *συλΕν* = *συλῆν* (*συλᾶν*), *πλΕθὺν* = *πληθύν*, *νικΕν* = *νικῆν* (*νικᾶν*) κ.τ.λ. ἔπειτα ἐκ τῆς αὐτῆς Λοκρικῆς ἐπιγρ. *ἐν ΟἰανθεΑΙ* = ἐν Οἰανθείᾳ· ἐν δὲ τῇ Δηλῇ ἐπιγρ. C. I. 10: τὸ αἴφυτο λιθὸ *Εμι* ἀνδρὶς καὶ τὸ σφέλας = τοῦ αἴφυτοῦ λίθου *εἰμι* ἀνδρὶας καὶ τὸ σφέλας, τὸ *E* ὁμοίως καὶ τὸν *EI* παριστάνει. ἐν τινι ἀττικῇ ἐπιγραφῇ ὑπὸ τε Ροσσίου καὶ ἄλλων ἐκδεδομένη ἀναγινώσκεται: *Ἡδὸν Θάνατο[ς] δακρυ[ό]ες, καθ[έ]χει, ἐνθα ἡ τοῦ *ei* διττὴ παράστασις διὰ τε τοῦ ἀπλοῦ *E* καὶ διὰ τοῦ *EI* ὑπὲρ τῆς διττῆς του προφορᾶς, νομίζω, μαρτυρεῖ. 2) Ἐν τῇ λατινικῇ ὁ ἑλλην. *ei* πολλαχοῦ διὰ τοῦ *E* = *é* ἀποδίδεται, ὡς *Aenêas* = *Αἰνεΐας*, *Mêdêa* = *Μήδεια*, *spondeus* = *σπονδεῖς* κτλ. γ.) Στέφανος, εἰς ἐκ τῶν σχολιαστῶν Διονυσίου τοῦ Θρακῆος (ἐν Βακκέρου Ἀνεκδ. 804), περὶ τῶν διφθόγγων καθ' ὅλου τὸν λόγον ποιούμενος τάδε λέγει: Πάλιν τῶν διφθόγγων αἱ μὲν εἰσι κατ' ἐπικράτειαν, ὡς ἐπὶ τῆς εἰ διφθόγγου καὶ τῆς *η* καὶ τῆς *ω* καὶ τῆς *α* τῆς ἐχούσης τὸ ἰ ἀνεκφώνητον. Ἐπὶ τούτων ὁ φθόγγος τοῦ ἐνὸς ἐπικρατεῖ καὶ αὐτὸς ἐξακούεται, οἷον *Νεῖλος*, τῇ Ἑλένη, τῷ καλῷ, τῇ Μηδείᾳ καὶ τὸ *Θραξ* κ.τ.λ. Ὁμοια ἀποφαίνονται καὶ ὁ Θεοδόσιος (σλ 34. ed. Göttil.) καὶ ὁ Μοσχόπουλος (p. 24, ed. Titze). Ὑπὲρ δὲ τῆς ὡς *ι* προφορᾶς τεκμήρια ἔχομεν 1) τὴν*

ἐν τῇ λατινικῇ διὰ τοῦ ἱ ἐν πολλοῖς ἀπόδοσιν του; Nilus = Νεῖλος, crocodilus = κροκόδειλος, Epaminondas = Ἐπαμεινώνδας, ironia = εἰρωνεία, elegia = ἐλεγεία, Iltania = λιτανεία κ.τ.λ. 2) Ἐν ταῖς καὶ ἀνωτέρω (ὑπὸ τὸν υ) μνημονευθείσαις βοιωτικαῖς ἐπιγραφαῖς τοῦ δ' π. Χρ. αἰῶνος καὶ τοῖς πολὺ ἀρχαιοτέροις ἀποσπάσμασι τῆς Κορίνθης ἀντὶ τοῦ εἰ τῶν ἄλλων διαλέκτων συνηθέστατα φέρεται ὁ ι. πρὸς βλ. τὰ προεκτεθειμένα παραδείγματα. Ἐντεῦθεν βεβαιώτερον ἄρχεται ἡ ὥς ι (νεωτέρω) προφορὰ τοῦ εἰ, ἂν δὲν ἐπροφέρετο οὕτως ἀκόμῃ καὶ πρότερον καὶ παρ' ἄλλοις τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ κατὰ τὰ προσηρημένα εἶνε πολὺ πιθανόν. Καὶ ὁ παρ' Ἀριστοφάνει (ἐν Θεσμοφοριαζούσαις) Σκύθης τοξότης λέγων οἰμῶξι, λέγει, ἀποκεκόφει, ἀρεγείρει, τρέξει, λαλῶσι (ἢ λαλῶσι;) ἀντὶ τῶν οἰμῶξεις, λέγεις, ἀποκεκόφει, ἀρεγείρει, τρέχει, λαλεῖς ἐκτὸς τῆς ἀκριβοῦς τῶν προσώπων διακρίσεως πιθανὸν μόνον περὶ τὸ ποσὸν τοῦ εἰ, ὅχι δὲ καὶ περὶ τὸ ποῖον ἡμάρτανε, προφέρων δηλ. τὸν εἰ ὅχι ὡς μακρὸν ι, ἀλλ' ὡς βραχύν, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τὸν ξένον περὶ τὴν προφορὰν (μάλιστα τῶν μακρῶν φθόγγων) ἀλλοτρίας γλώσσης. Πρὸς βλ. καὶ τὸ Ἀριστοφάνους Ἀχ. 754 διαπεινῶμεν (διαπεινῶμεν), ὅπου συνυπονοεῖται τὸ διεπίνομεν καὶ Πλάτωνα Κρατύλ. 418. c. « νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ ἰῶτα ἢ εἴ ἢ ἦτα μεταστρέφουσιν, ἀντὶ δὲ τοῦ δέλτα ζῆτα, ὡς δὴ μεγαλοπρεπέστερα ὄντα ». 3) Διογένης μὲν ὁ Λαέρτιος ἐν τῷ βίῳ Διογένους τοῦ Σινωπέως (δ' π. Χ. αἰῶνι) 56 λέγει: ἰδὼν μειρακύλλιον ἱμκτιοκλέπτην ἐν τῷ βελανιδίῳ ἔφη: « ἐπ' ἀλειμμάτιον ἢ ἐπ' ἄλλο ἱμάτιον; (κατὰ Μενάχιον: ἄλλ' ἱμάτ—) ». Ἀθήναιος δὲ (ΙΓ'. 585) περὶ τῆς ἐταίρας Θαιίδος (γ' π. Χρ. αἰῶνι) τάδε: « Θαιὶς πρὸς γράσων καὶ πορευομένη ἐραστὴν, ἐπεὶ τις αὐτὴν ἡρώτα ποῦ πορεύεται, εἶπεν:

« Αἰγεῖ συνοικήσουσα τῷ Πανδίωνος ».

Ἡ ἐταίρα λέγουσα Αἰγεῖ, ὑπενόει αἰγί (= γράσων) ἢ ἀστείότης ἐνέκειτο ἐν τῇ ὁμοφωνίᾳ τῶν εἰ καὶ ι, ὡς λέγει καὶ ὁ Εὐστάθιος (σλ. 367 Bas.) « καὶ τοῦτο μὲν προφανῶς νουσημάτισται καθ' ὁμοφωνίαν παρηχητικὴν δύο πτώσεων δοτικῶν ἥτοι τοῦ Αἰγεῖ ἡρωϊκῶς, καὶ τοῦ αἰγί ζωϊκῶς ». ὁμοίως καὶ ἐν τῷ τοῦ Διογένους. 4) ἀπὸ τοῦ γ' π. Χρ. αἰῶνος οἱ μὲν Ὁ. τὸ ἐβραϊκὸν elim (ἐξοδ. 16. 4.) διὰ τοῦ αἰλεῖμ ἀπέδωκαν, ἐν δὲ τῷ προμνημονευθέντι ἐπιγράμματι τοῦ Καλλιμάχου πρὸς τὸ ναίει ἀντηχεῖ τὸ ἔχει, ἐπὶ δὲ παπύρων τοῦ αὐτοῦ αἰγυπτιακοῦ μνηδὸς τὸ ὄνομα ποῦ μὲν ἐπίφ, ποῦ δὲ ἐπειφ λέγεται (παρὰ Letronne: Fragments inédits d' anciens poètes grecs, tirés d' un papyrus appartenant au musée royal. Paris 1841, ἐν τῇ δι-

δοτεῖω ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους). 5) Κατὰ τὸν ἀ. π. Χρ. αἰῶνα ὁ μὲν Κικέρων (Epist. ad Familiares IX, 22) λέγει: Cum loquimur terni, nihil flagitii dicimus; at cum bini obscenum est, graecis quidem, inquires. Nihil est ergo in verbo; quando et ego graece seio, et tamen tibi dico, bini, idque tu facis, quasi ego graece non latine dixerim. Ὅθεν δὴλον ὅτι τὸ δίνει προστακτ. τοῦ δινέω ἦτο τότε δμόφθογγον τῷ bini ὁ δὲ Nigidius παρὰ Γελλίῳ (Noct. att. XIX, 14): « Graecos non tantae inscitiae arcesso, qui ou ex o et u scripserunt, quanta qui ei ex e et i; illud enim inopia fecerunt, hoc nulla re coacti ». ὁ δὲ Σιράδων τὰ λατινικὰ Ligeris, Liris καὶ Pisae ἀποδίδει διὰ τῶν ἑλλην. Λεῖγερ, Λεῖρις καὶ Πείσαι. 6) ἐπὶ νομισμάτων καὶ ἐπιγραφῶν τοῦ εὐθὺς ἐπομένου (ἀ. μ. Χρ.) αἰῶνος τὰ ἀλλαχοῦ διὰ τοῦ ι γεγραμμένα φέρονται μετὰ τοῦ εἰ: ΤριπολΕΙτων, ἐτΕΙμησεν, νΕΙκη, ἈγριππΕΙρας, ΤΕΙμητής, ΣαβΕΙρος, ΛογγΕΙρα. ΝΕΙκόστρατος, ΧελΕΙδορίς, ΝΕΙκοποΛΕΙτων, κτλ.

Ἡ ὥς ι λοιπὸν προφορὰ τοῦ εἰ ἤρχισε μὲν κατ' ὀλίγον περὶ τὸν ἀ. π. Χρ. αἰῶνα ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Ἀττικῇ, ἐπεκράτησε δὲ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι περὶ τὸν γ' π. Χ. αἰῶνα. Ὁ οἱ ἐπροφέρετο καὶ αὐτός ποτε πιθανώτατα διφθόγγως ὡς ο-ι. Ἀλλ' ὕστερον καὶ αὐτός, ὥσπερ ὁ ἀντίστοιχος λατινικὸς oe, ἀπέβη μικτὸς φθόγγος, ποῦ μὲν μακρὸς, ὡς ἐν τοῖς πλείστοις, ποῦ δὲ βραχύς, ὡς ἐν τῇ πληθυντ. ὀνομαστικῇ καὶ ἐν τοῖς Ἰλ. N, 275:

οἷδ' ἀρετὴν οἶός ἐσσι· τί σε χρὴ ταῦτα λέγεσθαι;

Σ, 405: τοῖος ἐὼν οἶος οὐ τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων. ἦτο δὲ ὁ μικτὸς οὗτος παρὰ μὲν τισι τῶν Ἑλλήνων ὡς ὁ λατιν. oe ἢ γερμ. ö, παρὰ δ' ἄλλοις ὡς ὁ ü (u). Καὶ ὁ μὲν πιθανολογεῖται 1) ἐκ τῆς παρ' Αἰολεῦσι χρήσεως τοῦ οἱ ἀντὶ τοῦ εἰ, ὡς ἐν τῷ ὄνοιρος = ὄνειρος (Ετυμ. Γουδ. 33, 26 Ετυμ. παρ. σ. παρὰ Bast. ad Gregor. 605. Ann. occ I, 29, 4 καὶ ἄλλ.) 2) ἐκ τῆς τοῦ οἱ διὰ τοῦ oe ἐν τῇ λατινικῇ ἀποδόσεως: Oeta = Οἶτα (-η), Cræsus = Κροῖσος, Oenops = Οἶνοψ, Oedipus = Οἰδίπους, Oeneas = Οἶνεός κ.τ.λ. Ὅτι δὲ ὁ oe ἐν τῇ λατινικῇ πρώτως ὡς ὁ γερμ. ö ἐπροφέρετο, ὅθεν καὶ εὐκόλως πολλάκις εἰς ae = η (é) μετέπιπτε, καὶ ἀλλαχόθεν δὴλον καὶ ὁ Κοῖντιλιανὸς διδάσκει λέγων: oe scribendum esse non proferendum, omnes edocent. — 3) Οἶτε Ἀλεξανδρινοὶ καὶ οἱ Κόπται καὶ οἱ Λατῖνοι μεταφραστοὶ τῆς γραφῆς ἀπὸ τοῦ γ' π. Χ. — γ' μ. Χ. αἰῶνος τὸν μὲν ἐβραϊκὸν ὁ διὰ τοῦ ἑλλην. οἱ, τοῦτον δὲ

διὰ τοῦ $\ddot{o}$ (oe) ἀπέδωκαν. ὁ δὲ ὡς $\ddot{u}$ (ü) φθόγγος 4) ἐκ τοῦ Θου-
κυδ. Β'. 54: « ἐν τῷδε τῷ καιρῷ, οἷα εἰκόσι, ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦ-
δε τοῦ ἔπους φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι ἄδυσθαι:

ἦξει δωρικὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ.

ἐγένετο μὲν οὖν ἕρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ὠνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει
ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ *λοιμὸν*. ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος λοιμὸν
εἰρησθαι κ.τ.λ. » Ὅθεν δὴλον, ὅτι ὁμοιότης φθόγγου καὶ ὅχι ταυτό-
της ὑπῆρχε τότε μεταξὺ τοῦ *λοιμὸς* καὶ τοῦ *λοιμός*. Τῶν δὲ φθόγ-
γων ὁ ἐγγύτατος καὶ ὁμοιότατος τῷ ϵ εἶνε $\ddot{u}$ (=ü) 2) ἐντε τῷ βοι-
ωτικῷ ὀνόματι *Ἀνεμύτας* (ἀντὶ *Ἀνεμοίτας*) παρὰ Δημοσθένει (δ'. π.
X. αἰῶνος) π. τ. στεφ. σλ. 324 καὶ ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἐκ βοιωτικῶν
ἐπιγραφῶν τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος εἰλημμέναις καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ ν ἐκ-
τεθειμέναις, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρότερον παρὰ Κορίννη πιθκνῶτατα (δι-
ότι ὁ Ἀπολλώνιος, ὅστις μάρτυρα τῆς βοιωτικῆς διαλέκτου συνήθως
τὴν Κορίνναν ἔχει, δὲν ἀγνοεῖ ταύτην τὴν μεταβολήν), τὸ ν , τότε ὡς $\ddot{u}$
προφερόμενον κατὰ τὰ προαποδεδειγμένα, ἐπέχει τὸν τόπον τοῦ ἐν ταῖς
ἄλλαις διαλέκτοις $\sigma\iota$. Ἐκ τοῦ φθόγγου $\ddot{u}$ (=ü) κατήντησε τελευταί-
ον εἰς τὸν σημερινὸν ϵ . Καὶ αὐτὸς μὲν ὁ ν πότε ἀναφαίνεται διόφθογ-
γος τῷ ϵ , εἶδαμεν ἀνωτέρω, ὁ δὲ $\sigma\iota$ ὡς τοιοῦτος ἐμφανίζεται, ἂν
μὴ καὶ πρότερον, ὥσπερ ὁ $\ddot{u}$, τοῦλάχιστον 4) κατὰ τὸν α'. π. X. αἰ-
ῶνα ἐπὶ νομίσματος Ἰουλίου Καίσαρος παρὰ *Oscro pag. 8*: Καίσαρ
αὐτοκράτωρ — ἀρχιερ. μέγ. *ΙΩνιστής* = οἰωνιστής. πρβλ. καὶ τὸ ἀνω-
τέρω ἐν τοῖς περὶ τοῦ $\ddot{u}$ ἐκτεθειμένον νόμισμα τοῦ Αὐγούστου, ἐνθα
πρόκριτΙ = πρόκριτΟΙ. 2) Δίων ὁ Κάσσιος () διηγείται, ὅτι
ὁ Νέρων (60 μ. Χρ. γενν. ἐν Ρώμῃ) ἐφόνευσε δύο Σουλπικίους, « ὅτι
ποιητικοὶ ἐκ προγόνων ἐπικαλούμενοι οὐκ ἐπαύσαντο πρόσρημα τοῦτ'
ἔχοντες, ἀλλ' εἰς τὰς τοῦ Νέρωνος νίκας τὰς πυθικὰς ἐκ τῆς ὁμωνυ-
μίας ἡσέβουν. » Ἐνθα $\sigma\iota = \nu$, $\eta = \epsilon$, ἀμφοτέροι δὲ $\sigma\iota\eta = \nu\epsilon = \nu = \epsilon$.
διότι τότε ὁ ν ὁμολογουμένως ὡς ϵ ἐπροφέρετο. αὐτόθεν δὴλον, ὅτι
καὶ τὸ θ ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἐπροφέρετο πολὺ διαφόρως τοῦ τ . πρβλ. Χοι-
ροβοσκὸν ἐν τοῖς σχολίοις εἰς Διονύσιον τὴν Θράκκα (σλ. 703. *Ἀνεκδ.*
τ. Bekker): « ἦν οὖν τὸ ἀρχαϊκώτερον αὐθῆ, ὅθεν τὸ αἰοιδῆ » καὶ σλ.
740: « Ἐτυμολογία ἐστὶν ἀνάπτυξις τῶν λέξεων, δι' ἧς τὸ ἀλη-
θές σαφηνίζεται. Ἐτυμον γὰρ λέγεται τὸ ἀληθές, τῆς $\tau\upsilon$ συλλαβῆς
διὰ τοῦ ν μόνον γραφομένης καὶ οὐ διὰ τῆς $\sigma\iota$ διφθόγγου. » 3) Κατὰ
τὸν 6'. μ. Χρ. αἰῶνα ἐπὶ νομισμάτων Ἀντωνίνου τοῦ Πίου (*Oscro p.*
263—65) τετράκις μὲν ἡ λέξις *εἰκοστοῦ* διὰ τοῦ $\sigma\iota$ ὡς: *Οἰκοστοῦ*

γεγραμμένη φέρεται, τετράκις δὲ τὸ ὄνομα Ἀντωνίνος διὰ τοῦ $\epsilon\iota$:
ἈντωνΕἰνος· ἔρα $\sigma\iota = \epsilon\iota = \epsilon$ κ.τ.λ.

Περὶ δὲ τῆς ἀφωνίας ἢ ἀργίας τοῦ ϵ τῶν α , η , ω ἀρκεῖ μόνη ἡ τοῦ
Στράβωνος (περὶ τὴν Χρ. γέννησιν) μαρτυρία, *ΙΔ. 648*. « Πολλοὶ χωρὶς
τοῦ ϵ γράφουσι τὰς δοτικὰς καὶ ἐκβάλλουσί γε τὸ ἔθος φυσικὴν αἰτίαν
οὐκ ἔχον. » ὅπου τὸ φυσικὴν αἰτίαν οὐκ ἔχον σημαίνει ὅ,τι τὸ ἀνεκ-
φώγητον· ὅτι δὲ καὶ πολὺ πρὸ τοῦ Στράβωνος τὸ ὑπογεγραμμένον ϵ ἀρ-
γὸν ὀρθογραφικὸν σημεῖον εἶχε καταντήση, οἰκοθεν δὴλον. Συνέβη δ',
ὡς εἰκόσι, ἡ μεταβολὴ αὕτη μεταξὺ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν τὰ *tragædus*,
comædus, *citharædus*, ἅτινα ὑποθέτουσιν ἀκόμη τὴν ἑλλ. προφορὰν
ῶι, εἰς τὴν λατινικὴν μετέβησαν, καὶ τοῦ καθ' ὃν τὰ *ode*, *rapsodus*,
prosodia, *palinodia*, *herous*, *patrous*, ἐνθα ὁ ἀπλοῦς φθόγγος ὁ ἀν-
τιστοιχεῖ τῷ ἑλλην. ω .

Ὁ $\nu\epsilon$ ἴσως διέτρεξε τὰς τρεῖς φάσεις $\sigma\iota$, $\ddot{u}\epsilon$ καὶ ϵ , ἀλλὰ ῥητὰ τεκ-
μήρια περὶ αὐτῶν δὲν ἔχομεν. Πιθανολογεῖται δὲ πῶς ἐκ τῆς παρ' Ὀ-
μήρῳ ὡς βραχεῖας συλλαβῆς χρήσεως τοῦ $\nu\epsilon$ ἐν τῷ υἷος, *Ἰλ. Ζ, 430. Δ,*
473. Η, 47. Ρ, 575. μάλιστα δ' ἐκ τῆς διττογραφίας τῶν μεθύω καὶ
μεθυῖω, ὀπύω καὶ ὀπυῖω, ἅτινα φυσικώτερον οὕτως ἐξηγοῦνται: ὅτι
δηλ. τὰ μεθυῖω, ὀπυῖω, υἷος τὸ πάλαι ὡς μεθύῳ, ὀπύῳ, υἷος ἐπρο-
φέροντο· ὕστερον δὲ τὸ j (i), μάλιστα μεταξὺ δύο φωνηέντων, συνεκότης
καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ· πρβλ. τὰ ἀνωτέρω περὶ τῶν διφθόγγων
καθ' ὅλου εἰρημένα· πρβλ. καὶ τὸ καθομ. *μύγα* = *μύῃα* = *μυῖα*. — Ἐν δ'
ἐπιγραφαῖς καὶ νομίσμασι τῶν περὶ Χρ. γένν. χρόνων τὸ ὄνομα *υἷος* δι'
ἀπλοῦ ν , ὥδε υἷος γεγραμμένον συχνότατα ἀπαντᾷ. Ὅθεν $\nu\epsilon = \nu = \epsilon$,
τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς μετ' Ἀλέξανδρον χρόνους.

Τῶν $\alpha\upsilon$, $\epsilon\upsilon$, $\sigma\upsilon$ ὁ $\ddot{u}$ πολλαχοῦ ἐκ τοῦ *F* (v) προήλθεν ἢ τούτου τόπον
ἐπέχει: αὖτως (αἰολ. = ἡώς) ἀντὶ αὔσως ἐκ τῆς ρ . $\alpha\upsilon\varsigma$ ἢ $\text{F}\alpha\varsigma$ καίειν,
λάμπειν κ.τ.τ. αὔος (ζηρός) ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης· *κλαύσω* = *κλάFσω*
καῦος (αἰολ.) = *ναFός*, *νός*· αὐτός = *άFτός*, γραφ. καὶ *άFυτός* (ἐν
τῇ προεκτεθειμένῃ Δηλῇ ἐπιγραφῇ *G. I. 40*) ἐκ τῆς $\alpha\upsilon$ - $\alpha\upsilon\text{F}$ - $\alpha\text{F}\alpha$ ($\alpha\upsilon\alpha$).
παῦρος (λατιν. *parvus*) ἐκ τοῦ *παρFος* = *πκFρος* κ.τ.λ. *χεύω* (*Ἰλ. Η,*
86) ὑποτακτ. τοῦ *ἀορ* *ἔχευα*, *χεῦαι* = *χέFω*, *ἔχεF2*, *χέFαι*· *εὐκηλος* =
ἔFκηλος = *Fέκ-ηλος* (ἐκ τῆς ρ . *νακ* — *Fακ*, ὅθεν καὶ ἐλών, *άFέκων*, *ἐκη-*
τι, *άFέκητι*, *ἦκα* ἦκιστος καὶ) *εὐχομαι* = *ἔFχομαι* = *Fέχομαι*. *εὖρος*, =
ἔFρος ἐκ τῆς ρ . *να(Fα)πνεῖν*, ὅθεν καὶ *αὔρα* καὶ *οὔρος* καὶ τὸ παραγ.
οὔριος κ.τ.λ. *βουλή* (αἰολ. *βόλλα*), ἐκ τοῦ *ἀρχ*. *βολFα* = *βοFλα*. *δουρός*,
γουνός ἐκ τῶν *δορFός* — *δοF* *ρός*, *γορFός* = *γοFρός*. *οὔλος* (= *δλος*) ἐκ
τοῦ *δλFος* — *δFλος* (σικρ. *sarva-s*), *ροῦσος* (νόσος) ἐκ τοῦ *νόσ Fος* = *νό-*

Φρος (ῥ. νακ, νεκ, φθείρειν, ἀφανίζειν, φονεύειν). οὐρος (ῥρος) ἐκ τοῦ ὕ-
 Φρος — φόρος (ῥ. var — For). κοῦρος καὶ κούρη (Ἰων. = κόρος, κόρη) ἐκ
 τῶν κορρος, κορρη — κόφρος, κόφρη. κουρά ἐκ τοῦ κοῦρά — κοῦρά κ.
 τ.λ. ἐν δὲ τοῖς καῦμα (ῥ. κυ-κυ καίειν), φεύγω (ῥ. φυγ), πνεῦμα (ῥ.
 πνυ), ρεῦμα (ῥ. ρυ), τεῦχος (ῥ. τυχ), εἰλήλουθα (ῥ. λυθ), σπουδῇ
 (σπεύδω, σπυδ) καὶ εἴτι ἄλλο οἱ αυ, ευ καὶ ου προήλθαν ἐκ τοῦ υ
 ἐπογκωθέντος διὰ προσθήκης τῶν α, ε, ο, οἱ δὲ ευ καὶ ου πολλάκις
 προήλθαν καὶ κατὰ συναίρεσιν ἐκ τῶν εο' οο: ἐμεῦ, ἐμοῦ, σεῦ, σοῦ, ὅ-
 τευ, ὅτου κ.τ.λ. ἐκ τῶν ἐμέο, σέο, ὅτεο κ.τ.λ. λόγου, πεδίου κ.τ.τ. ἐκ
 τῶν λόγος, πεδίοο κλ. γένους, αἰδοῦς ἐκ τῶν γένεος, αἰδόος κ.τ.λ.
 Εἶνε λοιπὸν πιθανώτατον, ὅτι κατ' ἀρχῆς κατὰ τὴν διάφορον ἀρχὴν καὶ
 σύστασιν των διαφόρων καὶ ἐπροφέροντο· καὶ ὁ μὲν αυ ὡς αF (καὶ af),
 αου, ἐνιαχοῦ δ' ἴσως καὶ ω, ὡς τὸ δωρικὸν ὦλαξ (= αῖλαξ) καὶ τὸ φόν
 (ἐκ τοῦ αὐ-ιον = σήμερον αὐγόν), ὡτὸς (αὐτ-ός, ὅθεν τὸ αὐτ-ιον) μᾶς δι-
 δουν νᾶ ὑπονοήσωμεν (Πρβλ. τὸν γαλλ. au = ω' autel, aumône, au-
 cun, κ.λ. καὶ τὸν σερτ. ὁ ἐκ τοῦ αῦ προσελθόντα: gola-m = γαυλό-ς·
 gō = βοῦς (ἐκ τοῦ βαῦ-ς), bōdhatē = πύθεται (ἐκ τοῦ ἀρχ. παύθεται)
 κτλ. ὁ δὲ ευ ὡς εF (καὶ ef), εου· ὁ δὲ ου ὡς οF (καὶ of), οου καὶ ο καὶ
 u (λατιν.). Εἰς τὴν οἰκοθεν ταύτην πιθανότητα περὶ τῆς ὡς αF (af), εF
 (ef) προφορᾶς τῶν αυ καὶ ευ προσέρχονται καὶ τινὰ ἐξωθεν τεκμήρια:
 4) ἐν Ἰλ. Ω, 595:

σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι ὅσσ' ἐπέφαικεν.
 καὶ 730: ῥύσκειν, ἔχεις δ' ἀλόχους κεδνὰς καὶ νήπια τέκνα.
 οἱ πρῶτοι δάκτυλοι καθαρώτεροι τὸν ῥυθμὸν ἀποδείχνονται, ἐὰν οἱ αὖ
 καὶ ευ ὡς αF καὶ εF προφερθῶσι. Τούτοις ἐναντίοι φαινόμενοι ἄχι δὲ
 καὶ ἀληθῶς ὄντες εἶνε οἱ στίχ. Ἰλ. Κ. 438:

ἄρμα δὲ οἱ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται.

Ὀδ. Ν, 19: νῆα δ' ἐπισσεύοντο, φέρον δ' εὐήτορα χαλκόν.
 ἐνθα, ἂν ὁ ευ προφερθῇ ὡς εF, ἐν μὲν τῷ προτέρῳ στ. ὁ πέμπτος ποῦς
 ἱαμβος φαίνεται ὅτι εἶνε, ἐν δὲ τῷ ἐτέρῳ ὁ τέταρτος τροχαῖος. ἀλλ' ἐκεῖ
 μὲν ὁ ε μακρὸς λαμβάνεται ἐν ἄρσει ὦν, ἐδῶ δὲ ἡ συλλ. εF (ευ) ἐμψ-
 κύνθη διὰ τοῦ F τοῦ ἐναρκτικοῦ τοῦ ἥτορα = ἤτορα ἐκ τοῦ ἑανήρα.
 2) τὸ αFυτο (= αὐτοῦ) τῆς προσεκτεθειμένης Δηλίας ἐπιγραφῆς καὶ τὰ
 ἐκ τῶν ἐπ' ἴσης προαναφερμένων Βοιωτικῶν ἐπιγραφῶν: αὐλαFυδός,
 κωμαFυδός, ραῖφαFυλός, τραγαFυδός, ἐνθα ὁ αFυ, ἂν μὴ ἐπροφέρετο
 ἀκόμη αὐτὸ τοῦτο αF, τοῦλάχιστον ἦτο πρόδρομος τῆς τοιαύτης προφο-
 ρᾶς. Ἀλλὰ καὶ ἂν πανταχοῦ ὡς αου, εου τὸ πάλαι ἐπροφέροντο οἱ αυ, ευ,
 ἢ εἰς αF (af), εF (ef) μετάβασις ἦτον εὐκολωτάτη· 3) καὶ οὕτω δὲ προ-

φερόμενοι σαφῶς ἐμφανίζονται κατὰ τὸν 3ον π. Χ. αἰῶνα παρὰ τοῖς Ο'.
 μεταφρασταῖς, οἵτινες τὸ ἐβραϊκὸν ναυ νῦν μὲν διὰ τοῦ θ ἀποδίδουσι, νῦν
 δὲ διὰ τοῦ υ: Δαβὶδ καὶ Δαυὶδ, Δευή = Levi (v = w γερμ.). Ἀντιστρό-
 φως τὸν υ τῶν αυ καὶ ευ διὰ τοῦ συμφ. ναυ ἀποδίδει ὁ Σύρος μετα-
 φραστὴς τῆς Κ. Δ. (ἀ. αἰῶνι μ. Χ.), π. χ. ἐν τοῖς ὀνόμ. Παῦλος, Κλαύ-
 διος, Κλαυδία, Εὐτυχος, εὐοδία. 4) ἐκ τοῦ ἀ. π. Χ. αἰῶνος ὁ Κικέρ-
 ρων τὰδε γράφει (ἐν Divin. 11, 40): Cum M. Crassus exercitum
 Brundisii imponeret, quidam in portu caricas Cauno advectas
 vendens, Cauneas clamitabat. Dicamus, si placet, monitum ab
 eo Crassum, caveret, ne iret: non fuisse perituum, si omini
 paruisset. » πρβλ. καὶ Πλίνιον Hist. Nat. XV, 19. Ὅθεν δῆλον, ὅτι
 τὸ ὄν. Cauneas (ὃ ἐ. καυνείας ἰσχάδας) ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλλάδι ὁμοφθόγ-
 γως τῇ φρ. cav(e)neas ἤχοῦν ὡς κακὸς οἰωνὸς ἐξελήφθη. 5) Παραλεί-
 πομεν τὰ μεταγενέστερα Φλαύιος καὶ Φλάβιος, Ἀβγαρος καὶ Ἀῦγα-
 ρος, Ναβάτος — Νοβάτος (Novatus), Σευῆρος — Σεβῆρος κτλ.

Ἰπὲρ δὲ τῆς τοῦ ου ὡς ἀπλοῦ φθόγγου: ο ἢ u λατιν. (κατὰ τὴν διάφο-
 ρον ἴσως ἀρχὴν ἢ κατὰ διάλεκτον) παρὰ μὲν τοῖς ἄλλοις ἴσως μόνον
 μακρῶς, παρὰ δ' Αἰολεῦσιν ἀμφοτέρως, ἐξωτερικὰ τεκμήρια ἔχομεν 1)
 τὴν ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γραφῇ (8ω, 7ω, 6ω π. Χρ. αἰῶνι) διὰ τοῦ ο μο-
 νογράφειν του. Πρβλ. τὰ ἀνωτέρω ἐξ ἐπιγραφῶν παραδείγματα. 2)
 τὴν ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῖς ἄλλοις υ χρῆσιν τοῦ ου παρὰ Βοιωτοῖς τε (ἐ.
 π. Χρ. αἰῶνι) καὶ ἄλλοις Αἰολεῦσιν, ὡς ἐν τοῖς ἐπ' ἴσης προσεκτεθειμέ-
 νοις: κουρίδιος (Ὀμήρ.) = κυρίδιος = κύριος· κουρωθείει = κυρωθῇ·
 οὐδωρ = ὑδωρ· ἀσουμία = ἀσυλία κτλ. 3) παραλείπομεν τὴν ὕστερον
 (π. χ. παρὰ Πολυβίῳ β'. π. Χρ. αἰῶνι καὶ πολὺ πρὸ αὐτοῦ παρὰ τοῖς
 Ο'.) διὰ τοῦ ἑλλην. ου μεταγραφὴν τοῦ σημιτικοῦ καὶ λατινικοῦ u: Ἰ-
 ούδας, Ἰουδαῖος κ.τ.λ. Ἰοῦνιος Βροῦτος, Σέξτος Ἰούλιος κ.τ.λ. 4)
 πρβλ. τὴν τοῦ Νιγιδίου μαρτυρίαν ἐν τοῖς περὶ τοῦ οι. Ὅτι δ' ἡ μονο-
 φθογγία αὕτη τοῦ ου ὑπὲρ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους ἀναβαίνει, δῆλον ἐκ
 τοῦ ὅτι ἐν οὐδενὶ γραπτῷ μνημείῳ ἀπαντᾷ εἰς δύο φθόγγους οὐ διηρη-
 μένος, ὡς οἱ λοιποὶ αῦ, εῦ, εἰ, αἰ, οἰ κτλ.

Ἡ δὲ τῶν ηυ καὶ ου (Ἰων.) ἀντὶ τῶν κοινῶν αυ ευ: γρηῦς, ρηῦς,
 ωῦτός, θωῦμα (Ἰων.) = τοῖς γραῦς, ραῦς, αὔτός, θαῦμα· ηῦλουν, ηῦ-
 χόμην κατ' αὐξῆσιν ἐκ τῶν αὐλέω, εὔχομαι κ.τ.λ., προφορὰ παρ-
 ηκολούθει βέβαια τῇ τῶν αυ, ευ, ου. ὁ μὲν ηυ ἐπροφέρετο δηλ. κατὰ
 διαφόρους χρόνους ἴσως δὲ καὶ τόπους εἶον, εῖον, ιF· ὁ δὲ ου ὡς οου
 καὶ ωF.

B.) ΣΥΜΦΩΝΟΙ Η ΣΥΜΦΩΝΑ.

Οἱ ἡμιτελεῖς ἢ σύμφωνοι φθόγγοι τῆς Ἑλληνικῆς ἀνέκαθεν μέχρι σήμερον κατὰ τὰ ὄργανα, δι' ὧν προφέρονται, καὶ τὴν διάφορον ποιότητα διχτεταγμένοι εἶνε οἱ ἑξῆς:

	Υπερωϊκοί	Ὀδοῦτικοί	Χειλικοί	
ψιλοὶ	κ (φ)	τ	π	} ἄφωνοι ἤτοι ἀκαριαῖοι
μέσοι	γ	δ	θ	
δασεῖς	χ	θ	φ	
ἔρρινοι	γ	ν	μ	} ἡμίφωνοι καθ' ὅλου ἤτοι συνεχεῖς
ὕγροι ἢ ἰδ.	ρ (j)	λ	F	
ἡμίφωνοι				
συριστικοὶ καὶ συνεφθαρμένοι	(s, j γαλλ.)	σ		
καὶ διπλοὶ	ξ τσ=c ἰταλ. ζ, τζ		ψ	

Τῶν ἀφώνων καλουμένων μᾶλλον δ' ἀκαριαίων κλητέων οἱ μὲν ψιλοὶ κ, τ, π ἐπροφέροντο καὶ πάλαι βεβαίως καθὼς καὶ σήμερον, ὑπὸ ψιλοῦ πνεύματος δηλ. συνοδευομένου τοῦ διὰ τῶν ἀναλόγων ὀργάνων ἐκρηγνυμένου ἀέρος. Ὅτι δ' οἱ αὐτοὶ καὶ πάλαι καθὼς καὶ σήμερον μετὰ τοὺς ὁμογάνους ἔρρινους εἰς τοὺς μέσους γ, δ, θ (γερμ. ἢ γαλλ.) μετέβαιναν, ὥς ἐν τοῖς: τὸν κύριον, τὴν κληρονομίαν, ἐγκαιρος' προφ. = τογγύριον, τηγγληρονομίαν, ἐγκαιρος' τὸν πατέρα, τὴν πᾶσαν, ἔμπορος, προφ. = τομδατέρα, τημδασαν, ἔμπορος τὸν τόπον, τὴν τιμὴν, ἐναντίας, προφ. = τὸν ἀπόρον, τὴν ἀμὴν, ἐναντίας κ.τ.λ. τοῦτο νὰ μὴ τὸ παραδεχθῶμεν οὐδέν· ἀποχρῶντα λόγον ἔχομεν ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐναντίου ἐκτὸς τῆς σημερινῆς προφορᾶς καὶ τὴν διττογράφειν τοῦ ὀνόμ. Ἀμπραχία καὶ Ἀμβραχία ὅθεν καὶ ἕτερόν τι μανθάνομεν, ὅτι τὸ θ τότε ἀκόμη ὡς θ ἐπροφέρετο.

Οἱ δὲ μέσοι οὕτως ἐκλήθησαν ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ὡς τινα μέσην μεταξὺ τῶν σκληροτέρων ψιλῶν καὶ τῶν μαλακωτέρων δασέων ποιότητα τότε ἔχοντες, τ. ἔ. πνευματωδέστεροι μὲν καὶ εὐπροφερτότεροι τῶν ψιλῶν, ψιλώτεροι δὲ καὶ συμπαγέστεροι τῶν δασέων ὄντες, καθὼς δηλ. σήμερον προφέρονται, σχεδὸν ὡς ἡμίφωνοι: ὁ μὲν γ ἐγγὺς τοῦ j (γερμ. ἢ λατιν.) πρὸ τῶν εἰ φθόγγων καὶ τι σκληρότερον πρὸ τῶν α, ο, ου, ὁ δὲ δ ψελλίζων· ὁ δὲ θ σχεδὸν ὡς ὁ F (ν λατιν.)

μικρόν τι σκληρότερος, καθὼς δὰ ἀκόμη καὶ σήμερον. Ἄλλα δὲ τεκμήρια τῆς τοιαύτης αὐτῶν προφορᾶς τοῦ μὲν γ ἀρχαιότερα τῶν οὕτως αὐτοὺς ὀνομασάντων, ἐκ τῆς τότε ποιότητός των βεβαίως, ἀλεξανδρινῶν γραμματικῶν δὲν ἔχομεν, ἀλλὰ μόνον ἐκ τοῦ I. καὶ IΑ. μ. X. αἰῶνος τὰ: γερακαραιας (γρ. — έας) καὶ γεράκων παρὰ Κωνσ. τ. Πορφυρογ. καὶ Ἄννη Κομνηνῇ = τοῖς ἱερακαρέας καὶ ἱεράκων, ἐνθα τὸ γ = j. τῶν δὲ λοιπῶν δύο καὶ σύγχρονα καὶ ἀρχαιότερα. Καὶ ὁ μὲν θ ὅτι ἤδη πολὺ πρὸ Ἀλεξάνδρου σχεδὸν ὡς F (ν λατιν.) ἐπροφέρετο, ἐν τισι καὶ διαλέκτοις, ἀρκούντως πιθανολογεῖται 1) ἐκ τῆς παρὰ Λάκωσι, Κρήτῃ καὶ ἄλλοις Δωριεῦσιν ἀντὶ τοῦ F χρήσεώς του ὡς ἐν τοῖς: Εὐρυδάνασσα ἐν. κύρ. (C. I. 1323 ἐπιγρ. λακ.) = Εὐρυδάνασσα, βεστὸν ἢ βεττὸν (Λάκωνες. E. M. 175, 44) = Fεσ-τόν = ἐσθής, ἀβείδω, αἰδῶ (ἀ-Feίδω (Λάκωνες. Ἡσυχ.)· βαλκιωτής, συνέφθες (Κρήτες. Ἡσυχ.) = Fαλκιώτης, Βαραξιβούλος (ἐν Κρητ. ἐπιγρ. 2572. 2577), βείκατι, εἴκοσι (Κρήτες. Ἡσυχ.), ἀβέλιος, ἥλιος (Κρήτες, Παμφύλιοι. Ἡσυχ.), λαίβα ἢ ἀσπίς παρὰ Κρητοὶ (= λαία, λατιν. laena· διότι τῇ λαίᾳ χεὶρ ἐφορεῖτο), αἰβετός, ἀετός (Περγαῖοι. Ἡσυχ.) = αἰFετός, βάδαμαι, ἀγαπῶ = Fῆδομαι, ἡδομαι, βάρνας (Fάννας, Fάναξ) βασιλεὺς παρ' Ἰταλιώταις (Ἡσυχ.) κτλ. ἐν οἷς πιθανώτατα ὁ F μόνον μετεγράφη εἰς θ, ἀλλὰ δὲν ἀπεσκληρύνθη εἰς b. Τοιαῦτα καὶ τὰ αἰολικά: βράκεα, βρόδον, βροδοπήχες παρὰ Σαπφοῖ Ἀποσπ. 70. 68. 65. βράκη, Θεοκρ. ΚΘ. καὶ τὰ ἀλλαχόθεν γνωστά: βρήτωρ βρίσδα, βρύτηρ, βρύτις, Βρῆσσα ἀντὶ τῶν Fράκεα Fρόδον, Fρήτωρ, Fρίσδα κτλ. καὶ τὰ Ἡλείακα Βηλεύς, Βοινῶα = Fηλεύς, Fοινῶα (πρόβλ. Ἀπολλων. π. ἐπιγρ. σλ. 567. E. M. 426. Γουδιανὸν 104.) Παρλαίπω τὰ κοινότερα: βούλομαι, βρέχω, βάζω, δικία, βία, βοιβός, ὁροβός, βαλβίς, νεβρός, λάβρος κ. ἄλλα ἀπέναντι τῶν συγγενῶν: volo λατιν. varajāmi σκρ., varsāmi σκρ., vadāmi σκρ. vicia λατιν. vis λατιν. volva λατιν. ervum λατιν. valvas λατ. νεFρός (πρόβλ. λατιν. non u-s), λαῦρος (λαE-ρος) κτλ. 2) τὸ ὄνομα τοῦ F (Vau) Ἑλληνιστὶ Βαῦ ἐγράφετο. 3) οἱ Ο'. ἐν τῇ ὀνόματι Δαβὶδ διὰ τοῦ θ ἀπέδωκαν τὸ ἐβραϊκὸν βαῦ. 4) ὁ Σπράβων (σελ. 213. c.) τὸ λατιν. Novum comum ἑλληνιστὶ Νοβουμκόμουμ μετέγραψε. Περὶ τὸ 69 μ. X. νόμισμά τι τοῦ Νέρωνος φέρει τὴν ἐπιγραφὴν Ὀκταβία Σεβαστή. Παρλαίπομεν τὰ σύγχρονά τε καὶ μεταγενέστερα Σέρβιοι, Βάρρων, Βεστῖνοι καὶ ἄλλα.

Τοῦ δὲ δ ἡ σημερινή προφορὰ ἦτον ἤδη πολὺ πρὸ Ἀλεξάνδρου συνήθης, παρὰ τισι καὶ τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν, ὡς δῆλον ἐκ τῆς παρὰ Λάκωσι καὶ Μεγαρεῦσι καὶ Βοιωτοῖς καὶ ἄλλοις Αἰολεῦσι τε καὶ Δω-

φειῦσι χρήσεως τῶν σδ, δδ, δ, ἀντὶ τοῦ ζ, ὡς ἐν τοῖς: κωμάδδαι, λάδδοιτο, μουσίδδαι (= μυθίζει) πλαγιάδδοντες, φαιρίδδαι (σφαιρίζειν), μάδδαν, χρήδδεται κτλ. Σδεύς (Ζεύς) σδυγός, σδεύγλα, ὄσδος, κωμάσδω, φροντίσδω, ὀνομάσδω, εἰκάσδω κτλ. δυζόν, δυμόν, Δεύς, κτλ. Ὁθεν δὴλον, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ ζ ἦτο συριστικός, ἔπρεπε καὶ ὁ κατὰ διάλεκτον ἀντικταστῆς του νὰ ἦνε ὁμοιόφθογγος· τοιοῦτος δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε, ἂν ἐπροφέρετο ὡς ὁ d (λατιν. γερμαν.).

Ἐκ τούτων λοιπὸν ἱκανῶς ἀποδείχνεται, ὅτι ἡ σημερινὴ προφορὰ τῶν μέσων γ, δ, θ κατὰ τοὺς πρὸ Ἀλεξάνδρου χρόνους μερικὴν, ὡς φαίνεται, ἀρχὴν λαβοῦσα, κατὰ τοὺς μετ' Ἀλεξάνδρου γενικωτέρᾳ ἀπέβη καὶ ἐπὶ τέλους πανταχοῦ ἐπεκράτησε, χωρὶς ὅμως καὶ ἄρδην νὰ ἐξαφάνισῃ πᾶν ἔχνος τῆς ἀρχαίας σκληροτέρας προφορᾶς. Αὕτη δ' ἦτον οἷα ἡ τῶν γερμ. ἢ γαλλικ. g, d, b, ὡς πιθανολογεῖται 1) ἐξ αὐτῆς τῆς τῶν φθόγγων φύσεως· διότι οἱ μετὰ τοὺς σκληροὺς ψιλοὺς κ, τ, π, ἀμέσως ἐρχόμενοι μαλακώτεροι ἄφωνοι εἶνε οὗτοι, οἱ g d b· οἱ δ' ἑλληνικοὶ γ, δ, θ, ὥσπερ σήμερον προφέρονται, εἶνε ἀκόμη μαλακώτεροι καὶ ὅχι πλέον ἄφωνοι ἦτοι ἀκαριαῖοι, ἀλλ' ἡμίφωνοι ἦτοι συνεχεῖς· 2) ἐκ τῆς διὰ τὸν εἰρημένον λόγον ἔντε ταῖς ἀρίαις καὶ ταῖς ἄλλαις γλώσσαις ὑπάρξεως καὶ μέχρι σήμερον διατηρήσεως τῶν σκληροτέρων g, d, b 3) Ἐκ τῆς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τῶν αὐτῶν τούτων δι' ἄλλης ὁδοῦ γενέσεως, τ. ἔ. ἐκ τῶν ὁμοργάνων ψιλῶν διὰ τῶν ἐρρίνων· πρβλ. τὰ προσεκτεθειμένα παραδείγματα, ἐνθα καὶ τὸ διττογραφούμενον Ἀμπρακία καὶ Ἀμβρακία 4) ἐκ τῆς σήμερον πολλὰχοῦ σκληροτέρας, ὡς b, d, προφορᾶς τῶν β, δ, ὡς ἐν τοῖς: μβαλνω, μβάζω, βουβούκι προφ. = μβλίνω, μβάζω, boubouki ἀντὶ τῶν ἐμβλίνω, ἐμβάζω, βόμβυξ· δένδρο(ν), ἄνδρας, Ἄνδρος Ἀνδριώτης, ἀνδρειωμένος προφ. = δένδρο(ν), ἄνδρας, Ἄνδρος, Ἀνδριώτης ἀνδρειωμένος κτλ. Ὁ δὲ Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός (β'. μ. X. αἰών) εἰς τὰ ἄφωνα συγκαταλέγων τὰ β, γ, δ ἀπέβλεπεν ἴσως ὅχι εἰς τὴν σύγχρονον προφορὰν τῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ὑπὸ παλαιότερων γραμματικῶν δηλουμένην. Λέγει δ' ἐν τῷ πρὸς τ. γραμματικῶς Α. 5 τάδε: «Τῶν δὲ συμφώνων τὰ μὲν ἡμίφωνα ἐστὶ κατ' αὐτούς, τὰ δὲ ἄφωνα καὶ ἡμίφωνα μὲν ὅσα δι' (γρ. ἐστίν;) αὐτῶν ροίζον ἢ σιγμόν ἢ μυγμόν ἢ τινε παραπλήσιον ἦχον κατὰ τὴν ἐκφώνησιν ἀποτελεῖν πεφυκότα, καθάπερ τὸ ζ, θ, λ, μ, ν, ξ, ρ, σ, φ, χ, ψ, ἢ ὡς τινες, χωρὶς τοῦ θ καὶ φ καὶ χ τὰ λειπόμμενα ὁκτώ ἄφωνα δὲ ἐστὶ τὰ μήτε συλλαβὰς καθ' ἑαυτὰ ποιεῖν δυνάμενα, μήτε ἦχων ιδιότητας, αὐτὸ δὲ μόνον μετὰ τῶν ἄλλων

συνεκφωνούμενον, καθάπερ β, γ, δ, κ, π, τ, ἢ ὡς ἔνιοι καὶ τὸ θ, φ, χ: »

Οἱ δασεῖς χ, θ, φ. — Ἐκ τῶν ἄρτι ἐκτεθειμένων λόγων τοῦ Σέξτου καταφαίνεται, ὅτι οἱ δασεῖς χ, θ, φ ἤδη τότε εἰς τὰ ἡμίφωνα καταλεγόμενοι σιγμόν τινε ἀπετέλουν οἶον καὶ σήμερον, ὃ ἔ. ἐπροφέροντο ὅπως καὶ σήμερον. Ἦτο δὲ τότε ὁ β'. μ. Χρ. αἰών. Ἀλλὰ καὶ πολὺ πρότερον εἶχαν ἀποβῆ ἡμίφωνοι οἱ δασεῖς, μάλιστα ὁ θ, ὡς δὴλον 1) ἐκ τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Λάκωνσι χρήσεως τοῦ συριστικοῦ σ ἀντὶ τοῦ παρ' ἄλλοις θ' ὡς ἐν τοῖς σέλει, σέτω, σηροκτόνε, σιγῆν, ἀγασός, ὁρσά, Ἀσάνα, Ἀσᾶναι, Ἀσαραῖοι παρ' Ἀριστοφάν. Λυσ. 1080. 1081. 1262. 1004. 1037. 995. καὶ ἄλλ. τῷ σιῶ σύματος, Θουκ. 1. 77. Σειδέκτας, Σείπομπος, Σήριππος C. I. 1241 — 45. 1265· ἀντὶ τῶν θέλει, θέτω, θηροκτόνε, θιγῆν, ἀγαθός, ὀρθή, Ἀθᾶνα κτλ. τοῦ θεοῦ θύματος, Θεοδέκτας, Θεόπομπος, Θήριππος. Ἡ ἀπὸ τοῦ TH εἰς σ μεταβάσις ἔγινε πιθανώτατα διὰ μέσου ὄρου, τοῦ σημερινοῦ φθόγγου τοῦ θ. 2) τὸν αὐτὸν τοῦτον φθόγγον ἔχει, πιθανώτατα δὲ καὶ τότε εἶχε, καὶ τὸ σημεῖον ἦτοι φοινικικὸν γράμμα Θ , Θ , ἐξ οὗ τὸ ἑλληνικὸν Θ , ἐπλάσθη. Ἐντεῦθεν ἄρα δὴλον, ὅτι ἤδη τότε, ὅτε παρελάβαν οἱ Ἕλληνες τὸ φοινικικὸν ἀλφάβητον, τὸ Θ τὸν σημερινὸν ἢ τινε τούτῳ ἑγγύτατον φθόγγον εἶχεν, εἰ μὴ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι, καὶ παρὰ τισιν, ὅθεν ὕστερον περικιτέρῳ διεδόθη. Λέγω δὲ παρὰ τισι, διότι καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους παρὰ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων τὸ Θ ὡς TH ἐπροφέρετο, ὡς εἶνε νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τῆς παρὰ Λατίνους διὰ τοῦ *th* μεταγραφῆς τοῦ *Thersites*, *Thyesta*, *Theopompus*, *Aegisthus*. Διασώζεται δ' ἡ αὐτὴ σχεδὸν προφορὰ μέχρι σήμερον ἐν τοῖς συνδυασμοῖς χτ, φτ, στ, ἀντὶ τῶν χθ, φθ, σθ: ἐπλέχτηκα, ἐχτές. φτάνω, ἐγράφτηκα. ἐγνωρίστηκα, ἀσθενής, ὀχτρός κτλ. ἀντὶ τῶν ἐπλέχτην, ἐχτές. φθάνω, ἐγράφτην, ἐγνωρίστην, ἀσθενής, ἐχθρός. τοιοῦτον καὶ ἐφιλεύτηκαν (ὡς ἐφιλέφτηκαν) ἀντὶ ἐφιλεύθησαν κτλ. Ἄν δ' ἔπειτα καὶ εἰς τὴν τῶν ἄλλων δασέων ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἑλληνικῇ γραφῇ διὰ τῶν KH, PH παράστασιν ἀποβλέψωμεν, ἐνθυμηθῶμεν δὲ καὶ τὴν διττὴν πάντων γένεσιν, θὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν εὐλογον ὑπόνοιαν, μήπως πάντες ἀνέκαθεν δισσοὺς φθόγγους εἶχαν, σκληροτέρους μὲν οἱ ἐκ τῶν ψιλῶν κ, τ, π καὶ τοῦ δασέος πνεύματος (H) γενόμενοι, μαλακωτέρους δὲ καὶ ἐγγυτέρους πρὸς τοὺς σημερινούς, ἂν μὴ τοὺς αὐτοὺς ἀπαραλλάκτους, οἱ ἐκ τῶν μέσων γ, δ, θ καὶ τοῦ H, ἔως οὗ οἱ τελευταῖοι ἐπεκράτησαν.

Ὅτι δὲ διττὴν ἀρχὴν ἔσχον οἱ δασεῖς δὴλον 1) ἐκ τῶν ἑλληνικῶν: ἐπλέχτην, ἐρρίφτην, στέργηθρον, ἐνθα τὰ χ, φ, θ = KH, PH, TH. ἔ.

πράχθην, ἐβλάφθην κ.τ. ζμ. ἔνθα τὰ χ, φ = γΗ, ΕΗ. 2) ἐκ τῶν σκρ. khōla-s, χωλός, nakha-s, ἔ-νουξ (= ἔ-νουχ-ς), granthāmi, κλώθω, τ. βίζης math, ὠθεῖν κινεῖν, ὅθεν μόθος, οἶσθα — viitha, β. phull, ἀναπτύσσονται, ἀνθεῖν, ὅθεν φύλλον, sphalāmi, σφάλλω κ.τ.τ. ἔνθα τὰ ἑλλην. χ, θ, φ ἀντιστοιχοῦσι τοῖς σανσκριτικοῖς kh, th, ph. laghu-s, ἐλαχύς, stighnōmi = στείχω, madhu, μέθυ (μέλι καὶ μεθυστικὸν ποτόν), ūdhas, οὕθαρ, andhas (βοτάνη) ἄνθος, dhumas, θῦμός, bhavāmi, φύω, bhughāmi, φεύγω κτλ. ἔνθα τὰ χ, θ, φ ἀντιστοιχοῦσι τοῖς gh, dh καὶ bh.

Τὸ ἀρχαιότατον ἑλληνικὸν ἀλφάβητον εἶχε καὶ τὸ γράμμα ϕ τὴν αὐτὴν καὶ τὸ λατινικὸν q χώραν ἐπέχον. Τοῦτο ἐνισχυθὲν μὲν τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς μεγάλης Ἑλλάδος ἀδιαφόρως ἀντὶ τοῦ κ ἐξελαμβάνετο, καὶ οὕτω δὴ κεῖται καὶ ἐν ταῖς ἐπιγρ. C. I. 37 (κυμαία), 43 (λευκαδία). Πορφον = ὄρκον. Μενεσιγράφος = Μενεσιγράφους. ἐν δὲ ταῖς ἐπιγραφαῖς C. I. 7. 167 κεῖνται ἀμφοτέρω, καὶ τὸ ϕ καὶ τὸ κ: 7, Πάρων, 166 Λυροδόρκος. Τοῦτο παρέχει τὴν ὑποψίαν μήπως τὸ ϕ παρὰ τισι τῶν Ἑλλήνων ἢ παλαιότερον καὶ παρὰ πᾶσιν εἶχεν τινὰ συνεφθαρμένον φθόγγον, οἷον ὁ λατιν. qu. Ἐπιβεβαιώνεται δὲ πῶς ἡ ὑποψία αὐτὴ ἐκ τῆς ἐτυμολογίας τῶν εἰρημένων ὀνομάτων, ὧν τὸ μὲν Πάρων συγγενεῦσι τῷ σανσκρι. rakāmi, ἔψω, λατιν. coquo, τοῦ δὲ Λυροδόρκος τὸ πρῶτον μέρος λύκο-ς τῷ σκρ. vṛkas λατιν. lupus (τοῦτο πιθανῶς διήλθε διὰ τοῦ μέσου luquus). ἐνταῦθα δηλ. τὸ ϕ ἀντιστοιχεῖ τῷ λατιν. qu

Ἐκαστον τῶν τριῶν ὀργάνων ἔχει ἀνὰ ἓνα ἔρρινον, ὧν ὁ μὲν ὀδοντικός καὶ ὁ χειλικὸς ἴδια σημεῖα ἔχουσι, τὰ ν καὶ μ· τὸ δὲ ὑπερφύον ἢ λαρυγγικὸν παρίσταται συνήθως διὰ τοῦ ὁμοργάνου μέσου γ: ἄγγελος, ἐγγύς, ἀγκάλη, ἄγχι, Ἰνδαλμα, ἄνθος· πίμπρημι, στρόμβος, ῥάμφος κτλ. Ἀλλ' ἐνίοτε ἐν ἀρχαιοτέραις τε καὶ νεωτέραις ἐπιγραφαῖς, ἴσως κατ' ἰδιοτροπίαν γραφῆς ἢ καὶ ἀντικρὺς ἀνορθογραφίαν, ἀπαντᾷ τὸ ν καὶ ἀντὶ τῶν λοιπῶν δύο: C. I. 3 ἀμεν ΠΗές, 44 Ὀλύμπιοι, 22 ἐνγύς, 41 ἐνκαιρος, 90 πένπτης, 165 Κλεόνθροτος.

Τῶν δύο ὑγρῶν καλουμένων προγενέστερος μὲν καὶ τραχύτερος εἶνε ὁ ρ, μεταγενέστερος δὲ καὶ μαλακώτερος ὁ λ. Τοῦτον τὸν χαρακτῆρά των προσφεύσαστα διαγράφει Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς λέγων (π. συνθ. ὄνομ. 14): « ἡδύνει μὲν γὰρ (τὴν ἀκοήν) τὸ λ καὶ ἔστι τῶν ἡμιφώνων γλυκύτατον· τραχύνει δὲ τὸ ρ καὶ ἔστι τῶν ὁμογενῶν γερναιότατον »· πρβλ. καὶ Εὐστάθιον σλ. 1106. Τραχύτατος δ' ἦτον ὁ ρ πλὴν τῶν δύο ἐκείνων ῥάρος καὶ ῥάριον, Ἰμνω εἰς Ἀήρ. 450· ἦτ-

πον δὲ ὁ ἐν μέσῃ καὶ ληγούσῃ τῇ λέξει. Καὶ ὑπὲρ μὲν τῆς τοῦ ἐναρκτικοῦ μείζονος τραχύτητος μαρτυρεῖ τό τ' ἐν τῇ γραφῇ συνοδεῦσαν αὐτῷ σημεῖον τοῦ δασέος πνεύματος καὶ ὁ διπλασιασμός του, φωνήεντος ἡγουμένου κατὰ πρόθεσιν ὡς: ῥίπτω, ῥάπτω, ῥήτός — ἔρριπτον, ἔρραψα, ἄρρητος. Διὰ τοῦ διπλασιασμοῦ τούτου οἶόν τινα σύστασιν καὶ πῆξιν ἐλάμβανε τὸ δασὺ πνεῦμα. Ὅθεν πολλῆς τινος ἀληθείας δὲν φαίνεται νὰ ἔχῃται ὁ γραμμαικὸς κανὼν: « τὸ ῥῶ ἐὰν δισσὸν γένηται ἐν μέσῃ λέξει, τὸ μὲν πρῶτον φιλοῦται, τὸ δὲ δεύτερον δασύνεται: οἷον ἐπίρρημα, ἄρρωστος, συρράπτω κτλ. φιλοῦται δὲ τὸ μὲν πρῶτον, διότι οὐδέποτε συλλαβὴ ἑλληνικῆς λέξεως εἰς δασὺ λήγει· τὸ δὲ δεύτερον δασύνεται, διότι φίλαρχός ἐστιν ἡ δασεία (!). » Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ ἐναρκτικὸς ρ διὰ ταύτης τῆς δασύτητος καὶ τραχύτητός του καὶ προηγουμένης λέξεως τὸ τελικὸν φωνῆεν ἐν τε τῷ δακτυλικῷ ἐξαμέτρῳ καὶ ἐν τῷ ἱαμβικῷ τριμέτρῳ τῶν δραματικῶν καὶ ἐν τοῖς ἀναπαίστοις θέσει μακρὸν ποιεῖ, ὡς Ἰλ. Ω, 755: πολλὰ ρυστάζεσκεν· Ἀριστοφ. Πλούτῳ 1065 τοῦ προσώπου τὰ ῥάκη· Νεφ. 343: αὐτὰι δὲ ῥῖνας ἔχουσιν κτλ. πολλάκις καὶ ἐν τῇ αὐτῇ λέξει φωνήεντος προκειμένου δὲν διπλασιάζεται χάριν τοῦ μέτρου, ὡς ἐν τοῖς ὁμηρικῶν: ἔρεζον, ἔρεξε, ἀμφιρύτη κ. ἄλλ. τῷ Σοφοκ. Ἀντιγ. 950: χρυσορύτους, καὶ τῷ Ἀριστοφ. Θεσμ. 665. διάρριφον.

Τὸ δασὺ τοῦ ἐναρκτικοῦ ρ πολλαχοῦ καὶ ἐτυμολογικὴν σημασίαν ἔχει, τ. ἔ. ἐπέχει τόπον συμφώνου τινὸς ἐκπεσόντος, ὡς ἐν ταῖς ῥέπω = σκρ. sarpāmi, λατιν. serpo, ροφέω, λατιν. sorbeo. ῥήγνυμι, λατιν. frango. ῥιγέω, λατ. frigeo· ῥί(ν)ς, σκρ. ghrāna-m (μύτη). ῥίπος = λατιν. scirpus· ῥόδον, αἰολιστ. ἐρόδον· ῥινός = ῥρινός (πρβλ. ταλάρρινος, ταλαύρινος)· ῥέγγω = ῥρέγγω, λατιν. rugio κτλ. — Ἐκ τῆς νεωτέρας γλώσσης καὶ ἡ τοῦ ἐναρκτικοῦ ρ δασύτης ἀπεσβεσθῆ, καθὼς καὶ ἡ τῶν φωνηέντων.

Ἡ δ' ὑπὲρ τὸν λ προτερότης του μαρτυρεῖται ἐκ τῆς ἐν ταῖς ἀρχαῖοκωτέραις τῶν συγγενῶν γλωσσῶν καὶ ταῖς προτέραις ἡλικίαις ἢ τραχυτέραις διαλέκτοις ἐπικρατήσεώς του. Οὕτω π. χ. ἀντὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν λανθάνω — lateo, φλέγω — fulgeo, λείπω — linquo, πλέκω — plecto, πέλεκος, λύκος — lupus, ὄλος — τοῦ ὀσκινοῦ sollus, πλατὺς — latus, ἥλιος — sol, πολὺς, πόλις κτλ. εἶνε τὰ σανσκριτικά: rahāmi (ἐγκαταλείπω) bhragāmi, rēk'āmi, prnak'mi, paraçus, vrkas, sarvās, prthus, sūrjas (ἐκ τοῦ svārjās), parus, puri. κτλ. Ὁμοίως ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐκ τῆς μιᾶς βίζης κρυπτοῦσθαι τὰ δύο κλύω καὶ ἀκροῶμαι (= ἀ-κροῦ-α-ο-μαι), ἐκ τῆς

πρᾶ (πληροῦν) πῆμπλημι καὶ πῆμπρημι, ἐκ τῆς ραγ ἀρκέω (ἀρήγω) καὶ ἀλέξω, ἐκ τῆς μαργ (σρκ. marg') ἀμέργω (καθομ. ἀρμέγω) καὶ ἀμέλγω, ἐκ τῆς κρᾶ κλάω καὶ (κῆ-καρ-μαι) κείρω, κρᾶρος καὶ κλᾶρος (κλήρος), ἐκ τῆς ρυκ λύχνος καὶ ῥύχνος (τῶν Χίων), ἐκ τῆς γαρ γαρύω (γηνύω), γρῶσσα (= γλῶσσα παρὰ Τζάκωσι) καὶ γελάω, ᾱ-γ-γέλ-λ-ω (;), γλῶσσα κτλ.

Καὶ ἡ ἑλληνική, καθὼς καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς, εἶχέ τε καὶ ἔχει ἀκόμη μέχρι σήμερον τοὺς ἡμιφώνους φθόγγους ι (= j γερμ.) καὶ F (v λατιν. w γερμ.). Ἀλλ' ἀμφοτέρων ἡ ἐπικράτεια πολλαχῶς περιωρίσθη παντελῶς ἐξαφηνισθέντων ἢ εἰς ἄλλους φθόγγους ἢ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πνεύματα (') μεταβάλλοντων. καὶ ὁ μὲν j μετέβη ἀ.) εἰς τὸν συγγενῆ φωνήεντα ι πολλαχού ἐν ἀρχομένη τε καὶ μέσῃ τῇ λέξει: *ιάπτω* σρκ. *jaraĵami* (ἰέναι ποιῶ) ἐκ τῆς ῥίζης *jā*, ὅθεν καὶ τὰ *ἰέναι* καὶ *ἱημι* (= παλ. *jijā mi*) *ἰάομαι* καὶ *ἰήτις* ἐκ τῆς ῥ. *ju*, ὅθεν καὶ τὸ λατ. *juvare* ἡ νεωτέρα ἀντὶ τοῦ *ἰατρός*, *ἰατρός* (ἱατρός) προφέρουσιν ἐπ' ἀνέκαμψέ πως εἰς τὸν ἀρχαῖον τύπον. *εἰναζέρες* (= τῷ λατιν. *janitricēs*), ὅπου καὶ μετετέθη ὁ ἐκ τοῦ j ι: *ει* = *ιε*. πότνια = πότν*ι*α, ὅθεν καὶ συγκοπῇ τοῦ j τὸ *πάτνια* = τῷ σκ. *pātni* δέσποινα· ποιήτρια — ποιητ(ε)ρ*ι*α· ἱέρεια — ἱερ*ε*ῖα — ἱερ*ε*ς*ι*α κτλ. Ἐν δὲ τοῖς: μάκαιρα — μακκ*α*ρ-*ι*α, — μέλαινα — μελ*α*ν*ι*α, γενέτειρα — γενετερ*ε*-*ι*α κ.τ.δμ. καὶ μετετέθη ὁ ἐκ τοῦ j ι. β.) μετέβη εἰς ζ. οὗ παρὰδείγματα ἐν τοῖς περὶ τοῦ ζ. γ.) εἰς τὸ δασὺ πνεῦμα: ἄριος, ἀγρός, ἄζομαι ἐκ τῆς ῥ. *jag* (σρκ. *jag'āmi*, τιμῶ)· ἡπαρ = *jakrt* (σρκ.), *jecur* (λατιν). ὦρα = *jare* (ζενδ., ἔτος), *jer* γοτθ. *jaro* (βοημικόν, ἔαρ). ἐν δὲ τῇ καθομιλ. ἄγουρος = ἄωρος, καὶ ἄ*ι*ωρος ὁ j εἰς γ ἀπεσκληρύνθη. ὑσμίνη ἐκ τῆς ῥ. *judh* μάχεσθαι, ἰέναι ἀντὶ *jūenai* (ῥ. *je* — *ju*), ὑμεῖς σρκ. ἄφαιρ. *ju-smāt* ἐκ τῆς ῥ. *ju* κτλ. — δ.) εἰς F ἐν τοῖς: *φότι* = *ιοτι* = *οτι* (ἐκ τοῦ *θ* — *ja* — *d* σρκ. καὶ τί) ἐν τῇ ὑπὸ Οἰκονομίδου Λοκρικῇ ἐπιγραφῇ. *βαλικιώτης* (= *βαλικιώτης* ἔφηδος, *Κρητης*, *Ἡσυχ.*) = *ηλικιώτης* = *jadrcas*, σρκ. ε) ἄρδην ἐξηφανίσθη ἐν τοῖς ἥτις = ἡτις, ἡπιος ἀντὶ ἡπιος ἐκ τῆς αὐτῆς καὶ τὸ ἡτις ῥίζης, καὶ εἴτε ἄλλο. ὁμοίως καὶ ἐν μέσῃ τῇ λέξει ἐκ τῆς ἀρχαίας καταλήξεως τῆς γενικῆς τῆς ἀ. καὶ β. κλίσεως: *Αἰνεῖα* — *Αἰνεῖα*ι*ο* — *Αἰνεῖα*ι*ο*ς**. *Ἀτῖα* — *Ἀτῖα*ι*ο* — *Ἀτῖα*ι*ο*ς**. *Πηλητιάδης* — *Πηλητιά*ι*ο*ς** — *Πηλητιάδ*ι*ο*ς**. λόγου — λόγ*ο*ο — λόγ*ο*ο *ιο* — λόγ*ο*ο-*ιο*· διότι τὸ πλῆρες τῆς γενικῆς ἐπίθεμα *παλκίτατ*ι** ἦτο τὸ *ιο*. ὅθεν προϋμώτατα συνεκόπη τὸ σ, ὕστερον δὲ τὸ j ἢ καὶ αὐτὸ συνεκόπη ὡς ἐν τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ὁμοίοις ἢ μετέβη εἰς ι καὶ μετὰ τοῦ προηγούμενου ο εἰς ο

συνηρέθη, ὡς ἐν τοῖς: Ὀλυμπί*ο*ιο, ὁδο*ο*ιο, ἀργυρέ*ο*ιο βιο*ο*ιο κτλ. Ὡσαύτως συνεκόπη καὶ ἐκ τῶν εἰς αω, έω καὶ όω ῥηματων, ἅτινα τὸ κατ' ἀρχάς εἰς α*ι*ω, ε*ι*ω, ο*ι*ω ἔληγαν, ὡς δῆλον ὅχι μόνον ἐκ τῶν ἀντιστοιχῶν σανσκριτικῶν ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἑλληνικῶν ὀκνέω (= ὀκνέω), *νεικείω*, *ὕμνειω*, *πενθείετον*, *ἐτελείετο* (= ἐτελε *j*-στο). τοιαύτην ἀρχὴν ἔχουσι καὶ τὰ *μεθύω*, *ὀπνίω*, ὅθεν ὕστερον κατὰ συγκοπὴν τὰ *μεθύω*, *ὀπύω*, τ.) ἐξωμοιώθη τῷ προηγούμενῳ ἐν τοῖς *στέλλω* (*στέλ*ι*-jω*), *φθέρρω* (*αἰολ.* = *φθέρ*ι*-jω* — *φθείρω*)· *στερρός*, *βορρᾶς* ἐκ τῶν *στερ*ι*ός*, *βορ*ι*άς*, ὡς καὶ τῶρα ἀκόμη λέγονται. *κένρος*, *στένρος* *αἰολ.* = τοῖς *ἀττ.* *κενός*, *στενός* καὶ τοῖς *ἰων.* *κεινός* ἢ *κενός*, *στεινός*, ἐκ τῶν *κεν*ι*-jός* *στεν*ι*-jός*· *μέσσορ*, *περισσόρ*, *τόσσορ*, ὅσσορ ἐκ τῶν *μετ*ι*-jός* (*μεσ*ι*-jός*), *περι*ι*-jός* (*περί*ι*-jός*), καθὼς καὶ σήμερον προφέρεται, *τό*ι*-jός* (*τό*ι*-jός*), ὅ*ι*-jός (*ὅ*ι*-jός*) κτλ. ἔπειτα ἐν τοῖς: *Θεᾶσσα*, *Κίλισσα*, *θησσα*, *βήσσα*, *ἄνασσα* κ. ἄλλοις τοιούτοις ἐκ τῶν *Θράκ*ι*-jα*, *Κίλικ*ι*-jα*, *θητ*ι*-jα*, *βηθ*ι*-jα*, *ἄνα*ι*-jα* κλ. ἐν τοῖς: *ἡσσω*, *μάσσω*, *ἐλάσσω*, *βάσσω*, *κρέσσω* ἐκ τῶν *ἡκ*ι*-jω*, *μάκ*ι*-jω*, *ἐλάχ*ι*-jω*, *βάθ*ι*-jω*, *κρετ*ι*-jω* κλ. Σήμερον δ' ἐν τῇ καθομιλούμενῃ πολλαχού ἀκούεται ὁ ἡμίφωνος φθόγγος *j*: *κακ*ι*ά* (= *κακή*), *Κρητικ*ι*ά* (= *Κρησσα*), *σφηκ*ι*ά*, *μυρμηκ*ι*ά*, *ποδ*ι*ά*, *παπαδ*ι*ά*, *μην*ι*ά*, *τρανταφυλ*ι*-jά* κ.τ.τ. ἔπειτα ἐν τοῖς *πεινα*ι*εις*, *διψά*ι*εις*, *ἀγαπά*ι*εις* κ.τ.τ. κατὰ διάλεκτον λεγομένοις· *πρβλ.* καὶ τὰ ἀνωτέρω σποράδην *παρρηριμένα* *παρὰδείγματα*· *πρὸς* δὲ τὰ ὑπὸ τὸ γ εἰρημένα *γεράκ*ι*ν*, *γερακαρά*ι*α* *βυζαντινά*. Ἔτι δ' ἀρχαιότερα *παρὰδείγματα* τούτου τοῦ φθόγγου καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὁμηρικῶν χρόνων ἐξέθεσα ἐν τῇ ἰδίᾳ περὶ τοῦ *j* διατριβῇ μου, εἰς ᾧ προσθετέον καὶ τὸ *νίος*, ὅπερ τετράκις παρ' Ὀμήρῳ ὡς ὕψος προφερόμενον ἀπαντᾷ ἐν τοῖς περὶ τοῦ *νι* προεκτεθειμένοις χωρίοις.

Ὁ δὲ F ἀ.) μετέβη εἰς β ὡς b προφερόμενον, ἢ καὶ ἀπλῶς μετεγράφη εἰς β ὡς F, λατιν. v προφερόμενον· *πρβλ.* τὰ περὶ τοῦ β προειρημένα. β.) μετέβη ἢ μετεγράφη εἰς v ἐν τοῖς οὖσιν ἢ φαινομένοις διφθόγγοις *αυ*, *ευ*, *ου*. ὅθεν *πρβλ.* τὰ περὶ τούτων. γ.) ἀπεσκληρύνθη εἰς π ἢ φ ἐν τοῖς *Πάξος* = *ᾠάξος* = *Φάξος* (πόλις *Κρητικῇ*) ἐκ τῆς *φακτῆς* γῆς ἢ ἐδάφους. *ἀμπέσαι*, *ἀμφιέσαι* (*Ἡσύχ.*) = *ἀμ*ι*-Πέσαι*, *ἀμ*ι*-Γέσαι* (*Γέννυμι*), *ἀπελλάζειν* (*ἐκκλησιάζειν*) = *ἀ*ι*-Feλλάζειν*· *ἔσ*ι*-περος*, ὄφρα, τόφρα, περὶ ὧν ἐν τοῖς περὶ ἐπιερ. ἐλέχθη. *σφε*ι*ς* ἐκ τῆς ῥ. *σ*ι*Fe* (*s*ι*va*), *φορμός* = *Formός* (*Fe*ρ** — *Fe*ι*ρω*). *ψαφαρός* = *ψαυαρός* = *ψα*ι*F*α*ρός*. *λαίφα* (*ἀσπ*ι*ς*) = *λατιν.* *laena*, *λακων.* *λαίβ*ι*α*. *φολκός* = *Εολκός* (ῥ. *Fe*λ*i*κ** = *ἐλκω*). *φοξός* = *Feξός* (ῥ. *vaks* = *αὐξ*), ὅθεν καὶ *ὀξός* καὶ

εἶτι ἄλλο. δ'.) Εἰς μὲν τοῖς: ἀρνός = ἀF-νός = λατιν. ov-is, σκρ. av-is, μύρμηξ, λατιν. formica σκρ. valmikas (μυρμηκιά), μαλλίς, λατιν. vellus. μῖν = Fιν (αἰτιατ. τῆς β. σFα — Fα), μέλδων, ἐπιθυμῶν (Ἡσύχ.) = Fέλδων συγγ. τοῦ ἐFέλδωρ. πιμελή σκρ. pīvaras, μοχλός — δλ-λός (β. vah, σκρ. Fαχ — Fοχεῖν), μέχρως = Fέχρως, παλ. Fάχρως, ὅθεν ἄχρως κτλ. ἐ.) ἐξωμοιώθη τῷ πκρκακειμένῳ συμφῶν ἑν τοῖς τέτταρες ἐκ τοῦ τέτFαρες, σκρ. k'atvāra, λατιν. quatuor, ἵππος = ἵπ Fος, equus, σκρ. aṣva-s. ἄδδην, ἄδδηκότες = ἄFδην, ἄFδηκότες. ἄδδης, ἑδδειςαν, περιδδειςαν, ὑποδδείςας = ἄδFείας, ἑδFειςαν κτλ. ἔννεπε = ἔνFεπε. ἐννοσίγαιος = ἐνFοσίγαιος. πολλός = πολ-Fός (ὅθεν καὶ πουλός) κτλ. ζ'.) ἀπερρευστώθη εἰς τὸ δατὸ πνεῦμα ἐν τοῖς: ἔσπερος, λατιν. vesper(us), πενταέτηρις (= πεντα-Fετηρίς) ἐν τοῖς Ἡρακλεωτικοῖς πίναξιν. ἐστία λατ. vestia ἐκόν, ἦκα (ὅθεν καὶ ἦσσαν καὶ ἦκιστα) ἐκ τῆς β. Fακ — Fεκ, ὅθεν καὶ ἔκηλος καὶ εὐκηλος καὶ εὐχομαι κ.τ.τ. ὄπλον, γερμ. Waffeln (β. Fαπ) κ. ἄλλοις καὶ ἐν μέσῃ τῇ λέξει πολλάκις εἰς τὸ c μεταβῆς ἐδάσυνε τὸν πρὸ αὐτοῦ φίλον ἢ μέσον: θύρα, λατ. fores, σκρ. dvāra-m. θεός, deus, σκρ. dēvas (κυρ. δ λάρπων, φαίνων) φιάλη = πιFάλη, φιαρός = πιFαρός, σκρ. pīvaras, βλέφρον = βλέπ-Fαρον, φράζω = πραFαδ-jω (πρα = πρὸ, Fαδ = βάζω, ἄδω) κτλ. — ζ'.) εἰς τὸ φίλον πνεῦμα ἐν τοῖς: ἄγνωμι (β. Fαγ, ὅθεν ἔαγον = ἔFαγον), ἄναξ = Fάναξ (Ἰταλιωτ. βάννας) καὶ ἄνῃρ, ἄστυ (Fάστυ), ἔθος καὶ ἔθνος, εἶδον (Fiδ — λατιν. video), εἰκοσι = αἰολ. Fίκατι, ἰός, ἱς (= Fiός = βίός, vis), οἶκος, οἶνος κλ. — ή.) Ἡ συλλαβὴ Fa (va) ποῦ μὲν συνηρέθη εἰς ὅ (αἰολ. καὶ ὅ), ποῦ δ' εἰς αυ (ευ, ου) μετέβη, ποῦ δ' εἰς ᾱ, η, ω: ὕδω (= ἄδω) σκρ. vadāmi, λέγω, ὑφαίνω σκρ. varāmi (γερμ. weben), συρίσσω (= τῷ ἀρχαῖκῳ τέρῳ καθομιλουμένῳ σφυρίζω) σκρ. svarāmi, ὑγιής λατ. vegetus, ὕδωρ λατιν. vadami κτλ. αὕξω β. vaks (γερμ. wachsen), αὕρα, οὕρος, εὕρος ἐκ τῆς αF-Fα πνεῖν, ὅθεν καὶ ἀFήρ, αὐδή, αὐδάω, ἐκ τῆς vad λέγειν αὕως (αἰολ.), ἄβωρ (λακων.), ἡώς (ἰωνικ.), ἔως (ἀττ.) ἐκ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ρίζης Fas καίειν κ.τ.τ. ὅθεν καὶ τὰ: αὖω, εὔω, αὔος, αὐαίνω, εὐλή, οὐλή, οὐλαμός, οὐλος (δρατῆς), οὔρος (φύλαξ), εὐρίσκω, εὐρύς, αὐλός, αὐλαξ (δωρ. ὠλαξ), αὐλώρ, οὐρανός ἐκ τῆς β. var ἢ val κατὰ τὰς ποικίλας σημασίας τῆς, αἵτινες εἶνε: καλύπτειν, κυρτοῦν, κάμπτειν, ἐλίσσειν, κυλίειν ἔπειτα ἔλκειν, σπᾶν, τυγχάνειν, εὐρίσκειν κτλ. — θ'.) εἰς ι (j) ἐν τοῖς: Ἰάνειρα, Ἰάνασσα, ἐκ τῶν Fάγειρα, Fάνασσα: ἰέραξ, λακων. βάρβαξ: ἰῶλαξ = αὐλακx: Ἰακχος = Βάκχος: ἰωρή ἐκ τοῦ Fάγνωμι κτλ. — ι.) εἰς ο ἐν τοῖς: Ὀαῖος, Ὀ-

τυλος, Ὀϊλεύς, ἐκ τῶν Fάξος, Fίτυλος, Fιλεύς. δοάρ = δFάν, δFήν = δήν, πολὺν χρόνον, κτλ.

Τὸν φθόγγον F ἔχουσι σήμερον 1) τὸ υ τῶν αυ, ευ πολλαχοῦ ἐκ τοῦ F προελθόν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν προεκτεθειμένων. 2) τὸ θ μικρόν τι σκληρότερον, ἐνισχοῦ καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ F προελθόν, ὡς ἀνωτέρω εἰδείχθη. τὸ δὲ γράμμα F ἦδη ἐν τῷ ἰωνικῷ καὶ ἀττικῷ ἀλφαβήτῳ πρωτῶς εἶχεν ἀποβῆ ἀριθμητικὸν = τῷ 6 — ἕξ.

Τῶν κυρίως συριστικῶν ὁ ἀπλούστερος, ὁ σ ἐπροφέρετο βέβαια καὶ πάλαι καθὼς καὶ σήμερον, καὶ ὅχι ὀξύτερον μὲν ἐν ἀρχομένῃ τῇ λέξει, μαλακώτερον δ' ἐν μέσῃ μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ ἐν τέλει, ὡς ἐν ταῖς νεωτέραις γερμανικαῖς καὶ ῥωμανικαῖς γλώσσαις, τ. ἔ. ὡς τὸ ἐλληνικὸν καὶ γαλλικὸν ζ. Διότι μόνῃ ἢ πρὸς ταύτας τὰς γλώσσας ἀναλογία δὲν εἶνε ἀποχρὼν λόγος νὰ παραδεχθῶμεν διττὴν προφορὰν, ἀφ' οὗ μάλιστα καὶ ἡ γλῶσσα ἀπὸ τοῦ σκληροτέρου εἰς τὸν μαλακώτερον φθόγγον συνήθως μεταβαίνει. Ἀλλὰ ταύτην τὴν ἡπιωτέραν προφορὰν ἔχει ὁ σ, πιθανώτατα δὲ καὶ πάλαι ποτὲ εἶχε πρὸ τῶν μέσων γ, δ, θ καὶ τῶν ὑγρῶν λ, ρ, μ: σγουρός, πρόσδεξαι, σβήνω, προσλαμβάνω, εισρέω, Ἰσραήλ, σμάραγδος, σμαρίδα κτλ. Ἀρχαιότερα δὲ τεκμήρια ταύτης τῆς προφορᾶς μᾶς διασώζονται ἐκ τοῦ α. μ. Χρ. αἰῶνος. Ἐν ἐπιγραφαῖς τῶν χρόνων ἐκείνων διὰ τοῦ ζ ἀντὶ τοῦ σ γεγραμμένοι φέρονται αἱ λέξεις: Σμάραγδος, Σμύρνη, Σμικρός, ζέσαι. Καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐν τῇ δίκη τῶν φωνηέντων §. 9 τοιαῦτα εἰσάγει παραπονούμενον τὸ σ κατὰ τοῦ ζ: « ὅτι δ' ἀνεξίκακόν εἰμι γράμμα, μαρτυρεῖτέ μοι καὶ αὐτοί, μηδέποτε ἐγκαλέσαντι τῷ ζῆτα σμάραγδον ἀποσπάσαντι καὶ πᾶσαν ἀφελομένῳ τὴν Σμύρναν. » πρβλ. Εὐστάθιον σλ. 217, 228 καὶ Σέξτον τ. ἐμπειρ. πρὸς τ. γραμματ. κ. 9, 169 καὶ τὴν αὐτόθι τοῦ Φαβρικίου σημείωσιν. Ὅτι δὲ παλαιότερον καὶ πρὸ τῶν εἰρημένων φθόγγων ὁ σ ὀξύτερον ἐπροφέρετο, εἶνε οἰκοθεν δῆλον. Ἄδηλον δὲ πόσον πρὸ Χριστοῦ ἤρχισεν ἡ μεταβολὴ αὕτη. Περὶ τε τῆς προφορᾶς καὶ τῆς μουσικῆς ποιότητος τοῦ σ χαρακτηριστικοὶ εἶνε οἱ λόγοι Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσεως. π. συνθ. ὄνομ. 14.

Ὁ σ συνδυασθεὶς μεθ' ἐνὸς ἐκάστου τῶν μὲν ὑπερωϊκῶν παρήγαγε τὸν διπλοῦν ξ = κς, γς, χς, τῶν δὲ χειλικῶν τὸν ψ = πς, θς, φς. Τοιαύτην λοιπὸν τὴν σύστασιν ἔχοντες κατ' ἀρχὰς πιθανώτατα ἐπροφέροντο, ἐκότερος τρισσῶς, καθὼς καὶ παρίστανται ἐν τῇ ἀρχαιότερᾳ γράφῃ πρὸ τῆς γενικῆς χρήσεως τῶν ἰδίων γραμμάτων Ξ Ψ παρὰ δὲ τοῖς Ἀττικοῖς, καὶ ἄλλως προτιμῶσι τοὺς δαυτέρους φθόγγους, ὁ μὲν ξ συνηθέστερον διὰ τοῦ χς παριστάνεται, ὁ δὲ ψ διὰ τοῦ φς ὅθεν δῆλον, ὅτι παρὰ

αὐτοῖς ἡ δασυτέρα προφορὰ εἶχεν ἐπικρατήσῃ. Παρὰ δ' Αἰολεῦσι καὶ ἰ-
ωσιν ἐπεκράτει εἰκότως ἡ ψιλωτέρα ὡς πς, κς, ἥπερ ὕστερον καὶ πε-
ραιτέρω διαδοθεῖσα ἐντελῶς ἐξενίκησεν, ὡς δῆλον ἐκ τε τῶν Διονυσίου
τοῦ Ἀλικαρνασσεῶς π. συνθ. ὀνομ. 14: « Τριῶν δὲ ὄντων τῶν ἄλλων
γρχμμάτων, αὐτὴ δὲ διπλᾶ καλεῖται, τὸ μὲν ζ μάλλον ἡδύνει τὴν ἀκοήν
τῶν ἐτέρων· τὸ μὲν γὰρ ζ διὰ τοῦ κ, τὸ δὲ ψ διὰ τοῦ π τὸν συριγμὸν
ἀποδίδωσι, ψιλῶν ὄντων ἀμφοτέρων· τοῦτο (τὸ ζ) δ' ἡσυχῇ τῷ πνεύ-
ματι δασύνεται καὶ ἔστι τῶν ὁμογενῶν γενναϊότατον· » καὶ τῶν Πρι-
σκιανοῦ I, § 42: *nam multo molliorem sonum habet ψ quam ps
vel bs — — sicut ergo ψ melius (mollius:) sonat, sic etiam
x quam gs vel cs.* » Οὕτω προφέρονται καὶ σήμερον καθ' ὅλου· μόνον
δὲ μετὰ τοὺς ἐρρίνους γ, ν, μ ὡς gs, bs: τὸν ξένον (προφ. τὸ γ γσένον),
τὴν ψυχὴν (προφ. τὴμ ἡσυχὴν) κτλ.

Ὁ δὲ ζ λέγεται μὲν καὶ αὐτὸς πάλαι τε καὶ σήμερον διπλοῦς, ἀλλὰ
πάνταχού δὲν δεικνύει τοιαύτην δύναμιν. Ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς π. χ. Ἰλ.
B, 824 οἱ δὲ Ζέλειαν· 634 οἱ τε Ζάκυρθον· Δ, 103, 121 ἄστὺ
Ζελεῖης· Ὀδ. I, 24 ὕλῃσσι Ζάκυρθος ὡς ἀπλοῦς φθόγγος ἐκλαμ-
βάνεται μὴ ποιῶν θέσει μακρὰν συλλαβήν. Οὐδ' ἐτυμολογικῶς ἐκ δύο
ἀπλῶν φθόγγων φαίνεται συνεστῶς, οὔτε ἐκ ds, ὡς πολλοὶ τῶν νε-
ωτέρων ἀκόμῃ νομίζουσι καὶ οὕτως (ὡς ds) τὸν προφέρουσι· διότι,
ἂν τοῦτο ἦτον ἀληθές, ἐκ τῶν ἐλπίσι, ποδί, ἡλπίδα ἐκόμισσα
ἀντὶ τῶν ἐλπίσι, ποσί, ἡλπισα, ἐκόμισα ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν: ἐλπί-
ζι, ποζί, ἡλπιζα, ἐκόμιζα· οὐδὲ πάνταχού ἐκ sd, ὡς ἐνόμιζαν οἱ
πλείστοι τῶν ἀρχαίων γρχμματικῶν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρ-
νασσεύς καὶ Σέξτος ὁ Ἐμπειρικός· διότι μόνον ἐν τοῖς: Ἀθή-
ναζε, Θήβαζε, θύραζε, χαμαῖζε, βύζην ἐκ τῶν: Ἀθήνασδε, Θήβας-
δε, θύραςδε, χαμαῖσδε, βύς δην ὁ ζ φαίνεται ἐκ τοῦ sd προσελθόν·
ἐν δὲ τοῖς αἰολικοῖς Σδεός, σδυγός, σδεύγλα, ὄσδος, καὶ δωρικοῖς:
κωμάσδω, φροντίσδω, ὀρομάσδω, εἰκάσδω κ.τ.τ. ὁ sd οὐδὲν ἄλλο
εἶναι ἢ περιγραφὴ τῆς τότε κατὰ τῆς εἰρημένης διαλέκτους προφορᾶς
τοῦ ζ. Ἦτο δ' αὕτη πιθανώτατα, ὡς καὶ ἐν τοῖς περὶ τοῦ δ εἰπόμεν
ἐγγυτᾶται τῇ τοῦ δ, ἡρέμα συρίζουσιν, ὡς λέγει καὶ ὁ Ἀλικαρνα-
σεύς (ἐνθ' ἀνωτέρω) καὶ οἷον ψελλίζουσιν, τ. ἔ. ὡς καὶ ἡ σημερινή.
Ἡ αὕτη προφορὰ καὶ ἕτεραί τις ὁμοίαι, ἡ τοῦ γαλλικοῦ j καὶ θεωρη-
τικῶς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐτυμολογικῆς γενέσεώς· του. Ὁ ζ προήλθεν ἐκ
τοῦ ἀρχαίου j ἀποπνευματωθέντος πῶς καὶ ἀποσυριχθέντος ἢ μόνου
ἢ ἐπιρροῇ τινι τοῦ πρὸ αὐτοῦ δ ἢ γ, ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς: Ζεύς, ἐκ τοῦ
Jjeús (σκρ. djáus, οὐρανός), Ζόνυξος (C. I. 2167). λεσβ. = Διόνυ-

τος· ζά—διά. ἀρίζηλος — ἀρίδηλος (δῆλος = δέφελος, djeF-e-λος ἐκ
τῆς β. div φαίνειν, φωτίζειν), σχίζω — σχιδῶ· ἔζομαι — ἐδῶμαι (β-
δος, sedeo)· ἀρπάζω — ἀρπάγ-γω, ὀλίζων — ὀλιγ-ίων, μέζων — μεγ-
ίων, στίζω, στιγ-γω, μάζα — μάγ-ια (μασσω, μάγμα), ἄζομαι —
ἄγ-γομαι (σκρ. ja'gami, τιμῶ. συγγ. ἄγιος, ἄγνός). ζυγόν, ζεύγνυμι,
ζώννυμι ἐκ τῶν β. ju, jug (πρὸς λ. τὸ λατιν. jugum). ζεᾶ καὶ ζεῖα
= σκρ. janas, πόα, τροφή, ζητέω, δίζημαι ἀμφοτέρω ἐκ τῆς β. ja
ἶναι σκρ. ὀριστ. jami κτλ. ὁμοίως καθ' ὕστερους χρόνους ἐκ τῶν δι-
ακόρι(ον), Dianium, διάχορος, diabolus, Iulia, Iuliana προήλθαν
τὰ ζακόνι (καθομιλ.) Zanium, Zaconus, Zaholus, Ζουλία, Ζουλιά-
νη (παρὰ Muratori, thesaur. vett. inser. tab. 879, 4. 1925, 7).
— Ὁμοίως ἐν τῇ γαλλικῇ ὁ λατιν. j ἀπεσυρίχθη καὶ ἔγεινεν, ὡς σή-
μερον προφέρεται ὁ g πρὸ τῶν e, i: Jupiter, Julie, jeter (jactare)
κτλ. — Ἱστορικὰ δὲ τεκμήρια ταύτης τῆς σημερινῆς τοῦ ζ προφορᾶς
ἔχομεν ἐκ τοῦ α. μ. X. αἰῶνος τὰ ἀνωτέρω ἐν τοῖς περὶ τοῦ σ ἐξ
ἐπιγραφῶν καὶ τοῦ Λουκιανοῦ παρατεθειμένα. Ἀλλὰ καὶ παλαιότερον
ἐπρόφερετο, ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων ἀρκούντως πιθανολογεῖται κατὰ
τὸν αὐτὸν τρόπον, ἴσως δὲ πῶς καὶ ὡς ὁ γαλλ. j, καθὼς σήμερον ἐν
τισι παρὰ τοῖς Ἠπειρώταις καὶ Μακεδόσι, ζυγούρι (προφ. juγούρι)
καὶ ζῆ (jῆ). κ.τ.δμ. λέγουσιν. — Ἐν δὲ τοῖς ἀρχαίοις ζέλλω =
βάλλω, ζέρεθρον = βάρκρον τὸ ζ φαίνεται τοῦ β τόπον ἐπέχον. Ἀλλ'
ἀμφοτέρω καὶ τὸ ζ καὶ β ἐξ ἀρχαιοτέρου φθόγγου τοῦ γ ἴσως προήλ-
θαν κατὰ τὰ βοῦς, βαίνω ἀπέναντι τῶν σκρ. gáu-s, gá-mi. — Ἐπ'
ἐσχάτων δ' ἀνεπτύχθη ὁ φθόγγος ζ ἐν ἀρχαίᾳ τῇ λέξει καὶ ἐκ τοῦ
σ καὶ ξ: ζαρώνω = σαρώνω, σάισω. ζαβός = σαβός· ζάχαρι =
σάκχαρι. ζουλίω = ζυλίω, ἐξυλίω καὶ εἴτι ἄλλο.

Τῶν δὲ λοιπῶν συριστικῶν ἢ συνεφθαρμένων φθόγγων ὁ μὲν σ (= *sch* γαλλ. *sch* γερμ.), οἷος ἐν Ἠπείρῳ καὶ Μακεδονίᾳ προφέρεται ὁ σ
μεθ' ἐπομένου ι (j): διακόσια (= *scha*), εἴκοσι (= *schī*) καὶ ἄλλα, ὁ-
πό τινων νεωτέρων ἀποδίδεται εἰς τὸν σσ καὶ αὐτὸν πολλαχού ἐκ τοῦ
σι (sj) προσελθόντα, ὡς ἀνωτέρω ἐν τοῖς περὶ τοῦ j ἐδείχθη. Αὕτη ἡ
γνώμη φαίνεται, ὅτι εἶναι πιθανώτερα τῆς ἄλλης, ὅτι τὸν φθόγγον *sch*
εἶχε τὸ *σαν κίβδαλον* (Πινδ. ἀποσπ. 48.) τῶν Δωριέων· διότι τῇ
γνώμῃ ταύτῃ συμμαρτυρεῖ μὲν πῶς τοῦθ' ὅτι τὸ σάν M (διάφορον
τοῦ S) ἀντιστοιχεῖ τῷ σημετικῷ *schin*, ἀντιμαρτυρεῖ δὲ ἥτε ῥητὴ
τοῦ Ἡροδότου A. 139 μαρτυρία: « τελευτῶσι πάντα εἰς ταῦτό γράμ-
μα, τὸ Δωριέες μὲν *σαν* καλέουσι, Ἴωνες δὲ σίγμα. » (πρὸς λ. καὶ A-

θην. ΙΑ'. 467) καὶ ὅτι ἐν οὐδενὶ γνωστῷ μνημείῳ ἀμφοτέρω μοῦ, τό τε Σ καὶ τὸ Μ φέρονται.

Οἱ δὲ τσ (=ci, ce Ἰταλ.) καὶ τζ (=z γερμ.) προήλθαν ἐκ τῶν κ, σκ, ξ, ζ, τ (ἐνίοτε θ) καὶ σ, ὡς ἐν τοῖς: τσαί (=καί), τσ(ο)ῦρά (=κυρά), τσ(ο)ῦλίστρα (=κυλίστρα) κ.τ.τ. ἐν Ἀθήναις καὶ τισι τοῦ Αἰγαίου νήσοις: τζίχλα (=κίχλα(η)), τζίρρος — κίρρος (ὄρος (γρ. ὄρρος) καὶ αἶμα. Ἡσυχ.), ἄτζαλος = ἄκαλος, κορίτζι = κορίσκι(ον), πετζι = πεσκι(ον) — πέσκος (πέκος) παρὰ Νικάνδρῳ Θηρ. 548, τζώφλοι = ἐξώφλοιον, τζυγαρίζω = (ὀ)ξυγαρίζω (κατὰ δὲ Κοραῆν ἐκ τοῦ τηγανίζω), τζίτζυφος = ζίζυφος, τζιλῶ = τιλῶ, πιτζυλίζω = πιτυλίζω, σκαντζόχοιρος = ἀκανθόχοιρος, τζεκούρι = securis, τζειριάζω καὶ ζουριάζω (ὑπὸ ξηρασίας συστέλλομαι, συμμαζεύω, συνων. τῷ σκεβρώνω) = σειριάζω κτλ. — Πότε δὲ κυρίως ἀνεπτύχθησαν οἱ συνεφθαρμένοι οὗτοι φθόγγοι ἐν τῇ ἑλληνικῇ, εἶνε ἄδηλον· ὁ δὲ διὰ τοῦ τζ ἐκφερόμενος εἶνε ἤδη ἐκ τῶν πρώτων βυζαντινῶν χρόνων (τοῦ 5ου — 6ου αἰῶνος) γνωστός. Ὅθεν δὴλόν πως, ὅτι τότε ἤρχισαν καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ν' ἀναπτύσσονται, ὅτε καὶ ἐν τῇ λατινικῇ ὁ c καὶ ὁ t πρὸ τῶν e, i, ia, io ἤρχισαν νὰ συμφθεῖρωνται εἰς τσ καὶ τζ, ἐν δὲ τῇ γαλλικῇ εἰς s: ce, cette, ceder, amitié, population κτλ. ὥσπερ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχαιοτάτῃ ἑλληνικῇ ὁ τ πρὸ τῶν ι, υ, πολλάκις δὲ καὶ πρὸ τοῦ e καὶ δὴ καὶ πρὸ τοῦ a εἰς σ ἀπερρευστώθη: δόσις, θέσις, φύσις, ἀθανασία, ἀφθαρία ἐκ τῶν δόσις, θέσις, φύσις, ἀθανασία, ἀφθαρία, κτλ. πρβλ. τὰ πίσ-τις, πύσ-τις, λῆσ-τις, μνῆστις, ρῆστις, ἴστησι, τίθησι, δίδωσι κ.τ.τ. ἀντὶ τῶν δωρικ. ἴστασι, τίθητι, δίδω-τι πρβλ. ἐσ-τί· σύ, σέ = τύ, τέ. σήμερον καὶ σήμερον = τήμερον· σά = τά, τι (Μεγαρ). Ποσειδῶν = δωρ. Ποτειδᾶν· πρὸ δὲ τοῦ ο ἐν τῷ ἔπesson ἐκ τοῦ ἔπετον (ρ. πετ, ὅθεν πιπ(ε)τω).

Τοσαῦτα καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς ἢ συστάσεως καὶ ποιότητος τῶν τ' ἀρχαιοτέρων καὶ νεωτέρων φθόγγων τῆς ἑλληνικῆς.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ἢ ΚΥΡΙΩΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΝ.

ΤΜΗΜΑ Β'. ΤΟ ΤΥΠΙΚΟΝ ἢ ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΟΝ.

« Τῆς γὰρ ἀρχῆς ἀγνοουμένης ἢ καὶ νῆ Δι' ἀμφισβητουμένης, οὐδὲ τῶν ἐξῆς οὐδὲν οἶόν τε παραδοχῆς ἀξιωθῆναι καὶ πίστεως. Ὅταν δ' ἡ περὶ ταύτης δημολογουμένη παρασκευασθῇ δόξα, τότε ἤδη καὶ πᾶς ὁ συνεχῆς λόγος ἀποδοχῆς τυγχάνει παρὰ τοῖς ἀκούουσιν. » Πολύβιος ἐν βιβ. Α'. 5.

Ἡ τῶν λέξεων πλάσις εἰς τέσσαρα στάδια, ὡς γνωστόν, διακρίνεται: 1) τὸ τῆς πλάσεως τῶν ριζῶν, οἷαι αἱ: ἰ τοῦ εἶμι, ἔ-μεν κτλ. ἐς τοῦ εἰ-μί (κυρ. ἐσ-μί), ἐσ-μέν κτλ. βα τοῦ ἐ-βα-ν, βαίνω κτλ. φα τοῦ φά-μα (φήμη) φη-μι κ. ἄλλ. λαβ, παθ, σκαφ, σκυφ, στρο καὶ ἄλλαι. 2) τὸ τῶν θεμάτων, ὡς ληβ καὶ λαμβαν, βειν, φασκ, πενθ, πασχ, στρων-νυ κτλ. 3) τὸ τῆς παραγωγῆς καθόλου, ὡς εἶμι, εἰ-μί, φη-μί, βαίν-ω, λαμβάνω, λήψομαι (= ληβ-σ-ομαι), πένθ-ος, πάσχ-ω, σκάφ-ος, σκύφ-ος, στρών-νυ-μι. 4) τὸ τῆς συνθέσεως, ὡς ἀ-παθ ἡς, δύσ-βα-τος, νη-πενθ ἡς, ἀνα-βαίν-ω, ἐπί-βα-σις, κατά-ληψ-ις, παρα-λαμβάν-ω, κατα-σκάπτ-ω κτλ. Καὶ ρίζα μὲν καλεῖται ἐν τῇ γραμματικῇ ἡ πρώτη καὶ ἀνίδεος καὶ ἀόριστος ἐκείνη φωνή, ἡ τὰ σπέρματα πολλῶν ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων περιέχουσα καὶ δυνάμει πάντα οὔσα, ὥσπερ ἡ δι' αὐτῆς ἐρμηνευομένη πρώτη καὶ ἀδιάκριτος παράστασις ἢ ἀντίληψις, ἐξ ἧς ὕστερον δι' ἀφαιρέσεως πολλὰ μερικώτεροι διακρίνονται· πρβλ. τὰ προεκτεθειμένα παρὰδείγματα. Εἶνε δ' αἱ ρίζαι τῆς ἑλληνικῆς, καθώς καὶ τῶν συγγενῶν γλωσσῶν, τῶν ἀρίων ἢ ἰνδογερμανικῶν καλουμένων, μονοσύλλαβοι, ἐξ ἐνὸς φθόγγου μετὰ ψιλοῦ ἢ δασέος πνεύματος

ἢ ἐκ πλειοτέρων συγκείμεναι πρὸς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα. Θέμα δ' ὀνομάζεται ἢ δι' ἐπαυξήσεως τοῦ ὀγκοῦ ἢ τοῦ βάρους ἐκ τῆς ρίζης παρὰ χεῖρα ἐκτενεστέρα φωνή, ἐξ ἧς ἀμέσως προσαρτήσεται καταλήξεων τινων γίνονται ὀνόματα καὶ ῥήματα, ὡς δῆλον πάλιν ἐκ τῶν προειρημένων παραδειγμάτων. Ἐντεῦθεν εἶνε φανερόν καὶ ὅτι πᾶσα μὲν ρίζα δύναται νὰ ᾔησεν καὶ θέμα, ὅχι δὲ τάνάπαλιν πᾶν θέμα καὶ ρίζα. Πρὸς τούτοις τὰ θέματα εἶνε πάντοτε εὐδιαγνωστότερα τῶν ριζῶν, ὥνπερ ἡ ἀρχὴ πολλάκις καίται πέραν τῶν ὁρίων τῆς εἰδικῆς γραμματικῆς.

Σημ. Ἡ ἔρευνα τῆς πλάσεως τῶν ριζῶν καὶ τῆς ἀναλογίας ἢ δυσαναλογίας τῶν τῆς φθογιτικῆς πρὸς τὰς δι' αὐτῶν σημασιόμενας παραστάσεις ἢ ἐννοίας δὲν εἶνε οὔτε τῆςδε τῆς πραγματείας, οὔτε τοῦ παρόντος καιροῦ, οὐδ' ὅλως τῆς εἰδικῆς γραμματικῆς ἔργον, ἀλλὰ τῆς φιλοσοφικῆς ἢ γενικῆς λεγομένης. Ἡμεῖς δὲ τὰς ρίζας δεδομένας ἔχοντες θὰ ἐξετάσωμεν ἐδῶ τὴν μέθοδον, καθ' ἣν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἐκ τῶν ριζῶν σχηματίζει τὰ θέματα καὶ ἐξ ἀμφοτέρων πάλιν παράγει τὰ πρῶτα ῥήματα καὶ ὀνόματα, ἅμα δὲ καὶ ποίαν τινὰ κατὰ τοῦτο σχέσιν ἔχει ἡ καθομιλούμενη ἢ δημώδης, οἷα τώρα εἶνε, πρὸς τὴν λογίαν, τὴν ἐν τοῖς ἀρχαίοις μνημείοις.

Ο ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ.

Τὰ θέματα σχηματίζονται ἐκ τῶν ριζῶν 1) διὰ μεταβολῆς τοῦ φωνήεντος συνήθως ἐπὶ τὸ κουφότερον καὶ λεπτότερον οὕτω π. χ. ἐκ τῆς βαρεῖας ρίζης τραφ (δωρ. τράφω = τρέφω), ὅθεν καὶ ἐ-τράφ-ην, προήλθαν κατὰ συνηθεστάτην ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀντιδιαίρεσιν τοῦ πρωτοτύπου φωνήεντος α εἰς τὰ ἐλαφρότερα ε, ο αἱ δευτερεύουσαι ρίζαι ἢ θέματα τρεφ (τρέφ-ω) καὶ τροφ (τροφ-ός, τροφ-ή)· ὁμοίως ἐκ τῆς φαρ (ὅθεν φάρ-ος οὐδ. = φόρεμα) τὰ φερ (φέρ-ω) καὶ φορ (φόρ-ες, φορ-ά). Τοιαῦτα καὶ τὰ ἐ-στράφ-ην, στρέφ-ω, στροφ-ή· ἐ-τράπ-ην, τρέπ-ω, τρόπ-ος· ἐ-βαλ-ον, θέλ-ος, βολ-ή· μὲν-ω, μόν-ῃ, ὥν ἡ πρωτότυπος ρίζα εἶνε μαν διατετηρημένη ἐν τοῖς ἐ-μάν-ην, μάν-ις (δωρ. ἢ αἰολ. = μῆν-ις), ὅθεν τὰ μανίω καὶ μηνίω καὶ τὸ νεώτερον μανίζω, μάν-τις καὶ ἐν τῷ λατίν. man-eo. Τῶν δὲ λέγ-ω, λόγ-ος· πέμπ-ω, πομπ-ή καὶ τῶν ὁμοίων ἡ πρωτότυπος ρίζα ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, διεσώθη δὲ πολλάκις ἐν μιᾷ ἢ πλειοτέραις τῶν συγγενῶν γλωσσῶν. Ἡ τριτονία αὕτη ἢ διτονία τῶν ριζικῶν φωνηέντων διετηρήθη ἐν τῇ ἑλληνικῇ μέχρις ἐσχάτων, ἀλλ' ὅχι πανταχοῦ· οὕτω π. χ. ἡ σημερινὴ γλῶσσα λέγει μὲν ἐ-στράφ-ηκα, στρέφ-ω καὶ στροφ-ή

ἐν-τράπ-ηκα, ἐν-τρέπ-ομαι καὶ ἐν-τροπ-ή, καὶ ἄλλα τινὰ ὅμοια, ὅχι δὲ καὶ τε-θραμ-μένος, ἐ-πλάκ-ην, ἀλλὰ θρεμ-μένος, ἐ-πλέχ-θηκα καὶ εἴ τινα ἄλλα. — Ταύτης τῆς ἐκλεπτύνσεως τοῦ πρωτοτύπου ριζικοῦ φωνήεντος α εἰς ε καὶ ο, εἰς ἣν ὠρμήθησαν, ὡς εἰκός, ἦτε ἑλληνικῇ καὶ τινες τῶν συγγενῶν γλωσσῶν (*) ἐκ λόγων εὐφωνικῶν, διακριτέον ἑτέραν ποικιλίαν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος, καθ' ἣν τῶν συμφώνων τῶν αὐτῶν μενόντων ὡς ριζικὸν φωνῆεν ἀναφαίνεται ποτὲ μὲν τὸ α, ποτὲ δὲ τὸ υ, ὡς γλαφ (γλάφω, γλαφυ-ρόν) καὶ γλυφ (γλυφ-ω, γλύφ-ανο-ν) σκαφ (σκάφ-η, σκαπτ-ω) καὶ σκυφ (σκύφ-ος)· τοιαῦτα καὶ τὰ λατινικὰ scalp-o καὶ sculp-o. Τοῦτο συνέβη, ὡς φαίνεται, πρὸς παράστασιν συγγενῶν μὲν, κατὰ τι δὲ διαφόρων ἀντιλήψεων. Ἐν γένει ἡ γλῶσσα, μάλιστα κατὰ τὴν πρώτην τῆς σφριγῶσαν ἡλικίαν, ἔχει μεγάλαν τάσιν πρὸς εἰδοποίησιν καὶ ἀτομικεύσιν, καὶ τὰς λεπτοτάτας διαφορὰς τῶν ἀντιλήψεων καὶ ἐννοιῶν δι' ἐξωτερικῶν τύπων ἀποδίδουσα, καθὼς καὶ ἡ ὀργανικὴ δύναμις, ἥτις οὐδὲν ἄτομον τοῦ αὐτοῦ εἶδους ὁμοιότατον τῷ ἄλλῳ πλάσσει, ἀλλὰ πάντοτε μετὰ τινων ἀτομικῶν ιδιοτήτων. Ἐντεῦθεν ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν συνωνυμῶν ἐν τῇ γλώσσῃ, τοῦ νὰ σημαίνωσι δηλ. πολλὰ λέξεις ὁμοιόηχοι ἢ ὁμοιόφωνοι ὁμοιά τινα, ἀλλ' ὅχι ταῦτά κατὰ πάντα. Ἐτέραις τῶν ἀρχῶν συνωνυμίας εἶνε ἡ καθ' ἣν πάντῃ ἀνομοιόφωνοι λέξεις ὅμοια (οὐδέποτε ταῦτά) σημαίνουσι. Τοιαῦτα π. χ. αἱ ρίζαι ὄρ (κυρ. φορ, ὡς δῆλον ἐκ τε τῶν Ἰωνικῶν. οὔρος καὶ ἐπίουρος = φοῦρος, ἢ φορος καὶ ἐπί-φορος, φύλαξ, ἐπόπτης, καὶ ἐκ τοῦ γερμαν. war ἐν τῷ wahrnehmen, ἀντιλαμβάνεσθαι· ὅθεν καὶ ἐώρων = ἐφώρων), ἰδ (κυρ. εἶδ, ὡς δῆλον ἐκ τε τοῦ δημηρικοῦ εἰσιάμην = ἐφεισάμην καὶ ἐκ τοῦ λατίν. video) καὶ ὄπ (ἀρχαιότερ. ὄκ, ὅθεν oc-ulus καὶ ὅσος ἐκ τοῦ ὄκ-ις, ὡς ἐκ τοῦ ὀράκις τὸ ὀράσσει), ἐξ ὧν παρήχθησαν οἱ διάφοροι χρόνοι τοῦ ἑλλιποῦς ῥήματος ὀράω. Τοιαῦτα αἱ ρίζαι ἐδ, φαγ καὶ τὸ θέμα ἐσ-θι (= ἐδ-θι), ἐξ ὧν ἐσχηματίσθησαν οἱ διάφοροι χρόνοι ἐσθίω, ἐδομα καὶ ἐδ-ήδ-οκ α καὶ ἔφα-γον κ. ἄλ. Ὅτι δ' αἱ κατὰ τὴν φθόγγον διάφοροι αὗται ρίζαι διάφορα καὶ ἐσημαίναν τὸ κατ' ἀρχὰς δῆλον ἐντεῦθεν, ὅτι ἡ γλῶσσα ἐξ ἄλλης ἄλλον χρόνον ἐπλασε, καὶ ὅχι ἐκ τῆς αὐτῆς πάντας. Καὶ αὗται μὲν αἱ δύο πηγαὶ τῆς συνωνυμίας. Ἡ δ' ὁμωνυμία ἦτοι ἡ κατὰ φθόγγον ὁμοιότης καὶ δὴ καὶ ταυτότης διαφόρων τὴν σημασίαν

(*) Π. χ. ἡ γερμανικὴ ποικίλλει τὸ ριζ. φωνῆεν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἐσχυρῶν λεγόμενων ῥημάτων τῆς, ὡς tragen, trug, getragen nehmen, nahm, genommen. κτλ.

λέξεων εἶνε πάθος τῆς γλώσσης μεταγενέστερον, ὅταν πολλάι φωναὶ πάντῃ διάφοροι κατ' ἀρχάς, ἀκρωτηριασθεῖσαι, ἀποτριβεῖσαι καὶ ἀπολειθεῖσαι ἀποβῶσιν ἁπόφθογγοι. Τοιαῦται π. χ. αἱ ἰωνικαὶ λέξεις οὐρος (φύλαξ), οὔρος (ὄρος, ὄριον), οὔρος (ἔρος), οὔρος (αὔρα, ἄνεμος) καὶ οὐρός (ὄρυγμα). Ἦδη ἐκ τῶν εἰρημένων εἶνε φανερόν, ὅτι καθ' ὑστέρας τῆς γλώσσης ἡλικίας εὐρύνεται ὁ σημεῖαι ὁ κύκλος καὶ τῆς συνωνυμίας καὶ τῆς ὁμωνυμίας. Διότι καθὼς αἱ φθογγικαὶ διαφοραὶ ἀποτριβόμεναι ἐξομοιώνουσι καὶ ἐξισώνουσι τὰς πρότερον διαφόρους φωνάς, οὕτω καὶ αἱ λεπτὰ τῶν σημειωμένων διακρίσεις ἐξαλείφονται ἐκ τῆς συνειδήσεως τῆς γλώσσης καὶ πολλὰ διάφοροι κατ' ἀρχάς λέξεις ταυτόσημοι ἀποβαίνουσιν. Οὕτως, ἵνα περιορισθῶμεν εἰς τὴν νεωτάτην φάσιν τῆς ἑλληνικῆς, τὰ βλέπω καὶ τρώγω πάλαι διάφορα ὄντα τῶν ὀρῶ καὶ ἐσθίω συνώνυμα αὐτοῖς ἀπέβησαν, ἐκάτερον ἐκάτέρῳ, καὶ τέλος ἐκβαλόντα αὐτὰ τὸν τόπον τῶν κατέλαβαν. Ἀφ' ἑτέρου διαφορώταται τὸν τε φθόγγον καὶ τὴν σημασίαν λέξεις διὰ τὴν ἐν πολλοῖς μεταβολὴν τῆς προφορᾶς καὶ τὸν ἐπικρατήσαντα ἰωτακισμόν πάντῃ ὁμώνυμοι κατήντησαν, τοῦλάχιστον ἐν τῇ ζώσῃ λαλιᾷ, οἷα αἱ: ἡώς, ἰός, υἰός· νίκη, νείκει (δοτ. τοῦ νεῖκος), νίκη (δωρ. προστακτ. = νίκα) κτλ.

Τὸ πάθος τοῦτο διευκολύνει πολὺ τὴν τ' ὁμοιοκαταληξίαν καὶ τὰ λογοπαίγνια (calembour), ὧν γέμει μάλιστα ἡ γαλλικὴ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐπικρατοῦσαν ὁμωνυμίαν, ὡς ἐν τοῖς: cent, sang, sans, s'en, sens κτλ. — Τὴν ἐναντίαν ὁδὸν βαδίζει ἡ γλῶσσα ὅταν τὴν αὐτὴν φωνὴν εἰς δύο διαφόρους σημασίας καὶ χρήσεις διακρίνῃ, διαφόρως τονίζουσα. Τοιαῦται εἶνε αἱ: νόμος καὶ νομός· βίος καὶ βιός· βρότος καὶ βροτός· ζῶν καὶ ζῶν (= ζωντανόν)· θερμὴ καὶ θερμή· κάκη καὶ κακή· κ. ἄλλαι· τοιαῦται εἶνε καὶ αἱ νεώτεραι ζέστη καὶ ζεστή· πάθος καὶ παθός· στάκτη καὶ στακτή· ψύχρα καὶ ψυχρά. Τοιαύτη καὶ ἡ διάκρισις τῶν κυρίων ὀνομάτων ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων ἐπιθέτων: Δημοσθένης καὶ δημοσθενής· Μεγασθένης καὶ μεγασθενής· Περικλῆς καὶ περικλεής. Λάμπρος· καὶ λαμπρός. Χρῆστος καὶ χρηστός. κτλ. Διάφορος τούτου τελευταῖον εἶνε ὁ διὰ μεταφορᾶς, μετωνυμίας, συνεκδοχῆς καὶ ἄλλων τοιούτων τρόπων πολλαπλασιασμός τῆς σημασίας τῶν λέξεων. Εἶνε δὲ πάντα τὰ πάθη ταῦτα ὑστέρων τῆς γλώσσης ἡλικιῶν. Ἀλλ' ἵκανά περὶ τούτων τὰ εἰρημένα. — 2) Ὁ δ' ἕτερος τρόπος τῆς ἐκ τῶν ριζῶν θεματοποιίας εἶνε ὁ δι' ἐπαυξήσεως τοῦ ὄγκου ἢ μόνου τοῦ βάρους ἢ καὶ ἀμφοτέρων τῆς ρίζης· καὶ α.) ὁ δι' ἐξογκώσεως τῆς ρίζης νέων θεμάτων σχηματισμός γίνεται, ὅταν εἰς ἐκείνην προσαρτῶνται ἀπλοῖ τινες φθόγγοι, φωνήεντες ἢ σύμφωνοι, ἢ καὶ συλλαβαί, ὡς ἐν τοῖς ἀ-γα-θός,

ἀ-γά-λλουμαι, βι-θρώ-σκω, πι-φάυ-σκω ρίζαι μὲν εἶνε αἱ γα, θρο καὶ φαν, τὰ δὲ λοιπὰ προσαρτήματα. Ἀς ὀνομασθῶσι δὲ τὰ προσαρτήματα ταῦτα πρὸς εὐκρίνειαν ἐν γένει μὲν προσθέματα, ἰδίως δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ρίζης προστιθέμενα προθέματα, τὰ δ' εἰς τὸ τέλος, ἐπιθέματα, τὰ δ' ἐντὸς ἐπενθέματα.

ΠΡΟΘΕΜΑΤΑ.

Προθεμάτων εἶδη διακρίνονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ καθ' ὅλον τὸν βίον τῆς τέσσαρα· 1) φωνήεντά τινα (ἀμφίβολον δέ, ἂν καὶ τινα σύμφωνα) κατ' ἀρχάς μὲν ἴσως σημαντικά, ὕστερον δὲ ὅλως ἀσήμαντα καὶ ἀργὰ καταντήσαντα· 2) ἡ αὐξήσις καὶ ἡ ἀναδιπλώσις τῶν παρωχημένων τε χρόνων καὶ ἄλλων ῥηματικῶν ἢ ὀνοματικῶν θεμάτων· 3) τὰ ἀχώριστα μόρια καὶ 4) αἱ ἐν τῇ συνήθει γραμματικῇ καλούμεναι προθέσεις. Ὁ διὰ τῶν δύο τελευταίων εἰδῶν σχηματισμός νέων θεμάτων ὀλίγιστα διαφέρει τῆς διὰ συνθέσεως δύο ἢ πλειοτέρων τελείων θεμάτων παραγωγῆς νέων λέξεων. Κατ' ἀρχάς μάλιστα τὰ μόρια ταῦτα ἀπλῶς προέκειντο ταῖς ὑπ' αὐτῶν προσδιοριζομέναις λέξεσιν, ὕστερον δὲ εἰς ἓν ὅλον συνήφθησαν μετ' αὐτῶν.

Ἀσήμαντα ἢ ἀργὰ προθέματα εἶνε 1) τὸ φωνήεν α, ὡς ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις ἀ-βληχρός, ἀ-μείρομαι, ἀ-σπαίρω, ἀ-σταχυς, ἀ-σταφίς, ἀ-στεροπὴ κ.τ.ἑμ· ἀντὶ τῶν βληχρός, μείρομαι, σπαίρω κ.τ.λ. καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις ἀ-λησμονῶ, ἀ-μασχάλη, ἀ-περνῶ, ἀ-πήγχνος, ἀ-σφενδόνα, ἀ-πάρθενος κ. ἄλλοις ἀντὶ τῶν λησμονῶ, μασχάλη, περνῶ κτλ., ἐν δὲ τῇ τῶν Κρητῶν διαλέκτῳ καὶ ἀ-δυνατός ἀντὶ τοῦ δυνατός· περίεργον εἶνε καὶ τὸ δημῶδες ἀνάρηος = ἀραιός, ὅπερ ἐνθυμίζει τὸ ὁμηρ. ἀν-ἀεδρος (= ἀεδνος), τὸ ἡσιόδειον ἀν-ἀελπτος (= ἀελπτος) καὶ τὸ καλλιμάχειον (ἀποσπ. 422) ἀν-ἀγνωστος. — 2) τὸ ε ὡς ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἐ-λαχύς, ἐ-γείρ-ω, ἐ-έροση, ἐ-εδνα, ἐ-έλδεται, ἐ-έλδωρ, ἐ-έλπεται ἀντὶ τῶν λαχύς (σκρ. laghu-s, καὶ λατιν. levi-s ταυτόσημα), γείρ-ω (ρίζ. γερ, ἀρχ. γαρ. σκρ. gar. ὅθεν μετ' ἀναδιπλώσεως g'ā-gar-mi ἐγείρω), ἔροση ἢ ἔροση, ἔδνα, ἔλδομαι, ἔλδωρ ἢ ἔλδωρ καὶ ἔλπεται. Ἡ ἐν τοῖς προτέροις χασμωδία εἶνε μόνον φαινομένη· διότι τὸ πάλαι μεταξὺ τῶν δύο ε ὑπῆρχε τὸ ἡμίφωνον F, ὡς ἐξῆς: ἔF-εδνα, ἴσως ἐκ τῆς ρίζης Fαδ. λατιν. vād (ὅθεν vas vad-is ἐγγυητής καὶ vadimonium ἐγγύησις)· τῶν δὲ τριῶν τελευταίων ἡ κοινὴ ρίζα ἦτο, φαίνεται, ἡ Fελ = τῇ λχτ. vol (vol-o)· ἀδηλοτέρῃ δ' ἢ ἀρχῇ τοῦ ἔεροση. Ἡ ρίζα τούτου ἀκραιότερα διετηρήθη ἐν τῷ σκρ.

καὶ αἰρεῖται καὶ οὐκ ἐστὶν. Ἐντεῦθεν προήλθε πιθανῶς καὶ τὸ συνώνυμον δ-ρόσος διὰ τῶν μέσων ἑρσος, ἑρσός (πρὸ βλ. ὁβελός καὶ ὁδελός κ.τ.θμ.) ὁμοίως ἄδηλον, ἂν τὸ ἐθέλω ἐ-θέλω ἢ ἐθ' ἐ-λώ γραπτέον. Μεταγενέστερον πρόθεμα φαίνεται καὶ τὸ ε τῶν ἀριθμητικῶν ἐν-νέα, ἐ-εκοσι (οἰολ. ἑκατι) καὶ ἐ-κατὸν παραβαλλομένων πρὸς τὰ συγγενῆ na'van (σκρ.), noieni (λατιν.), neun (γερμ.), vins'á'li (σκρ.), viginti (λατιν.) καὶ s'ata'm (σκρ.), centum (λατιν.), καθὼς δὲ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ τοῦ ἑκατὸν τὰ σύνθετα χωρὶς τοῦ ε φέρονται, ὡς δια-κόσια, τρια-κόσια, τετρα-κόσια κτλ. καὶ οἰολ. κ. δωρ. δια-κάτιοι, τρια-κάτιοι κτλ. Τοιοῦτον πρόθεμα, ὅχι πάντῃ ἀργόν, ἀλλ' ἐπίτασιν καὶ ἔμφασιν σημαίνει, εἶνε καὶ τὸ ε τῶν ἐ-μοῦ, ἐ-μοί, ἐ-μέ, ἐ-ε, ἐ-κεῖνος ἐκ τῶν μοῦ (λατ. mei), μοί (mi-hi), μέ (mé), ἐ (κυρ. σφέ, ὅθεν τὸ σφέ. πρὸ βλ. τὸ λατιν. su us ὃ ἐ. su-u-s) καὶ κεῖνος (οἰολ. κῆνος). Κατὰ ταῦτα ἐσχημάτισεν ἡ νεωτέρα γλῶσσα τὰ ἐ-σύ, ἐ-σέ(να), ἐ-σεῖς, ἐ-σᾶς, ἐ-τοῦτος καὶ εἴτι ἄλλο ἀντὶ τῶν σύ, σέ, σεῖς, σᾶς, τοῦτος (= οὗτος). Τοιοῦτον πρόθεμα πάντῃ ἀργόν καὶ ἀνόργανον εἶνε ἐν τῇ δημῳδῇ τὸ ε τοῦ ἐ-γνωρίζω, καὶ τῶν ἐ-φωτίσῃ καὶ ἐ-φάγῃ ἐν τοῖς παρὰ Κορνή (Ἀτακτ. Β'. 112) στίχοις τοῦ Ὑρήνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ «νὰ τὸν ἐφάγῃ» δυνατὸν νὰ γραφθῇ καὶ «νὰ τονέ φάγῃ», ὡς καὶ ἀλλαγῶ συχνότατα λήγεται τονέ καὶ τηνέ ἀντὶ τὸν καὶ τήν· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ «νὰ σᾶς ἐ-φωτίσῃ» ὅχι πλέον «νὰ σᾶς ἐ-φωτίσῃ». τοιοῦτον καὶ τὸ ἐκ τοῦ Θ. ρ. ὃ λύχνος μὴ ἐσθῆσθ. ἐκ τοῦ Σ. Σ. οὐδὲν ἐσφάλλω. — 3) τὸ ο ἐν τοῖς ὁ-νομα, ὁ-νύξ, ὁ-φρύς καὶ εἴτι ἄλλο ἀντὶ τῶν (γ)νόμα (πρὸ βλ. τὰ συγγενῆ no-men καὶ eo-gno-men λατ. καὶ na-me γερμ.) ἐκ τῆς ῥίζης γνο, ὅθεν καὶ γι-γνώσκω, νο-έ-ω, νό-ος καὶ τὰ νεώτερα γνῶ-θω καὶ γνο-γνό-ς (= νοῦς) γν προφέρεται ὡς τὸ γαλ: gn), νύξ (ῥ. νυχ. πρὸ βλ. τὸ γερμ. nag el) καὶ φρύς (ῥ. πρυ. πρὸ βλ. τὸ σκρ. bṛū ὄνομα. bṛū-s καὶ τὸ γερμ. augen-brauen). Ἡ σύγκρισις τοῦ ὁδούς γεν. ὁδόντ-ος πρὸς τὸ λατ. dens, dent-is καὶ τὸ γερμ. zahn θὰ ἔδειχεν, ὅτι τὸ ο εἶνε πρόθεμα μεταγενέστερον, ἀλλὰ τὸ ἀρχαιότερον οἰολικὸν σχῆμα τῆς αὐτῆς λέξεως ἐδούς ἢ μάλλον ἔδους γεν. ἐ-δόντ-ος καὶ ἡ συγγένεια τῶν ἐννοιῶν μαρτυροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος τοῦ ο. Ἐπὶ τοῦ πρόθεμα βεβαίως τὸ ο τῶν ὁ-λισ-θ-ος, ὁ-λισ-θ-ηρός καὶ ὁ-λισ-θ-άν-ω ἐκ τῆς ῥίζης λιτ ἢ πληρέστερον γλιτ· ὅθεν τὰ λί-ς (= λείος), λιτ-ός, λισ-σός, λισ-πος, λισ-φοί, λατ. glit-tus λείος, gli-s (gen. glit-is) humus tenax καὶ λιτταυϊκόν, glit-tus, λείος, ὁ-λισ-θ-ηρός καὶ τὸ καθομιλούμενον γλισθράω ἢ γλισθηράω (προφερ. γλίσθρᾶω

καὶ γλίσθρᾶω) ἐκ τοῦ γλισθέρως ὃ ἐ. γλισθηρός. Εἶνε δ' ἀξιοσημείωτον, ὅτι καὶ ἐν τῷ ὁ-νομα καὶ ἐν τῷ ὁ-λισθάνω τὸ ο κατέλαβε τὸν τόπον τοῦ ἀρχαιότερου γ ἀποβληθέντος. — Ἰσως εἶνε πρόθεμα τὸ ο καὶ ἐν τῷ ὁ-λίγος ἀντὶ τοῦ λίγος, ὅπερ λέγει ἡ δημῳδῆς. Ἐν δὲ τοῖς ὁ-πατρος, ὁ-ζυξ καὶ ὁ-τριχας ἵππους τὸ ο εἶνε ταῦτὸν τῷ ἀθροιστικῷ λεγομένῳ α, ἀμφοτέρω δ' ἔγειναν ἐκ τοῦ ἐν τῇ σκανοκρίτῃ διατηρηθέντος sa — sam σύν, ὅθεν καὶ τὰ ὁμοῦ καὶ ἄμα προήλθον.

4) τὸ ι εἶνε φανερώς πρόθεμα ἐν τῷ ἱ-σκίος (= σκιά) τῆς καθομιλουμένης, καὶ ἐν τῷ ἐπ' ἱσῆς δημῳδῇ ἰστήκω καὶ ἰστέκω (ἀντὶ τοῦ στήκω, στέκω) παρὰ τῷ στιχουργῷ τοῦ Β. Χ. ἰστήκει, παρακροᾶται, καὶ παρὰ Σ. Σ. πῶς ἰστέκει, οὐδὲν ἰστέκει (Κορ. Ἀτακτ. Β'. σελ. 162) καὶ παρ' ἄλλοις δημοτικοῖς στιχουργοῖς ἐκείνων τῶν χρόνων. Ἀλλὰ καὶ ἰσταθῆν πελλάκις ἐν τῷ Β. Χ. Τὸ γ ἀπατηλῶς μόνον φαίνεται ὡς πρόθεμα ἐν τοῖς γδέρ(ν)ω, γδύ-νομαι, γλυτώνω καὶ τοῖς ὁμοίοις· διότι ταῦτα ἔγειναν ἐκ τῶν ἐγδέρ(ν)ω, ἐγδύνομαι, ἐγλυτώνω = τοῖς ἐκδέρ-νω, ἐκδύνομαι, ἐκλυτώνω (ἐκλυτος). Δυσκολωτέρα δ' εἶνε ἡ διάκρισις, ἂν τὸ σ εἶνε πρόθεμα ἢ ὀργανικὸν μέρος τῶν σμάραγδος, σμικρός, σμί-λη, σμίλαξ, σμύρνα καὶ τοῦ καθομιλουμένου σμίγω. Τοῦτο προήλθε πιθανῶς ἐκ τοῦ μίσγω κατὰ μετάθεσιν· τῶν δὲ κόνι-ς καὶ σκόνι-ς πότερον ἀρχαιώτερον; — Ἐν τέλει τοῦ περὶ τούτων λόγου ἐπισημειωτέον δύο τινα· πρῶτον ὅτι ἡ σημερινὴ γλῶσσα ἐκ πολλῶν μὲν λέξεων ἀφῆρεσε τὸ παλαιὸν πρόθεμα, εἰς ἄλλας δὲ προσέθεσε νέον, ἐνιαχοῦ δὲ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἐπανήλθεν, ἄνευ ἐπιγνώσεως δῆλον ὅτι, εἰς τὸν ἀρχαιώτερον τύπον. Τοιαῦτα τὰ σταφίδ-α, στράφτ-ει, κατό(-ν), κεῖνος, φρύ-δι, νύ-χι, γλισ-θέρως κ.τ.θμ. ἀντὶ τῶν ἀρχαιότερων ἀ-σταφ-ίς, ἀ-στράπτ-ει, ἐ-κατόν, ἐ-κεῖνος, ὁ-φρύδιον, ὁ-νύχ-ιον, ὁ-λισ-θηρός κτλ. Ἐπειτα ὅτι τινὲς τῶν συγκριτικῶν γραμματικῶν, προσεζάρχοντος τοῦ Pott, πάντας τούτους τοὺς φθόγγους ἐκλαμβάνουσι λείψανα μορίων, μάλιστα προθέσεων. Ἀλλὰ ταύτην τὴν δόξαν ἄλλοι ὀρθότερον ἀπορρίπτουσιν.

Η ΑΓΕΗΣΙΣ.

Ἡ αὔξησης προτίθεται, ὡς γνωστόν, κυρίως τοῦ θέματος τῶν καθ' αὐτὸ παρωχημένων χρόνων, παρατατικοῦ, ἀορίστου καὶ ὑπερσυντελικοῦ, ὃ ἐ. εἶνε πρόθεμα δηλωτικὸν τοῦ παρελθόντος. Ἐμφανίζεται δ' ἐν τῇ ἑλληνικῇ διπτῇ, συλλαβικῇ καὶ χρονικῇ. Καὶ ἡ μὲν συλλαβικὴ εἶνε τὸ ε προτιθέμενον τῶν ἀπὸ συμφώνου καὶ τινῶν ἀπὸ φωνήεντος (καθ' ὅςδερας τῆς γλώσσης ἡλικίας) ἀρχομένων ῥημάτων, ἡ δὲ χρονικὴ, ὡς τώρα μᾶς

παρίσταται, μήκυνσις τοῦ ἐναρκτικοῦ φωνήεντος. Ἦτο δὲ κατ' ἀρχὰς μία μόνη αὐξησης, ἡ συλλαβική, διὰ τοῦ φθόγγου *a* παριστανόμενη, ἥ τις μέχρι τέλους διατηρήθη ἐν τῇ σανσκριτῇ ἴσως δὲ που ὑπελάνθανε καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ μέχρι τινὸς χρόνου, ὡς εἶνε νὰ ὑπονοήσῃ τις ἐκ τῶν παρ' Ἑσυχίου γλωσσῶν: ἄβραχεν, ἤχησεν (ὅ ἐ. ἔβραχεν), ἄδειρεν, ἔδειρεν. Τὸ *a* τοῦτο κατ' ἰδιάζοντα τῇ ἐλληνικῇ φθωρολογικῶς νόμους συνεστάλη εἰς *e*. Περὶ δὲ τῆς πρώτης σημασίας τοῦτο τοῦ *a* ἡ εὐδιάφοροι δόξαι ἐξεφέρθησαν ὑπὸ τῶν νεωτέρων γραμματικῶν καὶ γλωσσολόγων. Ὁ μὲν Buttmann, ἐν σημειώσει τῆς § 82 τῆς διεξοδικῆς Ἑλ. γραμματικῆς, παρήξεν τὸ *e* τῆς αὐξήσεως ἐκ τοῦ ἐν τῇ ἐλληνικῇ διὰ τοῦ αὐτοῦ φωνήεντος γιγνομένου ἀναδιπλωσμοῦ κατ' ἀφαιρέσιν τοῦ ἐναρκτικοῦ συμφώνου. Οὕτω κατ' αὐτὸν τὰ ἐ-λάμβανον, ἐ-γραφον, ἐ-γραφα, ἐ-πληγον προήλθαν ἐκ τῶν λε-λάμβανον, γέ-γραφον, γέ-γραφα, πέ-πληγον καὶ (συνεπῶς) τὰ ἐ-γε-γράφειν, ἐ-λε-λοιπεῖν, ἐ-δε-δώκειν κ. τ.λ. ἐκ τῶν γε-γε-γράφειν, λε-λε-λοιπεῖν, δε-δε-δώκειν κ.τ.λ. καθὼς δὲ καὶ τοιοῦτοι ἀναδεδιπλωμένοι ἀόριστοι οὐκ ὀλίγοι ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ ἐλληνικῇ, τῇ ὁμηρικῇ, οἷοι οἱ: πέ-πληγον, πέ-πιθον, κη-χάραντο, κ. ἄλλοι. Ἀλλ' ἡ δόξα αὕτη εὖρε τὰς ἐνστάσεις 1) ὅτι ἐν τῇ σανσκριτῇ, ὁμολογουμένως ἐν τῶν ἀρχαιοπρεπεστάτων κλάδων τοῦ ἀρίου στελέχους, ἡ μὲν αὐξησης γίνεται πάντοτε ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ *a*, ὡς *a'-tudam* ἐώθουν, *a diks'am* ἔδειξα κ.λ., ἡ δ' ἀναδιπλωσις ποικίλλεται κατὰ τὸ ριζικὸν φωνήεν, νῦν μὲν διὰ τοῦ *a*, νῦν δὲ διὰ τοῦ *u*, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ *i* γιγνομένη, ὡς *g'a'-g'ana* γέγονα, *tu-tōda* = τῷ λατιν. *tu tūdi*, *bi-bhēda* = τῷ λατιν. *bidi* ἀντὶ τοῦ *bi-bidi* κ. ἄλ. 2) ὅτι καὶ ἐν ἄλλαις γλώσσαις, μάλιστα τῇ ἐλληνικῇ, ἡ ἀναδιπλωσις, ὡς ἐν τῶν ὑλικωτέρων καὶ ψηλαφητοτέρων στοιχείων τῆς γλώσσης, κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν, τὴν ὑλικωτέραν τῆς γλώσσης ἡλικίαν ποικίλη τις οὖσα καὶ τῷ ριζικῷ φωνήεντι ἐκάστοτε συνάδουσα, ὁψιαιότερον ἔλαβε τὴν μονοτονίαν τὴν διὰ τοῦ *e*, ἣν εὐρίσκομεν σταθερῶς ἐπικρατοῦσαν ἐν τῇ μέσῃ τῆς ἐλληνικῆς ἡλικίᾳ. Οὕτω π. χ. διὰ μὲν τοῦ *a* ἐν τοῖς: λα-λαγή, κα-χλάζω, πα-φλάζω, βα-μ-βαίνω, πα-μ-φαίνω κ.τ. ὁμοίως, διὰ δὲ τοῦ *i* ἐν τοῖς δαί-δαλος, μαι-μάω, μαι-μάσσω, παι-πάλη, πι-παλάω κ.τ. ὁμοίως: διὰ δὲ τοῦ *i* ἐν τοῖς δί-δωμι, τί-θημι, ἴ-στημι (= σί-στημι, πρὸλ. τὸ λατιν. *si sto*), λι-λαίωμαι κ.τ.δμ., διὰ δὲ τοῦ *o* ἐν τοῖς κό-σκινον, κο-σκυλμάτιον, μορ-μύρω, πορ-φύρω κ.τ.λ. Οὐδ' ἐν τῇ λατινικῇ ἡ ἀναδιπλωσις πάντοτε διὰ τοῦ *e* γίγνεται, συχνότερον μάλιστα διὰ τοῦ φωνήεντος τῆς ρίζης ἢ τινος ὁμοίου, ὡς *po-po-sci*, *pu-pu-gi*, *to-tondi*, *tu-tūdi* κ.λ. Ἄν λοιπὸν ἡ αὐξησης ἐκ τῆς ἀναδιπλώσεως

εἶχε προσελθοῦσα, ἔπρεπε καὶ ἐκείνη, καθὼς αὕτη, νὰ ποικίλληται κατὰ τὸ ριζικὸν φωνήεν, καὶ ὅχι πανταχοῦ νὰ ᾔνε *e* (*a*).

Ἀλλ' οὐδ' ἡ τοῦ Bopp γνώμη πολλῆς ὑποδοχῆς ἔτυχε λέγοντος, ὅτι τὸ αὐξητικὸν ἐκείνο *a* εἶνε ταῦτὸν τῷ στερητικῷ καὶ προτιθέμενον τῷ ῥηματικῷ θέματι σημαίνει ἄρσιν τοῦ παρόντος, τ. ἔ. τὸ παρελθόν. Πλὴν ἡ ἄρσις τοῦ παρόντος δὲν εἶνε πάντοτε παρελθόν, ἀλλὰ δύναται νὰ ᾔνε καὶ μέλλον, ἡ δ' ἄρσις τῆς διὰ τοῦ ἐνεστώτος π. χ. ἐκφερομένης ἀποφάνσεως ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ κυρίως μίαν ἀποφατικὴν πρότασιν. Διότι πᾶς ῥηματικὸς τύπος εἶνε μία πρότασις: ἡ δὲ διὰ τοῦ ἐνεστώτος σημαίνουμένη χρονικὴ σχέσις δὲν ἐκφράζεται ῥητῶς δι' αὐτοῦ τοῦ τύπου, ἀλλ' ὑπονοεῖται ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο τοῦ στοιχείων, τοῦ ῥηματικοῦ θέματος τοῦ σημαίνοντος τὸ κατηγορήμα καὶ τῆς ἀντωνυμικῆς καταλήξεως τῆς παριστανούσης τὸ ὑποκείμενον. τὸ τίθη-μι π. χ. εἶνε = τιθεῖς ἐγώ (ὑπονοουμένου, τοῦ συνδέσμου). Κατὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ ἐτίθη-ν (ἀρχαιότερον ἐ τίθη-μι καὶ ἔτι ἀρχαιότερον ἀ-τιθᾶ-μι) θὰ ἐσήμαινεν οὐ τιθεῖς ἐγώ = οὐ τίθημι, ὅπερ πολὺ ἀπέχει τῆς τοῦ παρατατικοῦ ἐννοίας.

Πολὺ ὀρθότερα εἶνε ἑτέρα τις γνώμη τοῦ Bopp ταυτίζουσα τὴν τ' αὐξησην καὶ τὸ στερητικὸν *a* τῇ ἀντωνυμικῇ ρίζῃ *a* (*η*), ἥτις ἐκεῖνος σημαίνουσα ἐν τῇ σανσκριτῇ ἀντωνυμίας τινὰς παράγει καὶ ἐξ ἧς πιθανῶς ἔγινε καὶ τὸ *e* τοῦ ἐκεῖνος, ἐκεῖ ἐν τῇ ἐλληνικῇ. Τὸ *a* τοῦτο ὡς αὐτοτελὲς ἀντωνυμία ἐκεῖνος σημαίνει, ἐπιρρηματικῶς ἐκλαμβάνομενον, ἐκεῖ, τότε θὰ ἐσήμαινε καὶ οὕτως ἡ γλώσσα θὰ παρίστανε τὸ παρελθόν διὰ τοῦ τύπου τοῦ παρόντος μετὰ τοῦ ἐπιρρηματικοῦ προσδιορισμοῦ τότε: τὸ ἐ-λάμβανον π. χ. διὰ τοῦ τότε λαμβάνω. Ὁ παρατατικὸς λοιπὸν τοῦ δίδωμι π. χ. θὰ ᾔτο κατ' ἀρχὰς ἐ-δίδωμι (ἀρχ. ἀ-δίδωμι)· ἀλλ' ἡ ἐν ἀρχῇ αὐξησης συνεπέφερε συστολήν καὶ βράχυνσιν ἐν τέλει: ἡ κατάληξις *μι* συνεστάλη εἰς *μ* (πρὸλ. τὸ λατιν. *e-ra-m*, *dice ba-m*, τὰ σκρ. *a-da-dā-m*, *a-tuda-m* ἀπέναντι τῶν ἐνεστώτων *da-dā-mi* δίδωμι, *tuda-mi* ὠθῶ κ.τ.), ἔπειτα ἐν τῇ ἐλληνικῇ σταθερῶς εἰς *ν*, καὶ οὕτως οἱ ἱστορικοὶ χρόνοι ἀκριβέστερον διεκρίθησαν τοῦ ἐνεστώτος. Ἀφ' οὗ δ' ἄπαξ διὰ τῆς διαφορᾶς τῆς καταλήξεως ἐξησφαλίσθη ἡ διακρίσις τῶν ἱστορικῶν ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ συνεῖδησις τῆς αὐξήσεως ἐξησθένησεν, ὥστε καὶ μετὰ τοῦ ἐναρκτικοῦ φωνήεντος νὰ συναρῇται καὶ παράγῃ τὴν χρονικὴν λεγομένην αὐξησην, ὥς οὐ καὶ ὅλως ἀποσβεσθεῖσα συνεπέφερε καὶ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ σημείου τῆς. Ὅπερ συνέβη ἐκ μὲν τῶν συγγενῶν γλωσσῶν μάλιστα ἐν τῇ Ζένδῃ καὶ τῇ Λατινικῇ: ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ᾗτον ἤδη συνηθέστατον κατὰ τοὺς

δημηρικούς χρόνους, καθὼς καὶ σήμερον (τὰ παρὰδείγματα κατωτέρω).

Δὲν εἶνε δὲ διόλου παράδοξον, ὅτι ἐν μὲν τοῖς δημηρικοῖς ἔπеси καὶ ἐν τῇ σήμερον καθομιλουμένη συχνότατα ἐλλείπει ἡ αὖξησης, παρὰ δὲ τοῖς ἀττικοῖς καὶ τοῖς ἀττικισαῖς σπάνια τὰ παρὰδείγματα τῆς παραλείψεως καὶ τόσον σπάνια (μάλιστα ἐν τῷ διαλογικῷ τῶν τραγικῶν), ὥστε καὶ αὐτὰ ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα ὑπ' αὐστηρὰν βάσανον ὑποβάλλονται παρὰ τοῖς κριτικοῖς. Τοῦτο μάλιστα εἶνε ἐν τῶν ἀσφαλεστέρων τεκμηρίων, ὅτι ἡ μὲν δημηρική γλῶσσα ἦτο δημοτικώτερα κατὰ τὸν τότε χρόνον καὶ σχεδὸν αὐτὴ ἡ δημώδης, ἡ δὲ τῶν ἀττικῶν, ποιητῶν τε καὶ λογέων, καὶ τῶν ἀττικιστῶν λογιωτέρα, περίτεχνος καὶ μᾶλλον τῆς δημώδους ἀπέχουσα.

Ἀλλ' εἰς τὸ προκείμενον ἐπανελθόντες ἄς εἰπώμεν ἀκριβέστερά τινα πρῶτον μὲν περὶ τῆς χρονικῆς αὖξήσεως, ἔπειτα δὲ περὶ τῆς μίξεως ἀμφοτέρων ἐν τῷ αὐτῷ ῥήματι καὶ τελευταῖον περὶ τῆς παραλείψεως τῶν.

4) Ἡ χρονικὴ αὖξησης κατ' ἀρχὰς ἦτον ἀναμφιβόλως καὶ αὐτὴ συλλαβική, δηλ. τὸ ε (παλ. α) μετὰ τοῦ ἐναρκτικοῦ φωνήεντος εἰς διφθογγον ἢ μακρὸν φωνῆεν συναιρούμενον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τοῦ ε μετὰ ποικίλων (ἐναρκτικῶν) φωνηέντων καὶ διφθόγγων α, ε, η, ι, ο, ω, αι, ει, οι, υ, ευ, αυ, ου κλ. συναίρεσις ἔνθεν μὲν ἱκανὰς δυσκολίας παρείχεν, ἔνθεν δ' ἀφανῆ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐναρκτικοῦ φωνήεντος τοῦ ἐκάστοτε θέματος κατέστανε — διότι τὰ εἰ, ευ καὶ ου π. χ. δύνανται νὰ προῃθῶν καὶ ἐκ τῶν συνδυασμῶν ε-ε ἢ ε-ι, ε-υ ἢ ε-ο καὶ ἐκ τῶν ε-ει, ε-ευ, ε-ου — ἡ ἑλληνικὴ ἀφῆκε τὴν ὁδὸν ταύτην καὶ ἐτράπη εἰς ἐτέραν, καθ' ἣν μὴ κύνει ἀπλῶς τὸ ἐναρκτικὸν φωνῆεν, τ. ἔ. παρεδέχθη τὴν ἀναδίπλωσιν ἀντὶ τῆς αὖξήσεως, καθὼς δὲ καὶ τὸν ἀντίον ἐπραξεν ἀλλαχοῦ (περὶ οὗ κατωτέρω). Διότι τὰ ᾠ (δωρ. ἀντὶ τοῦ κοινοῦ η) η, ω, ι, υ, η, ω, πυ τῶν ᾠγον (δωρ. = ἦγον) καὶ ᾠτο (ἐπικ.), ἠρχόμεν, ὠρμησα, ἔκαστο, ὠβριζεν, ἦκασα, ὦκουν, ὠχόμεν εἶνε τιτὺτὰ τοῖς αα, εε, οο, ιι, υυ, ειι, οοι, εευ. Οὕτως ἴσως καὶ τὰ αι καὶ ου ἐν τοῖς δωρικοῖς αἴτεον, αἴρησα καὶ τοῖς ἐπικοῖς οὔτα, οὔτασκε, οὔτησε, οὔτήσασκε μακρότερον ἐπρόφεροντο ἢ ἐν τοῖς ἐνεστώσιν αὐτῶν· ἀν μὴ εἰπώμεν, ὅτι ἐν τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις ἡ συλλαβικὴ αὖξησης ἀνέκαθεν ἐναπομείνουσα κατεπόθη ὑπὸ τῶν ἐναρκτικῶν διφθόγγων. Πολὺ δὲ πιθανώτερον διὰ τῆς συλλαβικῆς αὖξήσεως ἐξηγεῖται τὸ η τῶν ἀττικῶν καὶ κοινῶν ἦκουσα, ἠύλουρ καὶ τῶν τοιούτων ὡς ἐκ τῶν ἑάκουσα, ἑαύλουρ κτλ. τοῦλάχιστον πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης ταύτης ἐπέρχονται τὰ καὶ σήμερον ἔτι κατὰ δι' ἄλεκτον λεγόμενα ἑαγάπησα, ἑάκουσα ἀντὶ τῶν ἠγάπησα, ἠκουσα κτλ.

Ἡ δὲ εἰ τῶν εἶχον, εἶρπον, εἶλπον, εἰργαζόμεν κ. τῶν ὁμοίων, ἦ-τις φαίνεται κατὰ συναίρεσιν τῆς συλλαβικῆς αὖξήσεως μετὰ τοῦ ἐναρκτικοῦ ε προελθοῦσα, ἔχει μὲν οὕτως, ἀλλὰ κατ' ἀρχὰς τὰ ῥήματα δὲν ἤρχιζαν ἀπὸ φωνῆεν, ἀλλ' ἀπὸ τὰ ἡμίφωνα F ἢ σ, καθὼς παρὰ τοῖς πλείστοις ἀπεδείχθη ὑπὸ τῆς συγκριτικῆς. Οὕτω π. χ. τὸ ἔχω τῷ μὲν *habere* συνώνυμον ὃν ἔχει σέχω, ὡς δὴλον ὅχι μόνον ἐκ τοῦ ἀναστροφικοῦ *sah-ē* = ἀνέχω, ὑποφέρω, *sah us* ἰσχύς, ξώμη κλ. ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων τύπων αὐτοῦ τοῦ ῥήματος· διότι τὰ ἔσχω, σχήω καὶ τὰ ὅμοια προῃθῶν προφανέστατα ἐκ τῶν ἔ-σεχον, σεχῆσω, τὸ δὲ ἴσχω ἐκ τοῦ σι-σέχω, ἰσέχω (ὡς ἐκ τοῦ γι γένομαι τὸ γιγνομαι καὶ ἐκ τοῦ σι-στημι τὸ ἴστημι, περὶ οὗ ἴδε καὶ ἀνωτέρω). τελευταῖον δ' ὑπὲρ τοῦ ἐναρκτικοῦ σ μαρτυρεῖ τὸ ἐν τοῖς ἔξω, ἔξις δασὺ πνεῦμα, ὅπερ ἐν ταῖς πλείστοις ἑλληνικαῖς λέξεσιν ἐξ ἀρχαιοτέρου σ προῃθῆ. Τοιαῦτα π. χ. αἰ ἔρπω, ὄλος, ὑπέρ, ὕλη κ. ἄλλαι συγκρινόμεναι ταῖς λατ. *serpo, solus, super, sylva* κ.λ. Τῷ δ' ὀχεῦρ ἢ *vehere* συνώνυμον ὃν τὸ ἔχω ἔχει *féχω*, ὅπερ δὴλον ἐκτὸς ἄλλων τεκμηρίων ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ λατιν. *vehere*. Ὅθεν ὁ παρατατικὸς ἐκεῖ μὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς ἔ-σεχον, ἐδῶ δὲ ἔ-φεχον καὶ ὕστερον κατ' ἐκθλιψιν τοῦ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων, τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ συνηθεστάτην (πρόβλ. τὰ λέγεσ-αι, λέγεσ-αι, λέγει· γένεσ-ος λατ. *gene-r-is*, γένε-ος, γένους, καὶ τὸ λακωνικὸν μῶα = μῶσα, μούσα κ. ἄλλα), καὶ τὴν καὶ ἀλλαχοῦ ἐπισυμβᾶσαν ἐξαφάνισιν τοῦ F ἔ-γεινεν ἔ-εχον παρ' ἀμφοτέροις καὶ συνιρέσει *εἶχον*. Τοῦ ἔρπω ὁ παρατατ. ἐκ τοῦ ἔ-σερπον, ἔ-ερπον καὶ τέλος *εἶρπον*, ὅπερ ὀρθότερον ἐπρεπε νὰ φιλώνηται, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦ σ προελθὸν δασὺ μεταπήδησεν εἰς τὴν αὖξησην (πρόβλ. τὸ προεκτεθειμένον μῶα καὶ τὸ ἐώρων, ἐώρακα ἀντὶ τῶν ἐφόρων, ἢ ἐφόρων, ἐφόρακα). Τὸ ἐργάζομαι εἶνε κυρίως *fergázomai*, ὡς δὴλον ἐκ τε τοῦ αἰολικοῦ *féργον* ἐν τῇ γνωστῇ ῥήτρᾳ τῶν Ἡλείων καὶ τῶν Ἡρακλείων καὶ ἐκ τοῦ γερμαν. *werk* ἔργον· ὅθεν ὁ παρατατ. ἔ-fergαζόμεν, ἐ-εργαζόμεν, εἰργαζόμεν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξηγοῦνται καὶ τὰ ἔαγα, ἔ-αγεν (= ἐάγησαν) ἔαδον, ἐάλων, ἐάλωκα, ἐάφθη, ἔειπον, ἐερμένος, ἐεισάμην, ἐήνδανε, ἐολπα, ἐοργα, ἐοικα, ἀνέωγα, ἐωνοχόει, ἐώθουν, ἐωνόμην, ἐώρων, ἐούρουν. Οὕτω π. χ. τοῦ ἐερμένος τὸ θέμα ἦτο *σέρω*, ὡς δὴλον ἐκ τε τοῦ συνωνύμου λατιν. *sero* καὶ τοῦ ἑλλ. ὄν. *σειρά*. τῶν δὲ ἐήνδανε καὶ ἑαδον ἢ *ρίζα* ἦτο σφαδ, ὡς δὴλον ἐκ τοῦ λατιν. *suad-us*, ἡδ-ύς, αἰμύλος, πειστικός, ὅθεν καὶ τὸ *suad-e-o* κτλ. κτλ. Τὰ δὲ ἐήνδανε, ἐωνοχόει, ἐώρων καὶ ἀνέωγα τὴν μὲν συλλαβικὴν αὖξησην ἔχουσι διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν, πῶθεν δὲ καὶ τὴν

χρονικὴν ἄδην. — Ἡ μεταγενεστέρα γλῶσσα μετὰ τῶν ῥημάτων τούτων συναπόλεσε καὶ τὴν ἀπλὴν ἢ διπλὴν αὐξησίν των.

2) Ἐν τούτοις μὲν ἑκατέρω τῶν αὐξήσεων διακρίνεται· ἐν δὲ τοῖς *ἡδυνάμην* καὶ *ἡδυνήθην*, *ἡβουλόμην* καὶ *ἡβουλήθην* καὶ *ἡμελλοι* πρὸς τῇ συλλαβικῇ ἐπὶ ἤλθε καὶ ἡ χρονικὴ· Ἡ δὲ χρῆσις αὐτῶν ἤδη παρὰ τοῖς ἐπικοῖς ὑποφαινομένη συνηθεστάτη ἀπέβη παρὰ τοῖς ἀττικοῖς. Οὕτω π. χ. *ἡμελλε* ἐν Ἡσιόδου Θεογ. 478. 888. *ἡδύνατο*, Ἡροδ. Α. 40 κτλ. Κατὰ ταῦτα μετέφερεν ἡ μεταγενεστέρα γλῶσσα τὴν χρονικὴν αὐξήσιν καὶ εἰς ἄλλα ἐκ συμφώνου ἀρχόμενα ῥήματα· καὶ σήμερον πολλαχού λέγεται *ἡλεγα*, *ἡγραφα*, *ἡπια* καὶ τὰ ὅμοια.

3) Τῆς δὲ παραλείψεως τῆς αὐξήσεως κατ' ἀμφοτέρω τὰ εἶδη αἱ παρατεθῶσι κατὰ χρονικὴν τάξιν τάδε. Ἐκ τῶν *δομηρικῶν ἐπῶν*: ἀάσατο (ᾠ) Ἰλ. I, 537. ἀάσθη (ᾠ) T, 143. ἀβάκκσαν (ᾠ) Ὀδ. Δ, 249. ἀλέεινεν Ὀδ. Δ, 259. ἄγεν (= ἐάγησαν) Ἰλ. Δ, 214. ἄγη (ἐάγη) Π. 804. ἀειρέσθη Ψ, 504. ἀρόμην, ἄρετο, ἄροντο Ψ, 592, I, 488. Δ, 625. I, 424, 266. αἶδεσθεν (= ἡδεσθησαν). Η, 73. αἶχθην Ω, 97. ἀέοντο E, 448. ἐῆ (ἐβη) Δ, 499. N. 274. ἐάτην καὶ ἐάτην (ᾠ) ἐν 8 χωρίοις. περίβη (περιέβη) Θ, 334. N. 420 κ. ἀλ. Ἰνα δὲ περιορισθῶμεν εἰς μίαν μόνην ῥαψωδίαν, τὴν Ἰλ. N. π. χ. πέλασεν στ. 4. ἔα 2. τρέπεν 3. 7. φαίνετο 14. ἔξετο 15. τρέμε 17. ὀρέξατ' 20. 190. τιτύσκετο 23. γέντο 25. ἄταλλε 27. διακίνετο 30. φέρον 31. ἐάλεν 35, 186. ἐποντο 40. ἔλποντο 41. πλησεν 60. ἀγόρευον 81. ἐμβάλε 82. λέλυντο 85. λείβον 88. ἐρειδε 131. φράνεον, μέμασαν 135. πελεμήχθη 148 κτλ. κτλ. ἐκ τῶν *Ἡσιοδείων*: στεῖχον Θεογ. 40. κέλονθ' 33. ἴσαν 68. ἄειδον 75. δάσσαντο, διέλοντο 112. γένετ' 116. 137. γείνατο 129. 139. ἀποκρύπτασκε, ἀνίσσκε 157. φάτο, ἔλεν 167. φθέγγατο 168 κτλ. Τῷ παραδείγματι τῶν ἐπικῶν ἠκολούθησαν καὶ οἱ *λυρικοί*. οὕτω π. χ. παρὰ Πινδάρῳ ἐράσσατο Ὀλ. Α. 25. ἔξελε 26. ἄγαγον 46. φάγον 51. ἔλεν 56. δῶκεν 63. ἔρεφον 68. ἄπυσεν 72. φάνη 74. ἐφάφατο 86. τέκε 89. τέλεσεν Β'. 40, λήφθη 43. πόρεν 82 κτλ. καὶ οἱ *τραγικοί* μάλιστα· ἐν *λυρικοῖς* χωρίοις· ἐν δὲ τῷ *τριμέτρῳ* κατ' ἐξοχὴν ἐν ταῖς ἀργεῖλαις ῥήσεσιν, αἵτινες ἐπικὸν ὁ. ἐ. δημοτικώτερον χαρακτηροῦνται, περικλείεσθαι συνήθως ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις. Σοφ. Αἴ. σφάζ' 235. θώβυσεν 308. ἔξετο 309. δέρχθη 425. ὄρελε 4192. νείμεν 4200. ἄνωγας 4364. ἐάλλον Φιλοκτ. 289. αὐξάμην 1019. δέξατο. Εὐριπ. Βακχ. 94 (χορ.) τέλεσαν 100. στεφάνωσεν 101 (χορ.) κέρσαν 127 (χορ.) θῆκαν 129, ἐξανύσαντο 131 (χορ.) σύναγεν 563

(χορ.) νίψαντο 787 (ἀγγ. ῥῆσ.) κυκλοῦτο 1066 (ἀγγ. ῥῆσ.) σίγησε 1084 (ἀγγ. ῥ.) γυμνοῦντο 1134 (δμ.) κτλ. Εὐφρανθην Ἀριστοφάν. Ἀχαρν. 5. ἐξανθισμέναι Λυσιστρ. 43. Πλουτ. 626. Φερεαρ. ἀποσπ. 106. κτλ. Εἰς ταῦτα δὲν συγκαταλέγονται τὰ διὰ προηγούμενον μακρὸν φωνῆεν κρᾶσιν ἢ ἀφαίρεσιν πάσχοντα, οἷα π. χ. τά: ἐγὼ φύλαξα Σοφ. Αἴ. 535. ἐξ οἴου τράφης 557. ἡ φάνην 737. μὴ πόθουν 962. μὴ δυνήθημεν 1067 κ. ἄλλα. ἐγὼ παθον Φιλοκτ. 1012. κ. ἄλλ. ἐγὼ κάλυφα Εὐριπ. Βακχ. 12. Ἐγὼ τασσον 478. καγὼ ἔσπῃδης(α) 729. ὅτε δὴ κεχῆναι. Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 10. μὴ φερες 137. ὅτε δὴ πείνων 535. ἡδὴ σπαρμένα Εἰρην. 1140 κτλ. κτλ. Παρ' Ἡροδότῳ σπανιώτερον μὲν παραλείπεται ἡ συλλαβικὴ αὐξήσις, ὥς ἐν τοῖς *δικαιῶτο* (ἐν 5 χωρίοις), *δικαιήθη* Β'. 112. *ὑποδεκέατο* Δ'. 167. καὶ *κατέατο* Θ'. 90., ἡ δὲ χρονικὴ συχνότατα, πρῶτον μὲν ἐν τοῖς παρωχημένοις τῶν ἀπὸ *αι, ει, ευ, ου* καὶ τοῖς πλείστοις τῶν ἀπὸ *οι* ἀρχομένων ῥημάτων, οἷα τὰ αἰνέω, αἰρέω, αἰτέω, ἀναισιμῶ, εἰκω, εἰλω, εἴρομαι, οἶγω, οἰκέω, οἶχομαι, οὐρίζω κ. ἄλλ. παρὰ Krüger Gr. Gramm. 11 §. 28, 4. σημ. 2. τὰ δ' ἀπὸ *αν* ἀρχόμενα διαφοροῦνται, ὥς ἐξαυάνθη Δ., 151. ἐξήνθη Δ'. 173. αὐξάνετο Ε' 92. πρβλ. Γ'. 39. Σ'. 63. 132. πύξον Η. 30. Θ'. 31. πύξοντο Ε'. 78 κτλ. — Κατόπιν ἔρχονται τὰ ἀπὸ ἀπλοῦ φωνήεντος ἀρχόμενα, ὧν τὰ μὲν συνηθέστατα ἀναυξήτως ἀπαντῶσιν, οἷα τά: ἀγινέω, ἀεθλέω, ἀμείβομαι, ἀρρωδέω, ἔργω, ἔρδω, ἐσφόρομαι, ἐτεροῖω, ἐτοιμάζω, ὑποπτεύω, ἐδοιπόρευον Δ'. 110. ὄρταζον Θ'. 7. ἐξόρκισε Δ'. 154. προσορέγοντο Ζ'. 6. ὄσφραντο Α. 80 καὶ ἄλλα (π. Krüger ἐνθ' ἀνωτέρω σημ. 4.), τὰ δὲ διαφοροῦνται, οἷα τά: ἀγγέλλω, ἄγω, ἀγωνίζομαι, ἀλίζω, ἀλλάσσομαι, ἀνδραποδίζω, ἀνδρόομαι κ. ἀλ. ἐγείρω, ἐλαύνω, ἐλευθερόω κ. ἀλ. ὀγκώω, ὀπλίζω, ὀράω, ὀρμάω, ὀρμέω, ὀρύσσω κ. ἄλλα. (π. Krüger σημ. 5) — Ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν ἀττικῶν πολλάκις παραλείπεται τοῦ ὑπερσυντελικοῦ ἡ αὐξήσις· ὥς γεγέννητο Θουκ. Ε'. 14, 3. καταδεδραυήκεσαν Η. 92, 3. Ξενοφ. Κ. Π. Ζ', 2 5. διαπεπόμφει Κ. Π. Η. 4, 7. τετελευτήκει Ἀναβ. Σ'. 4, 11. ἀποδεδράκει αὐτ. 13. διαβεβήκει Ζ'. 3, 20. διαβεβλήκει αὐτ. 5, 8. πεπόνθειμεν Πλατ. Φαίδ. 89, α. (πεπόνθησαν Αἴσχιν. κ. Κτησιφ. σελ. 534.), παραγεγόνει Συμποσ. 73, Β. κ. ἄλλα. Παρακειμένου δὲ μόνου τοῦ οἶδα ἀντὶ ᾧδα. — Ἐκ τῆς *Καινῆς Διαθήκης*: εὐδόκησα συνηθέστατον, τὸ δὲ *ὑδόκησα* σπανιώτερον· εὐλόγησα ἐπικρατέστερον τοῦ *ὑλόγησα* π. χ. Ματθ. 1Δ'. 49. Λουκ. ΚΔ'. 30. π. Εβρ. ΙΑ'. 20. 21. εὐλόγηκεν αὐτ. Ζ'. 6. εὐχοντο Πραξ. ΚΖ'. 29. εὐχαρίστησε αὐτ. 35. εὐπορεῖτο αὐτ. 1Δ'.

29. δεδώκει Μαρκ. ΙΑ'. 44. ΙΕ'. 40. Ἰωαν. ΙΑ'. 57. πεποιθήκεισαν Μρ. ΙΕ'. 7. ἐκβεβλήκει Μαρκ. ΙΓ'. 9. τεθεμελίωτο. Λουκ. Γ'. 48. μεμενήκεισαν Ἰωανν. ἐπιστ. Α'. 2, 19. περιπεπατήκει Πραξ. ΙΑ'. 8 κτλ. — Ἐκ τῶν Βυζαντινῶν: διαγενόμεθα Πατρικ. Περτ. σλ. 429, 44. παρασκευασμένος Ἀγαθίου σλ. 91, 10. 440, 9. 443, 19. ψεύσθησαν 432, 44. ἐκκλησιάζον Θεοφαν. Χρον. σλ. 61, 47. ἐπισκόπησεν 94, 8. προσομολόγησεν 459, 9. 494, 3. ἔασαν 282, 48. αἰχμαλώτευσαν 456, 7. ἐρήμωσαν 462, 4. τῶν πόλεων ἐρημωμένων καὶ πυρπολημένων 445, 42. ἀρματωμένος 668, 42. ἐπαίρετο 679, 5 κτλ. Τελευταῖον ἐκ τῆς δημώδους γλώσσης τοῦ 12ου αἰῶνος μ. Χρ. ἐκ τῶν δύο πρὸς Κοραῇ (Ἀτακτ. τομ. Α') ποιηματίων τοῦ Πτωχοπροδρόμου: βουρβούριζεν Α'. 5. 65. φόρην (= ἐφόρουν, ἐφόρει) 68. μάθανα 90. κάθισαν 271. ἀδικούσαμεν 302. παρὰχωροῦσαν Β'. 138. κτλ. κτλ. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐφθάρκαμεν ἤδη εἰς τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν, εἶνε περιττὸν νὰ ἐκτεθῶσι πλείονα παρὰδείγματα· μόνον σημειωτέον κανόνα τινά, ὃν ἡ καθομιλουμένη τηρεῖ περὶ τὴν παράλειψιν ἢ μὴ τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως. Ὅπου μὲν ἡ αὐξήσις προφυλάττεται διὰ τοῦ τόνου, ἀνεραία διατηρεῖται· ὅπου δὲ ὁ τόνος μακρὰν αὐτῆς κεῖται, ἐκεῖ συνηθέστερον μὲν ἐκπίπτει, πολλάκις δὲ καὶ διατηρεῖται· κατ' ἀμφοτέρωθεν δὲ τὰς περιπτώσεις, φωνήεντος ἡγουμένου, συναίρεται μετ' αὐτοῦ, καθὼς ἐν μέρει καὶ πρὸς τοῖς ἀττικοῖς δραματικοῖς, οἷον α.) ἐπάρνα, ἔτρωγα (καὶ διαλεκτ. ἤτρωγα), ἔφρυγα, ἐπάρνα, ἔτρεχα (ἤτρεχα), ἐπάρνα, ἔφρυγαν κτλ. β.) ἐμάθαινα καὶ μάθαινα, ἐλάβαινα καὶ λάβαινα, ἐτρώγαμεν καὶ τρώγαμεν, ἐπάρνατε καὶ πάρνατε, ἐρύγατε καὶ φύγατε, φύγατε καὶ φύγασι κτλ. γ.) ἐπάρκατε ἢ τόπκατε (= τὰ ἐπάρκατε), τόλαβε, τὸ λάβαινε(ν), τῶλαβαν ἢ τόλαβαν κτλ.

Η ΑΝΑΔΙΠΛΩΣΙΣ.

Ἀναδίπλωσις ἢ ἀναδιπλασιασμός εἶνε κυρίως, ὡς καὶ τὸ ὄνομα σημαίνει, δίπλωσις τῆς ρίζης ἐφ' ἑαυτήν. Ὅτι δὲ κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν τῆς γλώσσης τοιαύτη μόνον ἦτο, δῆλον καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πρᾶγματός καὶ ἐκ τῆς φύσεως τῆς γλώσσης καθ' ὅλου, πρὸς ἑκφάνσιν πνευματικῶν προϊόντων κατ' ἀρχὰς τὰ ὑλικώτερα καὶ ψηλικοτερότερα σημεῖα ἢ σύμβολα μεταχειριζομένων, καὶ τέλος ἐκ σωζομένων ἀκόμη παρὰδειγμάτων, οἷα τά: κα γ γά-ζω (ἀντὶ χα γ-χα ζ-ω), γο-γ-γύ-ζω (ἐκ τοῦ γο-γ-γύ-ζω, τοῦ υ προφερομένου ὡς ου), μούρ-μύρ-ω (ἐκ τοῦ μούρ-μύρ-ω, τὸ υ = ου, ὡς ἐν τῷ καθομιλουμένῳ μούρ-

μούρ-α, μούρ-μύρ-ιζ-ω), μάρ-μαρ-ον, ὅθεν μαρ-μαίρ-ω (ἐκ τοῦ μαρ-μαίρ-ω, περὶ οὗ κατωτέρω), μέρ-μερ-ος, γάρ-γάρ-α καὶ τὸ καθομιλημένον γαρ-γάρ-α, κάρ-χαρ-ος (ἐκ τῆς ρ. χαρ, ὅθεν ἴσως τὸ χαρ-ἄσσ-ω) βάρ-βαρ-ος, βόρ-βορ-ος, βορ-βορ-υγ-μός, κορ-κορ-υγ-μός, πέρ-περ-ος, πορ-φύρ-α (ἐκ τοῦ φουρ-φύρ-α υ = ου), τάν-ταλ-ος (ἢ Τα-ν-τα-λος), τάρ-ταρ-ος καὶ τὰ νῦν δημώδη βουρ-βουρ-ίζει, γουρ-γουρ-ίζει, γουρ-γουρ-ισμός, γουρ-γουρ-η-τός, γαρ-γαλ-ίζω (χάριν εὐφωνίας ἀντὶ γαλ-γαλ-ίζω), ταρ-ταν-ίζω, τουρ-τουρ-ίζω κτλ. καὶ ἄλλα ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμενα, οἷα τά: ἀπ-αφ-ίζω (εὐφωνίας χάριν ἀντὶ τοῦ ἀφ-αφ-ίζω), ἀκ-αχ-μένος καὶ ἀκ-αχ-ήσω (ρ. ἀχ.), ἀρ-αρ-ίσκω, ἄγ-αγ-ον, ὄρ-ωρ-ε (Ἰλ. Β, 446 κ. ἄλλ.), ὄλ-ολ-ος ἢ ὄλ-λο-λός, ὅθεν κατ' ἀφαίρεσιν τὸ δημῶδες λολός κτλ. — Λόγοι δ' εὐφωνίας καὶ εὐκολίας περὶ τὴν προφορὰν ἐπέφεραν μεταβολὰς τινας, μήκυνσιν ἢ βράχυνσιν ἢ ἄλλην ὁμοίαν εἰδοποίησιν, εἴτ' εἰς αὐτὴν τὴν ρίζαν εἴτ' εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς. Οὕτως ἐκτὸς τῆς μεταπτώσεως τοῦ βαρυτέρου φθόγγου υ = ου εἰς τὸ κουφότερον ο ἐν τοῖς γογγύζω, μορμύρῳ, πορφύρῳ κ. τ. ὁμοίοις, τὸ ο τῆς ρίζης εἰς ι συνεστάλη ἐν τοῖς ὀπ-ιπ-εύ-ω (Ἰλ. Δ, 374. Ὀδ. Τ, 67), ὀν-ιν-η-μι ἀντὶ τῶν ὀπ-οπ-εύ-ω καὶ ὀν-όν-η-μι καὶ εἴτι ἄλλο. Ἐν τοῖς παι-φά-σσ-ω (ἐκ τοῦ φα-φά-σσ-ω), μαι-μά-(σο)-ω, παι-πά-λη, λαῖ-λα-ψ, νη-νέ-ω καὶ τοῖς ὁμοίοις ἐπεξετάθη τὸ φωνῆεν τῆς ἀναδιπλώσεως. Ἐν τοῖς κοι-κύ-λλ-ω, μοι-μύ-λλω κ. τ. ὁμ. δύο ὁμοῦ μεταβολὰς συνέβησαν. Ἐν τοῖς κα-γ-γά-ζω, βα-μ-βαίν-ω (ἐκ τοῦ βα-μ-βα-νί-ω), πα-μ-φαίν-ω (ἐκ τοῦ πα-μ-φα-νί-ω, ρ. φα, ὅθεν καὶ φά-φ-ος), ἀτ-αρτ-η-ός (ἐκ τοῦ ἄτ-η, ὅθεν ἴσως καὶ τὸ ἀτ-ἄσθ-α-λος) παρενετέθη μεταξὺ τῆς ρίζης καὶ τῆς ἀναδιπλώσεως τὸ σύστοιχον ἔρρινον γ, μ, ν ἢ τὸ ρ. Τὰ δέ: κό-σκι-νον, ἄκ-ασκ-α προῆλθαν ἐκ τῶν σκό-σκι-νον καὶ ἄσκ-ασκ-α ἢ ἐκ τῶν κό-κιν-ον (ἐκ τῆς ρ. κιν-έ-ω) καὶ ἄκ-ακ-α (ρ. ἀκ, ὅθεν τὸ ἀκ-ῆν σιωπηλῶς καὶ ἀκ-αλός καὶ τὸ δημῶδες ἀγ-άλια)· βεβαιότερον δὲ τὸ κο-σχυ-λ-μάτιον ἐκ τοῦ σκο-σχυ-λ-μάτιον (ρ. σχυ, ὅθεν σκυ-τός καὶ σκυ-λλ-ον). ἀντιστρόφως ἀνάλογα εἶνε τὰ λατινικὰ *spopondi* καὶ *steti* ἀντὶ τῶν *spo-spondi*, *ste-sti* (ἐκ τῶν *spondeo* καὶ *sto*).

Ἐπειτα δι' ὁμοίους εὐφωνικούς λόγους ἀντὶ τῆς ὅλης ρίζης ἤρχισαν νὰ ἐπαναλαμβάνωνται οἱ δύο ἐναρκτικοὶ φθόγγοι. Ἐντεῦθεν κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ ἐν μέρει ἐκ τῆς προσηρμένης περιπτώσεως προέκυψεν ὁ λεγόμενος ἀττικὸς ἀναδιπλασιασμός, ὅστις καὶ ἐν ἄλλαις ἤδη διαλέκτοις δὲν ἦτον ἀσυνήθης, ὡς ἐν τοῖς παρακειμένοις τῶν ῥημάτων αἰρέω, ἀλάομαι, ἀλυκτέω, ἀρ—, ἀχ—, ἐρείκω, ἐρείπω, ἐρίζω, ἡμύω, ὀδύσασθαι, ὀρ—, ὀράω, ὀρέγω· ἀνήνεσθαι, ἐνήνεσθαι. Πάντα δὲ τὰ γνωστὰ ῥή-

ματά τὰ τοιαύτην ἀναδίπλωσιν λαμβάνοντα κατέλεξεν ἐν τάξει ὁ Buttmann ἐν §. 85 τῆς διεξοδικῆς ἑλλην. γραμματικῆς. Καί ἐδῶ συνέβησαν αἱ προειρημέναι εὐφωνικαὶ ἢ καθ' ὅλου φθογγολογικαὶ μεταβολαί, ὡς π. χ. ἐν μὲν τοῖς: ἀν-ήν-ο-θ-α, ἐν-ήν-ο-θ-α, ὀδ-ωδ-α, ὄπ-ωπ-α καὶ τοῖς ὁμοίοις ἐμικύνθη τὸ ριζικὸν φωνήεν, ἐν δὲ τοῖς ἀκ-ήχ-ε-μαι, ὄχ-ωκ-α, οἶχ-ωκ-α κ.τ.δμ. πρὸς τῇ τοιαύτῃ μικύνσει καὶ τὰ δασέα τῆς ρίζης εἰς τὰ ἴδια ψιλὰ ὑπετράπησαν, ἐν δὲ τῷ ἀγ-ή-ο-χ-α καὶ πῶς καὶ ἐν τῷ ἐδ-ήδ-οκ-α μετὰ τὴν μήκυνσιν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος ἐπενετέθη ἐν ο, ἐν δὲ τῷ ἐμ-ν-ήμυκε (ὑπεμνήμυκε Ἰλ. X, 491) ἐκ τοῦ ἡμύω τοῦναντίον συνεστάλη μὲν ἐν τῇ ἀναδίπλωσει τὸ ἐν τῇ ρίζῃ μικρὸν φωνήεν, ἀλλὰ πρὸς ἀποκατάσχισιν τῆς ἰσορροπίας τῶν βραχῶν μετὰ τὸ παρενεβλήθη τὸ ἔρρινον ν καὶ οὕτω τὸ ε τῆς ἀναδίπλώσεως θέσει μικρὸν ἀπέβη. Μοναδικὸν δ' εἶνε τὸ ἐγρήγορα ἐκ τοῦ ἐγ(ε)ρ ἡγορ-α, ὅπου ὁλόκληρος ἡ δισύλλαβος ρίζα ἐπανεληφθῇ ἐν τῇ ἀναδίπλωσει, ταύτης δὲ τὸ δεύτερον ε συνεκόπη.

Δι' ἄλλας ἔπειτα φθογγολογικὰς αἰτίας, καθ' ἃς ἡ ἑλληνικὴ (ὀλιγότερον ἢ λατινικὴ), κατὰ τοῦτο πλεονεκτοῦσα τῆς ἄλλης ἀδελφῆς, τῆς σανσκριτῆς, τὴν ταύτης καὶ τῆς κοινῆς μητρὸς ἀρίας γλώσσης περὶ τοῦ φωνήεντος μονοτονίαν εἰς ἐναρμόνιον ποικιλίαν μετέπλασεν, ἡ ἕως τότε κατ' ἐπανάληψιν τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος μετὰ τοῦ ἡγουμένου ἢ ἐπομένου συμφώνου κατ' ὁρμὴν ἀναδίπλωσις ἤρχισε νὰ γίγνηται καὶ δι' ἄλλων φωνήεντων, μάλιστα τῶν δύο λεπτοτέρων καὶ ἐλαφροτέρων ε καὶ ε π. χ. 1) βι-βά-(ζ)ω, βι-βρώσκω, γί-γνομαι, γι-γνώσκω, δι-δάσκω, δι-δωμι, δι-δέντων (Ὁδ. M, 54), λι-λαίομαι, μι-μέομαι (β. μα), μί-μ(ε)ν-ω, μι-μνήσκω, κι-κλήσκω, τί-θημι, τι-τρώσκω, τι-τύσκομαι· σι-σύρα, τί-τυρος (ὅθεν τὸ καθομιλ. τζί-τζυρας) κ. ἄλ. Τοιοῦτον καὶ τὸ ἴστημι = σί-στημι (τοῦ σ εἰς τὸ ἑκτραπέντος), τοῦτο δὲ ἀντὶ τοῦ στί-στημι (πρὸς τὰ λατιν. ste-ti καὶ si-sto), καθὼς καὶ τὰ γι-γνώσκω, τι-τρώσκω, βι-βρώσκω καὶ τὰ ὅμοια εὐφωνίας χάριν ἀντὶ τῶν γνι-γνώσκω, τρι-τρώσκω, βρι-βρώσκω κλ. Τοῖς τελευταίοις ὁμοίον ἐτόλμησεν ἡ δαμώδης γλῶσσα, λέγουσα γνο-γνὸ-ν (τοῦ γν προφερομένου ὡς τοῦ γαλλ. gn) = νοῦν, γνῶσιν. 2) κε-κύθωσι, κε-χάροντο, κε-χαρήσω (Ἰλ. O, 98) καὶ κε-χαρήσομαι (Ὁδ. Ψ, 266), λε-λήκοντο, μέ-μαρπον, πέ-πληγον, τε-τρεμαίνω (ἀντὶ τρε-τρεμαίνω) κτλ. κτλ. — Ὑστερον σχεδὸν ὡς γενικὸς κανὼν ἐπεκράτησεν, οἱ μὲν ἐνεσῶτες καὶ παρατατικοὶ νὰ ἔχωσι τὴν διὰ τοῦ ε ἀναδίπλωσιν, οἱ δὲ παρακειμένοι καὶ ὑπερσυντελικοί, οἱ μέλλοντες καὶ οἱ β'. ἀόριστοι τὴν διὰ τοῦ ε. — Ἀλλ' ὑπελείπετο μία τελευταία βαθμὶς τῆς τελείας ἀναπτύξεως τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ, ἣν καὶ

ἐκτὴν διήλθεν ἡ γλῶσσα. Ἐπὶ τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένων ῥημάτων ἤρχισε ν' ἀναδιπλώνῃ ὅχι πλέον τὸ φωνήεν μετὰ τοῦ ἐπομένου συμφώνου, ὡς ἐν τῷ ἀπτικῷ ἀναδιπλασιασμῷ, ἀλλὰ μόνον τὸ φωνήεν, ὃ ἐνὰ μικρὸν τοῦτο, ὡς ἄκουον, ἄκουσα (ὁμορ. ἀντὶ τῶν κοινῶν ἤκουον, ἤκουσα), ἤρχομην, ἤλ(υ)θον, ἠρώτων, πύχομην, πύδοκησα, ὄκικα κτλ. ἐν οἷς τὰ α, η, ω = τοῖς αα, εε, οο· ἰκόμην, ἀφ-ἱ-γμαι, ἱδρυμαι κ. τ.λ. Ἐν τοῖς γνωστοῖς μνημείοις τῆς γλώσσης αὕτη ἡ ἀναδίπλωσις ἐπικρατεῖ ἐπὶ τοῦ παρακειμένου (καὶ τοῦ ὑπερσυντελικοῦ) καὶ τῶν λοιπῶν παρωχημένων ἢ ἱστορικῶν χρόνων (σπανιώτατα δ' ἐπὶ τοῦ ἐνεσῶτος), ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου κυρίως, ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων καταχρηστικῶς· διότι ἀντὶ τῆς ἐν τούτοις δι' αἰτίας φθογγολογικὰς ἀκατορθώτου ἢ δυσδιακρίτου αὐξήσεως, ὡς ἐν τῷ περὶ ταύτης ἐλέχθη, ἀντικατεστάθη ἡ τοιαύτη ἀναδίπλωσις.

Ἄλλ' ἐν ᾧ τὰς διαφορὰς ταύτας βαθμίδας τῆς ἀναδίπλώσεως διέτρεχεν ἡ γλῶσσα, ἐτέρωθεν δι' ἄλλας φθογγολογικὰς αἰτίας ἀπεγύμνωνε τὸ συμφώνου τῆς τὴν ἀναδίπλωσιν τῶν ἀπὸ τοιοῦτου ἀρχομένων ῥημάτων, μάλιστα τῶν παρακειμένων, καὶ τρόπον τινὰ ἀντικατέστανεν αὐτῇ τὴν συλλαβικὴν αὐξήσιν. Οὕτω π. χ. ἐκ τοῦ σί-στημι (ἢ κυριώτερον στί-στημι), ψιλωθέντος τοῦ σ εἰς τὸ πνεῦμα, ἔγγεινε τὸ ἴστημι ἐκ τῶν σέ-σκεμμαι, σέ-σταλκα, πέ-ψαλκα, πέ-φθορα καὶ τῶν ὁμοίων ἔγειναν ἢ ἀντ' αὐτῶν κατ' εὐθείαν ἐσχηματίσθησαν τὰ ἔσκεμμαι, ἔσταλκα, ἔψαλκα, ἔφθορα κτλ. ἐκ τῶν βέριμμαι, βέρωσται, βέρηκα, λέ-ληφα, λέ-λημμαι, λέ-ληχα, λέ-λοχα, μέμαρμαι κτλ. ἔγειναν τὰ ἐβρίμμαι, ἐβρώσται. εἴρηκα, εἴληφα, εἴλημμαι, εἴληχα, εἴλοχα εἴμαρμαι καὶ εἴτι ἄλλο. Ὅτι δὲ ταῦτα, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, ἀναδεδιπλωμένα ποτὲ ὄντα, ὕστερον ἀπέβαλαν τὴν ἀναδίπλωσιν, πιθανολογεῖται ἐκτὸς ἄλλων ἀπὸ τοῦ παρ' Ὁμήρῳ (Ὁδ. Z, 59) βερυπωμένα (1), ἐκ τοῦ δασέος πνεύματος τοῦ ἐπὶ τοῦ εἴμαρται καὶ τοῦ σικελιωτικοῦ (Chishull p. 67) ἀφέσταλκα καὶ τελευταῖον ἐκ τοῦ διφθογγισμοῦ τῆς αὐξήσεως τῶν ἄρτι ἐκτεθειμένων, ὅπερ συνέβη, φαίνεται, πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ συμφώνου συσταλέντος ὅγκου τῆς ἀναδίπλώσεως· ἐκτὸς ἂν ἄλλη τις αἰτία ὑπολανθάνῃ

(1) Τοιαῦτα καὶ τὰ μεταγενέστερα: ἤκω φέρων ὑμῖν τὸ ῥῶ καταρρηγορευμένον. βεραντισμένοι, πρὸς Ἑβρ. ἐπιστολ. Παύλου Γ', 22. καταρρασμένα, Γαλ. π. συνθ. φαρμ. Β'. 504. 521. ἐκρεευκώς, Ἑβρ. Πνευματικῶν σλ. 187. ἀποέρηκται, Ὁρίθασ. π. καταγμ. ΚΑ'. 109. βροφανιδωμένος (Boissonade Ἀνεκδ. τ. Γ' p. 135. 137), βροβδωμένον κτλ. Καὶ ταῦτα παρὰ τὸν ἀφορισμὸν Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου. «ἐβρανται, οὐ βέρανται, διὰ τὸ εὐφωγότερον.»

ναι. Αὕτη εἶνε ἡ πρώτη ἀφορμή τῆς μετὰ ταῦτα καὶ ἀλλαχόθεν ἀποβολῆς τῆς ἀναδιπλώσεως. Ὅπερ τόσῳ εὐκολώτερον συνέβη, ὅσῳ κατὰ τὰς ὑστέρας τῆς γλώσσης ἡλικίας ἡ μὲν δυναμικὴ σημασία τῆς τῶν ἐνεστώτων, παρατατικῶν, μελλόντων καὶ β'. ἀόριστων ἀναδιπλώσεως εἶχεν ἐπισκοτισθεῖσα, ἡ δὲ χρονικὴ διάκρισις τῶν παρακειμένων καὶ ὑπερσυντελικῶν καταρθώνετο ἤδη καὶ χωρὶς τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ διὰ τῶν παρηλλαγμένων καταλήξεων καὶ οὕτω, τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῆς ἀναδιπλώσεως ἐξαφανισθείσης, ἐξηλείφθη καὶ ὁ ἐξωτερικὸς τύπος. Καὶ ἀφ' οὗ παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συγγραφεῦσιν ἐξέλειψαν μετὰ τῆς ἀναδιπλώσεως τῶν οἱ παρ' Ὀμήρῳ συνηθέσται β'. ἀόριστοι καὶ μέλλοντες, οἱ οἱ: ἤκαχον, κεκαδὼν, κεκαδήσω, ἐκλέλαθον, λέλατχον, πεπερεῖν, πεπιθέσθαι, τετύκοντο, κέκλυθι, λελαθέσθαι, ἀμπεπαλὼν, ἐπέπληγον, τεταγὼν, ἐπέφραδε, τετάρπετο, λελάκοντο, μέμαρπον, πεφιδόμην, πεπύθαιτο, ἔτετμον, ἔπεπφον, κεχάροντο, κεχαρήσω-σομαι καὶ ἄλλοι πλείονες, τὴν σήμερον ἀκόμη ὀλιγώτερα ἵχνη τῆς ἀναδιπλώσεως ἀπέμειναν, οἷα π. χ. ἐκτὸς τῶν προεκτεθειμένων τὰ: βέ-βαιος, δι-δάσκαλος καὶ δι-δάχος, διδαχὴ, ἀγωγή, κα-κανίζω, χήχλανον, τζικνίζω (= κικνίζω, κνίζω), τζουκνίδα (= κι-κνίδα = τῷ ἀρχ. κνίδη, κατὰ τροπὴν τοῦ ι εἰς ου, ὡς ἐν τοῖς βουταῖ ἐκ τοῦ βικί(ον), κρουκέλλι ἐκ τοῦ κρικέλλι, κρίκος· πρβλ. καὶ τὰ σουσάμι, σουπιὰ, σουσουράδα ἐκ τῶν σήσαμος, σπησία, σεισουράς) καὶ εἴ τινα ἄλλα. Ἰνα δὲ ἀκριβέστερον καταδειχθῇ ἡ βαθμικὴ κατάργησις τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ τῶν παρακειμένων, ἃς παρατεθῶσιν ἐδῶ ὀλίγα παραδείγματα ἐκ τῶν διαφορῶν ἡλικιῶν τῆς γλώσσης, ἀπὸ τοῦ Ὀμήρου γενομένης τῆς ἀρχῆς. Ἐκτὸς λοιπὸν τῶν ἤδη εἰρημένων ἀνευ ἀναδιπλώσεως φέρονται παρ' Ὀμήρῳ καὶ Πινδάρῳ τὰ: δέγμαι, δέχεται, προστ. δέξο, δέχθαι, δέγμενος, ἐδέγμην, δέκτο (Ἰλ. Α, 23, 377. Β, 420. Ο, 88. Μ, 147. Ὀλυμπ. Β, 49 καὶ ἀλλαχοῦ. πρβλ. Ῥήσου 524). τὰ: ἔσσομαι, ἔσσεται, Ἰλ. Ν, 79. Ὀδ. Κ, 484. Ως παρακείμενον ἐκκληπτόν καὶ τὸ βλήμενος ἐν Ἰλ. Α, 211, ὅθι ξανθὸς Μενέλαος βλήμενος ἦν, περὶ δ' αὐτὸν ἀγαγέραθ' ὅσοι ἄριστοι. Τοιαῦτα εἶνε ἴσως ἐνιαχοῦ καὶ τὰ σύτο, χύτο, πλῆτο κτλ. ἅτινα συνήθως ὡς ἀόριστοι ἀπαντῶσι. Παρ' Ἡροδότῳ τὸ ἐπακλιλλόγητο Α. 118· παρ' Ἀπολλωνίῳ Ἀργον. Α. 45 καὶ 824 ἔλειπτο ἀντὶ τοῦ ἐλέλειπτο· παρὰ Θεοκρίτῳ ΙΔ'. 51 γεγύμεθα (= γεγύμεθα)· τοιοῦτον ὡς ἔγγιστα τὸ Ἀριστοφ. Εἰρην. 1140 ἤδη ὀσπαρμέν. Οὕτω χωρὶς ἀναδιπλώσεως, ἀλλὰ μετ' αὐξήσεως συνήθως φέρονται παρὰ τοῖς ἀττικοῖς, ὡς γνωστὸν, τὰ ἀπὸ βλ καὶ γλ ἀρχόμενα· π. χ. ἐβλάσθηκα, Εὐριπ. Ἰφιγ. Αὐλ. 594. κατεγλωττισμένος, Ἀριστοφ. Ἰππ. 351 κτλ. Παραλείπονται

τὰ ἀπὸ δύο ἀφώνων ἀρχόμενα, ἅτινα συνήθως χωρὶς ἀναδιπλώσεως φέρομενα ἐνίοτε καὶ μετ' αὐτῆς ἀπαντῶσιν, οἷα παρ' Ἐπιφανίῳ τὰ πέφθακα, πεφθαρμένος. — Ἀξιοσημείωτα δ' ὅσα λέγει περὶ αὐτῶν ὁ Εὐστάθιος σλ. 1570, 20 κξ. « Γίνεται καὶ ἐν αὐτοῖς ἐξώθησις καλλιφωνίας χάριν καὶ εὐαρμοσίας λεκτικῆς, ἣν φιλοῦμεν ἄνθρωποι· τοιαῦτα τὸ πέφθακε καὶ τὸ κεχάλλευσται, ἅπερ οἱ ἀττικοὶ ἔφθακε φασὶ καὶ ἐχάλλευσται, καθὰ καὶ ὁ ποιητὴς ἐκτῆσθαι λέγει τὸ κεκτῆσθαι. ὅμοιον δὲ τούτοις καὶ τὸ βεβούλευκεν, ὅτε λεχθῇ ἐβούλευκεν. ἀποσκευάζονται δὲ ὁμοίως γλυκείας ἀπηχήσεως χάριν τὸ τῆς αὐξήσεως κατάρχον σύμφωνον ». Κατὰ τὸν αὐτὸν Εὐστάθ. σλ. 759 ὁ Κρατῖνος εἶχεν εἰπών: φύσκει προσεπατταλευμένα. Κατὰ δὲ Σουίδαν ὁ Ἑρμιππος ἀπεδημηκότες. Παραλείπομεν τὸ ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀμφισβητούμενον ἡ μᾶλλον διωρθωμένον καταφνημισμένον τοῦ Πολυβ. Ε'. 10 καὶ Πλουτάρχου ἐν Νικ. 3. Ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων τὰ: ἐμψυχωμένων (ὑπὸ Κοραῆ εἰς ἐψυχωμένων διορθωθὲν) Ἡλιοδ. Αἴθιο. Γ'. 11. περιποιημένη Ξενοφ. Ἐφροσ. Α. 2. Ἀγαθίου 211, 1 θεραπευκέραι. σιδηρωμένος Θεοφ. Χρον. σλ. 241, 13. πλοῖα καστελλωμένα 459, 20. πυρπολημένων 495, 12. ῥινοκοπημένος 533, 9. 682, 16. σαγματωμένος 682, 12. κτλ. κτλ. — Πτωχοποδ. Κορ. Α. 341 τὴν ἐκδαρμένην κτλ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἀρχῆς, τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως καὶ τέλους ἀποτριβῆς τῆς ἀναδιπλώσεως· περὶ δὲ τῆς σημασίας ἐφεξῆς λεκτέον. Καθὼς καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν ὅλῃ τῇ ἐκπνευματώσει τῆς γλώσσης ἐπίτασιν ἐννοίας τινὸς ἢ ἐνεργείας θέλοντες νὰ σημάνωμεν, ἱκανῶς ὕλικὸν μέσον μεταχειριζόμεθα, τὴν δίσσευσιν ἢ καὶ τρίσσευσιν τῆς αὐτῆς λέξεως, λέγοντες π. χ. πολλὰ πολλὰ μᾶς εἶπεν, ἀντὶ τοῦ πάμπολλα· ὕψηλὰ ὕψηλὰ ἀνέβηκεν = ὕψηλότατα κ.τ. ὅμοια· οὕτω καὶ πολὺ περισσότερον κατὰ τὴν πρώτην ἡλικίαν τῆς ἡ γλώσσα τὴν ἀναδίπλωσιν μετεχειρίζετο πρὸς ἔμφασιν καὶ ἐπίτασιν. Ἡ δ' ἐπίτασις αὕτη παρίσταται ἥτοι ὡς καθαρὰ δυναμικὴ ἐπίτασις ἢ ἐξωτερικὴ, δι' ἐπαναλήψεως φουσικῶν ἤχων καὶ κινήματων μίμησις, ἢ τῆς ἀδιαφόρου καὶ ἀμεταβάτου, ὡς εἰπεῖν, (ῥηματικῆς) ἐνεργείας εἰς μεταβατικὴν καὶ αἰτιατικὴν προαγωγὴν, ἢ τέλος αὐτῆς ταύτης ἀποτελείωσις. Καὶ τὸ μὲν τελευταῖον εἶδος τῆς ἐπιτάσεως ἰδιάζει τοῖς παρακειμένοις καὶ ὑπερσυντελικοῖς καὶ τοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ θέματος γιγνομένοις μετ' ὀλίγον ἢ τετελεσμένοις μέλλουσι, τὰ δὲ τρία πρότερα τοῖς λοιποῖς ἀναδιπλωμένοις χρόνοις. Δῆλον δ' ἐκ τῶνδε τῶν παραδειγμάτων.

α.) Ἐπίτασις δυναμικὴ: βιβᾶω Ὀμηρ. Ἰνν. εἰς Ἑρμῆν 225: κενταύρου, ὅστις τοῖα πέλωρα βιβᾶ ποσὶ καρπαλίμοισιν, μίμησέ οἱ φί-

λον ἦτορ ἰλ. Ε, 670 = σφόδρα συνεταράχθη· προβλ. ο, 742. Καλυψὶ — — λιλασιομένη πόσιν εἶναι, Ὀδ. Α, 45 = σφόδρα ἐπιθυμοῦσα, ἀπαιτοῦσα. Ἀργείοισιν ἐκέλευτο μακρὸν αὖσας, ἰλ. Ζ, 66. ἐνένιπε = ἐπέπληξεν, οὐχ ἀπλῶς εἶπε· *λελαθέσθαι*, Ὀδ. Δ, 388 = αἶφνης καὶ βίᾳ λαθέσθαι. ἀμπεπαλὼν = σφοδρῶς πλήγας· (ἐ)πέπληγον = ἐπλησσαν πυκνῶς, ἰλ. Ε, 504. Ὀδ. Θ, 264. τεταγών, ἰλ. Α, 594 = οὐχ ἀπλῶς λαβών, ἀλλ' ὀξέως ἀρπάσας. Τοιαῦτα καὶ τὰ: δειδίσσεσθαι ἰλ. Β, 490. παμφαίνειν ἰλ. Ε, 6. μαρμαίρω, μερμαίρω καὶ μερμήρω, νηγέω, διδέντων, ἐπιπεύειν, ἡπαφον, κέκλυθι, παρπεπιθῶν ἰλ. Ω, 449. Ψ, 37. Ο, 26. ἐπέφραδε Ψ, 438. Ὀδ. Α, 444. Τ, 477. τετάρπετο ἰλ. Ω, 513. Ι, 705. Ὀδ. Α, 340 κ. ἄλ.

β'.) φυσικὴ μίμησις: βαμβαίνω, γογγύζω, μορμύρω, καγχάζω, καχλάζω, παφλάζω, τετρεραίνω, τιτιβίζω, κακκαβίζω, ψιθυρίζω (κυρίως ψιψυρίζω, ὡς δείχνει τὸ καθομιλ. ψουψουρίζω ἢ σισυρίζω, ὡς τὸ λατιν. *susurro*), παπταίνω, δενδίλλω, ἐπιπτεῦω, κοικύλλω (τὸ περιβλέπω παρὰ τὰ κύλα = ὑπώπια Ἡσυχ. κ. ἄλ. γραμμ.), μοιμύλλω, παιπάλλω, ἀπαφίζω κτλ. καὶ ὀνόματα: βομβύλη, γίγγλυμος, γογγύλος, καγκλῖς καὶ τὰ δημῶδη χάχας καὶ χάχλαιον κτλ.

γ'.) αἰτιατικὴ ἢ μεταβατικὴ: ἀραρίσκω (ἀντιθέτως πρὸς τὸ οὐδέτερον ἀρέσκω), ἀκαχίζω (= λυπῶ, ἀντιθέτως πρὸς τὸ ὄν. ἄχος), διδάσκω (ἀντιθέτως πρὸς τὸ ἐδάην = ἐδιδάχθην, ἔμαθα), δέδαεν (ἐδίδαξε), κεκαδών (ἀρπάσας, ἰλ. Α, 334 ἐκ τῆς β. χαδ, ὅθεν καὶ χάζω, ὑποχωρῶ), μέλλ. κεκαδήσω Ὀδ. Φ, 453, 470. ἐκλέλαθον (= λαθέσθαι ἐποίησαν), ἰλ. Β, 600. Ο, 6. λαθεῖν = κεκρυμμένον εἶναι. Τοιαῦτα καὶ τὰ: ἐτίσκω (κυρ. ἐτίσκω = παρομοιάζω μεταβ. ἀντιθέτως πρὸς τὸ οὐδ. ἔοικα δ. ἐ. Γέφοικα), δειδίξεσθαι (= φοβήσκειν) ἰλ. Υ, 204. πίπσκω = ποτίζω· *λέλαχον* Η, 80. ὦροε (ἀόρ. β'.) Β, 446. Ὀδ. Α, 712 = ἐκίνησε, διήγειρε· ὁ δὲ παρκαίμ. ὦρωρα = ἐγήγερμαι, ὦρμηκα ἰλ. Η, 388. Θεογον. 889. πεπαρεῖν = ἐνδείξει, σημήναι Ἡσυχ. Πίνδ. Πυθ. Β'. 57 (ρίζα παρ. συγγ. τοῦ λατιν. *ap par ere, a per-ire* ἐντεῦθεν φαίνεται καὶ τὸ περ-πε-πρεπ, πρέπει = φαίνεται, ἐξέχει κτλ. προβλ. θεοπρόπος), πεπιθέσθαι (θαρρεῖν ἰλ. Η, 204), πιθισθαι (= ἔπασθαι), τετύκοντο κτλ.

δ'.) Ὅτι δὲ καὶ τὸ τετελεσμένον τῆς πράξεως, τὸ διὰ τοῦ παρκαίμενου καὶ τῶν συστοίχων χυόνων δηλούμενον, εἶνέ τις ἐπίτασις αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν ἐπιγινωσκόμενην καὶ ἀτελεστον, εἶνε οἷοθεν δήλον καὶ οὐδενὸς περαιτέρου λόγου χρήζει πρὸς ἀπόδειξιν. Ἀλλὰ διασώθησαν ἀκόμη καὶ τινες παρκαίμενοι δυναμικὴν ἐπίτασιν σημαίνον

τες καὶ χρονικῶς μᾶλλον ὥς ἐνεστώτες ἐκλαμβανόμενοι, οἷοι οἱ ἀλάλῃσθαι Ὀδ. Β, 370. Γ, 72. 343. Α, 467. βέβριθε, Ὀδ. Ο, 333 τράπεζαι βεβριθυῖαι καὶ ἰλ. Φ, 335 ἔρις βεβριθυῖα (πρὸς ἃ παραβале τὸ Ὀδ. Ι, 249 ταρσοὶ μὲν τυρῶν βριθον)· βεβρυγεν μέγα κύμα ποτὶ ῥόον ἰλ. Ρ, 264. ὅς τις ἀζηχὲς μεμακνῦται ἀκούουσαι ὅπα ἀρνῶν Δ, 435. δὲ Χρύσην ἀμφιδέθηκας Α, 37. Τοιαῦτα καὶ τὰ κέκληγα ἰλ. Β, 222. Μ, 408. λέληκα (τρυχικ. λέλῃκα), μέμυκα, τέτριγα, παρμέμβλωκε ἰλ. Δ, 41, τέθηλα, κεκαφηώς (προβλ. ποιπνύω = πυκνῶς πνέω), πεπάλαγθε Η, 474· δέδορκα Ὀδ. Τ, 446. ἔολπα (= Γέφολπα), δειδοικα (Ὀμηρ.) καὶ δέδοικα (κοιν. προβλ. τὸ δειδισσομαι), πέποιθα (προβλ. τὸ προειρημένον πεπιθέσθαι), δειδέχθαι ἰλ. Δ, 4 (= ἐπανειλημμένως δεξιούσθαι), δειδίσκατο Ὀδ. Σ, 424· μέμηλε ἰλ. Β, 25 (= μέλει πολύ), τετλάναι· *λελειχμότες* Ἡσιοδ. Θεογον. 826. *λέλαμπε* Ἰλιος Εὐριπ. Τρωαδ. 4295 (= λάμπει πολύ)· ἐνδον κέκραχθι τῆς θύρας κεκλησμένης Ἀριστοφ. Θεσμ. 692. κτλ.

Εἶνε δὲ περιττὸν καὶ εἰπεῖν, ὅτι ἡ μεταγενεστέρα γλῶσσα κατ' ὀλίγον κατήργησε τοὺς ἀναδεδιπλωμένους τούτους τύπους ἐκτὸς τῶν συνήθων παρκαίμενων καὶ ἤδη ὁ πεζὸς λόγος τῶν ἀττικῶν ὀλιγίστους τῶν ἐνεστωτικῶν καὶ ἐπιτατικῶν παρκαίμενων διετήρει· οἷοι π. χ. δέδοικα, ἔοικα, πέποιθα καὶ εἴτις ἄλλος, οὐδέναν δὲ τῶν ἀναδεδιπλωμένων β' ἀορίστων ἐκτὸς τοῦ ἡγαγον, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶχε τότε ἀπολέσας τὴν τῆς ἀναδιπλώσεως δύναμιν.

ΤΑ ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ.

Τὰ ἀχώριστα καλούμενα μόρια ἐν τῇ Ἑλληνικῇ εἶνε 4) τὰ δύο σεσημασμένα α (καὶ αν) καὶ νη. Ἡ κοινὴ ρίζα τῶν εἶνε ἡ ἀνα ἐξ ἧς πιθωνῶς εἶνε συντεθειμένα τὰ δημ. ἀνάεδνος (= ἀνάφεδνος) καὶ ἀνά-πνευστος, τὸ ἡσιόδειον ἀνά-ελπτος (= ἀνάφελπτος) καὶ τὸ βεβχίως κατὰ μίμησιν τούτων πλασθὲν καλλιμάχειον (Ἀποσπ. 422), ἀνάγνωστος. Ἡ ρίζα ἀνα- διακλαδισθεῖσα παρῆξε ἀ.) τὸ αν συνήθως πρὸ φωνήεντος, ὡς π. χ. ἐν τοῖς ἀν-αίτιος, ἀν-έλπιςτος, ἀν-ήκουστος, ἀν-όμοιος κ. ἄλ. ἐνίοτε δὲ καὶ πρὸ συμφώνων, ὡς ἐν τοῖς ἀμ-φασίη (= ἀφασία), ἴσως δὲ καὶ ἀννέφελος. β'.) τὸ α συνήθως πρὸ συμφώνου, ὡς ἄ-δηλος, ἄ-παις, ἄ-φανής κτλ. Ὅπου δὲ τὸ α ἀπλοῦν πρὸ φωνήεντος ἀπαντᾷ, τούτων τὰ πλεῖστα κατ' ἀρχὰς ἀπὸ ἡμιφώνου ἤρχιζαν (F, σ, ἴσως δὲ καὶ j), ὕστερον ἐκθλιβέντος, οἷα π. χ. ἄ-ιστος (ἐκ τοῦ ἄ-φιστος, ρίζ. Fιδ, λατ. *vid-ere*), ἄ-οινος (= ἄφοινος), ἄ-ήττητος (ἐκ

τοῦ ἀ-σφήττητος· ρ. σφᾶκ. Μγερμ. swack καὶ Νγερμ. schwach — σφᾶκ — ἦκ — ὅθεν ἦκ-ι-στος, ἦσσαν ἐκ τοῦ ἦκ-ίων καὶ ἦσσα ἢ ἦ-τα ἐκ τοῦ ἦκ-ία), ἄ-υλος (= ἄ-συλος, πρβλ. ἐνθεν μὲν τὸ τοπικὸν ὄν. Σκαπτὴ — σύλη = Σκαπτὴ ὕλη, ἐνθεν δὲ τὸ λατιν. sylva) κτλ. κτλ. Ἀδηλότερα δὲ καὶ ἴσως μόνον κατ' ἀναλογίαν τῶν εἰρημένων πεπλασμένα εἶνε τὰ ἄ-ουτος, ἄ-οσμος, ἄ-όμματος καὶ εἴτι ἄλλο. Ἐκ δὲ τοῦ ἄ-ωρος ἐξεθλίβη τὸ ἐναρκτικὸν τοῦ ἀπλοῦ ὦρα j, ὡς δῆλον ἐκ τῶν καθομιλουμένων ἄ-γουργος καὶ ἄ-γουργίδα, ὅπου τὸ j εἰς γ ἐπαχύνθη, τοῦ γοτθ. jer, τοῦ ἀρχ. γερμ. jār ἔτος καὶ τοῦ βοημικοῦ jaro, ἔαρ, ἐν οἷς πᾶσιν ἀκέραιον διστηρήθη τὸ j. — γ'.) τὸ νη (λατ. ne) ὡς ἐν τοῖς νή-ποινος, νηλεής (νη-ελεής), νώνυμος (= νη-ονυμ-νος), νωδός (= νη-οδός = ὁ μὴ δυνάμενος εἶδειν, ἐσθίειν· ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ τὸ) νῆστις (= νη ἐσ-τις) κτλ. — δ'.) τὸ ἀν-ευ (δωρ. ἀν-ε Αγερμ. ānu, āne. Νγερμ. ohne) ὅπερ μόνον κεχωρισμένον καὶ καθ' ἑαυτὸ ἀπαντᾷ. — Ἡ χρῆσις τῶν μορίων τούτων ἐκτὸς τοῦ τελευταίου, οἷα προδιεγράφη, μετὰ τινος περιορισμοῦ διστηρήθη μέχρις ἐσχάτων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ· τεκμήρια δὲ τὰ κοινὰ καὶ δημῶδη: ἄβουλος, ἀθάνατος, ἀνόητος· ἀν-αμάρτητος, ἀν-όλπιστος, ἀν-εγνώριστος (ἢ ἀνε-γνώριστος, ὃ ἐ. ἀνη-γνώριστος; ἀλλὰ πρβλ. τὸ προαναφερθὲν ἐγνωρίζω)· νηστικός, νηστεία, νηστεύγω καὶ εἴτι ἄλλο τοιοῦτον. Ἡ δὲ χρῆσις τοῦ ἀνευ ἤρχισε πάλιν νὰ γίγνηται συνηθεστέρα.

2) Τὸ ἀθροιστικὸν λεγόμενον ἄ-ἄ (σρκ. sa-sam, ὅθεν καὶ τὰ ἑλλην. ἄμα καὶ ὁμοῦ κ.τ.δμ.): ἄ-γάλακτες (= ὁμογάλακτες = ἀδελφοί), ἀγάστορες (Λυκόφρ.), ἄ-δελφός (δελφός = μῆτρα), ἄ-κοίτης, ἄ-λοχος, ἄ-κόλουθος, ἄ-παξ (παγ = πηγνυμι), ἄ-πλοῦς (πέλ-ω), ἄ-οζος (= ἄ-σοζος, ρ. σοκ, λατιν. seq-u-or· ἄλλη χειλικὴ ἑλλην. ῥίξα ἢ σεπ-ἐπ· ὅθεν ἐπ ομαί, ἐ-σπόμην ἀντὶ ἐ-σεπ ὁμην. ἢ δ' ἀρχαιοτάτη μορφή σακ, ὅθεν ὕστερον σοκ, ἐξ ἧς ἄ-σοκ-ιος, = ἄ-σοσσ-ος, ἄ σοζ-ος καὶ τέλος ἄ-οζ-ος = ἀκόλουθος, θεράπων) κ. ἄλλα. Ἐκ τῆς προτεταγμένης πρὸς τὸ σανσκριτικὸν sa — συγκρίσεως καὶ ἐκ τινων ἑλληνικῶν παραδειγμάτων, οἷα τὰ ἀπλοῦς, ἀπαξ συμπεραίνεται, ὅτι τὸ ἀθροιστικὸν α ἐπρεπε πανταχοῦ νὰ δασύνηται, ἀλλὰ τὰ πλείστα τῶν παραδειγμάτων ψιλοῦνται. Τοῦτο δὲ προῆλθεν, ὡς φαίνεται, κατὰ τὴν φυσικὴν πρὸς ψίλωσιν ἀρχομένης τῆς λέξεως τάσιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν, φθογγικὴν, σύγχυσιν τούτου τοῦ α μετὰ τοῦ στερητικοῦ. Καὶ τοῦ ἀθροιστικοῦ α ἱκανὰ ἔχνη διέσωσεν ἢ μεταγενεστέρα γλώσσα· τοιαῦτα τὰ: ἀπλός (δημ.), ἀπλώνω, ἀδελφός, ἀκόλουθος καὶ ἀκολουθία.

3) Τὸ ἐπιτατικὸν λεγόμενον α. Τὰ ἀσφαλέστερα τεκμήρια, ἐν οἷς τὸ ἐπιτατικὸν τοῦτο α ἐμφανίζεται, εἶνε ἄ-ξυλος (ὕλη Ἴλ. Α, 155 = πολύξυλος), ἄ-βρομοι, αὐίαχοι (= ἀφίαχοι Ἴλ. Ν, 41 = μετὰ πολλοῦ βρόμου καὶ ἰαχῆς)· ἀσκελές καὶ ἀσκελέως (Ὀμηρ. π. χ. Ὀδ. Α, 68. Κ, 463 = πολὺ σκληρόν, σφοδρόν, ἐπίμονον, ἐκ τοῦ σκελ, ὅθεν καὶ σκέλλω καὶ σκληρός)· ἀσπερχές (Ἴλ. Α, 32. Ὀδ. Α, 20 κ. ἀλ. = πολὺ σπουδαίως, σφόδρα), ἄ-ἀσχετος (Ἴλ. Ε, 892. Ω, 708 = πολὺ, λίαν ἀσχετος [πρβλ. Ἴλ. Π, 549], ἀνυπόφερτος, ἢ ἀπλῶς ἀσχετος, τοῦ α πλεονάζοντος;). Ἐπειτα τὰ παρ' Ἀπολλωνίῳ Ἀργον. Γ'. 298 ἀκήδεια (= μέριμνα, λύπη· ὅπερ ὑποθέτει τὸ ἐπίθετον ἀκηδής ὅχι μόνον μετὰ τοῦ στερητ. α, ὡς συνήθως φέρεται τὸ ἐπίθετον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ ἐπιτατικοῦ) καὶ ἀπτερέως (Ἀργον. Δ'. 1765 = πολὺ ταχέως), ὡς φαίνεται προελθὼν ἐκ παρανοήσεως τοῦ ὁμηρικοῦ ἀπτερος μῦθος (Ὀδ. Ρ, 57. Τ. 29), ὅπου τὸ α εἶνε στερητικόν. Καὶ ταῦτα μὲν μόνον ἐν τῇ ποιήσει ἀπαντῶσιν· ἐν δὲ τῷ πεζῷ λόγῳ τὰ: ἄ-τενής (= πολὺ τεταμένος, ἐπίμονος, ἀπαράτρεπτος· ἐκτὸς τῆς ποιήσεως ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ παρὰ πρῶτῳ τῷ Πλάτῳ), ἀχανής (= πολὺ χαίνων, λίαν ἐκτεταμένος· ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ παρ' Ἀριστοτέλει πρῶτῳ καὶ Θεοφράστῳ) καὶ τὸ ἄβιος (= πολύβιος, πολὺ πλούσιος), ὅπερ καθ' Ἀρποκρατίωνα μετεχειρίσθη ὁ ῥήτωρ Ἀντιφῶν. — Ἐκ πάντων τούτων μόνον τὰ δύο προτελευταῖα διετήρησεν ἢ μεταγενεστέρα γλώσσα.

4) Τὰ δύο ἐπιτατικὰ μόρια ἄρ-ι καὶ ἔρ-ι ἐν τοῖς ἀρι-πρεπῆς, ἀρίφρων, ἀρί-γνωτος κ.τ.δμ. ἐρι-βρεμέτης, ἐρι-αύχενες, ἐρι-κυδής κ.τ.δμ., ἅτινα πάντα κυρίως ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἢ ἀρχαϊζούσῃ ποιήσει ἦσαν συνήθη, ἐν δὲ τῇ σημερινῇ τὸ μόνον τεκμήριον τούτων, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω, εἶνε τὸ ἀρί-φνητος, ἢ μήπως τοῦτο ἐγένειεν ἐκ τοῦ ἀρίθμητος (= ἀναρίθμητος); Σημαίνει δὲ τὸ μὲν ἄρι κυρίως (ἐκ τῆς ρ. ἀρ, ὅθεν καὶ ἀρ-αρ-ί-σκω, ἄρ-μενος, ἀρ-θ-μός, ἀρ-μός, ἄρ-τιος, ἄρ-τι, ἀρ-εῖων, ἄρι-τος, ἀρέσκω, ἀρ-ε-τὴ κ.τ.δμ.), ἀρμολίως, προσηκόντως, καλῶς· τὸ δὲ ἔρι = εὐρύ, μέγα, ὡς ἐριαύχενες ἵπποι = εὐρυαύχενες· ἐριβρεμέτης = μεγαλοβρεμέτης κτλ. ἂν δὲ καὶ ἐτυμολογικῶς τῷ εὐρύς συγγενεῖ, ὡς δ Buttman (Ἑλλην. γραμμ. § 420 σημ. 20) καὶ ἄλλοι ὑπέλαβαν, ἢ ταῦτόν τῷ ἀρι κατὰ λέπτυνσιν τοῦ α εἰς ε εἶνε, ἃς μείνη κατὰ τὸ παρὸν ἀδιάκριτον.

5) τὸ δὺς (σρκ. dus ἐκ τῆς ρ. du, dv, dy, ὅθεν καὶ τὸ δύο, duo, δις ἀντὶ δφίς, λατ. dis) σημαίνει διχασμόν, διάστασιν, χωρισμόν. ὅθεν καὶ ἀνάρμοστον, κακόν. κ.τ. δμ. δὺς-χειμος, δὺς-τροπος, δὺς-κάλος, δὺς-

τυχής, δύς-τοκος κτλ. Ἡ χρῆσις τούτου μέχρις ἐσχάτων διεσώθη ἐν τῇ γλώσσῃ.

6) τὰ *δα* καὶ *ζα* ὡς ἐν τοῖς *δα-φοινός* (= *δια-φοινός*), *Δα-κύδας* (ὄν. τινός Πυθαγορικοῦ = *Δια-κύδας* = *Ἐρι-κυδής*)· ἐντεῦθεν ἴσως καὶ τὸ *δάσκιος* (εἰ μὴ ἐκ τοῦ *δασύ-σκιος*) καὶ τὸ *Δα-γαῖδες* (= *Δια-γαῖδες*, *διαναίουςαι*, *διαχέουσαι*)· *ζαγρεύς* (= *δι-αγρεύς*), *ζαθερής* (= *δι-αθερής*), *ζάπλουτος*, *ζαφεγγής*, *ζαφλεγής*, *ζάπυρος* (= *διάπυρος*) κ. ἄλλοις καὶ τοῖς αἰολ. *ζαβάλλειν* (= *ἐξαπατᾶν* *Ἡσύχ.* καὶ *Ἐτ. Μ.* 406, 42), *ζάβατος* (= *διά-βατος*, *Ἰωαν. Γραμμ.* 244. α), *ζαλεξάμαν* (= *διελεξάμην*. *Σαπφ. Ἀποσπ.* 22 *Ahr.*), *ζάδηλος* (= *διάδηλος*. *Ἀλκαίου Ἀποσπ.* 10 *Ahr.*). Ἀλλὰ τὸ *ζα* ἀντὶ τοῦ *δια* καὶ ἐν παραθέσει παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν, ὡς *ζὰ νυκτός* ἀντὶ *διὰ νυκτός* (ἐκ τῆς *Σαπφούς* κατὰ τὸν γραμματικὸν *Ἰωάννην* 244), *ζὰ τὰν σὰν ιδέαν*, *Θεοκρ.* 29, 6. — Ὅτι δ' ὁ συνδυασμὸς *δι* πολλαχοῦ ἐν τῇ ἐλληνικῇ εἰς *ζ* μετεπλάσθη, δηλὸν καὶ ἄλλοθεν· οὕτω π. χ. τὸ κοινῶς ὑπὸ τὸν τύπον *Διόδρυσος* σφύμενον ὄνομα ἀπαντᾷ πολλάκις ἐν αἰολικαῖς ἐπιγραφαῖς καὶ *Ζόννυος* (*C. I.* 2167). τὸ *ρίζα* ἔγινεν ἐκ τοῦ *ρίδ-ια*, ὡς μαρτυροῦσι τό τε αἰολικὸν *βρίσδα* (= *Ἐρίσδα*) καὶ τὰ συγγενῆ *tād-ix* (λατίν.) *vaurt-s* (γοτθ.). τὸ *ἐλπίζω* ἐκ τοῦ *ἐλπίδ-ιω* καὶ τὰ πλεῖστα τῶν εἰς *ζω* ῥημάτων ἐκ θεμάτων μετὰ χαρακτῆρος τοῦ *δ* γενόμενα. Καθόλου ἡ ἑτέρα τῶν πηγῶν τοῦ διπλοῦ φθόγγου *ζ* εἶνε ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συνδυασμὸς *δι*. Ἐν τῇ σημερινῇ γλώσσῃ οὐδὲν ἔχον, ὅσον ἐγὼ γνωρίζω, διεσώθη τῶν μορίων τούτων ἐπὶ τῆς προκειμένης ἐπιτατικῆς σημασίας· διότι τὸ μὲν *ζάβαλλης* εἶνε ὀθνεῖον ἐκ τοῦ ἀραβοτουρκικοῦ εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν προστριβέν, τὸ δὲ *ζαχειλῆ(α)ς* προῆλθεν ἐκ τοῦ *ἐξαχειλῆ(α)ς*. Ἡ δὲ τοῦ *δι* εἰς *ζ* συγχώνευσις ἐν ἀρχῇ λέξεως οὐδὲ τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ εἶνε ἀσυνήθης· οὕτω π. χ. ἐνιαχοῦ τὸ *διάκος* (= *διάκονος*) *ζάκος* προφέρεται καὶ ἐκ τοῦ *διακόνι(ον)*, *διακονία*) φαίνεται προελθόν καὶ τὸ *ζακόνι* (= *συνήθεια*).

7) Τὰ ἐκ μιᾶς πιθανῶς ῥίζης, τῆς *λα* (ὅθεν καὶ τὰ *λά-ω*, *δωρ.* *λῶ*, θέλω· *λῆμα*, *λῆ-σις*, θέλησις, *λι-λαί-ομαι*, *λε-λίη μαι*, *λῆ-αν* καὶ ἄλλα) βλαστήσαντα *λα*, *λαι* καὶ *λι* ὡς ἐν τοῖς *λά-μαχος*, *λακαπύγων*, *λακατάρατος*, ἴσως δὲ καὶ *λαῖ* *μυρ-ός*, *λαί* *μαργος*, *λι-πόννηρος* (*Ἡσύχ.* *λίαν* *ποννηρός*). Παρὰ *Στράβωνι* λέγεται (*Ἡ. σλ.* 364), ὅτι ὁ *Ἐπίχαρμος* καὶ χωριστὸν ἀντὶ τοῦ *Μίαν* μετεχειρίσθη τὸ *λι*. Οὐδὲ τούτων τῶν μορίων τεκμήρια διετήρησεν ἡ νεωτέρα γλῶσσα ἐκτὸς τοῦ *λαί-μαργος*.

8) τὸ *ἡμι* (λατίν. *sēmi* — *sēmi-s*, σερ. *sāmi*, ἀρχ. γερμ. *sāmi* — = *ἡμισυ*) ἐν τοῖς *ἡμίπους*, *ἡμίπλεθρον*, *ἡμιώβολον* κ.τ. ὅμ. Ἡ σημε-

ρινὴ δημώδης γλῶσσα, καθ' ὅσον γνωστή, οὐδὲν παράδειγμα συνθέσεως ἐκ τοῦ *ἡμι* διετήρησεν, ἀλλὰ πρὸς ἑκφρασιν τῶν τοιούτων ἐννοιῶν μεταχειρίζεται τὴν περίφρασιν τὴν διὰ τοῦ ἐπιθέτου *μισός*, - *η*, - *όν*, καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀποτελοῦντος τὸ δεύτερον στοιχεῖον τῶν τοιούτων συνθέτων. οὕτω π. χ. ἀντὶ τοῦ *ἡμίπους* λέγει· *μισὸ πόδ(α)ρι*, ἀντὶ τοῦ *ἡμίμετρον* *μισὸ μέτρον* κτλ. τὸ δὲ *μισὸ* εἶνε τὸ ἀρχαῖον *ἡμισυς* ἡκρωτηριασμένον καὶ μεταπεπλασμένον.

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ.

Δύο εἶδη προθέσεων ὑπάρχουσιν ἐν τῇ ἐλληνικῇ : α.) κύριαι προθέσεις καὶ β.) προθετικὰ μόρια καὶ προθετικαὶ πτώσεις ὀνομάτων.

α.) αἱ κύριαι προθέσεις εἶνε αἱ ἐξῆς ὑπὸ ποικίλους ἐκάστη τύπους : 1) *ἀνά* (λατίν. *an-helo* ἀναπνέω, ὅσκι. ὁμβρ. *an* — γοτθ. *ana*. Ἀ. σλ. *na*), *ἀναί* (μόνον ἐν τῇ σημερινῇ γλώσσῃ συνθ. μετὰ τοῦ *βαίρω*, *ἀναί-βαίρω* καὶ αἰολικώτερον *ἀρηβαίρω*), *ἀν*, *ἀμ* καὶ *ἀγ* (παρ' Ὀμήρῳ, ὡς ἐν τοῖς *ἀν-στάς*, *ἀν-σχεθέειν*, *ἀν-σχετος*· *ἀμπεδίον*· *ἀμπεπαλῶν*. *ἀγ-κλίνας*, *ἀγ-κρεμάσασα* κ.λ. καὶ ταῖς ἀρχαιοτέραις διαλέκτοις, αἰολ. κ. *δωρ.* ὡς ἐν τοῖς *μεγαρικοῖς* παρ' Ἀριστοφ. *Ἀχ.* *ἀμ-βατε* 698, *ἀν-τεινον* 732, *ἀν* τὸν ὁδελὸν *ἀμπεπαρμένον*· τοῖς Λακωνικοῖς ἐν *Λυσιστράτῃ*· *ἀν* γὰρ 1001, *ἀμπτάμενος* 106, *ἀμβαλώμεθα* 1096 κλ. τοῖς αἰολ. *ἀμ* *πέτασον*, *Ἀποσπ.* *Σαπφ.* 28 *Ahr.* *ἀν* τὸ μέσον, *Ἀλκαίου* 40.) καὶ τελευταῖον ὄν (*ὄμ*, *ὄγ* καὶ ὁ αἰολιστί, ὡς ἐν τοῖς : ὁ *μνάσθην*, *Θεοκρ.* *ΚΘ'* 26· *πρβλ.* *Πινδ.* *Πυθ.* Ἀ. 47 ὁ *μνάσειεν*. ὀν-θήσει (= *ἀν* θήσει, *Ἀλκ.* 63 κατὰ τὸν *Ahrens*). Τοιαῦται καὶ αἱ *Ἡσυχιαναὶ* γλῶσσαι ὁ-σκάπτω = *ἀνα-σκάπτω*· ὁ-στασαν, *ἀν* ἐστήσαν· ὁ-σταθεις κτλ. καὶ τὸ *Ἡσυχ.* *ἄτ-τασι*, *ἀνάστηθι*, γενόμενον ἐκ τοῦ *ἀν* *σταθι*, *ἄ-σταθι*, καὶ τέλος *λακ.* *ἄ-ττασι* (*ττ* = *στ*, *σθ.* *σ* = *θ*). Ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ δηλ. τῇ δημώδει δὲν εἶνε συνήθης ἡ *ἀνά* κατὰ παράθεσιν, ἐν δὲ συνθέσει ἱκανῶς εὐχρηστος, ὡς π. χ. ἐν τοῖς *ἀνασύρω*, *ἀνασηκώνω*, *ἀναμερίζω*, *ἀναγελῶ* (= *περιγελῶ*), *ἀνάκαττα* (ὅθεν καὶ τὸ *ἀνακατῶνω*), *ἀνή* *φορος* (*πρβλ.* τὸ *προεκ-θεσιμένον ἀρηβαίρω*), *ἀνάστροφα*, *ἀνάσκελα*, *ἀνάμεσζα* κτλ.

2) *διὰ* (λατ. *dis*, γοτθ. *dis*, ὅθεν τὸ *N.γερμ.* *zer*), *δὰ* καὶ *ζὰ* (περὶ ὧν ἀνωτέρω ἐρρέθη)· καὶ *διαί* (μόνον παρ' Αἰσχύλῳ *Ἀγαμ.* 1453 *Hr* *διαί* *Διός*). Ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ διεσώθη καὶ ἐν παραθέσει (μετ' αἰτιατικῆς) καὶ ἐν συνθέσει, ὡς ἐν τοῖς *διὰ* τοῦτο, *δι'* ἐκεῖνο, *δι'* ἐμέ(να)· σκοτώνεται *διὰ* χρήματα· *διαπερνῶ*, *διαλέγω*, *διαγέρνω* καὶ *γιαγέρνω*.

Ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ παραδείγματι καὶ ἐν ἄλλοις πλείοτεροις τὸ δ λεπτύνεται εἰς γ (ἢ μᾶλλον εἰς τὸ ἡμίφωνον j). Τοιαῦτα τὰ γὰρ τί καὶ γὰρ τί καὶ τὸ τοῦ δημοτικοῦ ἄσματος (Ζαμπελ. 3 σλ. 600) Νᾶχω τὰ χλόνια γὰρ σκεπή, τοὺς βράχους γὰρ κρεββάτι. Ἦτο δὲ τὸ πάθος τοῦτο ἤδη κατὰ τὸν 15. αἰῶνα συνηθέστατον, ὡς δῆλον ἐκ τῶν Δημητρ. Ζήνου (Βατραχομουσικ.): γὰρ ἐγὼ δὲν δύνομαι νὰ λογαριάσω μόνος, στ. 4 ν' ἀκούσετε γὰρ τί ἀφορμὴ οἱ ποντικοὶ ἐποῖκαν κτλ. κτλ.

3) κατὰ, καταί, κάτ, κάδ, καμ, καλ, — καρ, καρ, καγ, καβ, — καπ καὶ κα (τὰ τελευταῖα κατὰ τὰς αἰολ. κ. δωρ. διαλέκτους) π. χ. ἐν τοῖς καταιβάτης (Ζεύς), καται βατός (Ὀδ. N, 410)· κατθανεῖν, καδ δώματα (Ὀδ. Δ, 72), καγ γόνυ (Ἰλ. γ, 458), καββαλε, κάλ λιπε, καμ-μονή, καμ-μίζας, καν-νεύσας, κάπ-πεσον, κάπ-πεδίον, κάπ-φάλαρα, καρ-ρέζουσα, κάκ-κεφαλήν, κάκ-κόρυθα, κά κτανε καὶ ἄλλοις ἅπασιν ὁμηρικαῖς. ἐκ δὲ τῶν μεθ' Ὀμήρου π. χ. ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν. Ἀμφικτ. ἐπιγρ. Corp. Inscr. 1688 κάτ τὸ 17. κάτ τὰν 44. κά τὰν 11. κάτ δ τ. ε. κατ τά (=καθ' α' 10. — αἰολ. ἐπιγρ. 1569, α καὶ 1593 κάτ τόν, κάτ τό, κάτ τάν, 1565 καγ γαν, κάτ θάλασσαν· καυάζαις = καφάζαις (=κατάζαις· ἄγνυμι). Ἡσιόδ. Ἔργ. 666. 693 κτλ. Μήπως καὶ τὰ καθομιλούμενα κατσαρός καὶ κατσαρώνω ἀναλυτέα εἰς κατ-σαρός, κατ-σαρώνω ὡς ἐκ τῶν κατὰ-σαρός καὶ κατ-σαρώνω (σαίρω)· καπφθίμενος Εὐρ. Ἰκ. 984. Ἡλ. 1299.

Ἐν τῇ σημερινῇ γλώσσῃ εἶνε συνήθης ἡ κατὰ (καὶ καταί ἢ κατὴ) καὶ ἐν παρθεσί καὶ ἐν συνθέσει, ὡς ἐν τοῖς: καταπιάνομαι, καταχερῶ, κατάμονος· καταιβάινω καὶ κατηβαίνω, καταιβάτον, κατήφορος· κατ' ἀνέμου, κατὰ διαβάλου· κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν κ.τ.λ.

4) μετὰ (ζενδ. ma't, γοτθ. mith, νεογερμ. mit), καθομιλ. ἡπειρωτ. ματά (ἐπιρρηματ. μάτα). Ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ εἶνε συνήθης καὶ ἐν παρθεσί καὶ ἐν συνθέσει, ὡς μετ' ἐμένα, μετ' ἐσένα, μετ' ἐκεῖνον ἢ μετὰ μένα, μετὰ σένα, μετὰ κεῖνον, μετ' αὐτὸν καὶ μετ' αὐτὸν καὶ (δι-αλεκτ.) μεδ' αὐτὸν, καὶ μάλιστα ἀποκεκομμένη: με χέρια καὶ με πο-δάρια, με τὸν καιρὸν, με τὴν ὑπομονὴν κ. ἄλλ. μετὰδοσις, μεταλαμβάνω, μεταγράφω καὶ (Ἡπ) μεταγράφω· μεταλήψις, μεθαύριον (ἤδη ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου μεταύριον, ὡς δῆλον ἐκ τινος ψηφοθετήματος τοῦ ἐν Βερολίῳ ἀρχαιολογ. μουσείου (Antiquarium), ὅπου αὕτη ἡ λέξις μόνη κεῖται). κτλ. — Τὴν δὲ μετ' αἰτιατι-κῆς σύνταξιν τῆς προθέσεως ταύτης ἐπὶ τῆς σημασίας ὁμοῦ, συν, καὶ τὸν βραχύτερον τύπον με εὐρίσκομεν ἤδη κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα παρὰ Κωνσταν. τ. Πορφυρογεν. Ἐκθεσ. τ. βασιλ. τάξεως σλ. 330, 10: κρη-

τῶν τὸν πόδα τοῦ φακτιοναρίου μετὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα. 269, 19 καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν μετὰ τὰ συγία αὐτῶν. 277, 8 μετὰ τὰ φατλία κ. ἄλ. — καὶ ἐν τῷ ἐπυλλίῳ (Ζαμπελ.) στ. 5—6

Ἡ μάνα τοῦ τὸ τάγιζε ψιχούδια μετὰ τὸ γάλα.

Ἡ ἀμήρισα τὸ τάγιζε ψιχούδια μετὰ τὸ μέλι.

B. X. ὠμίλει μετ' αὐτὴν καὶ μετὰ τὰς ἄλλας κόρας. κτλ.

Ἀλλ' ἤδη ἀρχαί τινες τῆς χρήσεως ταύτης καὶ πολὺ πρότερον ὑποφαί-νονται, ὡς δῆλον ἐξ ἐπιστολῆς Ἀττικοῦ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἐν Ἀφρικῇ σύνοδον (παρὰ Ποτλῇ καὶ Ῥάλλῃ, σ'. 616): ἵνα τοὺς - - κανόνες — μετὰ τὴν (= μετὰ τῆς) τῆς πίστεως ἐκθεσιν ἀποστείλω. Σημ. Ἀντὶ τῆς μετὰ πολλάκις οἱ Αἰολεῖς μετεχειρίζοντο τὴν πεδὰ, ὡς ἐν τοῖς: πεδ' ἀμαύρων νεκύων (Σαπφ. ἀπ. 69 Ahr.), πεδ' Ἀχίλλεα (Ἀλκ. 39 Ahr.), πεδὰ μάτερα (Σαπφ. 30), πεδὰ Κέρβερον (Θεοκρ. ΚΘ'. 38)· πεδέχω (Ἀλκ. 50 καὶ Σαπφ. 69), πεδάρορ (Ἀλ. 91), πεδέρχομαι (Θεοκρ. ΚΘ, 25). Ὁ Pott (καὶ κατ' αὐτὸν ὁ Ahrens) τὴν πεδὰ πάντῃ διάφορον τῆς μετὰ ἐκλαμβάνων ἐτυμολογικῶς τὴν συσχετίζει τοῖς (πέδ-η), ποδ-ός, post, ἐκ τῆς ρ. παδ — pad, βαίνειν. Ἀλλ' ἡ θεσσα-λικὴ (αἰολικὴ) τροπὴ τοῦ μ εἰς π ἐκ τοῦ μενέστης εἰς τὸ πενέστης καὶ ἡ τοῦ τ εἰς δ ἐν τῷ καθομιλουμ. μεδ' αὐτὸν (= μετ' αὐτὸν· πρβλ. ἀ-πὸδ αὐτὸν ἀντὶ τοῦ ἀπὸδ αὐτὸν = ἀπὸ αὐτὸν) πιθανωτέραν καθιστῶσι τὴν μετὰ τὴν μετὰ ταυτότητα τῆς πεδὰ.

5) παρὰ (σρκ. parā), παραι, πάρ. παραιβάτης, παραιβόλος (Ὀμηρ.), παρ-πεπιθών, πάρ θεσαν, παρ-μένω (ἔθεν καὶ τὰ κύρ. ὄν. Παρ-μένων καὶ Παρ-μενίων), παρ-κατ-έλεκτο, παρ-στάς, παρ-τιθεῖ, πάρ-φαμεν (Ὀμηρ.). πάρ τό (C. I. 1568), πάρ τόν, πάρ τάν, πάρ τὰς, πάρ Σώφι-λον, πάρ Διωνύσιον (1569) αἰολ. πάρ πανδαισίαν (Ἡρακλεωτ. πινακ. I. 6), παρ-δῶντι (αὐτ. I, 58), παρ-λαβόντες (59), παρ-μετρήσονται (54) κ. ἄλλ. δωρ. — Ἡ παρὰ ὡς πρόθεσις ἐν παρθεσί εἶνε ὀλιγώτερον συνήθης ἐν τῇ σημερινῇ (δημ.) γλώσσῃ, ὡς παρὰ Θεοῦ, παρὰ Κυρίου, παρὰ πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ εἴτι ἄλλο· τρεῖς ὥραις παρὰ τέταρτον, πέντε δραχμαῖς παρὰ δέκα λεπτά. παρὰ φύσι(ν), παρὰ καιρὸν, παρὰ τὴν συνή-θεια(ν) κτλ. ὡς δὲ διαζευκτικὸς σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου ἢ εὐχρη-στοτάτη, ὡς: εἶνε πλέον παρὰ βέβαιον (= μᾶλλον ἢ), προτιμᾷ ν' ἀ-ποθάνῃ παρὰ ν' ἀντροπισθῇ, παρὰ σκοτωμένος κάλλια λαβωμένος κτλ. — Συνηθεστέρα δ' ἐν συνθέσει, ὡς ἐν τοῖς: παρών, παρουσία, πα-ρουσιάζομαι, παράκαιρα, παράμερα, παραστέχω, παραμονεύω, παρα-κλάδι, παραπόταμον, παρακαλῶ, παραβλέπω, παραλαλῶ, παραδέρνω κτλ. κτλ. — Ἡ συγκριτικὴ ἢ παραθετικὴ χρῆσις τῆς παρὰ (= τῷ ἢ)

ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων: παρὰ τὴν ἐωυτῶν φύσιν ἀμείνονες (Ἡροδ. Ζ'. 103),
ἡλίου ἐκλείψεις, αἱ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευ-
όμενα ξυνέβησαν. Θουκ. Α. 23. ἀλλὰ λέγουσι παρὰ τὴν ἑαυτῶν δόξαν.
Πλατ. Λαχ. 178, Β. παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι. Πλατ. Φαίδ. 74.
Α. καὶ ἄλλων ἀρχὴν λαβοῦσα, συνηθεστάτη ἀπέβη, καὶ ἐκτὸς τῆς φυ-
σικῆς συντάξεως μετ' αἰτιατικῆς, καὶ μετ' ἄλλων πτώσεων, ὡς δῆλον
ἐκ τε τῶν ἐξῆς τοῦ Ψευδαριστοτέλους, περὶ φυτῶν Α. 4 « καὶ ἐκείσε
κρειττόνως αὐξάνουσι παρὸ (= παρ' ὅ, παρ' ὅ, τι) ἀλλαχοῦ ». Β'. 2.
« κυριώτερον συμβέβηκε τῷ ὕδατι τὸ εἶναι στοιχείῳ παρὰ τῇ γῇ », καὶ ἐκ τοῦ Πτωχοπροδρόμου (παρὰ Κορ. Ἀτακτ. Α. σλ. 5)

παρὰ κρανιαιοκέφαλον πάντως νὰ μ' ὀνομάσουν,
νὰ τὸν εἰπῶ τι μάθε το τζαγγάρην τὸ παιδί σου.
καὶ ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ περὶ Βελθάνδρου καὶ Χρυσάντζας
Τὴν εἶχε πλέον ἐμπιστὴν παρ' ὅλας τὰς βαγίτζας.
συναποθάνω μετὰ σοῦ κ' εἰς ἄδην συνακαταίβω
παροῦ (παρ' οὔ) νὰ ζήσω ἐπώδυνα τὸν ἄπαντά μου βίον.
αὐτόθεν: Κρεῖττον γὰρ ἵνα γένωμαι τῶν πετεινῶν γε βρώμα
παρ' ὅ, τι πάλιν νὰ στραφῶ τοῦ ποταμοῦ ἐξοπίσω.

6) ἀπό, ἀπύ (αἰολ.), ἀπαί, ἀπ, ἀψ (ἐπιρρηματικῶς), τέλος δὲ ἴσως
καὶ α ἐν τοῖς ἀ-μέργειν, ἀ-μύνειν (σκρ. ἀρα ἀρχ. περσ. ara, λατ. ab(s), γοτθ. af). ἀπυ-δόμεναι (C. I. 2166 ἐπιγρ. Λεσβ.) 40, ἀπύγονον
2186, ἀπύ βασιλέων 2189, ἀπυδέδοσθαι, ἀπυδόχα Κυμ. 24. 28. ἀπύ
Φωκάας Σαπφ. 14 (Ahr.). ἀπυστρέφονται, Σαπ. 67 καὶ αἱ Ἡσυχιαναὶ
γλῶσσαι ἀπυθεν, ἀποθεν ἀπυθύσσομεν, ἐξίλασκομεθα ἀπυστρόπεον, ἀ-
πέστρεπον. Ἡ ἀπαὶ πρότερον ἐφέρετο καὶ ἐν τοῖς ὁμηρικῶς ἔπεσι καὶ
ἐν τῇ ἡσιοδείῳ Ἀσπίδι Ἡρακλέους στ. 409, 437, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς κα-
τεστάθη ἡ ἀπὸ ἐκεῖ μὲν ὑπὸ Wolf, ἐδῶ δὲ ὑπὸ Götting. Ἀλλ' ἡ ὑπὸ
τῶν γραμματικῶν εἰσαγωγή τοῦ τύπου ἀπαὶ οὐχ ὑπάρχοντος εἰς τὸ ὁ-
μηρικὸν καὶ ἡσιοδεῖον κείμενον ἢ ἡ διατήρησις τοῦ ὑπάρχοντος δεικνύει
ὅτι τοῦλάχιστον ἀλλαχοῦ ἦτο συνήθης. Οὕτω π. χ. παρ' Ἐμπεδο-
κλεῖ ἀποσπ. 296 Ἡ ἀπαὶ νώτων, Θεοκρ. ΚΒ'. 124 ἀπαὶ λαγόνων,
καὶ εἶπου ἀλλοῦ. ἀπ-πέμψαι Ὀδ. Ο, 83, ἀπ πατέρων, Ἀλκαίου ἀποσπ.
100 (Ahr) Ἡ ἀπὸ ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ διετηρήθη καὶ ἐν συνθέσει
καὶ ἐν παραθέσει ὑπὸ τοὺς τύπους ἀπό, ἀπαί, ἀπ (ἀφ). 'παι, 'πο ὡς ἐν
τοῖς: ἀπὸ μένα, ἀπὸ σένα, ἀπ' Ἀθήνας, ἀπαὶ ποῦ, μὴ ταραχθῆς ἀπ τὸν
τόπον σου κ. ἀλλ. Φέρεται δὲ μετ' αἰτιατικῆς συντεταγμένη ἤδη ἀπὸ
τοῦ ἱ. αἰῶνος μ. Χ. παρὰ Κωνστ. τ. Πορφυρογ. σλ. 211, 9, καὶ ἀπο-
κινεῖ ἢ αὐγούστα ἀπὸ τῆς μέσης τοῦ ἡλιακοῦ. πρβλ. 445, 20. 557, 9.

580, 12 οἱ ἀπὸ Ἰσπανίας ἐλθόντες πρέσβεις. 674, 12. 678, 18.
694, 11 κτλ. ἐν τῷ παρὰ Ζαμπελλίῳ ἐπυλλίῳ στ. 57 ἀκρόγυρε καὶ
πέζυσεν ἀπὸ τὸν μαῦρον κάτω. στ. 60. αὐτὸς ἀπελογήθηκεν ἀπ' τῆς
ἀρχῆς καὶ λέγει κτλ. Ἐπειτα παρὰ τοῖς ὕστερον δημοτικῶς στιχοῦρ-
γοῖς, π. χ. ἐν τῷ Θανατικῷ τῆς Ρόδου (Κορ. Ἀτακτ. Β'. 294).

Κτίσε εἰς τὸ θεμέλιον σου πύργους καὶ περμαχιόνια
νὰ φυλαχθῆς ἀφ τὸ κακόν, ἀφ τὴν βροχὴν καὶ χιόνια.
παρὰ Στεφάνῳ τῷ Σαχλίκῃ (Κορ. Ἀτ. Β'. 385)

καὶ ἀφ τὴν χαράν τοὺς τὴν πολλὴν ἐχαχανογελοῦσαν.
ἐν ἀμφοτέροις τοῖς χωρίοις ἡ πρόθεσις εἶνε κακογραφημένη αὐ ἀντὶ ἀφ
διὰ τὴν σύμπτωσιν τῶν φθόγγων υ καὶ φ· ἔπειτα τὰ: ἀποβάλλει, ἀπό-
δειπνον, ἀποκοτάω, ἀποκοιμοῦμαι, ἀποκτῶ, ἀπόπαπας, ἀπόγαμβρος
κ.λ. 'παι-θνήσκει, 'παί-θανε καὶ πό-θανε. Β. Χ. ἀπαὶ τὸ χέριν. ἀφ τὴν
θλίψιν.

7) ὑπό, ὑπαί, ὑπὰ (αἰολ. π. χ. Σαπφ. Ἀποσπ. 2, 14. ὑπα-δεδρό-
μακεν. Πρβλ. Ἀνεκδ. Ὄξων. I, 47, 28), ὑπ καὶ ὑβ.λ. ατ. sub, σκρ. upe:
ὑπαὶ πόδα. Ἰλ. Β, 824. ὑπαὶ δὲ εἶδεςκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πῆξας Γ,
247. ὑπαὶ τις ἀρβύλας λύοι τάχος Αἰσχ. Ἀγ. 941. Οὕτω καὶ Σοφ.
Ἀντιγ. 1035. Ἡλ. 744. 1447. Εὐριπ. Ἡλ. 1486. Ἀριστοφ. Ἀχ. 970
καὶ Θεοκρ. ΚΑ'. 60. ὑβ-βάλλειν Ἰλ. Τ, 80 (πρβλ. αὐτόθι τὰ σχόλια καὶ
Εὐστάθ. 1472, 60). ὁ δὲ τύπος ὑπ ἐμφανίζεται ἐν τῷ ὑπ-τιος (ὡς ἐκ
τῆς περὶ περίτιος, ὅθεν περιτιός καὶ περιστός, καὶ ἐκ τῆς πρόσ πρόσ-
τιος), ἴσως δὲ καὶ ἐν τῷ ὑσ-τερος (ἀντὶ ὑπ-τερος ἢ ὑ(π)-τερος).

Ἡ πρόθεσις αὕτη εἶνε συνήθης τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ σπανιώτερον μὲν
ἐν παραθέσει, ὡς π. χ. ἐν τοῖς λαμβάνω ὑπ' ὄψιν, εἶνε ὑπὸ κρίσειν καὶ
εἶτι ἄλλο, συχνότερον δ' ἐν συνθέσει, ὡς ὑπόγειον, ὑπογραφὴ, ὑποφαινό-
μενος, ὑποκείμενος, ὑπανδρος, ὑποδιάκονος, ὑποχείριος κ.λ. καὶ ἡρω-
τηριασμένη, ὡς παγαίνω καὶ πηγαίνω (= ὑπαγ—, ὑπηγ—), πο(υ)-
κάμισον (= ὑποκάμ—), πόδημα (= ὑπόδ —) κ.λ.

8) ὑπέρ, ὑπείρ (ἐκ τοῦ ὑπερί), ἱπέρ (αἰολ.), 'περ (κατ' ἀφαίρεσιν
ἐν τῇ ἀρχ. αἰολικῇ καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ δημώδει γλώσσῃ), λατιν. super,
σκρ. upari, ἀρχ. γερμ. ubar, ν. γερμ. über. ὑπειρέχω, ὑπείρουχος, ὕ-
πειροχος (Ἰλ. Α, 335). πέρ ρ-οχος (Σαπφ. 44 Ahr. ἀντὶ ὑπέροχος,
πέρ μὲν γὰρ ἄντλος ἱστοπέδαν ἔχει Ἀλκ. 10. πέρ κεφάλας Ἀλκ. 74.
πρβλ. Ἡσυχ. περρέχειν, ὑπερέχειν καὶ Ἀνεκδοτ. Ὄξων. I. p 422. Τοι-
αῦτα καὶ τὰ δημώδη πέρπυρα (= ὑπέρπυρα) Πτωχοπρ. παρὰ Κορ.
Ἀτ. Α. σλ. 18 στιχ. 80. Βελισσαρ. π. Κοραῖ Ἀτ. Β'. σλ. 296. περ-

μαχιόνιον (= ὑπερμαχιόνιον) ἐν τῷ προσεκτεθέντι στ. τοῦ Θανάτ. τῇ Ῥόδου. περήφανος (= ὑπερήφ—) κ. ἄλλα.

9) ἐνί, εἰν, ἐν (ἐμ, ἐγ, ἐλ, ἐρ, ἐς, ἐτ, ἐπ, οἱ τελευταῖοι τύποι μόνον κατὰ τὰς αἰολ. κ. δωρικ. διαλέκτους) καὶ τέλος ἀν (ὡς ἐν τοῖς καθομιλουμ. ἀν-ήμερα, ἀντάμα καὶ ἀνταμώνω, ἀγγίζω ἀντὶ τῶν ἐν-ήμερα (= ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ), ἐντάμα (= ἐν τῷ ἄμα), ἐγ γίζω [ἐν-γύς] καὶ εἴτι ἄλλο). — Κρητ. ἐν, λατ. in. Ἰλ. ἔνι Φοικία νείων Ἰλ. Η, 221. ἐνὶ Κίρκης Ὀδ. Κ, 282. εἰν Αἰδχο Ἰλ. Χ, 389 κ. ἀλλαχοῦ. ἐνιβάλλω, ἐνιβλάπτω, ἐνικρίνω, ἐνικλείω, ἐνιπλήττασθαι, ἐνισκῆπτω, ἐνιχρίμπτω κτλ. ἐμβάλλω, ἐγκτησις, ἔλλογος, ἔρρινος, εἰνάλιος, εἰνόδιος. ἐγ κύκλω (C. I. 160 §. 6 δῖς). ἐς Σάμω, ἐς Σιδῶνι, ἐς Σίγγῳ καὶ ἄλλα ὅμοια ἐν ἐπιγραφαῖς. ἐτ τόν, ἐτ τάν, ἐκ τῶν ἐν τόν, ἐν τάν (τῆς ἐν πρὸς αἰτιατικὴν φερομένης, ὡς καὶ ἐν τοῖς βοιωτικοῖς ἐν τάν προθασίαν, ἐν τόν ἀέτον, ἐν τόν ὄρον, ἐν τὸ μέσον C. I. 1569. c. καὶ ἄλλ.), γὰς καὶ φυκίας ἐππασιν = ἐμπασιν C. I. 1562. — πρβλ. καὶ τὰ Δελφ. Αἰτωλικὰ καὶ Φωικὰ παραδ. ἐν ταῖς ἐπιγρ. τ. C. I. 1688. 2350. 3046. 1771. 1772. παρὰ Ulrichs p. 67 καὶ Ross Φωικ. 85. — Τοῦ δὲ κρητικοῦ τύπου ἐν ῥητῶς μαρτυρουμένου ὑπὸ Ἡσυχίου τεκμήριον εἶνε τὰ: ἔγκρος, ἐγκέφαλος (Ἡσυχ. Ἀρκ. σλ. 74, 6), ἔγκρητες (Ἀπολλ. ἀντων. σλ. 330. c.) ἢ ἔγκρητες (Ἡσυχ. Χοιροβ. Bekk ἀνεκδ. p. 1188) καὶ ἐν ἔγκρης (Ἐτ. M.) = αὐθιγενῆς-εἰς ἀντὶ ἔγ-γενητες (= ἐγ-γενῆς) καὶ τέλος τὸ ἰσχυρῶ (Ἡσυχ. ἐν(ιν)σχυρῶ).

Ἐν τῇ καθομιλουμένῃ εἶνε συνήθεια: ἢ ἐν ὀλιγώτερον μὲν ἐν παρθέσει κατὰ τινὰς φράσεις, οἷαι: ἐν τῷ ἄμα καὶ τὸ θαῦμα ἐν Κυρίῳ (ἐκοιμήθη), ἐν τῇ δόξῃ του εἶνε, ὁ ἐν Βιέννῃ, ἐν ὥρᾳ χρείας, ἐν καιρῷ ἀνάγκης, ἐν καιρῷ θανάτου, ἐν τέλει, ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν ἀληθείᾳ, ἐν συνειδήσει καὶ εἴτις ἄλλη, συχνότερον δ' ἐν συνθέσει: ἐμβαίνω καὶ μβαίνω (μβ = μb ἢ mb προφ.), μporῶ (= ἐμporῶ), ἐγκαλῶ, ἐγκλημ, ἐγκαίρος, ἐμπαθής, ἐντρέπομαι καὶ ντρέπομαι, ἐντόπιος καὶ ντόπιος. πρβλ. τὰ περὶ τοῦ τύπου ἀν (= ἐν) προσηνημένα. Τῆς δ' ἀφαιρέσεως τῆς ἐν παραδείγματα εὐρίσκομεν ἤδη ἐν τῷ ἐπ. τ. Ζ. στ. 51: « Εἰς τὴν καρδίαν μου νὰ μπηχθῇ ἄν σε καταδικήσω. » καὶ παρὰ τ. Πτωχοπροδρόμῳ (Κορ. Ἀτακτ. Α.) Α. 227 μπηγουσιν (= ἐμπήγουσιν), μπηγοματίζουκας στ. 244 κ. ἄλλα, παρλαιπομένων τῶν παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς, ἐνθα τὸ ἐναρκτικὸν ε καὶ ταύτης τῆς προθέσεως καὶ ἄλλων προθέσεων τε καὶ λέξεων ὑπὸ προηγουμένου μακροῦ φωνήεντος καταπίνεται, οἷα π. χ. τὰ: ἢ ῥ Σοφ. Αἴ. 1316. Ο. Τ. 112. Εὐριπ. ἰκέτ. 244. Ἐλ. 341. ἢ ῥ Ἰφίγ. Ταυρ. 770. μῇ ῥ Αἰσχ. ἰκέτ. 225. Ἀριστοφ. Ἀχ.

343. μῇ ῥ μέρων. Εὐρ. Μηδ. 754. πρβλ. Ἀριστοφ. Σφηκ. 324. μῇ ῥ μπειρία Ἐκκλ. 115. μῇ ῥ γκαλεῖσθαι Εὐριπ. Μελαν. 9. μῇ ῥ λλίπωσιν. Ἀρστ. Πλουτ. 859. ἢ ῥ κπερᾶ Σοφ. Ο. Τ. 360. ἢ ῥ οδορ Ἀρφ. Εἰρ. 1184. ἢ ῥ ξέρχεται Σοφ. Τραχ. 1265. πρβλ. Αἰσχ. ἰκέτ. 336. Ἐπτ. 15. Σοφ. Ἡλ. 398 κλ. — ἢ ῥ πι Σοφ. Φιλ. 43. ἢ ῥ π' ἀσπίδων Ἀριστοφ. Βατρ. 928. ἢ ῥ πίκτησις Σοφ. Φιλ. 1344. βέλη ῥ πιπάλλων Αἰσχ. Χοηφ. 160. σκυτίνη ῥ πικουρία Ἀρστ. Λυσίτρ. 110. κ. ἄλλα. ἢ ῥ λάτη Εὐριπ. Βακχ. 1061. ἢ ῥ γῶ Σοφ. Ο. Τ. 820. Ἡλ. 565. ἢ ῥ στὴν Σοφ. Φιλο. 964. μῇ ῥ χόντων Εὐρ. Ἐλεν. 432. Φοιν. 405. Ἀριστοφ. Σφηκ. 1121. μῇ ῥ λεγχε Αἰσχ. Χο. 906. πολλή ῥ στ' ἀνάγκη Σοφ. Τραχ. 295 κτλ. κτλ.

10) ἐπὶ (σक्र. a'pi καὶ pi, ζενδ. apī) καὶ κατ' ἀφαίρεσιν ῥ πὶ (τούτου τοῦ πάθους παραδείγματα ἀττικὰ προεξετέθησαν ἤδη). Ἡ ἀφαίρεσις αὕτη συχνότατα συμβαίνει ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ὅχι μόνον μετὰ μακρὸν φωνήεν, ὡς παρὰ τοῖς ἀττικοῖς, ἀλλὰ καὶ μετὰ σύμφωνον καὶ ἐν ἀρχῇ λόγου, οἷα πρῶτον τὸ ἐν τ. ἐπ. Ζαμπ. στ. 16 ῥ πάρω (= ἐπά-νω) καὶ τὰ παρὰ Πτωχοπροδρόμῳ — (Κορ. Ἀτακτ. Α.) Α. 240 ῥ παίρ-νης (= ἐπαίρνης). 241 ῥ πιθυμᾶς (= ἐπιθυμᾶς). 341 γὰρ πάρω δανει-κόν. 364 πάπλωμα (= ἐπάπλωμα ἢ πέπλωμα;) κ. ἄλλα τοιαῦτα καὶ τὰ καθομιλούμενα ῥ πιδέξιος (= ἐπιδ—) πιτήδειος (= ἐπιτηδ—), πίστομα (= ἐπιστ—), πέυκι (= ἐπέυχι-ον) κτλ. Ἡ καθομιλουμένη διετήρησε τὴν ἐπὶ κατὰ παράθεσιν ἐν ὀλιγίσταις μόνον φράσεσιν, οἷαι: ἐπ' ἀληθείας, ἐπὶ ταύτου καὶ εἴτις ἄλλη, συνηθέστερον δ' ἐν συνθέσει, ὡς ἐπίγειος (παράδεισος), (ἐ)πιτάφιος, ἐπιστρέφω, (ἐ)πιστροφή, ἐπιστάτης, (ἐ)πίτροπος, (ἐ)φέτος κτλ.

11) περὶ (καὶ ἐνίοτε πειρί, ὡς ἐν τῷ Πειρίθους) καὶ περ (κατὰ τὰς αἰολ. κ. δωρ. διαλέκτους καὶ κατὰ τὴν καθομιλουμένην) σक्र. pari, ζενδ. pairi. περι-έρχομαι, περι-τρέχω, περι-δρομος κτλ. πέρροχος Σαπφ. 44. περθέμενος 13. πέρθεσθ' 67. περθέτω Ἀλκ. 29. οἷα τε πέρ σῶ 93. κ. ἄλλα. πέροδος C. I. 1688, 16. περάπτων Πίνδ. Πυθ. Γ'. 42. πέρ ἀτλάτου πάθους Ὀλ. ε'. 38. περίαχε, περοίχεται Ἡσιόδ. Θεογ. 678, 733. Τοιαῦτα καὶ αἱ Ἡσυχ. γλῶσσαι περόσχεια τὰ ῥάκη, πέρωστον: μέγα, περομύναι: ἐλέγχειν κτλ. Τὰ καθομιλούμενα περ-πατῶ (ἤδη παρὰ Πτωχοπρ. Β'. 555), περμαζεύω, περβόλι (περιβόλιον), ἐμπερδεύω (= ἐμπεριδέφω) κτλ. — Ἡ σημερινή γλῶσσα ἐν ὀλίγαις φράσεσι διετήρησε τὴν πρόθεσιν ταύτην κατὰ παράθεσιν, οἷαι: περὶ πα-τρίδος, περὶ ἐκκλησίας, περὶ ἐλεημοσύνης, περὶ ὁμοιότητος, περὶ τίνος ὁ λόγος κλ. ἐν δὲ συνθέσει συνηθέστατα, ὡς: περικλείω, περιχύνω, περ-

φέρομαι, περίβλεπτος, περίφημος, περιχαρής και περίχαρος, περίλυπος, περιδρομος κτλ. κτλ.

42 *ἀμφί* (σρκ. *abhi*, ἀρχ. γερμ. *umbi*, νεογερμ. *um*, λατιν. *amb—am—, an—, ὀμβρ. am — an — ampr — ὀσκ. amf-r*) και *ἀμφίς* και (διὰ τὸ ἐν ἐπομένῃ συλλαβῇ δασύ) *ἀμπ* (ὡς ἀμπέχονον, ἀμπίσχομαι κ.τ.τ.) *ἀμφι-βάλλω*, *ἀμφις-βητῶ*, *ἀμφίς-βαινα* κτλ. δοικαὶ δὲ πελειάδες *ἀμφίς* ἕκαστον χρύσσαι νεμέθοντο Ἰλ. Α. 634. *ἀμφίσωπον* Ἑτ. Μ. 91. Ἡσυχ. Περὶ τοῦ *ς* τῆς *ἀμφίς* και κατωτέρω θὰ γείνη ἰδίᾳ λόγος. — Ἡ πρόθεσις αὕτη μόνον ἐν συνθέσει διατηρήθη ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ, οἷον τὰ: *ἀμφιβάλλω*, *ἀμφίβολος*, *ἀμφιθέατρον* και εἴτι ἄλλο· ἐν δὲ παραθέσει οὐδ' ἐν τῇ Κ. Δ. πλέον ἀπαντᾷ.

43) *ἀντί* και *ἀντίς* (λατ. *ante*, σκ. *anti*, γοτθ. *and*, λιταυῖ. *anti*). Ὁ τύπος *ἀντίς* κατὰ τὸ *ἀμφίς* πεπλασμένος ἐμφανίζεται κατὰ τὰς ὑστερας τῆς γλώσσης ἡλικίας μάλιστα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενος, καθὼς δὰ και ἄλλαι μετ' ἄλλων πτώσεων συντασσόμεναι προθέσεις ταῦτὸν ἐπαθάν. π. χ. παρὰ Πτωχοπροδ. (Κορ. Ἀτακτ. Α. σλ. 25) Β. στ. 285 κεξ.

οἱ δ' ἄλλοι καταπίνουσιν *ἀντίς* νερόν φαράκιν.

ἀντίς ψωμῖν τὸν δρόλικον, *ἀντίς* φαγεῖν τὸν σφάχτην. κτλ. Πολὺ δὲ πρὸ τοῦ Πτωχοπροδρομοῦ παρὰ Κωνσταντίνῳ τ. Πορφυρογ. σλ. 347—49 μετὰ τοῦ ἄρθρου ἀπαντᾷ « ἀντικείμενος, ἐναντίος, ὁ ἕτερος, » σημαίνων, ὡς ὁ *ἀντίς*· ὁ *ἀντίς* δῆμος κτλ. Εἶνε δὲ ἡ *ἀντί* σήμερον εὐχρηστοτέρα ἐν συνθέσει ἢ ἐν παραθέσει.

44) *πρὸτί* (Κρητ. *πορτί* ἐν ταῖς Κρητικαῖς ἐπιγρ. C. I. 3048. 3050. 3054. 3053), *ποτί* και *πρὸς* (ἐκ τοῦ τύπου *πρὸτί* κατ' ἀποκοπὴν και ἐξύγγρανσιν τοῦ *τ* εἰς *ς*: *πρὸτί* — *πρότ* —, πρὸς ἢ και ἄλλως *πρὸτί*, *προσί*, *πρὸς*) και τέλος *ποτ* (ἰδίως δωριστί). σρκ. *prati*: *προτιάπτω* (= *προσάπτω*), *προτιβάλλειν*, *προτιεῖλεῖν*, *προτιεῖποι*, *προτιμυθήσασθαι*, *προτιόσσομαι*. *ποτιβάλλω*, *ποτιδέγμενος*, *ποτιδέρομαι*, *ποτιδόρως* κτλ. ἅπαντα δημηκὰ. *ποτ-τούτοις* 35. *ἀποτπ*. *Ἐπιχέρμου* (Ahr.) *ποτθέμεν* αὐτ. 94. *ποτ τάν*, *ποτ τό*, Ἀριστοφ. Ἀχ. 698. 717. 749 (Μεγαρ.) *ποτί τάν* Τιμοκρ. 6. *ποτ τό*, *ποτ τάν*, *ποτ τά*, *ποτ τὰς*, *ποτί τάν* πυγάν Ἀριστοφ. Λυσιερ. 147. 1006. 1252. 1264. 82 (Λακων.). *πρβλ.* και τὰς Κρητικὰς ἐπιγραφὰς 2557. 3047. 3051 και τὰ Θεοκρίτου. — Ἡ καθομιλουμένη διατήρησε τὴν πρόθεσιν ταύτην και ἐν παραθέσει και ἐν συνθέσει, και μόνον ὑπὸ τὸν τύπον *πρὸς*: *ἐγραψα πρὸς τὸν φίλον*· *πρὸς τὸν τοῖχον*· *τὸν χορόν* (παροιμ.)· *πρὸς τὴν θάλασσαν*, *πρὸς τὴν θύραν*, *πρὸς τὸ περάθυρον*, *πρὸς τὰ ἔξημερώματα*, *πρὸς*

τὸ μεσημέρι, *πρὸς καῖρόν*, μὴ *πρὸς βάρος* κλ. *προσφέρω*, *προσκυνῶ*, *προσπίπτω*, *προσεύχομαι*, *προσκέφαλον*, *προσόψι*, *προσωρινός*, *προσμένω* κτλ.

45) *πρὸ* (λατιν. *pro*, σρκ. *pra*, ζενδ. *fra*. ὁ λατινικὸς τύπος *prae* = *prai* εἶνε πρὸς τὸν *πρὸ* ἢ *pro*, ὡς αἱ *παρά* και *ὑπαί* πρὸς τὰς *παρά*, *ὑπό*). Ἡ τῆς *πρὸ* χρῆσις ἐν τῇ καθομιλουμένῃ εἶνε σπανιωτέρα μὲν κατὰ παράθεσιν, ὡς ἐν τοῖς: *πρὸ ἡμῶν*, *πρὸ ἡμερῶν*, *πρὸ χρόνων* και (μετ' αἰτιατ.) *πρὸ πέντε ἡμέρα(ι)ς*, *πρὸ ἑξῆ μῆνα(ε)ς* κτλ. συχνοτέρα δ' ἐν συνθέσει: *προβάλλω*, *προκίλινς*, *προχωρῶ*, *προκόφτω*, *προβλέπω*, *προλέγω*, *προγονός*, *προχθές*, *πρόπερσι* και *προπέρσι*, *προτιμῶ* κτλ. κτλ.

46) *Εἰς*, *ἐς* (ἐν δὲ τῇ μεταγενεστέρᾳ δημῶδει και) 'ς και *σέ*. Ἡ πρόθεσις αὕτη προέκυψεν ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου οὐκ ἔτι ἐν τῇ ἑλληνικῇ σωζομένου τύπου ἐν-ς (ὥσπερ ἡ *ἐξ* = ἐκ-ς ἐκ τῆς ἐκ). και ἡ μὲν *ἐς* συγκοπῇ τοῦ *ν* πρὸς τὸ *ς*, ἡ δὲ *εἰς* κατ' ἀναπλήρωσιν τοῦ μετὰ τὴν τοῦ *ν* συγκοπὴν συσταλέντος ὄγκου (ὡς και εἰς ἐκ τοῦ ἐν-ς, κτεῖς ἐκ τοῦ κτέν-ς κτλ.). Τί δὲ σημαίνει τὸ *ς* τοῦτο, θὰ ἴδωμεν παρακάτω. Τῶν δὲ δύο τύπων *εἰς* και *ἐς* ὁ μὲν ἐκτενέστερος ἦτο συνήθης τοῖς Αἰολεῦσι και τῇ μεταγενεστέρᾳ Ἀτθίδι και τῇ κοινῇ, ὁ δ' *ἐς* ταῖς δωρικαῖς διαλέκτοις τῇ ἰαδί και τῇ ἀρχαιοτέρᾳ Ἀτθίδι· ἴδε ἀνωτέρω (9 ἐνί). Ὁ δὲ πρότιςος τύπος *ἐνς* λέγεται ὑπὸ τῶν γραμματικῶν Ἀργείων και Κρητῶν ἴδιος, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῦ παράδειγμα ἐν τοῖς σωζομένοις μνημείοις ἀναφαίνεται. ὁ τύπος 'ς ἐκτὸς τῆς παρὰ τοῖς ἀττικοῖς ποιηταῖς εὐφωνίας χάριν γιγνομένης ἀφαίρεσεως ἀπαντᾷ ἤδη ἐν τῇ δημῶδει γλώσσῃ τοῦ 1. αἰῶνος π. χ. ἐν τῷ ἐπ. τ. Ζαμπ. στ. 4 'ς τὴν φυλακὴν τὸ γέννησε, 'ς τὰ σίδερα τὸ τρέφει. 24 κομβῶστε και 'ς τὰ πόδιᾶ μου δυὸ σιδηρέναις κλάπαις. 35 κῆ ἀπὸ τοὺς μύρους τοὺς ἐννὶ εὐρέθη 'ς τὸν δίκον του: ἔπειτα παρὰ τοῖς ὕστερον, ὡς παρὰ Πτωχοπροδρόμῳ (Κορ. Ἀτ. Α.) Α, 103 'ς τὸ περσίειν, 141 'ς τὴν ἀμετρόν μου πείναν, 181 'ς τὸ σπίντιν της κτλ. Ὁ δὲ τύπος *σέ* τέλος εἴτε ἐκ τοῦ *ες* κατὰ μετάθεσιν προσελθὼν, εἴτ' ἐκ τοῦ *εἰς* κατὰ προσθήκην ἢ ἐπέκτασιν (*εἰσέ*) και ἀφαίρεσιν (*σέ*) εἶνε μεταγενεστερᾶς χρήσεως, οὕτω π. χ. παρὰ Δημητρ. τ. Ζήνων *Βατραχομ. διαλόγου* στ. 9. *σέ ῥέμα* ἔνε; *Βατραχομουμ.* στ. 51 κ' *εἰσέ* (ἢ κῆ *σέ*;) *καλύβη* μ' ἔκαμε κτλ.

Ἡ πρόθεσις *εἰς* (*σέ*, 'ς) εἶνε μία τῶν εὐχρηστοτάτων ἐν τῇ καθομιλουμένῃ, ὅχι μόνον κίνησιν (*εἰς τόπον*, *χρόνον*, *πρόσωπον* κλ.) σημαίνουσα, ἀλλὰ και *στάσιν* μετ' αἰτιατικῆς, ὡς ἐν τοῖς: ἦτον *εἰς τὸν ἑξάψαλμον*, *εἰς τὸ θυμιατόν*, *εἰς τὸ κάθισμαν*, *εἰς τὸν ἑσπερινόν*. Πτωχοπρ.

Β'. 42—45, εκείνος ἔχει ὅσων μόνον καὶ δεκαπέντε χρόνους· αὐτ. 68 κ. ἄλλ. — Ἡ ἐπὶ στάσεως χρῆσις τῆς εἰς καὶ ἡ μάλιστα παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν, ἐπὶ κινήσεως (μετ' αἰτιατικῆς) τῆς ἐν (ἴδε ἄνωτέρω) προήλθαν μὲν ἐκ τῆς κοινῆς ἀρχῆς ἀμφοτέρων, παρήχθησαν δὲ διὰ τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, ἐν αἷς ἐπὶ μὲν τῆς ἐν (μετὰ δοτικῆς) σημαίνεται ἡρεμία τις μετὰ τὴν κίνησιν, ὡς ἐν τοῖς ὁμηρ. Ἰλ. Α, 593. Ζ, 65. Σ. 521 καὶ ἄλλ. Κάππεσον ἐν Ἀθήνῃ (= πεσὼν ἐκείμην), ἐν στήθεσι βάς, ἵκανεν ἐν ποταμῷ καὶ τῷ πολλάκις ἐπανερχομένῳ ἐν κοίτῃσι πέσε, ἐπὶ δὲ τῆς εἰς κινήσεως τις πρὸ τῆς ἡρεμίας, ὡς ἐν τοῖς Ἡροδ. Η. 60 εἰς τὴν (ἦν, Σαλαμίνα) ὑπέκκειται ἡμῖν τέκνα τε καὶ γυναῖκες (= ἐς τὴν ὑπεκτέθειται καὶ κεῖται). Ἐ. 72, παρὴν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεομένης. πρβλ. ζ'. 1. Θουκ. Α. 24 ἰκέται καθεζόμενοι εἰς τὸ Ἡραῖον ἐδέοντο. ζ'. 62 ἔσχον ἐς Ἰμέραν. 88, 9 οἱ ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρήσαν ἐς τὴν Λακεδαιμόνα. πρβλ. Ζ'. 50. ζ'. 30. Ξενοφ. Ἀναβ. Α. 2, 2. Ἐλλην. Β, 1, 6, Ξυλλαγέστες εἰς Ἐφεσον ἐβουλεύσαντο. κ. ἄλλοις. — Τοιαύτην λοιπὸν ἀρχὴν λαβοῦσα ἡ τῆς εἰς μετ' αἰτιατικῆς ἐπὶ στάσεως χρῆσις κατ' ὀλίγον ἀπέβη κοινοτέρα, ὥς οὐ καὶ ὅλως σχεδὸν παρηγκώνισεν ἐκ τῆς μεταγενεστέρως γλώσσης τὴν τῆς ἐν μετὰ δοτικῆς. Τεκμήρια δ' ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τάδε σὺν ἄλλοις πολλοῖς: Αἰσχιν. π. παραπρ. 108, συνελέχθησαν εἰς Πέλλαν αἱ πρεσβεῖαι. 110, περὶ τῆς προεδρίας τῆς εἰς τὰ Διονύσια. Διοδ. ε. σλ. 458, 12 (Teubn). εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος τοῦ ὠκεανοῦ κειμένη. κέ. κεφ. κεῖται μὲν (τὰ Γάδειρα) εἰς τὰ ἔσχατα τῆς οἰκουμένης. Διον. τ. Ἀλικαρν. Ρ. Ἀρχ. Δ. 85· ταῦτα τὰ γράμματα λαβόντες οἱ καταληφθέντες ὑπὸ τοῦ τυράννου εἰς τὸ στρατόπεδον — — ἀνέγνωσαν. Ν. Α. Μάρκου Β'. 4 καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Λουκ. ΙΑ. 7 καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν. Ἰωαν. Α. 18 ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρός. Πραξ. ΙΘ'. 22: αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἰωσηπ. Κ'. 246, 7 (Teubn.) τοὺς εἰς τὴν περσίαν κατοικοῦντας. Ψευδολουκ. Λουκ. ἡ ὅν. §. 1 ἄνδρα οἰκοῦντα εἰς Ἰπατα· Ἡλιοδ. Αἰθιοπ. Α. 10 εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐσιτεῖτο. Ζωσίμου τ. ἱστορ. σλ. 10, 16 (Brun) καὶ τὴν μάχην εἰς Ἀρβηλα πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος. 16, 11 εἰς τὸν μετὰ πόρθμὸν Βυζαντίου καὶ Χαλκηδόνος ἀλίσσεται. 95, 1 ταῖς εἰς τὰ βασιλεία γυναιξὶ συνήθης γενόμενος. πρβλ. 181, 16. 277, 10. 290, 1. Προκοπ. Γ'. 256, 15 ἐς μὲν τοὶ τὰ Βιζαντιὰ οὐδὲν εἰργάζεται. πρβλ. Β'. 476, 13. 465, 20. Γ'. 129, 5. 206, 7. κτλ. κτλ. σκληραγωγεῖται οὖν ὁ Γεώργιος ἡμέρας εἰς τὴν Περσίδι πολλὰς. Θεφ. Σιμοκ. 314, 2. πρβλ. 314, 24. 315, 24. 336, 3. οἱ καὶ διέφθειραν εἰς Ἀντιόχειαν

Ἑλλήνων μυριάδας δέκα. Συγκελ. 555, 3. καὶ ἵστανται εἰς τὴν ἐκκλησίαν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους. Κωνσ. Πορφυρ. ἐκθ. τ. βασ. τάξ. σλ. 15 κτλ. κτλ.

17) ἐκ καὶ ἐξ, ἐν δὲ τῇ μεταγενεστέρῃ δημῶδει καὶ ξε, ἐγ καὶ ἐχ καὶ κατ' ἀφαίρεσιν κ' ἢ ξ'. Ὁ τύπος ἐξ εἶνε αὐτὸς ὁ ἐκ μετὰ τοῦ ε, ἐκ-ε ὡς εἰς = ἐν-ε. Καὶ τούτων μὲν τῶν δύο τύπων παραδείγματα, ὡς πασίγνωστα, εἶνε περιττὸν νὰ παρατεθῶσιν. ἡ δὲ τοῦ ἐγ καὶ τοῦ ἐχ (πρὸ τῶν μέσων θ, γ, δ καὶ τοῦ λ καὶ πρὸ τοῦ δασυντικῶ σ καὶ τῶν δασέων θ, φ, χ) χρῆσις εἶνε ἱκανῶς ἀρχαία, ἥδη ἐν ἐπιγραφαῖς τῶν ἀττικῶν χρόνων ἀπαντῶσα, ὡς π. χ. C. I. 101 μὴ ἐγλέγειμ παρ' αὐτοῦ τὸν δῆμoxον κτλ. (= ἐκλέγειν παρ' —) 147, VI. IX. τὰ ἐχ Σάμου (δὲς) 157. ἐγ Διονυσίων. ἐγ Βενδιδίων. 158, §. 4 ἐγ Δήλου. Οὐτιω καὶ ἐν Βοιωτικαῖς ἐπιγρ. 1570 (6'. αἰῶνι π. Χρ.) ἐγ δὲ τῶν λοιπῶν. — ἐγδόσεις — ἐγδότη — 2556 ὑπεχθέσιμος, ὑπέχθηται. Λοκρικ. ἐπιγρ. παρὰ Οἰκονομίδῃ Β'. 2. ἐχθος (= ἐκτός) κτλ. Τῆς δ' ἀττικῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἐκ καὶ ἐξ εἰς κ' καὶ ξ' ἥδη ἐν τοῖς πρόσθεν παραδείγμασι ἐξ-ετέθησαν. Ἄλλοι διαλεκτικοὶ τύποι τῆς ἐξ εἶνε ὁ ἐσο (Βοιωτ.) ἐς (Βοιωτ.) καὶ ε (Λοκρ.) π. χ. ἐσσαρχος ἀντὶ ἐξάρχος (Ἀνεκδοτ. ὅρων. I. 172, 14. 160, 19. ἐς Μουσῶν ἀντὶ ἐκ Μ. ἐσγόγως = ἐκγόνους ἐν ταῖς ἐπιγρ. C. I. 1562—64. ἐς πόθ' ἔρπες, πόθεν ἦκεις (Ἡσυχ. κατὰ τὴν τοῦ Οἰκονομίδου διαίρεσιν). ε τὰς Χαλείδος ε τὰς Οἰανθίδος. ε θαλάσσης. ε λιμένος (Λοκρικ. ἐπιγρ. Οἰκονομ. 1. 2. 3. 4.). — Ἡ καθομιλουμένη μεταχειρίζεται τὴν πρόθεσιν, ὥσπερ καὶ ἄλλας πολλὰς συχνότερον ἐν συνθέσει ὡς ἐν τοῖς: ἐκδοσις, ἐκπόρευσις, ἐξαποστέλλω· συνηθέστερον δὲ μετ' ἀφαιρέσεως ἢ μεταθέσεως: ἐκνοίγω, ἐκφρίζω, ἐκπιπασμένος, (ἢ ἐκπιπασμένος), ἐκφωνῶ (ἐκφωνῶ), ἐκλάμνω, ἐκπληρώνω· ἐπειτα γδύνω, γδέρνω, γλυτώνω, γδικιόμαι κ.τ.τ. ἀντὶ τῶν ἐκδύνω, ἐκδέρνω, ἐκλυτώνω, ἐκδικέομαι κτλ. ἐν δὲ τοῖς: βγάλλω, ἢ βγάζω καὶ βγαίνω ἀντὶ τῶν γβάλλω, γβάζω καὶ γβαίνω ἔγινε καὶ μετάθεσις τῶν μέσων. Διὰ ταύτης τῆς τροπῆς τοῦ κ εἰς γ πρὸ τῶν μέσων ἐξηγεῖται καὶ τὸ ἔργονος ἀντὶ τοῦ ἐκγονος. Ἐν δὲ παραθέσει τώρα μὲν σπανιώτατα καὶ μόνον ἐν τισι φράσεσιν οἶαι: ἐξ αἰτίας του, ἐξ ἀμαρτιῶν μου καὶ εἰτις ἄλλη· κατὰ δὲ προγενεστέρους χρόνους συχνότερον τὴν μετεχειρίζοντο καὶ μετ' αἰτιατικῆς, π. χ. Πτωχόπρ. Α. 185: ἀρπάζω το κ τὸ χέριν της. 142—3 ἐκ τὸν ἱαμβον, ἐκ τὸν πυρρίχιον. 270 ἐκ τὰ ξεύρεις κ.λ. Στεφ. Σαχλήκη (Κορ. Ἀτ. Α. 151) ἐκ τὸν κόσμον. Βελθ. κ. Χρυσ. αὐτ. ἐκ τῆς σελήνης — — τὰς ἀγκάλας. Δημητρ. Ζήνου Βατραχόμου. στ. 60 ἐκ τοῦ νεροῦ τὰ βότανα κτλ. Τελευταῖον καὶ ὑπὸ

τὸν τύπον ὃ ἢ ὄχ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ διαλέκτῳ ὡς ἐν τοῖς: ὄχ τὰ Ἰάν-
νινα = ἐκ τῶν ἱ. ὄχ τὸν ὕπνο(ν) σηκώθηκε. ὄχ τὸν ἰδικόν σου τὸν σεβ-
τᾶ (ἐν τινι διστίχῳ) κτλ. Ταιαῦτα καὶ τὰ ὄξω (ἐξω), ὄχτρός (= ἐχθρός).
Παραδείγματα τῶν ὄχ καὶ ὄξ ἀντὶ τῶν ἐρ(ἐκ) ἐξ ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρης
δημώδους γλώσσης εἶνε τά: ἐκ τοῦ ἐπ. τ. Ζ. στ. 46—47.

Ἀνδρόνικος ὁ κύρις τοῦ βγαίνει (= ὄχθαίνει) παρωργισμένος,
νὰ καταιβῇ τὸν προσκαλεῖ ῥωτᾷ ἔαναρωτᾷ τον.
66. ἔανασαίρω. Ἐκ τοῦ Πτωχοπρ. Β'. 139 ἔδαίνα. 439 ἔάπτει (= ἐξάπτει).

18) σύν, ξόν (συν, συγ, συλ, συρ), σκρ. sa — sam, λατ. cum,
com, con. ὁ τύπος ξόν φαίνεται ἀρχαιότερος τοῦ σύν ὢν, οὗτος δὲ
προήλθεν ἐξ ἐκείνου κατὰ λέπτυνσιν τοῦ ξ εἰς σ. ὁ ξόν ἐπικρατεῖ παρ'
Ὀμήρῳ καὶ τῇ λοιπῇ Ἰάδι, ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ Ἀτθίδι καὶ ἐν τῇ Δωριδί
(ἐναλλάξ πρὸς τὸν σύν). Ὁ δὲ πρωτόπλαστος τύπος ἦτον, ὡς φαίνεται
ἐκ τε τοῦ λατινικοῦ cum καὶ ἐκ τοῦ παραγώγου ἐπιθέτου κινός (=
κον-ιός), ὁ κύρ (καὶ κόν) ὁ τελευταῖος οὗτος τύπος κον παραδόξως
πως διατηρήθη ἐκτὸς τοῦ ἀφανιστέρου καταστάντος κοινός ἐν τῷ κα-
θομιλουμένῳ ἐπιθέτῳ κον-τός, ὅπερ ἐγένετο ἐξ ἐκείνου, καθὼς τὰ ἐν-
τός ἐκ-τός ἐκ τῶν ἐν καὶ ἐκ. κοντός λοιπὸν ἐτυμολογικῶς σημαίνει τὸν
ὁμοῦ ἢ π.λησίον ὄντα (ὅθεν καὶ τὸ ἐπίρρ. κοντά = ἐγγύς, πλησίον),
ἔπειτα τὸν ὀλίγον ἀπέχοντα ἢ τεταμένον, -ἐν βραχύν. Μήπως καὶ τὸ
συνώνυμον ἐπίθετον συμός καὶ τὸ ἐπίρρ. συμᾶ οὕτω γραπτέον καὶ ἐκ
τοῦ ἀρχαιοτέρου τύπου σύμ (πρβλ. τὸ λατιν. cum) παρακτέον καὶ ὄχι
σιμός καὶ σιμά, καθὼς συνήθως γράφεται καὶ ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἐπιθέτου
σιμός (βραχύρριν, κουτζομύτης) παρὰ Κοραῆ ('Ατ. Δ'. 198 κεξ.). ἐτυ-
μολογεῖται; πρβλ. καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν παρηγμένα ῥήματα κοντεύ(η)ω
(καὶ κονταίνω = βραχύνω) καὶ συμώνω = πλησιάζω, ἐγγίζω. Τὸ ἐ-
πίρρημα συμᾶ (ἢ συμᾶ) οὕτω γράφεται παρὰ τῷ ποιητῇ τοῦ Θρήνου τ.
Κωνσταντινουπόλεως (Κορ. 'Ατ. Β'. 341)

Τὸ τρίτον ἐκοντίσωνε συμᾶ τὴν Οὐγκαρίν.
'Αλλὰ καὶ ἡ παρὰ Mullach (Σημ. εἰς τὴν Δημητρ. Ζήνου Βατραχομυ-
ομ. στ. 240) ἐτυμολογία τοῦ συμᾶ ἐκ τοῦ συνάμα (σύν — ἄμα), ὡς
ἀντάμα ἐκ τοῦ ἐν τῷ ἄμα, βεβαιωμένη μοι φαίνεται. — Ἡ χρῆσις τῆς
σύν ἐν τῇ καθομιλουμένῃ κατὰ μὲν παράθεσιν εἶνε σπανιστάτη καὶ
μόνον ἐν τισι φράσεσιν, οἷαι: σύν Θεῷ, σύν γυναιξὶ καὶ τέκνοις καὶ εἴτις
ἄλλη κατὰ δὲ σύνθεσιν οὐκ ὀλίγον συνήθης συνομιλῶ, συντυχαίνω,
συγχαίρομαι, συλλυποῦμαι, συγκαλῶ, συνάγω (καὶ συνάζω), συμμα-
ξέω, συνέρχομαι, σύντομος, σύγκαιρος, σύνταχα, σύχλωρα (= σύγ-

χλωρα), σύψυχος (= σύμψυχος), σύσσωμος, συνομήλικος, συγκαύκαλος
(= ὁμογνώμων) κτλ. — Κατὰ τοὺς προγενεστέρους χρόνους ἡ κατὰ
παράθεσιν χρῆσις τῆς σύν (αἰτιατικῇ καὶ κατὰ σύγχυσιν πρὸς τὴν συν-
ώνυμον μετὰ γενικῇ συντασσομένης) ἦτο συνηθεστέρα, ὡς π. χ. ἐν τοῖς:
στρατὸς σύν ἀρχόντων· Κωνσταν. Πορφυρογ. ἐκθ. τ. βασιλ. τάξ. σλ.
456, 2. στρατὸς σύν ἄρχοντες (= ἄρχοντας) αὐτόθι πολλάκις: το-
ξαρέας Ῥωμαίος σύν κόρδων διπλῶν αὐτ. 669, 21. νὰ λάβω σύν τὴν
ζήτησιν εὐθὺς καὶ ἀτιμίαν Πτωχοπρ. Β'. 634.

Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν ποικίλων τύπων τῶν κυρίων προθέσεων.

Τί δ' ἦσαν κατ' ἀρχὰς αἱ προθέσεις καὶ ποῦ κατήντησαν ὕστερον; Αἱ
προθέσεις κατ' ἀρχὰς ἦσαν πτώσεις, ἥτοι πτωτικοὶ τύποι, ποικίλας
τοπικὰς (ὑψέρον δὲ καὶ χρονικὰς καὶ ἄλλας νοερωτέρας) τῶν τοῦ λόγου
προσώπων σχέσεις δηλοῦντες. Καὶ αἱ μὲν εἰς ἰ ἢ μόνον ἢ μετ' ἄλλου φων-
ήεντος λήγουσαι φέρουσι τύπον τῆς λεγομένης τοπικῆς (ἢ δοτικῆς) πτώ-
σεως, οἷαι αἱ ἐν-ί, ἐπ-ί, περ-ί, προτ-ί, ποτ-ί, ὑπερ-ί, ἀντ-ί, ἀμφ-ί, ἀνα-ί,
δια-ί, κατα-ί, παρα-ί, ὑπα-ί παραβαλλόμεναι τοῖς οἴκο-ι, ἴσθμο-ι, Σα-
λαμῖν-ι, Μαραθῶν-ι, Μεγαρο-ι καὶ τοῖς ἐπιρρηματικώτερον ἐκλαμβανο-
μένοις χαμα-ί, πάλα-ι (ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀχρήστων ἀποδοσῶν ἐνομα-
στικῶν χαμά ἢ χάμα. πρβλ. τὸ καθομιλ. χάμου (γεν. τοῦ ἀρσενικοῦ
χάμος) καὶ τὸ λατιν. humus καὶ πάλα, σκρ. para = ἄλλος, ὅθεν πά-
λαι (καὶ τὸ σύστοιχον πάρο-ς) = ἐν ἄλλῳ χώρῳ ἢ χρόνῳ, ἄλλοτε,
πρότερον, ἐπὶ τοῦ παρελθόντος καθιερωθέντα, ἐν ᾧ τὸ σύστοιχον πάλα-ιν
ἐπὶ τοῦ μέλλοντος καὶ ἐνεστώτος = ἄλλην φοράν). αἱ δ' εἰς ε τύπον γε-
νικῆς (ἢ ἀφορμητικῆς) πτώσεως, ὡς ἐκ-ς, ἀπ-ς, ἀμφ-ίς τὸ δὲ ε τῶν
εἰς (= ἐν-ς) καὶ πρὸς (πρὸ-ς) φαίνεται ἄλλην ἀρχὴν ἔχον, τῆς μὲν
πρὸς, ὡς εἶρηται, ἐκ τοῦ τ τῆς προτὶ (πρὸτ) προσελθόν, τῆς δ' εἰς (ἐν-ς)
ἐκ τοῦ κίνησιν εἰς τόπον σημαίνοντος ἐπιθέματος σε (ὡς ἐν τοῖς αὐτό-
σε, ἀλλαχό-σε, ἐκεῖ-σε κ.λ.) κατ' ἀποκοπὴν. ὥστε ἡ πρόθεσις αὕτη
κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐν σε, ἔπειτα ἐγένετο ἐν-ς καὶ τέλος εἰς ἢ ἐς. Δὲν εἶνε
ἄρα γε τὰ καθομιλούμενα εἰσὲ καὶ σὲ (= εἰς) λείψανα ἢ ἀνεπίγνωτος
ἀναμνήσεις τοῦ ἀρχαιοτάτου ἐκείνου τύπου ἐν σέ; αἱ δὲ εἰς ἄλλο φωνῆ-
εν παρὰ τὸ ἰ λήγουσαι, οἷαι αἱ ἀνά, κατά, διὰ, μετά, παρὰ, ἀπό, ὑπὸ
καὶ πρό, παραβαλλόμεναι τοῖς λατινικοῖς extra καὶ extrad (urbem),
intra καὶ intrad, supra καὶ suprad, pro καὶ prod (ἐν τῷ prod-esse,
prod-ire), sē (se-jungo) καὶ sēd (sed-itio), re καὶ red (red-ire,
red-arguo) (περὶ ὧν Schneider lat. Gram. I, 261) φέρουσιν, ἐν μέ-
ρει τοῦλάχιστον, ἀφαιρετικῆς τύπον λέγω δ' ἐν μέρει διότι πιθανόν
τινες νὰ προήλθον ἐξ ἀρχαίων αἰτιατικῶν κατ' ἀπόξέσιν ἢ ἀποτριβὴν

τοῦ αἰτιατικοῦ ἐπιθέματος *ν* (παλ. *μ*, *μ*). Οὕτω *π. χ.* ὁ εἰς μεταγενέστερον τύπος *παρά* δυνατόν νά προήλθεν ἐκ δύο διαφόρων ἀρχαίων *παράδ* ἢ *παράτ* (ἀφαιρετ.) καὶ *παράν* (παράμ. αἰτιατ.), ὁ δὲ ἐκ τοῦ *διατ* (Μήπως ἐκ τούτου δὲν παρήχθη καὶ τὸ καθομιλούμενον *διάτατος* κυρ. ὁ διιστῶν, διάβολος;) καὶ *διάν*, ὁ ὑπὸ ἐκ τοῦ ὑπὸτ καὶ ὑπὸν (ὑπὸμ.) κτλ. Ἄλλος εὐδιαγνωστότερος τύπος τῆς ἀφαιρετικῆς τῶν προθέσεων ἀνά *π. χ.* καὶ κατὰ διετηρήθη ἐν τοῖς ἄνω καὶ κάτω (ἐκ τῶν ἄνωτ ἢ ἄνωτ, κάτωτ ἢ κάτωτ, ὥσπερ τὰ οὕτω ἢ οὕτως, αὕτως, καλῶς, κακῶς ἐκ τῶν οὕτωτ, αὕτωτ, καλῶτ, κακῶτ ἀρχ. ἀφαιρετικῶν). Οὕτω λοιπὸν ὁ σήμερον εἰς μόνος φαινόμενος τύπος ἐκάστης προθέσεως τὸ πάλαι ἦτο δισσός καὶ τρισσός, ὡς ἀνάτ, ἀναί, ἀνά(ν). κατάτ, καταί, κατά(ν). *παράτ* (ἀφ.), *παραί* (τοπ. ἢ δοτ.), *παρά(ν)* κ. οὐ. καθ., ἕκαστος τῶν τριῶν τύπων ἐσήμαινεν ἐκάστην τῶν τριῶν κυριωτέρων τοπικῶν σχέσεων, τὴν ἀφορμήν, τὴν στάσιν, τὴν τάσιν ἢ διεύθυνσιν· *π. χ.* ἡ ἀνά, καθ' ὃν ἔφερε διάφορον τύπον ἐσήμαινε νῦν μὲν ἄνωθεν, νῦν δὲ ἄνωθι, νῦν δὲ ἄνωσε· ἢ κατὰ, κάτωθεν, κάτωθι, κάτωσε· ἢ παρά, ἐκ τοῦ πλάγιου, ἐν τῷ πλαγίῳ, εἰς τὸ πλάγιον κ. οὐ. καθ. Ἦσαν λοιπὸν αἱ προθέσεις πτωτικὰ ἐπιρρήματα πρὸς ῥήματα καὶ ὀνόματα φερόμενα καὶ ποικίλας τοπικὰς (ὑστερον δὲ καὶ χρονικὰς καὶ ἄλλας νοερωτέρας) σχέσεις ἐκφράζοντα κατὰ τὰς τρεῖς προειρημένους κατηγορίας. Ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ἡ μιᾶς ἐκάστης προθέσεως πρὸς πλειοτέρας πτώσεις σύνταξις, ἐνίων δὲ μόνον πρὸς μίαν, ὡς *π. χ.* ἡ ἐν (ἥς ὁ πρῶτος καὶ πλήρης τύπος ἐνί) συνήθως πρὸς δοτικὴν (τοπικὴν) φέρεται, μόνον δὲ παρ' Αἰολεῦσιν εἴτε καταχρήσει εἴτε δυνάμει τοῦ ὑπολανθάνοντος τύπου ἐνς πρὸς αἰτιατικὴν (ἴδε τὰ ἀνωτέρω προεκτεθειμένα παραδείγματα). ἡ ἐκ (πληρέστερον ἐκ-ς) δυνάμει ἀφορητικῇ ἢτοι ἀφαιρετικῇ μόνον πρὸς γενικὴν (ἐν τῇ ἐλληνικῇ ὑστερον πολλαχού τῆς κυρίως ἀφαιρετικῆς τὸν τύπον καταλαβοῦσαν) κ. οὐ. καθ.

Ἀλλὰ τὰς τρεῖς προειρημένους τοπικὰς ἔπειτα δὲ καὶ ἀλλοίας σχέσεις ἐξέφραζαν καὶ διατελοῦσιν ἐκφράζουσαι καὶ αἱ ὀνομαστικαὶ πτώσεις. Πρὸς τί λοιπὸν ἐχρησίμευαν αἱ προθεστικαὶ πτώσεις; Αἱ ὀνομαστικαὶ πτώσεις ἐσήμαιναν τὰς τοπικὰς, καὶ τὰς ὑστερον ἐξ αὐτῶν παρηγμένας νοερωτέρας σχέσεις πρῶτον μὲν γενικώτατα κατὰ τὰς τρεῖς ἐκείνας κατηγορίας, ἔπειτα δὲ, καὶ μετὰ τὴν ἐκάστης εἰς πλειοτέρας διακλάδωσιν, αὐτὰς ταύτας ἀμυδρότερον, ἀσαφέστερον. Ἀνεφύη λοιπὸν ἡ ἀνάγκη πρῶτον μὲν αἱ εἰδικώτεροι αὐταὶ σχέσεις εὐκρινέστερον καὶ ἀκριβέστερον νά παρασταίνωνται, ἔπειτα δὲ καὶ αἱ προϊόντος τοῦ χρόνου καὶ ἀποτριβέντων τῶν ἐξωτερικῶν τύπων ἐπισκοτισθεῖσαι σχέσεις τῶν

ὀνοματ. πτώσεων ἐναργέστερον νά σημαίνωνται. Πρὸς ἀμφότερα ταῦτα ὠρίσθησαν αἱ προθέσεις. ὁ (γεν. ἢ ἀφαιρ.) τύπος *πεδίοιο* *π. χ.* ἐσήμαινε καὶ ἐκ τοῦ *πεδίου* καὶ *διὰ* τοῦ *πεδίου*· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἡ γενικὴ σχέσις τῆς ἐκ τόπου ἀφορμῆς ὑποδικαίρεται εἰς ἄλλας πλειοτέρας, ἃς ὁ εἰς τύπος (ἐνταῦθα) *πεδίοιο* ἀδυνατεῖ νά παραστήσῃ· ταύτην λοιπὸν τὴν ἑλλειψὶν ἀναπληρῶνουν αἱ προθέσεις, ὡς ἐξῆς: ἐκ τοῦ *πεδίοιο* ἢ ἐκ *πεδίοιο* (ἐξοδος ἐκ τοῦ *πεδίου*), ἀπὸ *πεδίοιο* (ἀπόστασις ἀπ' αὐτοῦ), *διὰ* *πεδίοιο* (δίοδος δι' αὐτοῦ), ὑπὸ *πεδίοιο* (ὑποκάτωθεν τοῦ *πεδίου*), κατὰ *πεδίοιο* (κάτωθεν αὐτοῦ, ἥτοι κίνησις ἀπὸ κάτωθεν αὐτοῦ), πρὸς *πεδίοιο* (κίνησις ἐμπροσθεν αὐτοῦ) κ. οὕτω καθ. Ἐπειτα ἀφ' οὗ ἔνθεν μὲν ὁ σωματωδέστερος τύπος *πεδίοιο* εἰς *πεδίου* συνεστάλη, αἱ δὲ πρωτότυποι ἐκείναι σχέσεις (ἐκ *πεδίου*, *διὰ* *πεδίου*) αἱ δι' ἀπλῆς τῆς ὀνοματ. πτώσεως παριστανόμεναι εἰς ἄλλας νοερωτέρας μεταφερεῖσαι (*π. χ.* ἡ γῆ, τὰ δένδρα, ἡ χλόη τοῦ *πεδίου*, μέρος τοῦ *πεδίου*, τὸ μῆκος, τὸ πλάτος τοῦ *πεδίου* κτλ.) ἐπεσκοτίσθησαν, ἔπρεπε νά διαφωτισθῶσι διὰ καταλλήλων μέσων, οἷα αὐταὶ αἱ προθέσεις *ἐκ*, *διὰ*. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν ἄλλων γενικῶν σχέσεων καὶ τῶν ἀναπτυσσομένων αὐτὰς προθέσεων. Αἱ προθέσεις λοιπὸν εἶνε συμπληρώματα καὶ στυλώματα τῶν ὀνομαστικῶν πτώσεων· εἶνε τὰ ποικίλα χρώματα τὰ εἰδοποιούντα καὶ ἀπεργαζόμενα τὰ διὰ τῶν πτώσεων ἐσκιαγραφημένα. Διὰ τοῦτο ὅσον ἀκριβοτέρα εἶνε γλῶσσά τις κατὰ τὰς ὀνομ. πτώσεις, ἥτοι ὅσον πλειοτέρους καὶ ἐναργέστερον ἐκπεφρασμένους πτωτικούς τύπους ἔχει, τόσον μικρότερον τὸ πλῆθος τῶν προθέσεων ἢ μᾶλλον περιορισμένη κατὰ τοῦτο ἡ χρῆσις των· καὶ πάλιν ὅσον πλαστικώτερα καὶ ζωγραφικώτερα ἐξ ἄλλου μέρους καὶ τὰς λεπτοτάτας τοπικὰς σχέσεις ἐκφράζουσα, τόσον ποικιλωτέρα καὶ ἡ τῶν προθέσεων χρῆσις. Κατ' ἀμφοτέρω διαπρέπει ἡ ὁμηρικὴ λέξις (καὶ ἐν μέρει ἡ κατ' αὐτὴν διαμεσμορφωμένη τῶν ὑστερον ποιητῶν), ἔνθεν μὲν πολλὰς ὑστερον διὰ προθέσεων ἐκφερομένας σχέσεις δι' ἀπλῶν τῶν πτώσεων ἐκφράζουσα, ἔνθεν δὲ πρὸς ἐναργῆ ἐρμηνείαν πολλῶν ὁμοῦ σχέσεων ποικίλως τὰς προθέσεις συμπλέκουσα, ὡς 1) πάντες Ὀλύμπιοι κατήλθομεν (ἰλ. = ἐξ Ὀλύμπου). Τεῦχος ἐπεσσύμενον βάλεν ἰὼ τεύχεος ὑψηλοῖο (ἐκ τεύχ. ὑψ. ἰλ.). Ὀδυσῆα διώκετο οἶο δόμοιο (Ὀδ. = ἐξ οὗ δόμου). Οὐ ρα ἀπείρητος μέμονε σταθμοῖο δέεσθαι (ἰλ. ἐκ σταθμοῦ). πολλὸς πίθων ἠφύσσετο οἶνος (Ὀδ.)· βωμοῦ ὑπαίξας πρὸς ῥα πλατάνισον ὄρουσεν (ἰλ.). Καρπαλίμως ἀνένδου πολιῆς ἄλός (ἰλ.). Τὰ βωμοῦ ὑπαίξας, ἀνένδου—ἄλός καὶ Ὀλύμπιοι κατήλθομεν = τοῖς ὑποθεν (ἢ ὑποκάτωθεν) τοῦ βωμοῦ αἰξας, ἄνωθεν ἢ ἐκ τῆς ἄλός πρὸς τὰ ἄνω ἔδου καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου

πρὸς τὰ κάτω κτλ. Ὁμοίως καὶ ἐν στάσει: ἡ οὐκ Ἀργεος ἦεν Ἀχαῖ-
ϊκοῦ; (Ὀδ.). τοίη νῦν οὐκ ἔστι γυνὴ κατ' Ἀχαιΐδα γαῖαν οὔτε Πύλον
ἱερῆς οὔτ' Ἀργεος οὔτε Μυκῆνης (Ὀδ.). Νέφος οὐ φαίνεται πάσης γαί-
ης οὔδ' ὀρέων· ἅπασαι σχέσεις ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ γλώσσῃ διὰ τῶν
προθέσεων ἐν, κατὰ, ἐπὶ καὶ τῆς δοτικῆς, αἰτιατ. καὶ γεν. ἐκφερόμεναι.
— Ἡετίων ἔναϊς Θήβη ὑποπλακίη (Ἰλ.). Δῆλφ δὴ νέον ἔρνος ἀνερχό-
μενον ἐνόησα (Ὀδ.). Ἄϊς Ζεὺς, ἡμενος Ὀλύμπῳ (Ἰλ.). Κἄρυξ — ἔβαν
Ὀλυμπίᾳ τε καὶ Ἰσθμοῖ, Νεμέᾳ τε συνθέμενος (Πινδ.). Μυκῆναις,
μὴ ἴθ' ἀνακάλει θεοὺς (Εὐριπ.). Ἡ τεκοῦσά ἐστι ποῦ; Ἄργει; (Εὐρ.).
Ζεὺς αἰθέρι ναίων (Ἰλ.). Μίμνει ἀγρῷ (Ὀδ.). Νῦν ἀγροῖσι τυγχάνει
(Σοφ.). Στῇ μέσῃ ἀγορᾷ (Ὀδ.). Ἡσθαι δόμοις (Αἰσχ.) κτλ. Ἄπασαι ἐν
τῇ μεταγενεστέρᾳ γλώσσῃ διὰ τῆς ἐν (μετὰ δοτ.) ἀναπτυσσόμεναι. —
Ἡερίᾳ ἀνέβη μέγαν Οὐρανὸν Οὐλύμπόν τε (Ἰλ.). Ἡφαίστου ἴκανε δό-
μον Θέτις ἀργυρόπεζα (Ἰλ.). Τὸ κοῖλον Ἀργος βᾶς φυγὰς προσλαμβάνει
φίλους (Σοφ.). στείχων ἰκνοῦμαι τοὺς δε τοὺς χώρους (Σοφ.) κτλ. ἐν
τῇ μεταγενεστέρᾳ γλώσσῃ διὰ τῆς εἰς (μετ' αἰτ.) ἐκφερόμενα. — 2)
Τεύχεα πέσον περὶ τ' ἀμφὶ τε τάφρον (Ἰλ.). ἡμεῖς ἀμφὶ περὶ κρήνην ἰε-
ροῦ; κατὰ βωμοὺς ἔρδομεν ἐκατόμβας (Ἰλ.). Ὅχθαι ἀμφὶ περὶ μεγάλ' ἱ-
αχον (Ἰλ.). κατακόμεν αὐτοὺς τυτθὸν ἀποπρὸ νεῶν (Ἰλ.). τῆς [ἀσπί-
δος] διαπρὸ αἰχμῇ χαλκείῃ πταμένη θώρηκι πελάσθη (Ἰλ.). περιπρὸ
ἔγχεϊ θῆεν (Ἰλ.). Ὄρτο διέκ προθύρου (Ἰλ.). Νεκρὸν ὑπὲκ Τρώων ἔρυσεν
μετὰ ἔθνος ἐταίρων (Ἰλ.). Ἴππους λύσαθ' ὑπὲξ ὀχέων (Ἰλ.). Ἐξήλθε με-
γάροιο παρὲκ μέγα τειχίον αὐλῆς (Ὀδ.). — Ἀποπρὸ βᾶτ' ἐκεῖσ' ἀπο-
πρὸ μοι κοίτας (Εὐριπ. Ὀρεστ. 442). μητέρος ἀποπρὸ νοσφίσας (Ἰφ.
Αὐλ. 1287). ἐγένετο διαπρὸ δωματίων ἔκφαντος (Εὐρ.). — Τοι-
οῦτον καὶ τὸ Ἡροδότειον: Θωμάτα γῇ Λυδίῃ εἰς συγγραφὴν οὐ μάλα
ἔχει παρὲξ τοῦ ἐκ τοῦ Τρώλου καταφερομένου ψήγματος κτλ. — Καθ'
ὁμοιον πνεῦμα ἐπλάσθησαν ὕστερον καὶ τὰ νῦν καθομιλούμενα: ἐπάνω,
κατεπάνω, παραπάνω (= παρεπάνω), ὑποκάτω, παρακάτω, μεταξὺ
(= ἴσως μετὰ-ξύ[ν]), ἀναμεταξὺ καὶ τὰ ὅμοια.

Ὅσα δὲ μᾶλλον ἡ γλῶσσα τὴν πλαστικὴν ἐνέργειάν της ἀποβάλλουσα
ἀρκεῖται εἰς τὴν καὶ ἀμυδράν καὶ ἀκροθιγὴν παράστασιν τῶν ἀναγκαιο-
τέρων (τοπικῶν) σχέσεων, τόσω μᾶλλον καταλύεται ἡ ποικίλη συμπλο-
κὴ τῶν προθέσεων, καθὼς συνέβη ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ ἑλληνικῇ γλώσσῃ.
Ὅσον δ' ἐτέρωθεν περισσότερον ἀποτρίβονται οἱ πτωτικοὶ τύποι καὶ ἁ-
σχημοί τε καὶ ἀσήμαντοι καὶ ἄχρηστοι ἀποβαίνουσι, τόσον περισσότερον
ἐπιδίδει ἡ χρῆσις τινων προθέσεων, αἵτινες τότε καταλαμβάνουσι τὸν
τύπον τῶν πτώσεων· ὅπερ συνέβη ἐν μέρει μὲν π. χ. ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλ-

ληνικῇ καὶ γερμανικῇ, τῇ μὲν πολλάκις τὴν ἐξασθενήσαν δύνανται τῆς
γενικῆς διὰ τῆς προθέσεως von ἀναπληρωνοῦσα: π. χ. Verzeichniss
von Büchern = κατάλογος βιβλίων (αὐτολ. ἀπὸ βιβλίων ἢ — α) κ.λ.
οὕτω καὶ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ἑλληνικῇ κατὰ τινὰς διαλέκτους ἢ ἀπὸ
μετ' αἰτιατικῆς ἐπέχει τὸν τῆς γενικῆς τόπον· οἱ Θεσσαλοὶ π. χ. λέ-
γουσι: σταμνὶ ἀπὸ νερό, φηκάρι ἀπὸ τζαπί, ἀντὶ τῶν σταμνὶ νεροῦ,
φηκάρι (θηκάρι) τζαπλοῦ κ.τ.ομ. τῇ δὲ τὴν δοτικὴν ἐκτὸς ἄλλων μέ-
σων καὶ διὰ τῆς εἰς, ἀμφοτέραις δὲ τὴν ὅλως ἐκλείψαν ἀφαιρετικὴν
ἢ ὀργανικὴν διὰ τῶν προθέσεων με (mit), διὰ (durch), ἀπὸ (von) κ.λ.
— καθ' ὁλοκληρίαν δὲ ἐν ταῖς νεορωμανικαῖς γλώσσαις, αἵτινες παν-
τελῶς ἀπολέσασαι τὰς πτώσεις, τὰς τοιαύτας σχέσεις διὰ προθέσεων
ἐρμηνεύουσιν, οἶμαι: de, da, à κ.λ. — Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσιν καὶ περὶ τῆς
μετὰ ῥημάτων καὶ (ῥηματικῶν) ὀνομάτων συνθέσεως τῶν προθέσεων.
Καὶ ἐνταῦθα αἱ προθέσεις ἦσαν ἐπιρρηματικαὶ πτώσεις ποικίλας τοπι-
κᾶς σχέσεις τῆς ῥηματικῆς ἐνεργείας σημαίνουσαι. Ἔσω δὲ παράδειγμα
τὸ βαίρω μετὰ τῶν συνθέτων του, οἷα: ἀναβαίρω (= βαίνω ἄνω),
καταβαίρω (= βαίνω κάτω), ἐπι-βαίρω (= βαίνω ἐπάνω), ἐμ-βαί-
ρω, εἰς-βαίρω, ἐκ-βαίρω, ἀπο-βαίρω, παρα-βαίρω, περι-βαίρω, ἀμ-
φι-βαίρω (καὶ ἀμφι-βητῶ), ἀντι-βαίρω, μετα-βαίρω, ὑπο-βαίρω, ὑ-
περ-βαίρω, συμ-βαίρω, προσ-βαίρω. ἀνά-βασις, κατά-βασις, ἐμ-βα-
σις, ὑπό-βασις, πρόσ-βασις, παρά-βασις, ὑπέρ-βασις καὶ ὑπερ-βασίη
κτλ. Ἦσαν δὲ αἱ προθέσεις κατ' ἀρχὰς ὅχι συντεθειμέναι εἰς ταῦτόν με-
τὰ προσδιορίζόμενα ῥήματα ἢ ὀνόματα, ἀλλὰ χωρισταί, καθὼς τὰ λοιπὰ
ἐπιρρήματα μέχρι ἐσχάτων οὕτω διέμειναν. Τεκμήρια δὲ τούτου ἱκανὰ
μας παρέχει ἡ ποιητικὴ γλῶσσα, μάλιστα ἡ ὁμηρικὴ, ἐνθα πολλαχοῦ
ἀκόμη ἐπικρατεῖ ἡ ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν οὐκ ὀρθῶς καλουμένη
τμησις, ἥτοι ἡ χωριστὴ καὶ ἀσύνθετος θέσις τῶν προθέσεων. ὥς ἐν τοῖς:
4) κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν (Ἰλ.), μετὰ δ' ἰὸν ἔηκεν (Ἰλ.), πρὶν γ'
ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι (Ἰλ.), ἐς δ' ἐρέτας ἐπιτηδὲς ἀγείρομεν, ἐς δ'
ἐκατόμβην θείομεν, ἀν δ' αὐτὴν Χρυσήϊδα καλλιπάρηον βήσομεν (Ἰλ.)
πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη (Ἰλ.), μετὰ δὲ τράπετ' (Ἰλ.), ἀλλ' ἔκ
τοι ἐρέω (Ἰλ.), καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι (Ἰλ.). Περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς
ἔλεψεν (Ἰλ.). Ἐκ δ' ἄγαγεν κλισίης Βρισηΐδα (Ἰλ.). περὶ δὲ μέγα βάλλ-
λετο φᾶρος (Ἰλ.). Γέλασσε πᾶσα περὶ χθών (Ἰλ.). ἦλθε τεθηπώς. περὶ δ'
ἤθελε θυμῷ ἐκφυγῆεν θάνατον (Ἰλ.). Δάκρυα ὠμόργυντο, τρέμον θ' ὑ-
πὸ γυῖα ἐκάστου (Ὀδ.). φεύγουσ' ἐκ ποταμοῦ, κάματος δ' ὑπὸ γούνατ'
ἐδάμνα (Ἰλ.). κύματα (γίγνεται) κυρτὰ φαληριόωντα πρὸ μὲν τ' ἄλλα
αὐτὰρ ἐπ' ἄλλα. ὥς Τρῶες πρὸ μὲν ἄλλοι ἀρηρότες, αὐτὰρ ἐπ' ἄλλοι ἔ-

ποντο (Ιλ.). Λαὸς ἔποντ', ἐν δ' αὐτὸς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι (Ιλ.). λέκτο
 μυχῶ δόμου ὑψηλοῖο. πὰρ δὲ γυνὴ δέσποινα λέχος πόρσυνε καὶ εὐνὴν
 (Ὀδ.). ἐπὶ κρήνην ἀφίκοντο· ἀμφὶ δ' ἄρ' αἰγείρων ὕδατοτρεφέων ἦν ἄλ-
 σος (Ὀδ.). Βασιλῆες θῦνον κρίνοντες, μετὰ δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη (Ιλ.).
 Θλάσεν οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε (Ιλ.). Βέλος εἰς κεφα-
 λὴν δῦ, σὺν δ' ἵππους ἐτάραξεν (Ιλ.). Ὅγ' ὧς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο (Ιλ.
 Ὀδ.). ἀπὸ δὲ χλαῖναν βάλε (Ιλ.). Ἀργεῖη Ἐλένη μετ' ἄρα δμῶησι γυ-
 ναῖξιν ἦστο (Ιλ.). οὐκ ἔλαθε σκοπὸν· ἐν δ' ἄρα μελοδόκῳ Πύθῳρι ἄ-
 ρεν (Πινδ.). τερπόμεθα· μετὰ γάρ τε καὶ ἄλγεσι τέρπεται ἀνὴρ (Ὀδ.).
 Ζεὺς ἐπὶ ἔργα τίθησιν ἐξ ἔτι πατρῶν (Πινδ.). Πρὸς ἔτι τούτοις (Ἡ-
 ροδ. Α. 64. Γ'. 65). φάρμακα πάσθεν ἐσθλά, τὰ δὲ προτὶ φασιν Ἀχιλ-
 λῆος δεδιδάχθαι (Ιλ.). ἀνῆλυθεν ἐκ δόρυ γαίης (Ὀδ.). πρὸ δ' τοῦ ἐνόη-
 σεν (Ιλ.). Ἰαύεσκον παρ' οὐκ ἐθέλων ἐθελεύση (Ὀδ.). ἀμφὶ δὲ οἱ κροτά-
 φοισι φαεινὴ σείετο πῆληξ (Ιλ.). Βωμοῦ ὑπαίτας πρὸς ῥα πλατάνιστον
 ὄρουσε (Ιλ.). ἔχει (τόπον) σεμνὸς Ποσειδῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 (Σοφ.) κρυφῇ κεῖθε· ἐν δ' αὐτῶς ἐγὼ (Σοφ.). ἔζοντο πρῶτος μὲν ὁ Σι-
 δωνίων βασιλεύς, μετὰ δὲ ὁ Τύριος, ἐπὶ δὲ ὄλλοι (Ἡρ.). πολλὰ καὶ ἄλ-
 λα τεκμήριά ἐστι, ἐν δὲ καὶ τόδε (Ἡροδ.). Ἐν ποτε θαλάμοις Διὸς ἄ-
 κοιτιν ἐπειράτο (Πινδ.). Κατὰ με γὰρ πόρευσον (Εὐρ.). Πρὸς σε τῶνδε
 γουνάτων, οἴκτειρον ἡμᾶς (Εὐρ.). Ἄνοιξον, ἀσπάζου με, διὰ τοι σὲ πό-
 νους ἔχω (Ἀριστοφ.). — 2) Ἡ λεγομένη ἀναστροφή κατὰ πάντα τὰ
 εἶδη τῆς: Ἦλθεν ἀργυρότοξος Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν (Ὀδ.). οὐ μοι
 κακὸς εἶδεται οὐδὲ κακῶν ἔξ (Ιλ.). Ἰλίων εἰς ἅμ' ἔποντο. (Ιλ.). Ἴλιον
 ἀμφί(ς). (Ιλ.). Ἰθάκῃ ἐνὶ οἰκίᾳ ναίει (Ὀδ.). Φίλῳρ ἀπο πῆματα πάσχει
 (Ὀδ.). Βλέψον ἐμῶν βλεφάρων ἐπὶ δάκρυα (Εὐρ.). ἠγωνίσαντο ῥέυμα
 Διρκαῖον πάρα (Εὐριπ.). Ἀθάνατοί με φίλην ἐς πατρίδ' ἐπεμψαν (Ιλ.)
 χεῖρας ἦλθεν εἰς ἐμάς (Εὐρ.). πόλλ' ἐστὶν ἐργῆς ἐξ ἀπαιδεύτου κακά.
 (Εὐρ.). Τῆς δὲ τῆς χώρας ὑπερ (Ἀριστοφ. Σφήκ. 1118). παντοδαπαῖς
 ἐν ὥραις (Νεφ. 310)· εὐηλίοις ἐν ἡμέραισιν (Βατρ. 243)· λούση ἀ-
 πο ἑρότον αἵματόεντα (Ιλ.). Τρομέει δ' ὑπο φαίδιμα γυῖα (Ιλ.) κτλ.
 κτλ. — Ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ τῶν ἀττικῶν τῆς μὲν κυρίως οὕτω κα-
 λουμένης τμήσεως ὀλίγιστα λείψανα διατηρήθησαν, οἷα τὰ: Ξενοφ.
 Συμπ. Η. 17 παρά τι ποιεῖν. Πλατ. Γοργ. 493. c. ταῦτ' ἐπισεικῶς
 ἐστὶν ὑπὸ τι ἄτοπα. Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ Θεοφρ. Χαρακτ. ιγ'.
 καὶ ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος ἔν τινι σιᾶς ἐλεγχθῆναι (= ἐνστάς
 τινι). Ἀνάλογα δὲ τὰ ἀντ-επ-ποιεῖν (Ἀριστοφ. Πλουτ. 1029. Ξεν. Ἀν.
 Ε'. 5, 21. Πλατ. Γοργ. 520. e. Κ'. 64. 141) συν-επ-πάσχειν. Η. 65.
 ξὺν κακῶς ποιεῖν Θουκ. Γ'. 43. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ τὰ: δὲν

μετὰ (ἢ ματὰ) τὸ κάμνω. δὲν μετὰ τὸ λέγω. πάρα τὸ ἔξηλωσε καὶ εἴτε
 ὅμοιον. Ἐπιρρηματικῶς δὲ ἄνευ πτώσεως ἢ πρὸς ἐν τοῖς πρὸς δὲ καὶ
 πρὸς. παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον, καθὼς καὶ παρὰ τοῖς Ἰώσι, καὶ τὰ: ἐπὶ
 δέ, μετὰ δέ: Ἐγὼ ἠγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει
 λέγεσθαι, πρὸς δὲ καὶ οὐ δίκαιον (Δημ.). ἄλλιον ἔφην εἶναι τὸν ἀδίκως
 ἀποκτείναντα καὶ ἐλεεινόν γε πρὸς (Πλατ.) κτλ. Τοιοῦτον καὶ τὸ καθο-
 μιλούμενον (Ἡπειρ.) μάτα (μέτα) πάλιν = πάλιν αὖτις. Ἡ δὲ κυρίως
 οὕτω καλουμένη ἀναστροφή συμβαίνει ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ μόνον ἐπὶ τῆς
 περὶ. π. χ. τίῳν πέρι λέγομεν; ἀρετῆς δ' αὖ πέρι (Πλατ.). Γνωστὴ
 εἶνε καὶ ἐκείνη ἢ ἐπιρρηματικὴ χρῆσις τῶν προθέσεων, ἢ μετατύπωσις,
 καθ' ἣν βαρυτονούμεναι μόναι τῶν ἐκλαμβάνονται ἐλάστη ἀντὶ τοῦ ἐξ
 αὐτῆς συνθέτου ὑπαρκτικοῦ ῥήματος π. χ. Ἰσι' ὅς' ἐμοὶ ἐνὶ κήδεσσι θυμῷ
 (= ἔναστι). Ἰλ. Σοὶ ἐπὶ μὲν μορφὴ ἐπέων, ἐνὶ δὲ φρένες ἐσθλαί· Ὀδ.
 Ἐρχεο' πὰρ τοι ὁδός. Ἰλ. τῷ αἰεὶ πάρα εἰς γε θεῶν θ; λοιγὸν ἀμύνει.
 Ἰλ. Οὐτὶς μέτα τοῖος ἀνὴρ ἐν τοῖς δεσσι πᾶσιν. Ὀδ. Οὐχ οὐπαρήξων οὐδ'
 ὁ κωλύσων πάρα. Σοφ. Ὅδ' ἐγὼ πάρα. Ἐρμῖππος ὁ κωμ. Λέγειν μὲν
 οὐκ ἔνεστ', ἀποστερεῖν δ' ἐνὶ. Ἀριστοφ. οὔτε ὁ συγγνωσόμενος πάρα.
 Ἡρ. Οὕτως ἐπὶ Αἰσχ. Εὐμεν. 371. Σοφ. Ο. Κ. 1222. τὸ δ' ἀνα = ἀ-
 νάστα. ἀλλ' ἀνα μὴδ' ἐτι κεῖσο. Ἰλ.

Ἐν πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς ὁμοίοις ἐναργέστερον διαφαίνεται ὁ ἀρ-
 χαιοῦς ἐπιρρηματικὸς χαρακτὴρ τῶν προθέσεων. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ὕστερον
 διὰ παραθέσεως καὶ συνθέσεως (κυρίως προθετικῶς) ἐγγύτερον συνεδέ-
 θησαν μετὰ τῶν προσδιοριζομένων ὀνομάτων καὶ ῥημάτων, ἤρχισε κατ'
 ὀλίγον ἐνθεν μὲν οἱ πλήρεις ἀρχαῖοι τύποι τῶν ν' ἀποτρίβονται, ὡς εἴ-
 δομεν ἀνωτέρω, ἐνθεν δ' ἡ σημασία τῶν καὶ ὡς προθέσεων νὰ ἐπισκουί-
 ζεται. Ἐντεῦθεν προῆλθε πρῶτον μὲν πολλὰ σύνθετα ῥήματα ὅλως ἀδι-
 ἄφορα τῶν ἀπλῶν τῶν νὰ ἐκλαμβάνωνται καί, τῆς προθέσεως ὡς μέ-
 ρους αὐτῶν ἀναποσπάστου θεωρουμένης, αὕξησιν καὶ ἀναδίπλωσιν πρὸ
 αὐτῆς νὰ προσλαμβάνωσιν, ἔπειτα πολλὰ παραθέσεις ἢ συντάξεις εἰς
 συνθέσεις νὰ μεταβληθῶσιν. π. χ. 1) τὰ καθεύδω, καθίζω, καθέζομαι,
 κάθημαι κατήντησαν ἐπὶ τῶν ἀττικῶν ἥδη χρόνων συνώνυμα καὶ ἰσο-
 δύναμα τοῖς ἀρχαιοτέροις ἀπλοῖς εὐδω, ἵζω, ἔζομαι, ἤμαι· ἔθεν καὶ
 τὴν αὕξησιν πρὸ τῆς προθέσεως ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσιν, ὡς ἐκάθευδον
 Ξενοφ. Οἶκον. Ζ'. 41. ἐκαθέζετο Ξενοφ. Κ. Π. ζ'. 4, 6. ἐκαθεζόμεθα
 Πλατ. Πολιτ. Α. 328. c. ἐκάθισα Εὐριπ. Φοιν. 1188. Ἄρφ. Βατρ. 921.
 Θουκ. ζ'. 66. Ζ'. 82. Πολυβ. Α. 47, 5. Κ'. 5, 7. κεκάθικα Διοδ. Σικ.
 ΙΖ'. 115. Δίων Κασσ. ΝΗ'. 24. Ἐπικτ. Διατρ. Β'. 6, 23. Α'. 13, 5. κ.
 ἀλ. ἐκάθηρτο Θουκ. Λυσίου σλ. 133, 11. Δημοσθ. σλ. 235, 22. κ. π.

τ. ὅστ. ἐκαθέσθην Δογγ. Γ'. 5. Εὐναπ. ἐν βίῳ Ἰαμβλ. σλ. 29. καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ. Ὀμοικ τὰ ἡφίουν(-ην), ἡφίεις, ἡφίει. Πλατ. Λαχ. 183. ε. Εὐθυδ. 293. Α. Δυσ. 222. Β. Ἰσκι. ζ'. 40. Δημοσθ. ζ'. 20. 111, 218. ΚΓ'. 188. — Ἐμετίετο (ὀρθότερον παρὰ τὸ μετίετο). Ἡροδ. Α. 12. μεμετιμένος (ἀντὶ τοῦ μεθιμένος) παρὰ τῷ αὐτῷ πολλάκις. ἡμετίεσα, ἡμετίεσμαι συνηθέστατα παρὰ τοῖς λογεῦσιν, ὡς καὶ ὅλον τὸ σύνθετον εὐχρηστότερον τοῦ ἀρχαιοτέρου καὶ ποιητικωτέρου ἀπλοῦ ἐννυμι. Οὕτω καὶ ἡμπίεχον (ἀντὶ τοῦ ἀμπέσχον). Ἐπαρηγορήθη Ἰπποκρ. Ἐπιδ. Β'. 140. ἐπαροῖουν Δημοσθεν. κ. Κόνων. 1257, 6 (κατὰ τὸν Αὐγουστ. κώδικα ἐπαρῶνουν). ἡρόχλει Αἰσχ. κ. Κτησιφ. σλ. 434. Διοδ. Σικελ. ἐλλ. τ. Ζ'. βιβλ. 18. Φιλοστρ. Ἐπιστ. ΑΑ. ἐκατηγόρησεν (ἐν τῷ περὶ χειρογρ. τοῦ περὶ τ. στεφ. λόγου τ. Δημοσθ. σλ. 228, 6). ἐδιακόουν (Ἀλκ. κωμ. Ἀποσπ. 458 στ. 44. Mein). δεδιηκόνηκα Ἀν-εκδ. Bekker p. 88. δεδιοίκεται Μάχων παρ' Ἀθην. 341. ε. ἡγοίξεν (ἀντὶ τοῦ πάλαι συνηθέστερου ἀνέωξε) Εὐνοφ. Ἑλλην. Α'. 5, 3. Πρβλ. καὶ Εὐαγγ. Ἰωανν. Θ'. 17, 21. Ἀποκ. ΙΒ'. 16. ἡγοίγη Ἀποκ. ΙΑ'. 19. ΙΕ'. 5. Πράξ. ΙΒ'. 10. ἡγοίχθησαν Ἀποκ. ΙΕ'. 5. ἐπροφήτευσσα Ματθ. Ζ'. 22. ΙΑ'. 13. ΙΕ. 7. Μρ. Ζ'. 6. Λουκ. Α. 67. Ἰωανν. ΙΑ. 51. Πράξ. ΙΘ'. 6. Ὀμοια τὰ μετὰ διπλῆς αὐξήσεως, ὡς ἀπεκατέστησε—σαν, ἀποκα-τεστάθη, ἀπεκατέστη Εὐαγγ. Ματθ. ΙΒ'. 13. Μρ. ζ'. 5. Λουκ. ζ'. 10. (πρβλ. καὶ Ψευδολουκιαν. Φιλοπάτρ. 27. Δούκα 29. Θεοφ. σλ. 374. Κινναμ. σλ. 259). ἡφηνιακόσι Σουίδ. ἡφωρίσθαι καὶ ἡφώρισε (ἴσ. ὀρ-θότ. ἡφόρι—) παρὰ τῷ αὐτῷ κτλ. κτλ.

Πόσον τέλος πάντων ἤδη κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας ἦτο προχωρημένον τὸ πάθος τοῦτο, δῆλον ἐκ τοῦ ἀφορισμοῦ τοῦ Φρυ-νίχου· « ἐρίστατο λέγε καὶ μὴ ἡρίστατο. » Ὅθεν πολλὰ τοιαῦτα εὐ-ρίσκομεν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. ἐπροφήτευσεν π. Λέοντι τῷ γραμμ. σλ. 33, 35 καὶ 36. ἐπροΐεταξ Θεοδ. γραμμ. 40, 8. ἐκατεσκεύασαν, ἐ-συγεμαρτύρουν Καναν. σλ. 462. 478. ἐδιοίκει Θεοφ. χρον. σλ. 126, 10. 169, 5. ἐπισύβραξεν αὐτ. 396, 19. 478, 7. ἐπαρακάθισαν αὐτ. 700, 1. ἐδιηγῆσατο Ἄνν. Κομν. Ζ'. 498. — Πτωχοπροδ. Α. ζ. 58. 459. ἐπεριπάτει, ἐδιάβασε κ. ἄλλα. — Καὶ οὕτω κατηντήσαμεν εἰς τὰ καθομιλούμενα: ἡμπόρεσε, ἐπαράλαβε, ἐπερίλαβε, ἐπρόσθεσε, ἐπερ-πάτησα, ἐπροτίμησα, ἐπροφήτευσ, ἐπροξένησε, ἐκατηγοροῦσε κτλ.

2) Ἡ τῶν προθέσεων μετὰ τῶν ἰδίων πτώσεων (ὀνομάτων τε καὶ ἐ-πιρρημάτων) ὑφ' ἐν σύναψι καὶ γραφῇ συμβαίνει ἐκ τῆς ἐπισκοπίσεως τῆς ἀρχικῆς σημασίας ἐκατέρων. Τοιαῦτα δέ, ὅπως οὖν ἀρχαιότερα, εἶνε τάδε: ἐπισχεῖν (ἀντὶ τοῦ ἐπὶ σχεῖν), ἐκποδῶν (= ἐκ ποδῶν) καὶ

κατὰ τοῦτο καταχρηστικῶς ἐμποδῶν (ἐν ποδῶν), ἐξαίφνης (= ἐξ αἰ-φνης. πρβλ. αἰφν-ίδιος), ἐπιπολῆς (= ἐπὶ πολῆς), ἐπιπολύ (= ἐπὶ πο-λύ), παραπολύ (= παρὰ πολὺ, ἐπὶ κλην, παραχρημα (παρὰ χρ.), ἐξ-ίσου, ἐπίσης (ἐξ ἴ—, ἐπ' ἴσης) καθό, καθότι (= καθ' ὅ, καθ' ὅ, τι)· διό, διότι (= δι' ὅ, δι' ὅ, τι), παρό (= παρ' ὅ), καθά, καθάπερ (= καθ' ἅ, καθ' ἅπερ)· καθώς (= καθ' ὡς = κατὰ ταῦτα, ὡς), παραντί-κα (= παρ' αὐτίκα), ἐφάπαξ, καθάπαξ, ἐκπαλαί (= ἐκ πάλαι), ἐξ-έτι (= ἐξ ἔτι), ἐκτοτε (= ἐκ τότε), πρόπαλαί (= πρὸ πάλαι), ἐπέ-κεινα, ἐπιτάδε κτλ. — Τοιαῦτα καὶ τὰ νεώτερα ἐνῶ, ἀφοῦ, πριχοῦ, κείνα, ἐπιτάδε κτλ. — Τοιαῦτα καὶ τὰ νεώτερα ἐνῶ, ἀφοῦ, πριχοῦ, ἀποκάτω (= κάτωθεν), ἀποπάνω (= ἀπὸ ἐπάνω, ἐπάνωθεν) κτλ. — Περὶ τῆς γραφῆς τούτων, ἀρχαιοτέρων τε καὶ νεωτέρων, ὁ ἐξῆς κανὼν, νομίζω, εἶνε τηρητέος: Ὅπου μὲν ἡ ἀρχὴ τοῦ δευτέρου στοιχείου εἶνε ὁ-πωσοῦν ἐπισκοτισμένη, ἀμφότερα νὰ γράφονται ὑφ' ἐν, ὡς π. χ. ἐξαί-φνης, ἐπιπολῆς, ἐπὶ κλην. καθό, καθά, καθότι, καθάπερ, διό, διότι κτλ. ὅπου δὲ τοῦναντίον, νὰ γράφονται χωριστά, ὡς: παρὰ χρεῖμα, παρ' αὐτίκα, ἐπ' ἐκεῖνα, ἐπὶ τάδε, ἐκ τότε (ὡς τὸ νεώτερον, ἀπὸ τό-τε), ἐκ πάλαι (ὡς τὸ νεώτερον ἀπὸ πριχοῦ), ἐξ ἴσου, ἐπ' ἴσης, ἐφ' ἅπαξ, καθ' ἅπαξ (ὡς τὸ νεώτερον διὰ μιᾶς) ἐν ᾧ, ὑφ' οὗ, ἀπὸ κάτω, ἀπὸ πάνω, παρὰ πολὺ κτλ. ἄλλα: ἀπόψε, προῦς, ἀντίπροψε καὶ ἐξαπρόψε, κ.τ.δρ. τὴν ἐσχάτην ἀπάμβλυνσιν τῆς γλωσσικῆς συνει-δήσεως μαρτυροῦσι τά: ἐξοῦ, μεθοῦ, ἐξότου, ἐξαιτίας, ἐξεναντίας, ἐξ-αφορμῆς, ἐκπροθέσεως, ἐξανάγκης, ἀχρισοῦ, μεχρισοῦ, ἀχρισότου, μεχχρισότου, ἐωστότε, ὑποτότε, ἐξαπροόπτου, ἐωσαύριον καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Κατ' ἐπισκοτίσιν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς πρώτης σημασίας τῶν προθέσε-ων καὶ σύγχυσιν τῶν πρὸς ἀλλήλας ὀρίων, πολλὰ αὐτῶν εἰς ἀχρηστίαν περιέπεσαν, τοῦλάχιστον ἐν παραθέσει, καὶ ἡ ὑπερσία των ἤρχισε δι' ἄλλων συνωνύμων νὰ ἐκτελεῖται· διὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ τὴν ἐν πολλοῖς ἀποτριβὴν ἢ ἀπάμβλυνσιν τῶν πτώσεων αἱ πρότερον μετὰ γε-νικῆς ἢ δοτικῆς συντασσόμεναι ἤρχισαν μετὰ αἰτιατικῆς νὰ συντάσ-σονται. — Ἡ ἐν συνήθως μετὰ δοτικῆς συντασσόμενη φανερώνει κυρί-ως στάσιν (ἐν τόπῳ)· ἀλλὰ παρὰ Βοιωτοῖς καὶ ἄλλοις Αἰολεῦσιν ἤδη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πέμπτου π. Χρ. αἰῶνος καὶ μετ' αἰτίας. συντασσο-μένη ἐσήμαινε καὶ κίνησιν πρὸς τὴν στάσει. Εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ἐν προεκ-τεθειμένα παραδείγματα πρόσθεσ καὶ τὰ Πινδαρικά: Πυθ. Β'. 11. ἐν θ' ἄρματα πεισιχάλινα καταζευγνύη σθένος ἱππειον (= εἰς). 86. ἐν πάν-τα νόμον εὐθύγλωστος ἀνὴρ προφέρει (= ἐν παντὶ νόμῳ). πρβλ. καὶ Πυθ. Ε. 38. Νερμ. Ζ'. 31 κλ. ἐπιγρ. Αἰγυθην. ζ. 3 κὴ ἐν προεδρίαν

καὶ ἡ πόλις Ἡγυσθενιτάων κτλ. ὁπόττοι καπαργινύωνθη Σιφείων ἐν τὰς κοινὰς θυσίας. 15. ἀνγραφάσθω τὸ ψήφισμα ἐν στάλαρ.

Ἡ παρὰ τὴν μὲν στάσιν σημαίνει μετὰ δοτικῆς συντασσομένη, ὡς παρὰ νηυσί, παρὰ Ζηνί· μείνον παρ' ἐμοὶ κτλ. τὴν δὲ παράλληλον κίνησιν μετ' αἰτιατικῆς, ὡς βάτην παρὰ θῆν' ἄλός. παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ναῦν περιπατεῖ. τὴν δ' ἀφορμὴν μετὰ γενικῆς, ὡς παρὰ νηῶν, παρὰ μηροῦ, παρ' ἵππων, παρ' Εὐρύτου Οἰχαλιῆος (Ἰλ.), μανθάνειν, λαμβάνειν παρὰ τινος κτλ. ἀλλὰ συνέδη καὶ ὥστε ἡ μὲν κίνησις νὰ σημαίνεται καὶ μετὰ δοτικῆς, ὡς ἐν τῷ: *λέγει παρὰ Τισσαφέρνει* (Ξενοφ. Ἑλλην. Β'. 5, 27), ἡ δὲ στάσις καὶ ἡ ἀφορμὴ μετ' αἰτιατικῆς, ὡς ἐν τοῖς: *κοιμήσαντο παρὰ προμνήσια νηός* (Ἰλ. Α, 476). *ἀνὴρ παρ' ἀνδρα* στήσεται (Εὐρ. Ἑλ. 1078). ὅπως παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσονται (Θουκ. Ζ'. 39) κτλ. — Τὰς συγγράφας τὰς κιμένας παρ' Εὐφρονα καὶ Φιδίαν καὶ Πασίκλειν καὶ Τιμόβειλον κτλ. C. I. 1569. I. πρὸς αὐτόθι καὶ II καὶ III: ἀπογράφεσθαι δὲ Εὐβωλον κατ' ἐνίαυτον ἕκαστον πὰρ τὸν ταμίαν κλ. πρὸς. 1570. α. παρὰ κατόπτας (= παρὰ κατόπταις). καὶ οὗτ' ὀφείλεται αὐτῷ ἔτι οὐθὲν πὰρ τὰν πόλιν (= παρὰ τῆς πόλεως). αὐτ. III.

Ἡ κατὰ μετ' αἰτιατικῆς πολλαχοῦ κατέλαβε τὸν τόπον τῆς ἐν μετὰ δοτικῆς, ὡς ἐν τοῖς: Αἰσχ. Ἀγαμ. 403 τὰ μὲν κατ' οἴκους, ἐφ' ἐστίας ἄχνη (= ἐν οἴκοις). Σοφ. Αἴ. 65 κατ' οἴκους αἰκίζεται. Πρὸς. 4021. Φιλοκτ. 469. 680. Ἀντιγ. 531. 4168. Φιλοκτ. 247 κατ' ἀρχὴν (= ἐν ἀρχῇ) τοῦ πρὸς Ἴλιον στόλου. Εὐριπ. Ἀλκ. 49 καὶ οἴκους. πρὸς. 87. 192. 515. Ἀνδρ. 44 ἔκ. 74. Ἑλεν. 470 — 2. 91 κτλ. Ἡ χρῆσις αὕτη ἀκόμη περισσώτερον ἐπιδίδει παρὰ τοῖς ὕστερον, π. χ. παρὰ Διοδώρῳ εἶνε συχνοτάτη. Τὸ Ποιητικὸν αἴτιον τῶν παθητικῶν καὶ ὁμοίων ῥημάτων ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ ἐξεφέρετο διὰ τῶν προθέσεων ὑπό, πρὸς, παρὰ, ἐκ καὶ σπανίως (μάλιστα τῶν ῥημάτων λέγεσθαι καὶ πράττεσθαι) τῆς ἀπὸ καὶ τῆς γενικῆς, κατ' ἀρχῆς βέβαια μετὰ τινος διαφορᾶς: Ἕλληνις πόλις ὑπὸ βαρβάρων ἡνδ' ἀποδίσθη. Πρὸς ἀνδρὸς δ' ἀνὴρ δορὶ καίνεται (Αἰσχ. Ἑπτ. 353). τοῦτο — καὶ παρὰ σοῦ καὶ παρ' ἐμοῦ ὁμολογεῖται. Τὸ ποιηθὲν ἐκ Ὑαμιτιχίου. τρόπον τῷ εἰρημένῳ ἐξ Ὑάτρεω (Ἡροδ. Β'. 151. Γ'. 71). ἀλλὰ τε γινώμαι ἀφ' ἐκείνων ἐλέγοντο — ἐπράχθη τε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἕρπον ἀξιόλογον (Θουκ. Γ'. 36. Α'. 47). Ζήτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι (Ἡροδ. Β'. 54) κλ. Ἐκ τῶν τελευταίων καὶ τῶν ὁμοίων ἀφορμὴν λαβοῦσα ἡ ἀπὸ καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης σχέσεως καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν διὰ τῶν ὑπό, πρὸς, παρὰ καὶ ἐκ μετὰ γενικῆς ἐκφερομένων κατέλαβε πασῶν τούτων τὸν

τόπον ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ γλώσσῃ, συντασσομένη καὶ μετ' αἰτιατικῆς καθὼς αἱ πλείους ἢ σχεδὸν πᾶσαι αἱ ἐν τῇ νεωτέρᾳ διασσεωσμέναι προθέσεις. Ἡ τοιαύτη χρῆσις τῆς ἀπὸ εἶνε ἤδη παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι τῆς Κλαίης Διαθήκης ἀρκούντως εὐρεῖα. π. χ. Λουκ. ΚΑ'. 2. εὐρον τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου (= ἐκ τ. μ.) Μθ. ΙΔ'. 29. καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου (= ἐκ —). Γ'. 46. ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος (= ἐκ —). ις'. 27. τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης (= ἐκ —) Μθ. ΙΖ'. 25 ἀπὸ τινῶν λαμβάνουσι τέλη; (= παρὰ —) πρὸς Κολοσ. Γ'. 24. ἀπὸ Κυρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν. (Τοιοῦτον καὶ τὸ τοῦ Θεόγνιδος: *ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι* κτλ.). Πρὸς. Μρ. ΙΕ. 45. Μθ. ΙΒ'. 38. Πράξ. Θ'. 13. πρὸς Γαλατ. Α'. 4. Α. Κ. Δ'. 5. Β'. Κορ. Ζ'. 13. Α. Ἰωάνν. καθ. 2, 20. 4, 24 κ. ἄλ. κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου (= ὑπό). Πράξ. Κ'. 9. Ἀποκ. Θ'. 48. ἀπὸ τοῦ φόβου ἐκραξάν (= ἐκ ἢ ὑπό). Μθ. ΙΔ'. 26. Λουκ. ΚΑ'. 26. ΚΒ'. 45 κτλ. κτλ. Ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων τάδε: Τί ζητεῖ κύριος ἀφ' ἡμῶν; Βαρνάβα ἐπιστ. ΚΑ. γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρου, πεμφθέντος ἅμα ἐμοὶ ἀπὸ Ἐφεσίων καὶ Σμυρναίων. Ἰγνιτ. π. Φιλαδ. 11 ἵνα κρείττονος ἐλευθερίας ἀπὸ Θεοῦ τύχωσιν. π. Πολύκ. 4. ἵνα ὁ πρεσβύτερος ἐκείσε ἀπὸ πέντε ἀκούηται ἐπισκόπων (= ὑπό). ἐκ τῆς ἐν Καρθαγεν. συνόδου ἐπὶ Ὀνωρίου (Συντ. τ. θείων καὶ ἱερ. κανόνων ὑπὸ Ῥάλλη καὶ Ποτλῇ Τ. Γ'. σλ. 329) κρίνατε μὴ γενέσθαι χειροτονίας ἐπισκόπων εἰμὴ ἀπὸ δώδεκα αὐτ. σλ. 423. κάμων ἀπὸ τοῦ τραύματος (κατ' ἄλλην γρ. ὑπὸ τ. τρ.). χωλός ἐστίν ἀπὸ τοῦ τραύματος (δ. γρ. ὑπὸ τ.) Λουκ. τοξαρ. 60. ἀφ' ὧν μηδὲν ὑμεῖς ἠδίκησθε (= ὑφ' ὧν). Προμηθ. 18. τὰς πρὸς τὸν ἥλιον ἀποτελουμένας σκιάς ἀπὸ τῶν σωμάτων. Νεκυομ. 11. φάρμακ' ἀπ' αὐτῶν λυγρὰ τέτυκται. Ἀλεξ. 50 (= ὑπό). — μνησθήσομαι δ' ἐνὸς ἀπὸ πολλῶν (= ἐκ). Πλουτ. Μαρκέλλου 20, 2. αἰτούμενος ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος (= παρὰ) Γάλβα 20, 4. πρὸς. Ἀρτεμιδ. ὄνειροκρ. Δ'. 51. κληρόν ἀπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῶν. σαφὲς δὲ ἀπὸ τούτων. Ἀρτεμιδ. Α'. 1. ἐκλύομαι ἀπὸ τῆς ἀπορίας. Ἀρισαιν. ἐπιστ. Α'. 28 (= ὑπό, ὡς παρὰ Λουκιανῷ Ἐταίρ. διαλογ. 9, 3 ὑπό, κατ' ἄλλην δὲ γραφὴν ἀπό). Συνέπραττον δὲ ἀπὸ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν δημάρχων ἄλλοι τε καὶ Τίτος Ἄνιος Μίλων. Δίων Κασσ. ΑΘ'. 6, 2. ἐτέχθησαν δ' οὗτοι οὐκ ἀπὸ Φαύστης τῆς τοῦ Ἐρκουλίου Μαξιμικνοῦ θυγατρὸς, ἀλλ' ἐξ ἄλλης Ζωσιμ. σλ. 105, 10. Τοῦτο παρὰ λαβόντες ἀφ' Ἑλλήνων Ῥωμαῖοι. 216, 41. τινῶν ἀπὸ τῆς γερούσιας 13, 9. τοῦ λεγομένου καταρράκτας ἀπὸ Ῥωμαίων Θεοφ. Σιμοκ. σλ. 322, 25. ἀπὸ τὰς ΚΘ'. τοῦ Παχῶν ἕως τὰς ΚΘ'. τοῦ Παυνί. Συγκελλ. σλ. 12. λαβὼν τὰς πλάκας ἀπὸ τοῦ βασιλέως. Κων-

σταντ. Πορφυρογ. ἐκθ. τ. βασιλ. τάξ. 248, 11. ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα ἀπὸ τὰ οἰκούμεκα εἰς τήνδε τὴν χώραν 445, 20. καὶ εἰσέρχονται εἴτε ἀπὸ τὸν καθ'αλλήριον, εἴτε ἀπὸ τὴν τοῦ κυρίου ἐκκλησίαν, εἴτε ἀπὸ τὸν ἱππόδρομον, εἴτε ἀπὸ τὸ τζουκανιστήριον 557, 9. οἱ ἀπὸ Ἰσπανίαν ἐλθόντες πρέσβεις 580, 12. τὰ καὶ ἀγορασθέντα ἀπὸ τοὺς ἀββάδας — καὶ ἀπὸ τοὺς ἀναγναφάρους τοῦ φόρου 674, 12. ἀπὸ τοὺς φούρους ἕως Ναξίας μίλια ὁ. 678, 18. Πῶς δεῖ χαιρετίζειν τοὺς ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων ἀπιόντας φίλους πρὸς τὸν Ἀμερουμνην 683, 17 κτλ. κτλ. ἀπὸ χιλιάδος (α;) βουνεύρων λαβοῦσαι (= ἀνὰ χιλιάδα ἐκάστη). Θεοφ. χρον. 700, 19. ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολῖται « ἀπὸ τὴν Δρίστραν εἰς Γολόην καλὸν ἀπληκτον, Κομνηνέ. » κτλ. Οὕτω κατηντήσαμεν εἰς τὴν δημῶδη χρῆσιν καὶ σύνταξιν τῆς ἀπὸ.

Ἡ μετὰ καὶ ἡ σὺν ὅχι μόνον ἀδιαφόρως ἀντ' ἀλλήλων θέτονται, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄργανον ἢ μέσον καὶ συμφωνίαν (τὴν συνήθως διὰ τῆς κατὰ ἐκφερομένην, κατὰ γνώμην κτλ.) καὶ ἄλλας ὁμοίας σχέσεις εἴτ' ἀπροθέτως, εἴτε δι' ἄλλων προθέσεων ἐρμηνευόμενας ἐκφέρουσιν. Ἡ δ' ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς ταύτης ἀνάγεται εἰς τὰ ἀρχαιότερα: μετὰ πόρων καὶ κινδύνων μοχθεῖν (= πόνοις κ. κινδ.) Θουκ. Α. 70. μετὰ ῥυθμοῦ βαίνειν (= ῥυθμῶ) Ἐ. 70. ἀγαλμάτων περικοπαὶ μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγεννημέναι ς'. 28. γίγνεσθαι μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας (= κατ' εἰκότος). Πλατ. Φαίδ. 92 c. πρὸς Φιλῆ. 37. ε. — σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες (= τεύχεσι) ἰλ. Θ, 530. Μ, 77. Π, 156. σὺν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν, σὺν σφῆσιν κεφαλῆσι, γυναιξὶ τε καὶ τεκέεσσιν (= τῇ ἀπλῇ δοτικῇ ἢ τῇ διὰ μετὰ γεν.) ἰλ. Δ, 164. σὺν ἐλαίῳ φαρμακοῦν Πινδ. Πυθ. Δ, 221 (ὁμοίως τῷ ὁμηρ.). Πρὸς αὐτ. Θ'. 115. Νερ. Ι. 48. Ἰσθ. Δ'. (Ἐ.) 35. πλοῦτον ἐκτῆσω σὺν αἰχμῇ. Αἰσχ. Περσ. 755. πρὸς Ἐπτ. 885. ἡ τῶν φίλων κτησίς ἐστιν οὐδαμῶς σὺν τῇ βίᾳ, ἀλλὰ μᾶλλον σὺν τῇ εὐεργεσίᾳ. Ξενοφ. Κ. Π. Η. 7, 13 κτλ. σὺν δίκῃ (= κατὰ δίκην, δικαίως) Πινδ. Πυθ. Θ' 96. τοιαῦτα καὶ τὰ: σὺν τῷ δικαίῳ, σὺν τῷ ἀδίκῳ, ξὺν νόμῳ, σὺν καλῷ, σὺν γενναίῳ κτλ. Ἐκ τούτων καὶ κατὰ ταῦτα ἢ ὕστερον συχνοτάτη χρῆσις τούτων τῶν προθέσεων ἐπὶ τῶν εἰρημένων σχέσεων, ἕως οὗ μόνῃ ἢ μετὰ (= μετὰ) ἐν τῇ καθομιλουμένη ἀνεδέχθη πᾶσαν ταύτην τὴν πολὺπλοκὸν ὑπηρεσίαν. Συναχθέντων ὁμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει (= τῇ δυνάμει) τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παυλ. π. Κορινθ. Α. ἐπιστ. ἐ. 4. συνέκδημος ὁμῶν σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ π. Κορινθ. Β'. ἐπιστ. Η. 19 σὺν οὐδενὶ κόσμῳ φεύγειν. Λουκ. Διονυσ. 4. Καὶ πρὸ τούτων ἤδη ὁ Πολύβιος ἐ. 104 ἴνα — — — πειραθῇ σὺν καιρῷ τῆς τῶν ὅλων ἀντι-

ποιήσασθαι δυναστείας. Πρὸς. ς'. 5. 10. σὺν χρόνῳ 11. κτλ. ἔπειτα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς: σὺν πολλῷ πόνῳ (= τῷ καθομ. μὲ πολλὸν κόπον). Ζωσιμ. σλ. 28, 22. 58, 7. 109, 40. 113, 40. 293, 6. 319, 14. σὺν οὐδενὶ πόνῳ 326, 18. σὺν τάχει 53, 14. σὺν κινδύνῳ μεγίστῳ 31, 3. σὺν παντὶ τάχει 87, 1 κτλ. καὶ μετὰ γενικῆς: στρατὸς σὺν ἀρχόντων, Κωνσταν. Πορφ. ἐκθ. τ. β. τ. 624, 2. σὺν κόρῳ διπλῶν 69, 21. σὺν τῶν βασιλικῶν λαυράτων ἔστησαν. Θεοφ. Χρον. 454 9 κτλ. συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν. Ματθ. Κ'. 2. ἐγένοντο φίλοι μετ' ἀλλήλων Λουκ. Κς'. 12. ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ (= πρὸς αὐτόν). Λουκ. Ι. 37. Α. 72. τὸ αἶμα ἔμειξε μετὰ τῶν θουσιῶν αὐτῶν. Λουκ. ις'. 1. ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον. Ματθ. ΚΖ'. 34. — μεθ' ὄρκου ὡμολόγησε (= ὄρκῳ). Μθ. ΙΑ'. 7. μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν (= ἐπιθέσει). Α'. πρὸς Τιμ. Δ'. 14. μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων. Λουκ. ΙΖ'. 15 (= φωνῇ μεγάλῃ). Τοιούτον καὶ τὸ Πολυβ. Α'. 49, 9 ἤθροιζε μετὰ κηρύγματος. Λουκιαν. Φιλοψ. 8. βοηθεῖν τινι μετὰ τῆς τέχνης. Λέοντ. τ. Γραμμ. σλ. 260 μαχαίριον ἐπιφέρεται βουλόμενος ἀνελεῖν σε μετ' αὐτοῦ (= αὐτῷ, ἢ δι' αὐτοῦ). Πρέπει δὲ τοῖς γαμοῦσι καὶ ταῖς γαμούσαις μετὰ γνώμης (= τῷ καθομ. μὲ τὴν γνώμην) τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἔνωσιν ποιεῖσθαι. Ἰγνατ. πρὸς Πολύκ. 5 μετὰ τῆς τοῦ Δημητρίου γνώμης. Πολυβ. Β'. 44. πρὸς. Γ'. 19. μετὰ βουλήσεως Κύρου τε καὶ Δαρείου Ἰωσ. Ἰουδ. Ἀρχ. ΙΑ'. σλ. 18. μετὰ συμβουλίου γνώμης ἐπέκριναν, αὐτ. ΙΑ'. σλ. 233, 28 (Teubn). πρὸς. αὐτ. ΙΗ'. 184, 18. μετὰ πολλοῦ τάχους. Ζωσίμ. σλ. 28, 7. εἰς ἔχθραν δὲ ἐλθούσης μετὰ τοῦ Βάσσου Θεοδώρας τῆς γυναικὸς τοῦ βασιλέως, ἔσφιγξε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ μετὰ κόρῃς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἔξω ἐπήδησαν. Προκοπ. Γ'. 434. κρατῶν τὸν πόδα τοῦ φακτιοναρίου μετὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα (= τῇ ἀριστερᾷ χ.). Κωνσταντ. Πορφ. 330, 40. ἡμεῖς μετὰ τοὺς πατρίνακίτας (= μετὰ τῶν πατρίων. = τοῖς π. οὐ συντασσόμεθα) ἑαυτοὺς οὐ βάλλομεν, Κωνστ. Πορφ. π. τ. ἰδ. υἱὸν Ῥωμανὸν σλ. 74, 9. διενεόθη ἀλλάγιον ποιῆσαι (= συνθέσθαι) μετὰ τοῦς ταρσίτας. Θεοφ. συνεχ. 443, Ζ. καὶ τὸν Θετίδος καὶ Πηλέως Ἀχιλλέα μετὰ τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ τῶν Μυρμιδόνων σῖφος. Γεωργ. Κεδρν. 218, 23 κτλ. κτλ.

Τοιουτοτρόπως πανταχόθεν περιορισθείσης τῆς τε χρήσεως καὶ τῆς πρότερον ποικιλωτάτης συντάξεως τῶν προθέσεων, ἐπειδὴ ἔνθεν μὲν εἶχαν νέαι σχέσεις ἀναφύεσθαι, ὅχι πάντοτε οὕτω ἐναργῶς διὰ τῶν κυρίων προθέσεων ἐκφραζόμεναι, ἔνθεν δὲ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐρμηνεύειν τὰς λοιπὰς σχέσεις ἀκόμη ἱκανῶς ζωηρὰ διετηρεῖτο ἐν τῇ γλώσσῃ, διὰ ταῦτα

πτώσεις τινές ὀνομάτων καὶ ἐπιρρήματα ἐμπρόθετα ἢ ἀπρόθετα ἐκλήθησαν εἰς τὴν νέαν ταύτην ὑπηρεσίαν ἐν τῇ τῆς γλώσσης οἰκονομίᾳ. Αὕτη εἶνε ἡ ἀρχὴ τῶν καταχρηστικῶν προθέσεων ἢ προθετικῶν πτώσεων καὶ ἐπιρρημάτων. 6.) τὰ ἀρχαιότερα τῶν προθετικῶν μορίων εἶνε: 1) ἄνευ ἤδη παρ' Ὀμήρῳ εὐχρηστον π. χ. Ἰλ. Ψ, 387. ἄνευ κέντροιο θέοντες. 2) ἀπ' ἄνευθε(ν), ὡς ἄνευθε θεοῦ Ἰλ. Ε, 185. ἀπ' ἀνευθε νεῶν Ἰλ. Α, 48. 3) ἄτερ, ἄτερθεν, ἀπάτερθεν (= ἄνευ). ἄτερ πολέμου Ἰλ. Δ, 376. ἄτερθε πτερυγίων Αἰσχ. Ἰκετ. 790. ἀπάτερθεν δ' οὐραίου Ἰλ. Ε, 445. 4) νόσφιν· νόσφιν Ἀχαιῶν Ἰλ. Ε, 803. 5) πλήρ· πλήρ γ' αὐτοῦ Λαοδάμαντος Ὀδ. Θ, 207. 6) δίχα· δίχα γε Διός. πυρὸς δίχα Αἰσχ. Προμ. 162. Ἐπτ. 25. 7) χωρίς· χωρίς τε γένους Αἰσχ. Προμ. 290. 8) ἔνεκα καὶ ἔνεκεν· ἔνεκα θνητῶν. ἀγλαΐης δ' ἔνεκεν κομέουσιν ἄνακτες. Ἰλ. Α, 574. Ὀδ. Ρ, 340. 9) οὐνεκα, ὡς πρόθεσις τὸ πρῶτον παρ' Ἀττικοῖς. δοῦλων σφαγίων οὐνεκα. Εὐρ. Ἐκ. 137. εὐδαιμονήσεις συκοφαντῶν γ' οὐνεκα Ἀρφ. Ἀχ. 958. 10) ὡς πρὸς ταῖς ἄλλαις σημασίαις τε καὶ χρήσεσι καὶ ὡς πρόθεσις = πρὸς ἤδη παρ' Ὀμήρῳ Ὀδ. Ρ, 218 αἰ τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον. — Τῶν δὲ προθετικῶν πτώσεων αἱ ἀρχαιότεραι 1) ἰότητι (= ἐξ αἰτίας, διὰ). ἀλλήλων ἰότητι Ἰλ. Ε, 874. 2) ἔκητι (ἢ ἔκατι) (= ἔνεκα). ἀπόλλωνός γε ἔκητι Ὀδ. Τ. 86. καὶ 3) ἀντιθέτως τῇ προηγουμένῃ ἀέκητι· Ἀργείων ἀέκητι (ἀκόντων τῶν Ἀργείων· παρὰ τοὺς Α.). 4) χάριν· χάριν Ἐκτορος δ' ἐτρύναντος Ἰλ. Ο, 744. 5) δίκην· κυνὸς δίκην. δίκην χιμαίρας. Αἰσχ. Ἀγ. 3. 240. 6) τρόπον· τρόπον αἰγυπιδῶν Αἰσχ. Α. 596. 7) χήτει = ἐλλείψει· χήτει ἄνδρὸς Ἰλ. Ζ, 463 κτλ. Τὰ πλεῖστα τῶν μορίων τούτων καὶ προθετικῶν πτώσεων ἀπέβησαν ἄχρηστα ἐν ὑστεραῖς τῆς γλώσσης ἡλικίαις. Ὁ πεζὸς λόγος τῶν Ἀττικῶν μετεχειρίζετο ἀκόμη τὰ: ἄνευ, πλήρ, δίχα, χωρίς, ἔνεκα καὶ ὡς τὰς: χάριν, δίκην καὶ τρόπον. Ἡ δὲ σημερινή γλῶσσα καὶ τούτων τὰ πολλὰ καταργήσασα δι' ἐφύλαξε μόνον τὰ: δίχως (ἀντὶ τοῦ δίχα), χωρίς (καὶ χώρια), ἔνεκα (σπανιώτερον), πλήρ (σπανιώτερον) καὶ χάριν· ἐτέρωθεν δ' ἐπλασεν ἡ πεπλασμένης πρότερον καθιέρωσεν ἄλλας προθετικὰς πτώσεις καὶ προθετικά ἐπιρρήματα, οἷαι αἱ: 1) ἐξ αἰτίας (= ἔνεκα, διὰ μετ' αἰτίας. κτλ.) ἐξ αἰτίας τούτου = τούτου ἔνεκα· ἐξ αἰτίας μου = δι' ἐμέ κτλ. ἤδη παρὰ Ἄννη τῇ Κορινθίᾳ σλ. 341, 4 (Bonn), ἐξ αἰτίας τῶν ἀτάκτως θεόντων ἵππων. 2) εἰς τόπον = ἀντί, ἤδη παρὰ Ἰγνατίῳ ἐπιστ. π. Μυγνησ. 6. εἰς τόπον Θεοῦ· παρὰ τῷ αὐτῷ π. Φιλαδ. 14 καὶ π. Σμυρν. 10 καὶ εἰς λόγον = ἔνεκα, χάριν, πρὸς, εἰς λόγον τιμῆς. εἰς λόγον Θεοῦ. Ἡ δὲ φράσις εἰς (τὸν) τόπον συχνοτέρα παρὰ τοῖς ὕστερον

π. χ. Κωνσταντ. Πορφ. ἐκθ. τ. β. τάξ. 335, 10. 22. — 3) εἰς τὸ πλάγιον (= παρὰ, ἤδη παρὰ Κωνστ. Πορφυρογ. ἐνθ' ἀνωτέρω. 227, 9 ἵστανται εἰς τὸ πλάγιον τοῦ πατριάρχου ἐνθεν κἀκείθεν. — 4) κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ (τῆς) = ἐπὶ τοῦ (τῆς) ἤδη παρὰ Ζωσίμῳ 120, 16 (210, 14). Κατὰ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοῦ βασιλείας. πρβλ. καὶ Θεοφ. Σιμοκ. 313, 7. Κ. Πορφυρογ. 112, 24. 5) κατὰ (τὴν) ἀναλογίαν = κατὰ, ἤδη παρὰ τῷ Κ. Πορφυρογ. 105, 21 κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ μέρους αὐτοῦ καὶ τῆς πολιτικῆς. 6) κατὰ συνέπειαν = κατὰ ἢ μετὰ. 7) μέσον ἢ διὰ μέσου = διὰ, ἤδη παρὰ Κωνστ. Πορφ. 23, 21· εἰσέρχεται μέσον τῆς αὐτῆς φίνης (= στοᾶς). πρβλ. 347, 18. καὶ ἄλλαι. Ἐπιρρήματα δὲ μετὰ ἢ ἄνευ προθέσεων τὴν τούτων ἀπλῶν ὑπηρεσίαν ἐκτελοῦντα ἐν τῇ νεωτέρᾳ γλώσσῃ εἶνε τὰς:

1) Ἐπάνω (εἰς) = ἐπὶ· ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι = ἐπὶ τῆς τραπέζης. ἐχύθηκεν ἐπάνω του = ὥρμησεν ἐπ' αὐτόν. κατεπάνω = κατὰ, ἐπὶ ἤλθε κατεπάνω μου = ἤλθεν ἐπ' ἐμέ, κατ' ἐμοῦ κτλ.

2) ἀποκάτω (ἢ ὑποκάτω) (εἰς) = ὑπὸ ὑποκάτω εἰς τὸ τραπέζι = ὑπὸ τῇ (τὴν) τραπέζῃ· ἀποκάτω σου = ὑπὸ σέ, κτλ.

3) ἐμπρός (εἰς), ἐμπροσθὰ ἀπὸ = πρὸς, πρὸς, ἐπὶ, παρὰ· κείνος ἐμπρός (ἐμπροσθὰ) ὧς τοῦτον δὲν εἶνε τίποτε = οὐδὲν ἐκεῖνος πρὸς τοῦτον· θι'· πάγω ἔμπροσθὰ ἀπὸ σένα = προ-πορεύσομαι σου.

4) ἀπ' ὀπίσω (ἀπὸ), κατόπισιν = μετὰ, ὑπὸ (ὀπισθεν)· ἀπ' ὀπίσω τοῦ ἄλλου ἔρχεται = μετ' αὐτὸν ἄλλος ἔρχεται κτλ.

5) μαζί (μέ) = σύν, μετὰ· ἔλα μαζί μου = ἔλθε μετ' ἐμοῦ κτλ.

6) κοντὰ (σιμὰ) (εἰς), πλησίον (εἰς) = παρὰ, πρὸς· κοντὰ εἰς τοῦτο καὶ ἄλλα = καὶ ἄλλα παρὰ τοῦτο (πρὸς τούτῳ). μέινει κοντὰ μου = μέινον παρ' ἐμοῦ κτλ.

7) μέσα (εἰς) = ἐν, εἰς· μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν = ἐν (εἰς τὴν) τῇ ἐκκλησίᾳ· τί λέγει μέσα του; = τί διαλογίζεται ἐν ἑαυτῷ;

8) ἔξω ἀπὸ = ἐκ, παρὰ, ὑπὲρ· βγήκεν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν = ἔξῃ· ἔξω ἀπὸ τῆς πόλεως. ἔξω ὑπὸ τὸν νόμον = παρὰ τὸν νόμον. ἔξω ἀπὸ τὸ πρόπον = ὑπὲρ τὸ δέον κτλ.

9) ὕστερ' (ον) ἀπὸ = μετὰ. ὕστερ' ἀπὸ ταῦτα = μετὰ ταῦτα.

10). παρ(απ)άνω ἀπὸ = ὑπὲρ· ἐπουλήθη παρ(απ)άνω ἀπὸ 500 δρ. = ὑπὲρ τὰς 500 δρ. καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ὧν ἴχνη μὲν ἢ ἀρχαὶ εὐρίσκονται ἤδη παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ἀττικοῖς τε καὶ μὴ, πυκνότερα δὲ χρῆσις παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρινοῖς καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Ο'. τὸ μὲν διὰ τὸ δημωδέστερον τῆς γλώσσης, τὸ δὲ καὶ κατ' ἐπιρροὴν τινα τῆς πρωτοτύπου γλώσσης· ἔπειτα παρὰ τοῖς ὕστερον π. χ. Κ. Δ. Μρ. ΙΔ'. 5

πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων. Ἡροδ. 5'. 118. ἅμα τῷ στρατῷ (= σύν, μετά). οὕτω καὶ Θεοφαν. χρον. 548, 14 ἅμα πέντε δρομῶνων καὶ τῶν οἰκείων αὐτοῦ ἀνθρώπων. Ἰωανν. Α. 15 ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονε. Κωνσταν. Πορφ. 353, 15 ὀπισθεν εἰς τὰς ψῶας αὐτῶν κτλ. Χρονικ. Ἀλεξανδρ. 469, 3, εἰς τὸ ἱερὸν ἔσω ἐσφάγη = ἐν τῷ ἱ. 612, 8. ἐσφάγησαν δὲ εἰς τὸ παλάτιον ἔσω κτλ. κτλ. περὶ ὧν πλείονα ἐν δευτέραις φροντίσιν.

ΕΠΙΘΕΜΑΤΑ.

Τὰ ἐπιθέματα εἶνε καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ ἐν ταῖς συγγενέσι γλώσσαις πολλά καὶ ποικίλα, φωνήεντα ἢ σύμφωνα· ταῦτα δὲ πάντων σχεδὸν τῶν ὀργάνων καὶ ἥτοι ἀπλᾶ ἢ καὶ δύο ὁμοῦ.

Α.) Χειλικὰ ἐπιθέματα.

α.) τὸ π ὡς ἐπίθεμα δευτερευούσης ρίζης ἢ θέματος μορφωτικὸν ἐμφαίνεται ἐν τοῖςδε: θή-π-η (θαυμασμός Ἡσυχ.), τέθη-π-α ἐκ τῆς ρίζης θα (θάω, θεωρῶ Ἡσυχ.). δα-π-άνη, δά-π-τ-ω, δεῖ-π-νον, λατ. da-p-s ἐκ τῆς ρ. δα τοῦ δα-ί-ω (σκρ. dā, dō), ὅθεν καὶ δαί-ς (δαίτι-ός). ἐλ-π-ἀντι Fel-π (πρβλ. λατ. volup-tas), ἐλ-π-ίς, ἔλ-π-ομαι ἐκ τῆς Fel, λατ. vel-le, βούλ-ομαι. κλο-π-ή, κλέπ-της (γοτθ. hlif-tu-s κλέφτης), κλέπ-τω λατ. cle-p-o ἐκ τῆς ρ. κλε (ἀρχ. κλα) λατ. cla-m, oc-cul-o. Ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης κρύπτειν, καλύπτειν σημαίνουσης, ἔγεινεν ἴσως καὶ τὸ κόλ-π-ο-ς. τρύ-π-η, τρύ-π-ανον, τρυ-π-άω ἐκ τῆς τρυ τοῦ τρύω καὶ τείρω, λατ. ter-o. καρ-π-καρ-π-άλιμο-ς, καρπι-νό-ς ἐκ τῆς καρ σκρ. kār βαδίζειν, λατ. cur-ro, σκάλ-π, σκάλοψ, λατ. scalp-o ἐκ τῆς ρ. σκαλ τοῦ σκαλ-ί-ς καὶ σκάλ-λω.

β.) τὸ θ ἐν τοῖς: λα-θ-ή, ἔ-λα-θ-ον κ.τ.δμ. ἐκ τῆς ρ. λα τῶν λι-λα-ί-ομαι, ἀπολα-ύ-ω (λαF), λα-μυρδ-ς κ.τ.δμ. θρύ-β-αλο-ν (προφ. θρούβαλον ἐν τῇ καθομιλουμένῃ) = θραῦσμι ἐκ τῆς ρ. θρυ τοῦ θρύ-ον, ἴσως δὲ καὶ θραύω φλέψ (φλέ-β-ς) ἐκ τῆς ρ. φλε τοῦ φλέω (= γέμω, πλεονάζω, ῥέω, ἀναπέμπω, ἀνυδίδωμι).

γ.) τὸ φ ἐν τοῖς: γρά-φ-ω ἐκ τοῦ γρά-ω (τρώγω Κελλίμ. Ἀποσπ. 200), τύ-φ-ω (πρβλ. τὸ σκρ. dhûp, suf-fire, fumare). ἔ-θυ-ψα, θύ-μ-βρα ἐκ τῆς ρ. θυ (σκρ. dhû) τῶν θύ-ω, θύ-ος, θύ-μον κ.τ.τ.

Β.) Λαρυγγικὰ ἐπιθέματα.

α.) τὸ κ' ἀλέκω καὶ ἀλέξω ἐκ τῆς ρ. ἄλε τῶν ἀλέ-α (ἀλέ-η Ἰων.) = ἀποφυγή, ἀλέ-ομαι κ.τ.δμ. ὀλε-κ, ἐν τοῖς ὁμηρικοῖς ὀλέκοντο, ὀλεκεν ἐκ τῆς ρ. ὀλε (ἀπλουστέρ. ὀλ) τῶν ὀλέ-ω, ὤλε-σα, ὄλε-θρος. βρύ-κ-ω

ἐκ τῆς ρ. βρο (βρυ), βι βρώ-σκ-ω, λατ. vor-are. ἐρύ-κ-ω ἐκ τῆς ρ. ἐρυ τοῦ ἐρύω, ἐρύομαι. βά-κ-τρον, βα-κ-τηρία, λατ. ba-c-ulum ἐκ τῆς βα, ἔ-βα-ν, βαίνω. ἔ-πτα-κ-ον, πτήσσω (= πτήκ-ιω), πτώξ γεν. πτωκός ἐκ τ. πτα τοῦ κατα-πτή-την. ἔ-τά-κ-ην, τήκω ἐκ τῆς ρ. τα. πρβλ. τὸ λατ. tā-bes, ta-bum, tā-besco. ἡκ-ω ἐκ τῆς ρ. ε (σκρ. jā) τοῦ ἱ-η-μι. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐσχηματίσθησαν καὶ τὰ καθομιλούμενα πλέ-κ-ω (παρὰ δὲ Δημητρίῳ Ζήνῳ Βατραχομουμ. στ. 136 καὶ πλέγω) καὶ στήκω καὶ στήκομαι (προφ. στέκω καὶ στέκομαι). ἀλλὰ καὶ στάκα προστακτ. ἐν Ἡπειρῷ ἀντὶ τοῦ στήκε. ἐκ τῶν πλέω, στα, ὅθεν ἴστημι, στά-σις κτλ. Ἦτο δὲ τὸ στήκω ἤδη κατὰ τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς χρόνους σύνηθες, ἀπαντᾷ δὲ μάλιστα ἐν τῇ Κ. Διαθ. π. χ. τὸ γνωστὸν « στήκετε ἐν Κυρίῳ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. » π. Ῥωμ. ΙΔ'. 4 « τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. » παρ' Ὀλυμπιόδωρῳ τῷ ἱστορ. σλ. 466, 9 (Bonn) « πίπτει, οὐ στήκει. » « στήκει, οὐ πίπτει. » πρβλ. Ἀλεξανδρ. Ἀφροδισ. Προβλημ. Α. 49 καὶ Ποσειδιππον ἐν Ἀνθολογ. Παραρτήμ. 65, 4, παρ' ᾧ ἐστήκω. — Τὸ ἐστήκω τοῦτο παρέχει τὴν ὑποψίαν, μήπως καὶ τοῦτο καὶ τὸ στήκω εἶνε Συρακούσιοι ἢ Σικελιωτικὸς σχηματισμὸς τοῦ παρακ. ἔστηκα (μετ' ἐνεστωτικῆς σημασίας)· « εἰώθασι γὰρ οἱ παρακείμενοι τρέπειν τὸ α εἰς ω ἢ ποιεῖν ἐνεστώτα. πολὺ δὲ τὸ τοιοῦτον πάθος παρὰ Συρακούσιοις· ὀλωλα, ὀλώλω· δέδοικα, δεδοίκω. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ κέκλυκε παρ' Ἐπιχάρμῳ ἀπὸ θέματος τοῦ κεκλύκω » Αἴλ. Διονυσ. (ἢ μᾶλλον Αἴλ. Ἡρωδιανός) ἐν Κήπ. Ἀδωνίδος περὶ ἀκλίτων ῥημάτων. πρβλ. καὶ Ἀνεκδ. Ὄξων. τοῦ Cramer IV, 339. I, 242, 17. Εὐσταθ. 1596, 1. 576, 13. Σχολ. Ἰλ Ε, 504 καὶ Ahrens de dial. dor. p. 328 σλ. ἐνθα καὶ τινα παραδείγματα ἐκ δωρικῶν μνημείων παραθέτονται, οἷα δεδοίκω Θεοκρ. ΙΕ 50. πεπόνθης (διαφ. γρ. πεπόνθεις) Ζ'. 83. γεγάθει Ἐπιχαρμ. 70. ἀλιφθερώκει Σωφρον. 63. τετμήκει Ἀρχιμηδ. π. Κωνοειδ. σλ. 289 καὶ 297. ὀπώπη Θεοκρ. Δ'. 7 κτλ. Τὸ δὲ ἰστέκω τοῦ Σαχλήκη ἐν στίχῳ·

Καὶ ὅταν παγαίνουν καὶ ἔρχονται, καὶ ῥωτοῦν πῶς ἰστέκει (παρὰ Δουκαγκ. ἐν λ. στέκει), προῆλθεν ἐκ τοῦ στέκω, καθὼς τὸ ἱσκιος ἐκ τοῦ σκιά, καθὼς προελέχθη.

Ἀλλὰ κατ' ἐπίθεσιν τοιοῦτου κ εἰς τὴν ῥηματικὴν ρίζαν παρήχθησαν καὶ τὰ θέματα πάντων τῶν εἰς κα παρακειμένων, ὡς πε-ποίηκ-α (ποιε), τε-τίμηκ-α (τιμα), δέ-δωκ-α (δο), εἰκ-α (εἰ), ἔφθαρκ-α (φθαρ, φθερ), ἔσταλκ-α (σταλ, στελ) κτλ. καὶ τῶν εἰς κα ἄ. ἀορίστων ἔ-θηκ-α, ἔ-δωκ-α καὶ ἔ-ηκ-α, οἷς παραβλητέον τὰ λατιν. fac-i-o (ἀντὶ τοῦ thac-i-o = τίθημι, γερμ. thun), jac-i-o (ἱ-η-μι) καὶ τὸ σκρ. daç ἀντὶ dāk

(dare). Τὴν ἀναλογίαν ταύτην ἐπεκτείνασα ἡ νεωτέρα γλῶσσα καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς εἰς καθαρὸν σα ἐνεργ. ἀορίστους (κατὰ διαλέκτους) καὶ πάντας τοὺς παθητικούς λέγει συνήθως ἐπλκα, ἀγάπηκα, ἔποικα (= ἐποίηκα, ἐποίησα), ἀμάρτηκα, ἔφθακα, ἔφτακα (= ἔπταικα) κ.τ.τ. ἀντὶ τῶν ἐπλκα, ἡγάπησα, ἐποίησα, ἡμάρτησα, ἔφθασα κττ. καὶ ἐγρά- φ(θ)ηκα, ἐδάρθηκα, ἐδοκῆθηκα (Ἡπειρωτ.), ἐστοχάσθηκα, ἐντράπηκα, ἐπλέχθηκα, ἐφαγώθηκα, ἔκηκα κτλ. ἀντὶ τῶν ἐγράφ(θ)ην, ἐδάρθην, ἐπλέχθη, ἐφαγώθη, ἔκη κτλ. ἀντὶ τῶν ἐγράφ(θ)ην, ἐδάρθην, ἐδοκῆθη κτλ. Τοῦναντίον ἔθησα (προφ. ἔθεσα) πολλαχοῦ λεγόμενον ἀντὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου καὶ σήμερον κατὰ διαλέκτους συνειθιζομένου ἔ- θηκα (προφ. ἔθεκα, ἤδη παρὰ Πτωχοπροδ. Β'. 438 ἐθήκασιν). Τεκμή- ρια δὲ τῆς χρήσεως ταύτης τῶν εἰς κα ἀορίστων, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων ἐ- κείνων ἔθηκα, ἔθηκα καὶ ἔδωκα ἀπαντῶσιν ἤδη ἐν τῷ Ζαμπελ. ἐπυλλίῳ (1. αἰῶνος) στ. 44 ἐβγῆκε, διαλαλήθηκε. 29 ποίκασι (= ἐποίησαν) 34. ἐβγήκασιν 60. ἀπελογήθηκεν. 62. γεννήθηκε. παρὰ τῷ Κορν. Ἀ- λεξ. (ἐ)ποικα (= ἐποίηκα) (πολλάκις) καὶ παρὰ Πτωχοπροδρόμῳ Ἀ. 294 ἔποικεν ἡ κάτα τὴν ζημίαν. ἔπειτα ἐν Βελισσαρίῳ: ἐδαγκάθηκεν. ἔχαθηκα. — Προήλθαν δ' οἱ τοιοῦτοι ἀόριστοι, ἐνεργητικοί τε καὶ παθητικοί, ὅχι ὥς ὁ Κορκῆς ὑπελάμβανεν (Ἀτακτ. Ἀ. 209) ἐκ τῶν ὁ- μοίων παρακειμένων κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ συμφώνου τῆς ἀναδιπλώσεως, ἀλλὰ κατ' εὐθείαν ἐκ τῶν ἰδίων θεμάτων κατ' ἀναλογίαν πρὸς τοὺς ἀρ- χαίους ἐκείνους τύπους.

Β'.) τὸ γ ἐν τοῖς: ἐ-κέ-κρα γ-ον, κράγ-ο-ς, οὐσιαστ. καὶ κραγὸς ἐ- πιθ. (Ἡσυχ. κ. Ἀρκδ. σλ 47, 4) κραγὸν κεκραῖζεται Ἀριστοφ. Ἰππ. 487. κραγ-έ-της (Πινδ. Νεμ. 5'. 443) καὶ κραυγ-ή ἐκ τῆς ρ. κρα (συ- στ. κλα, καλ, καρ. ὅθεν καὶ κᾶρ-υξ, κῆρ-υξ) τοῦ κρα ἰ-ν-ω (λέγω, φαίνω, σημαίνω). ζεύγ-υ-μι, ζυγ-ὸς ἐκ τῆς ρ. ζυ, ζο τοῦ ζῶ-ν-υ-μι (σκληρ. ju συνδεῖν καὶ jug ζεύγειν). σπάρ γ-ανο-ν, σπάρξαι (= σπαρ- γανῶσαι Ὀμηρ. Ὑμν. Ἀπολλ. 121) ἐκ τῆς ρ. σπαρ τῶν σπάρτος, σπαί- ρα. τάγω (= τείνω σχολ. Λεξικον. εἰς Ἰλ. Α, 591 ποδὸς τεταγών) ἐκ τῆς ρ. τα τῶν τάσις, τα-τός, τείνω κ.τ.τ. τμήγω ἐκ τῆς ρ. ταμ—τμα τῶν ἐ ταμ-ον, τέ-τμη-κα κτλ. σμή γ-ω ἐκ τῆς ρ. σμα τοῦ σμάω. ἴσως δὲ καὶ φλέγ-ω ἐκ τῆς ρ. φλε τοῦ φλέω (προβλ. φλεῖ, γέμει, εὐκαρπεῖ Ἡσυχ. καὶ καθ' ὅλου σφριγᾷ, ἀκμαῖζει: θυμὸς ἀνδρείᾳ φλέγων. Δίσχ. Ἐπτ 52. Χαρίτων δμάδω ἔφλεγεν Πινδ. Νεμ. 5' 66),

Ὁ γραμματισμὸς οὗτος ἀπέβη συνθεστώτος ἐν τῇ καθομιλουμένῃ, καὶ πρῶτον ἐν τοῖς ἀρχαίοις καθυρολήκτοις εἰς αἰώ, αῶ, αὖω καὶ εὖω, ὡς καίγω, κλαίγω, τηράγω (τηράγεις), πετάγω (πετάγεις Ἡπειρωτ. καὶ Μακεδ.), τελεύγω, τυραννεύγω, ἀρχεύγω, στερρεύγω κτλ. ἀντὶ τῶν

καίω, κλαίω, τηράω—τηρέω, πετάω, τελέω, τυραννεύω, ἀρχεύω (= ἄρχω, ἄρχομαι), στερρεύω (ἐκ τοῦ στερεός. στειρός) κτλ. Ἀρχαιότερα (ἀπὸ τοῦ 16. αἰῶνος καὶ κατωτέρω) παραδείγματα εἶνε τά: *καβαλλι- κεύγει. καίγομαι. κορτεύγει* (= πλησιάζει). *καγῆ* (καῆ) ἐκ τοῦ Β. Χ. *κλαίγω* Πτωχοπρ. Ἀ. 85. *κορτεύγω* ἐκ τοῦ Θ. Κ. (παρὰ Κοραῆ Ἀτακτ. Β'. σλ. 196). *καίγουν, παιδεύγει, γυρεύγει, κλαῖγαν* (= ἔκλαιαν). *κορτεύγη, ρορεύγη* κτλ. ἐκ τοῦ Θ. Ρ. *δουλεύγει, ἀρχεύγει* (αὐτόθεν). *δουλεύγω, διδασκαλεύγω, συμβουλεύγω* ἐκ τοῦ ΣΣ. Ἐπειτα δ' ἐν τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις ἀκόμη χειλικοῖς, ὡς θάβγω, κόβγω, νίβγω, ῥάβ- γω ἀντὶ τῶν θάπτω (θαψ), κόπτω (κοπ), νίπτω (νιβ), ῥάπτω (ραφ) κτλ. προγενέστερα παραδείγματα τά: *κόβγεις* ἐκ τοῦ Θ. Ρ. — *ἐνίβγετον* ἐκ τοῦ Σ. Σ. Ὁμοία ἐπίθεσις τοῦ γ συνέβη καὶ ἐν τισιν ὀνόμασιν, οἷα τὰ Ἡπειρωτικά, θεγός, θέλεγος, ἀθέλεγος καὶ καθάριγος ἀντὶ τῶν θεός, θέ- λεος, ἀθέλεος (Δίσχ. Ἰκετ. 862) καὶ καθάριος. Τὸ γ τοῦτο ἐν τοῖς καθομιλουμένοις καίγω, κόβγω κ.τ.δμ. ἀν μὴ καὶ ἐν τοῖς ἀρχαίοις, προήλ- θε, φαίνεται, κατὰ πάχυνσιν ἀπὸ τοῦ παναρχαίου ἐκείνου j τοῦ χρησι- μεύοντός ποτε καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ καὶ ἐν ταῖς ἀδελφαῖς γλώσσαις πρὸς παραγωγὴν νέων θεμάτων, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. Τοιοῦτον προφανέ- στατα εἶνε τὸ γ τοῦ καθομιλ. *μῦγα* ἀντὶ τοῦ *μῦια* (ρ. μυ, ὅθεν καὶ μῦς, *μυ-χός, musca*, ἥς ἡ πρωτότυπος σημεσία εἶνε τὸ κλέπτειν, κρύπτειν).

γ'.) τὸ χ ἐν τοῖς διδαχ-ή, διδάχ-ος (καθομιλ.) ρ. *δα*, ἐ-δά-ην, αὐ- χ-έ-ω καὶ *εὔχ-ομαι* ἐκ τοῦ αὖω (ἀφ): *κιχ* (χιχεῖς καταλαβών, κίξαν- τες ἐλθόντες, κίξατο εὗρεν, ἔλαβεν Ἡσυχ.) *κιχάνω* ἐκ τοῦ κί-ω, *νήχ-ο- μαι* ἐκ τῆς ρ. *να* (ναῦς, ναφς, νᾶ-σος, νῆ σος), *σμήχ-ω* ἐκ τοῦ *σμά-ω*, *ψάχ-ω* (καὶ *ψάχ-νω* καθομ.) καὶ *ψήχ-ω* ἐκ τοῦ ψά-ω (ψάύω). *στενάχ-ω*, *στοναχ-ή* ἐκ τοῦ στενα τοῦ στεναῖω (στέν-ω, στόν-ος), *τρέχ-ω* ἐκ τοῦ τρέω (ὁ τρέ-σας, τρέ-σ-της). *τρύχ-ω* ἐκ τοῦ τρύω ἴσως δὲ καὶ τὸ ἔρχ- ομαι ἐκ τῆς ρ. ἐρ τοῦ ἔρρω (= ἐρίω) κτλ.

Κατ' ἐπίθεσιν τοῦ χ παρήχθη καὶ τὸ ὄρني-χ-ος (αἰολ. ἀντὶ τοῦ κοιν. ὄρني-θ-ος) ἐκ τοῦ ὄρني-ς. αἰτ. ὄρني-ν. προβλ. ὄρνε-ο-ν.

Γ'.) Ὀδορικά ἐπιθέματα.

α.) τὸ τ ἐν τοῖς: 1) ἐνεστωτικοῖς θέμασιν ἀνύ-τ-ω, ἀρύ-τ-ω ἐκ τῶν ἀ- νύ-ω, ἀρύ-ω. *θέ-τ-ω* (καθομιλ. = τίθημι ἤδη παρ' Α. Κορνηνῇ καὶ ἐν Β. Χ. πολλάκις ἀπαντῶν) ἐκ τῆς ρ. *θε*. *βλάπ-τ-ω*, *κρύπ-τ-ω*, *καλύπ- τ-ω*, *κλέπ-τ-ω*, *βάπ-τ-ω*, *σκάπ-τ-ω*, *τύπ-τ-ω*, *κάμπ-τ-ω*, *ράπ-τ-ω*, *πέκ-τ-ω*, *τίκ-τ-ω*, κ.τ.δμ. ἐκ τῶν *βλάβ(η)*, *κρύφ(α)*, *καλύβ(η)*, *κλεπ (κλοπ-ή)*, *βαφ(ή)*, *σκάφ(η)*, *τύπ(ος)*, *καμπ(ή)*, *ράφ(ή)*. *πεκ* (πέκ-ος), *τέ- κ(ος)* κτλ. ἀνάλογα τούτοις εἶνε τὰ λατινικὰ *pecto, flecto, necto, ple-*

στο και εἴτι ἄλλο. — Ἐν τῇ νεωτέρᾳ καθομιλουμένη τὰ πρὸ τοῦ τ χει-
λικὸν ἔχοντα τῶν τοιούτων ῥημάτων τριττὸν σχηματισμὸν ἔχουσι, πρῶ-
τον μὲν διατηροῦσιν ὅσον οἶόν τε τὸν ἀρχαῖον ἀπλούστερον τύπον, τὸν
συνήθως ψιλὸν χειλικὸν χαρακτῆρα εἰς τὸν μέσον καὶ εὐπροφερτότερον θ
μαλακύνοντα, ὡς κόβω (κοπ), κρύβω (κρυφ), ῥάβω (ραφ), σκάβω (σκαφ),
θάβω (ταφ), βάβω (καὶ ὅχι βάβω κακοφωνίας ἔνεκα), σλύβω (σχύπτω,
κύπτω) κτλ. Τοῦ τύπου τούτου οὐκ ὀλίγα τεκμήρια φέρονται καὶ ἐν
τοῖς ἀρχαίοις μνημείοις, οἷα π. χ. βλάβεται Ὀμηρ. Ἰλ. Γ, 82. 166. Ὀδ.
Ν, 34. ἔβλαβεν Κοῖντ. τ. Σμυρν. ἐ. 509. τοῦ κρύβω δ μὲν β'. παθ.
μέλλων κρυβήσομαι παρ' Εὐριπ. Ἰκετ. 543. ὁ δὲ β'. ἀορ. παρὰ μεταγε-
νεστέροις, ὡς Γενέσ. Γ'. 8: καὶ ἐκρύβησαν ὅ τε Ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ
ἀπὸ προσώπου Κυρίου τοῦ Θεοῦ. πλήρεις δ' οἱ ἔνεστ. κ. παρατ. τύποι
ἤδη παρὰ Βαβρίω Μυθ. 108, 27 ἐκρύβοντο (= ἐκρύπτοντο), καὶ τοῖς
συγγραφεῦσι τῆς Κ. Διαθήκης. π. χ. Λουκ. Α. 24 περιέκρυβεν ἐκυτὴν
(παρατατ. καὶ ὅχι ἀόριστος β'. ὡς ὁ Winer ἐν τῇ γραμματικῇ τ. Κ. Δ.
σλ. 80 ὑπέλαβε) καὶ τοῖς θύραθεν, ὡς Διοδ. Σικελ. Β'. σλ. 233, 10
(Teubn.) ἀποκρύβουσι, Α. 80 ἐγκρύβεται. Ἰώσηπ. Ἀρχ. Η. σλ. 235,
22. (Teubn.) κρυβόμενον. Πλουτ. Κρασσ. 23. τὴν δὲ λαμπρότητα
κατέκρυβε τῶν ὀπλων. Ἀπολλοδ. Γ'. 2, 1. ἀπεκρύβετο τοὺς χρησμούς.
Κόνων Διηγ. 50. ἐκρυβε τὸ βούλευμα. Αἰσ. μυθ. 65. 314. ἐκρύβετο.
Nonn. Διον. ΜΗ. 846 ἐκρυβε. Γεωργ. Πισιδ. Ἐξαημ. 1132 ἀποκρύβει.
Σχολ. Λουκ. Λεξιφ. Α. 176 κρύφειν. Ἡσυχ. ἐν λ. πτήσων, κρυβόμενος.
Λεξ. ῥητορ. ἐν τοῖς Bekker ἀνεκδ. σλ. 261. Ζοφομηνία, ὅταν κρύβηται
ἡ σελήνη. Ἰωανν. Καμεν. π. ἁλώσ. Θεσσαλον. σλ. 560, 12 ἀποκρύβων.
Ἐκτὸς τούτων ἐν Ἡροδ. Α'. 92 τρία χειρόγραφα φέρουσι κατακρύβει.
Ἀθην. Ζ'. 125. 188 ἐν χειρογρ. κρύβεται. ἐν δὲ τῷ Ἀπολλοδώρου Γ'.
13, 4 ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῶν νεωτέρων κριτικῶν κατὰ διόρθωσιν τεθέντος
ἀορ. ἐγκρυβοῦσα ἀποκαταστητέον τὴν τῇ ἐννοίᾳ ἀρμοδιωτέραν γραφὴν
τῶν χειρογράφων ἐγκρύβουσα. Παρατρέχω τὸν Δημήτριον Ζήνον, ἥδη
ἐντελῶς τὴν δημῶδη γράφοντα ἐν Βατραχομουρ. 112 νὰ κρυβώμαστε,
408 ἐκρυβήθη, 446 κρύβονταν κτλ. ἐκ δ' ἄλλων ὁμοίων ῥημάτων φέ-
ρονται ποικίλοι τύποι μετὰ χαρακτῆρος τοῦ δασέος φ ἢ τοῦ μέσου θ,
καὶ πρῶτον ἐξ αὐτοῦ πάλιν τοῦ κρύπτω ἢ κρύφω δ παρατ. ἐκρυφε πα-
ρὰ Κοῖντῳ Α. 393. Β'. 478. Νόννῳ Α. 533. Γ'. 216. Δ'. 254. Ε. 318.
Ζ'. 47. ΚΓ'. 252. Μ'. 25. ἔπειτα ἔρραφε Nonn. Ζ'. 154. Η. 3. Θ'. 5.
ἔρριφε Ὀππιαν. Κυνηγ. Δ'. 350. περιθρύβομαι Διοδ. Γ'. 50 ἐνθρύβομαι
Ἀρποκρ. ἐν λ. ἐνθρυπτα. διεθρύβη Ἡσυχ. κλέπω Ἡσυχ. τὰ παραδείγμα-
τα ταῦτα καὶ τὰ ὅμοια ἀποδείχνουσι πόσον ἀνίσχυραι κατὰ τοῦ χει-

μάρρου τῆς γλώσσης εἶνε οἱ ὑπὸ τῶν γραμματικῶν σταινόμενοι φραγ-
μοί, οἷος δ περὶ τῶν τοιούτων ἀφορισμὸς τοῦ Φρυνίχου « κρύβεται φεῦ-
γε διὰ τοῦ θ λέγειν καὶ κρύβεσθαι, ἀλλὰ διὰ τοῦ πτ κρύπτεται καὶ
κρύπτεσθαι φάθι. » Δεύτερον σχηματίζονται ἐν τῇ καθομιλουμένη τὰ
τοιαῦτα ῥήματα εἰς γω (ὅ ἐ. εἰς jω, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, καὶ κα-
τωτέρω ἐκτενέστερον), ὡς θάβγω, κόβγω, ῥάβγω, σκάβγω κτλ. τρίτον
καὶ τελευταῖον εἰς φτω (ἐκ τοῦ ἀρχ. πτω κατὰ δάσυνσιν τοῦ ψιλοῦ π),
ὡς ἄφτω (= ἄπτω), θάφτω, κλέφτω, κρύφτω, κόφτω, ῥάφτω, σκάφτω
κτλ. Τὸ δὲ πάθος τῆς τοιαύτης δασύνσεως συνέβη καὶ ἀλλαχοῦ ὡς ἐν
τοῖς ἐφτά, ὀχτώ, φταίγω, φτωχός, ῥάφτης, κλέφτης κ.τ.τ. χτυπῶ,
χτένι(ον), χτίστης κ.τ.τ. ἀντὶ τῶν ἐπτά, ὀκτώ, πταίω, πτωχός, ῥά-
πτης, κλέπτης κτλ. Ἀρχαιότερα δὲ τεκμήρια ἐν τῷ παρὰ Ζαμπελλ. ἐ-
πυλλίῳ στ. 16. φτερνιστηριάν (= πτερ —). 32 κόφτει. 33 πέφτει
(= πίπτει). 42 φτερνίζει. ἐν τῷ Θ. Ρ. πέφτει 'ς τὸν ἀφορισμὸν. σπά-
ταλος καὶ χάφτης κτλ. παρὰ Δημητρίῳ Ζήνῳ (ΙΓ'. αἰῶνι) Βατραχ. 53
λεφτοκάρυα, φτέρνα 83. 194 ἐμαζωχτήκασιν, 247. κλέφτης κτλ. (1).
— Ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων πέκτω καὶ τίκτω ἐπεξέτεινεν ἡ καθομιλουμένη
τὴν διὰ τοῦ τ παραγωγὴν καὶ εἰς ἄλλας λαρυγγικάς ῥίζας, ὡς ἐν τοῖς
δείκτω ἢ δείχτω (ῥ. δείκ-νυ-μι), ῥμπήχτω (= ἐρμπήχτω, πήγ-νυ-μι),
ῥήκτω ἢ ῥήχτω (ῥήγ-νυ-μι). ἀδράχτω (δράσσομαι πρβλ. δραχ-μή,
δράκ-ς), διώχτω (διώκω) καὶ εἴτι ἄλλο.

2). ἐν τοῖς ὀνομαστικοῖς θέμσιν : ἄ-γνώτ-ος, ὤμο-βρώτ-ος, ἄ-βλήτ-
ος, ἄ-δμητ-ος, δορι-κμήτ-ος, ἡμι-θνήτ-ος, γέλωτ-ος, ἔρωτ-ος, ἰδρώτ-
ος, χρωτ-ος καὶ τοῖς ὁμοίοις ἐκ τῶν ἀπλουστέρων ἀρχαιοτέρων ἄ-γνώ-ς
(γνο), ὤμο-βρώ-ς (βρο), ἄ-βλή-ς (βαλ, βλα), ἄ-δμη-ς (δαμ, δμα), δο-
ρι-κμή-ς (καμ, κμα), ἡμι-θνή-ς (θαν, θνα), γέλο-ς (γεν. γέλου' ὅθεν τὸ
καθομιλούμενον [ὑποκορ.] γέλιον), ἔρο-ς (Ὀμηρ. ἐξ ἔρον ἔνθε), ἰδρώ-ς
(ιδρό-ς. Ὀμηρ. αἰτιατ. συνήθως ἰδρῶ ἐκ τοῦ ἰδρῶ-α), χρὸ-ς (πρβλ. τὰς
ὁμηρικ. πτώσεις χρο-ός, χρο-ῖ καὶ χρο-α) κτλ. ἔπειτα τοῖς θέμ. χάριτ-
ος, μέλιτ-ος, Θέμιτ-ος ἐκ τῶν ἀπλουστέρων χάρι-ς (πρβλ. πόλι-ς), μέλι

(1) Τὸ αὐτὸ πάθος ἀναφαίνεται καὶ ἐν πολλαῖς ἀδελφαῖς γλώσσαις, οἷα ἡ
ξενδική, ἡ νέα περσική, ἡ γοθικὴ καὶ ἡ νέα γερμανικὴ. π. χ. hikhti (ξενδ.)
ἀρδεσις. ἀντὶ τοῦ σκρ. rikhti. νεοπερσ. pukhten πέπτειν, εἶπειν (ῥ. pak), ta-
ften ἄπτειν (δημ. ἄφτειν) ῥ. tap καίειν. heft ἐπτά (ἑπτά). γοθ. mah tis
δύναμις (ῥ. mag). ga skaf t(i)s πλάσις (ῥ. skap), fra gif t(i)s μνηστὴρ (ῥ.
gib, gab). ἀρχ. γερμαν. suht (ῥ. suk), maht, gi skaft, gift νεογερμ. sucht
(sehn-sucht), macht gesch ὄρξ (ἐκ τοῦ geschöpft), gift mitgift κτλ. πρβλ.
Bopp σλ. 175 κξ.

(πρβλ. τὸ λατιν. mel, mellis) καὶ θέμι-ς (πρβλ. τὰ δύναμι-ς, δυνάμι-ος καὶ φῆμι-ς) κτλ. ἐν τοῖς ἀνακτ-ος (πρβλ. τὸ ἀπλ. ἀνακ-ες. ἀνάσσ-ω ἐκ τοῦ ἀνάκ-ι-ω), γάλακτ-ος (γάλα). γόνατ-ος (ὄν. γόνυ), δάρατ-ος (ὄν. δόρυ).

3) ἐν τισιν ὀνομαστικοῖς τύποις μετ' ἐπιθέματος ἢ καταλήξεως ἀπὸ μ ἀρχομένου, οἷα τὰ: αὐ-τ-μήν, αὐ-τ-μή, ἀ-τ-μός (πρβλ. καὶ τὰς Ἡ-συχιαν. γλώσσας: ἀέτμα φλόξ, αετμός πνεῦμα) ἐκ τῆς ρίζ. αυ, au ἐλλ. αὖω, ἄφηνι, ὧν σύστοιχα τὸ σκρ. ā-t-man, πνοή, ψυχή, τὸ ἀρχ. γερμ. ā-lam καὶ νεογερμ. o d-em πνοή. — Ἀνάλογα δ' αὐτοῖς εἶνε τὰ διὰ τοῦ θ παραγόμενα, οἷα ἄσ-θ-μα (ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης ρ. αφ, ὅθεν καὶ τὰ προειρημένα), πορ-θ-μός (πόρ-ο-ς, περά-ω) ἰ-σ-θ-μός (εἶμι, ἴ-μεν), κλαυ-θ-μός (κλαυ, κλαφ) κτλ. β') τὸ δ ἐν τοῖς: 1) ῥηματικοῖς ἑά-δ-ος (Ἀριστοφ. Ὀρν. 42) ὅθεν βαδίζω (ρ. βα), χαδ εἶν (ἀόρ.), κάδ-ος, χανδάνειν (χα-ος), ἔφλι-δεν διέρρεεν (Ἡσυχ. ἐκ τῆς ρ. φλι, φλέ-ω, ῥέω), αἰδω (αἰολ.) αἰδω (κοιν.) ἐκ τοῦ αἰ-ω (πρβλ. τὸ λατιν. ajo λέγω). αὐ-δῆ (αὐ-ω). πρβλ. τὸ λατιν. aud-io. μὴ δ-ομαι, μέδ-οντες, μέδ-ιμος λατ. mod u-s, med-e-or ἐκ τῆς ρίζ. μά (ω) mā. ἄδ-εται, πίμπλαται, κοπιᾶται (Ἡσυχ.) ἐκ τοῦ ἄ-ω κορέννυμι (ἀπαρεμφ. ἄμεναι, παθ. ἄται = ἄ-ε-ται) ὅθεν καὶ τὸ ἄ-δην (ἢ ἄδ-ην;) κτλ.

2) ἐν τῷ ἰωνικῷ τύπῳ τοῦ πληθ. γ'. προσώπου τῶν παθ. παρακειμ. κ. ὑπερσυντελικῶν, ὡς κε-χύ-δ-αται (= κέχυνται), κε-κρί-δ-αται (= κέκρι-νται), ἀπεσπά-δ-ατο κτλ.

3) ἐν πλείστοις ὀνομαστικοῖς θέμασιν, εἴτ' ἀμέσως ἐκ τῶν ἰδίων ριζῶν χωρὶς ἰδιαίτερου ὀνοματ. ἐπιθέματος, ἢ, ὡς συνήθως λέγεται, παραγωγικῆς καταλήξεως ἐσχηματισμένοις, οἷα τὰ: ἀπο-σπά-δ-ος (ρ. σπα), βου-στά-δ-ος, παρ-στά-δ-ος (ρ. στα), ἐμ-βά-δ-ος (βα), κλει-δ-ός (κλει, κλί-νω), δι-κλί-δ-ος κτλ. εἴτε δι' ἰδίων ὀνομαστικῶν ἐπιθεμάτων παρηγμένοις, οἷα τὰ: ἐλπ-ί-ς, ἐλπ-ί-δ-ος· εὐ-πολι-ς, εὐ-πόλι-δ-ός (πρβλ. πόλι-ς, πόλιος), τρόπ-ι-ς, τρόπ-ι-δ-ος καὶ τρόπ-ι-ος. ἄλυ-σί-δ-α (καθομιλ. ἐκ τοῦ ἄλυ-σι-ς, ἄλύ-σι-ος), ἀλευρομάν-τι-δ-ος (πρβλ. μάν-τι-ς μάν-τι-ος). κακο-φά-τι-δ-ος (φά-τι-ς φά-τι-ος), ἐρημ-ά-δ-ος. (ὄν. ἐρημ-ά-ς = ἐρήμη). λευκ-ά-δ-α (ὄν. λευκ-ά-ς = λευκή). παιδι-ά-δ-ος (ὄν. παιδί-ας = πῆδιος). φορά-δ-α (ὄν. φορ-ά-ς, καθομιλ. φοράδα). ἀελλ-ά-δ-ος (Σοφ. Οἰδ. T. 467) = τῷ ἀελλέ-ος (Ὀμ. Ἰλ. Γ. 13). χαμαιυν-ά-δ-ες καὶ χαμαιεῦναι. συμμαχ-ί-δ-ος (συμμαχ-ί-ς, σύμμαχο-ς). ἡγεμον-ί-δ-α (ἡγεμον-ί-ς, ἡγεμών). βασιλ-ί-δ-α (βασιλ-ί-ς, βασιλεύς) λαχχνόπωλ-ι-ς γεν. ι-δ-ος (ἀρσ. λαχχνοπώλ-η-ς). πατρ-ί-δ-α (πατήρ), ὀρχηστρ-ί-δ-ος (ὀρχηστῆ-ς) κτλ. — Περὶ

τῆς ὑστέρας τοῦ δ ἐπενθέσεως εἰς τὰ εἰς ι-ς καὶ τρι-ς μαρτυροῦσι καὶ τὰ σανσκριτικά ἀντίστοιχα εἰς ἰ καὶ ἰρι ἄνευ τοῦ d κλινόμενα, π. χ. su-mukhi εὐμορφος· γεν. su-mukhy-ās. g'anitri (λατιν. genetrix, γενέτειρα) γεν. g'anitry-ās κτλ. ὕστερον ἐπίθεμα εἶνε τὸ d καὶ ἐν τῷ λατιν. pecu-s γεν. pecu-d-is ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἀρχ. τύπου pecu-a (πληθ. ὄν.) καὶ pecu bus (δοτ.) καὶ τοῦ σκρ. paṣu καὶ τοῦ γοτθ. fai-hu. — Ἐν τοῖς Εὐριπιδεῖσι «δρομάδες ὧ πτεροφόροι ποτριάδες θεαί.» Ὀρεστ. 317 καὶ «Βίγλας ποτριάδας εἰσιδὼν Βερχ. 664.» ἢ διὰ τοῦ δ παραγωγή ἐμφανίζεται μόνον ἐν τῷ πληθυντικῷ. — Κατ' ἀναλογίαν τούτων σχηματίζει ἡ καθομιλουμένη τὰς πληθυντ. πτώσεις πάντων σχεδόν τῶν πρωτοκλίτων, ἐκτὸς τῶν ἀφρημένων καὶ τινῶν συγκεκριμένων, εἰς —δ —ες· π. χ. παπᾶς — παπάδες, φαγᾶς — φαγάδες, ληστής — ληστές, ῥάφτης — ῥαφτάδες καὶ ῥάφτηδες πατριαρχάδες, μαθητάδες. — νύμφη — νυμφάδες, κυρά — κυράδες (ἤδη παρὰ Πτωχοπροδρόμῳ Α. 190. 201). Τοιαῦτα καὶ τὰ φοινιάδες, βασιλιάδες, ἀρχοντάδες. ἐκ πρωτοκλ. ὀνομαστ. φοινιάς, βασιλιάς, ἀρχοντας κτλ. Ὅχι δὲ καὶ τιμάδες, νικάδες, δοξάδες, λάμπάδες, ἀλλὰ τιμαῖς, νίκαις, δόξαις, λάμπαις κτλ. καθ' ὁμοίαν παραγωγὴν ἔγειναν καὶ τὰ παπα-δ-ιά, φαγά-δ-ισσα (ἐκ τῶν παπα-ς, φαγα-ς) καὶ ἀρκού-δ-α ἐκ τοῦ ἄρκο-ς (ἄρκο-ς σκρ. r.ksha'-s ἐκ τοῦ arksha'-s). — Ἡ ἀρχὴ τῆς εἰς δες μεταπλάσεως τοῦ πληθ. τῶν πρωτοκλίτων κεῖται, ὡς ἐκ τῶν Εὐριπιδ. ποτριάδες — δας δῆλον, ἐν τῇ πολιᾷ ἀρχαιότητι· ἤρχισε δὲ συχνότερον νὰ ἀναφαίνεται, ὅτε κατὰ τοὺς μ. Χρ. αἰῶνας τῆς λογίης γλώσσης ἐκπιπτούσης ἐπεκράτει κατ' ὀλίγον ἡ δημώδης. Οὕτω παρὰ Πρίσκῳ τῷ Πανίτῃ (ἐ. αἰῶνος) φέρεται πολλάκις (σλ. 153, 16. 154, 22 κλ.) Νουβάδες ἀντὶ Νουβαί (Στεφαν. Βυζαντ.), οὗ τὴν γενικὴν δις ἀπεντῶσαν ἐν τῇ πολυκρότῳ Αἰθιοπικῇ ἐπιγραφῇ (Corp. inser. volum. III, p. 486), κακῶς ἐτόνισαν οἱ ἐκδόται Νουβαδῶν ἀντὶ Νουβάδων· εἴτι δὲ συχνότερον κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους, ὡς π. χ. παρὰ Θεοφάνει (Χρονογρ. τοῦ θ'. αἰῶνος) ἀμηνάδας ἀμηνάδες σλ. 698, 21. 699, 1 πρβλ. καὶ συνέχειαν τ. χρονογρ. σλ. 477, 16. Κωνστ. Πορφυρογ. σλ. 452, 1. μαῖουμάδας ἐξ ὀνομαστικῆς ἀμηνᾶς καὶ μαῖουμάς. ἀββάδες γεν. ἀββάδων 562, 3. 674, 13 κτλ.

4) Τελευταῖον ἐπεντίθεται τὸ δ πρὸ ποικίλων ἄλλων παραγωγικῶν καταλήξεων, ὡς ἐν τοῖς: κλά-δ-ος (κλα), σπά-δ-ων (σπα), νεοσπα-δ-ής, στά-δ-ιος, στά-δ-ιον (στα), ἀμφά-δ-ιος (φά-ω), ψαδ-υρός (ψάω), φθί-δ-ιος (φθί-νω), πασσυ-δ-ίη, πασσυ-δ-εί (συ, σύμενος), σχέ-δ-ιος, μινυνθά-δ-ιος, κρυπτά-δ-ιος, ἐπιθλασσί-δ-ιος (ἀντὶ ἐπιθλασσά-δ-ιος),

σ-ομαι (δροσίζομαι Νικανδρ. Θηρ. 62. 631. πρβλ. ἔρση δρόσος), τέ-
ρ σ-ω καὶ εἴτι ἄλλο.

Ἡ καθομιλουμένη, καθ' ὅσον εἶνε γνωστή, οὐδὲν τῶν καὶ πάλαι οὐ
πολλῶν τούτων ρημάτων διετήρησεν ἐκτὸς τῶν ἀπὸ τοῦ αὖξω καὶ ἔψω
γενόμενων αὖξάνω καὶ αὖξαινω· ψένω ἢ ψήνω (ἐκ τοῦ ἐφέω). Καὶ το-
σαῦτα μὲν τὰ ρηματικὰ θέματα, ἐν οἷς τὸ σ ἐμφανίζεται, πλειότερα
δὲ καὶ ποικιλώτερα εἶνε τὰ ὀνομαστικά 1) ἀρσενικά εἰς ίας μάλιστα
κύρια: Πυ-σ-ίας, Λυ-σ-ίας, Τι-σ-ίας, Σω-σ-ίας κ.τ.τ. πρβλ. τοῖς Φειδ-
ίας, Νικ-ίας κ.τ.τ. ἐν οἷς ἐλλείπει τὸ σ· 2) θηλ. πρωτόκλιτα: πεῖ-σ-α
(πεῖθ-ω), δόξ-α (= δόκ σ-α), δίψ-α (διψ-σ-α;), κάμψ-α (καμπ), ἄ-
σ-η καὶ τὸ δημῶδες κάψ α (= καῦ-σ α) καὶ εἴτι ἄλλο. 3) τούτοις ὁ-
μοιά τινα εἰς ω θηλυκά: Ἀναξ-ώ, (Ἀνακ-σ-ώ), Αὖξ-ώ, Ἰασώ, Κα-
λυψώ, Πραξώ κ.τ.τ. 4) εἰς ος καὶ ον ἀρσεν. κ. οὐδέτ. ὄρ-σ-ος, πέτα-
σ-ος (πετά-ννυ-μι), καῦ-σ-ος ρυ-σ-ός, μυ-σ-ός (μυσαρὸς Ἡσυχ.). τραυ-
σ-ός καὶ τραύ σ-ανο-ς, ἄξος (ἄγ νυμι = ἄγμος Κρητ. ὅθεν καὶ ἀξίνη),
γέλα-σ-ος, κραύγα-σ-ος, ἄψος (οὐδ. = μέλος ἐκ τοῦ ἄπ-τω. ὅθεν καὶ
ἄψις), τέλ-σ-ον (τέλ-ος), τόξον (ἐκ τῆς ρ. τεκ—τοκ, ὅθεν τέχ-νη, τό-
κ-ος), φρίζός (φρίκ-σ-ός), ἄξ-ιος (ἄγ-ω), καμψός, κομψός (κομπ—κοπ)
καὶ τὸ καθομιλούμεν. λειψός (ἐκ τοῦ λείπ-ω, ὅθεν καὶ τὸ λείψανον) κτλ.
5) ἀρσεν. εἰς ων: παύ-σ-ων, Θεμί-σ-ων, ἄξων (ἄγ-ω) κτλ. 6) ἀμφί-
βολον ἂν τὰ εἰς σιος καὶ σιμος ἐπιθετα ἐνταῦθα ἀνακτέα ἢ ἐκ τῶν εἰς
σις ἀφρημένων παρκατέα, ὧν ὁμῶς πολλάκις τῷ ποσῷ διαφέρουσιν,
ὡς λῦσιος (λῦσις), στήσιος (στάσις), ὀρθώσιος, ἀσπύσιος, κτήσιος καὶ
τὸ προειρημένον ἄξιος· φύξιμος, θανάσιμος κτλ. καὶ τὰ εἰς σιμον οὐδέ-
τερα τῆς δημῶδους, τοῖς εἰς σις ἢ σια καὶ η ἢ α πολλάκις συνώνυμα,
ὡς γράψιμον (γράψις, γραφή), ῥάψιμον (= ῥαφή), κόψιμον (κόψις),
κράξιμον, κάψιμον (= καῦσις) κτλ. Ταῦτα εἶνε γνωστὰ ἤδη ἐκ τοῦ Ι.
μ. Χρ. αἰῶνος, εἰς πλῆθος φερόμενα παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρ.
ὡς σλ. 191. 21 στέψιμον, 157, 11 441, 5 ἀλλαξίματα, ἀλλαξιμά-
των (σημείωσε τὴν κλίσιν). 280, 3 δεξιμον κτλ.

7) πιθανώτερον ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ ἐκ ρημάτων σύνθετα, ἐν οἷς
τὸ σ ἢ μόνον ἐμφανίζεται, ὡς φερέ-σ-βιος, φθι-σ-ήνωρ, προδω-σ-έται-
ρος, κλεψ-ῖδρα, καψ-ῖδρωτιον κτλ. ἢ μεθ' ἐνὸς συνθετικοῦ λεγομένου
εὐφωνικοῦ φωνήεντος, ὡς περ-σέ-πολις, Στη-σι-χορος, Ἀγν-σί-λαος,
Τιμη-σί-θεος, ἀρχε-σί-μολπος, κλεπ-σί-γαμος, ρίψο-κίνδυνος, στρεψό-
δικος κτλ. Ἐν τοῖς εἰς ἀπλοῦν σ ε ἢ σε καὶ σι τούτων ἐνορᾷ ὁ Bergk
(Zeitschrift f. Altertumsw. 1856. 6, 133.) προστακτικὰς, ὑποτακτ.
καὶ εὐκτικὰς, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸ Τιμη-σί-θεος π. χ. εἶνε ἐκ τῆς προ-

στακτ. φράσεως τιμά-σ-ι (σι ἐκ τοῦ τι τοῦ τιμά-ε-τι, ὡς τὸ τί-θε-τι,
τιμά-ε-σι, τίμησι) θεόν (= τίμα θεόν)· τὸ Μενε-κράτης ἐκ τοῦ μένε-
κράτος, τὸ φερέ-σ-βιος ἐκ τοῦ φέρες (= φέρε) βίον κτλ. ἐν ᾧ ἄλλοι
(π. χ. ὁ Pott etymol. Forschungen I. 6. 239. — 1859) ἐν τοῖς
ὀρ-τί-λοχος καὶ ὀρ-σί-λοχος, σει-σί-χθων καὶ τοῖς ὁμοίοις εἰς τι
καὶ σι ἀποδέχονται τοιαῦτα θηλ. ρηματικὰ ὀνόματα. Διάφορα τούτων
εἶνε τὰ ἐκ δοτικῶν (τοπικῶν) πληθ. σύνθετα, οἷα τά: ναυσι-βάτης,
ὄρεσι-βάτης, ὄρεσι-τροφος (καὶ ἐνικ. ὄρει-βάτης), ἐγγεσί-μολπος κτλ.

Πολλὰ τῶν τοιούτων ὀνομάτων ἐκ τῆς ἀρχαιότητος παραλαβοῦ-
σα ἢ δημῶδης γλῶσσαι διετήρησεν, ἄλλα δὲ τινα καινὰ ἐπλασεν, ὁ-
ποῖα ἤδη ἐξετέθησαν.

Ε.) ὁ συνδυασμὸς σκ παράγει ποικίλα ρηματικὰ θέματα καὶ 1) τοὺς
λεγομένους θαμιστικούς ἢ ἐπαναληπτικούς παρωχημένους (παρατ. καὶ
ἀόρ. ἐνεργ. καὶ μέσι) ἐκ παντοίων ἀπλουστέρων θεμάτων· ἐκ ληγόντων
εἰς σύμφωνον, ὅτε μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ σκ μεσολαβεῖ τὸ συνδετικὸν
φωνῆεν ε (σπανιώτερον α), ἔχε-σκ-ον, μέ-ε-σκον, ἰδ-ε-σκ-ον, ἐρητύ-
α-σκ-ον, μαχ-ε-σκ-όμην, δασ-α-σκ-όμην, ὠρ-α-σκ-ε, ἐ-λάβ-ε-σκ-
ον, ἐ-μισγ-έ-σκ-οντο, κρύ-πτ-α-σκ-ε, ῥίπτ-α-σκ-ον, ῥοίζ-α-σκ-ε (Ἡ-
σιόδ. Θ, 835) κτλ. ἐκ ληγόντων εἰς φωνῆεν, ὅτε ποῦ μὲν μεσολαβεῖ
ἕτερον (συνδετικὸν) φωνῆεν, ποῦ δὲ ὄχι· ὡς καλέ-ε-σκ-εν, καλέ-σκ-ετο,
ᾠθε-σκ-ον, ποιέ-σκ-ετο, τίθε-σκ-εν, ἴστα-σκ-ον, στά-σκ-ον, δό-σκ-ον,
ᾠθε-σκ-ον, ποιέ-σκ-ετο, τίθε-σκ-εν, ἴστα-σκ-ον, στά-σκ-ον, δό-σκ-ον,
ῥήγνυ-σκ-ον, ζωννυ-σκ-όμην, μνα-σκ-όμην, ἔχ-σκ-ον, περά-α-σκ-ον
κτλ. Ἦσαν δ' οἱ τύποι οὔτοι συνηθέστεροι ἐν ταῖς ἀρχαιοτέραις διαλέ-
κτοις, Ὀμήρῳ, Ἡρόδοτῳ, Ἡσιόδῳ καὶ τοῖς Λωριεῦσι, σπανιώτεροι δ' ἀ-
πέβησαν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς οἷοι π. χ. κλαίεσκε Αἰσχ. Ἀποσπ. 285.
ταμειεύεσκε Σοφ. Ἀντιγ. 949. παύεσκε, 963. βινεσκόμην Ἀριστοφ. Ἰππ.
1242. ἔσκεν Αἰσχ. Περσ. 648. ἀμφίβολ. τὸ Ἀγαμ. 705. 2) ἐνεστω-
τικά θέματα, ἔνθα τὸ σκ κατ' ἀρχὰς ἐναρξίν τινος ἐνεργείας ἢ καταστά-
σεως ἐσήμαινε, τ. ἔ. τὰ ἐναρκτικά, οἷα τά: γενειά-σκ-ω, γηρά-σκ-ω,
ἡβά-σκ-ω κ.τ.τ. οἷς ἀνάλογα τὰ λατίν. labasco, calesco, incresco,
exardesco, effloresco, ingemisco, obdormisco κτλ. Ἀλλ' ἔπειτα ἐ-
πεσκοτίσθη ἡ ἀρχικὴ ἐκείνη σημασία, ὡς ἐν τοῖς: βά-σκ-ω, δι-δρά-σκ-
ω, ἰλά-σκ-ομαι, ἡλά-σκ-ω (ἄλη — ἀλάομαι), πι-πρά-σκ-ω, φά-σκ-ω,
ἄρέ-σκ-ω, πι-πί-σκ-ω, βό-σκ-ω, ἀναβιώ-σκ-ομαι, γιγνώ-σκω, τι-τρώ-
σκ-ω, δι-δά-σκ-ω, πά-σχ-ω (μοναδικόν), θνή-σκ-ω, κι-κλή-σκ-ω, με-
θύ-σκ-ω κτλ. Ἐν τισιν αὐτῶν μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τοῦ σκ μεσολαβεῖ
τὸ (εὐφωνικόν) ι, ὡς ἀλ-ί-σκ-ομαι, ἀναλ-ί-σκ-ω, ἀπαφ-ί-σκ-ω, ἀρ-αρ-
ί-σκ-ω, ἐπ(ἀπ)χυρ-ί-σκ-ομαι, εὐρ-ί-σκ-ω, στερ-ί-σκ-ω, ἀμπλακ-ί-σκ-

ω, οἷς συγκαταλέγονται καὶ δύο φωνηεντόληκτα: χρη-ί-σκ-ομαι, κυ-ί-σκ-ομαι. Ἐν τισιν ἄλλοις ὁ χαρακτήρ τῆς ρίζης ἐκπίπτει πρὸ τοῦ σκ ὡς ἐν τοῖς: τιτύ-σκ-ομαι (ρ. τυκ—τυχ), εἰ-σκ-ω (ρ. ικ—εἰκ), λά-σκ-ω (ρ. λακ). δειδί-σκ-ομαι (ρ. δεικ, δικ). Τὰ δὲ διδάσκω καὶ πάσχω ἔγειναν πιθανῶς ἐκ τῶν ἀπλουστέρων ριζῶν δα καὶ πα (ἴδε ἀνωτέρω).

Ἡ καθομιλουμένη τῶν μὲν εἰς σκ παρωχημένων οὐδ' ἔχνος διετήρησεν, ἐνεστῶτας δὲ καὶ τοὺς ἐκ τούτων παρατατικούς οὐκ ὀλίγους, οἷοι: γηράσκω, βόσκω, φάσκω, χάσκω, ἀποθνήσκω, καὶ τὸ ἐν τοῖς ἀρχαίοις μνημείοις οὐκ ἀπαντῶν μνέσκω ἢ μνήσκω (μένω). ἄλλα τινὰ αὐτῶν ἐκφέρει καὶ κατ' ἄλλους τύπους, ὡς διδάσκω καὶ διδάχω (ὅθεν καὶ τὸ διδάχος = ἱεροκῆρυξ), πάσχω καὶ παθαίνω καὶ πανθάνω ἤδη παρὰ τ. ἐκκλησ. συγγραφεῦσι, τοῖς γραμματικοῖς καὶ Σ. Σ. ἀρέσκω καὶ ἀρέγω.

Ὄνόματα ἐκ τοιούτων θεμάτων γενόμενα εἶνε ὀλίγα, οἷα ἄρεσκος, βοσκός (ἤδη παρὰ Διοσκουρίδην καὶ ἐν τοῖς Αἰσωπ. μύθοις ἀπαντῶν), βοσκὴ καὶ τὸ νεώτερον, κωμικώτερον πεπλασμένον, χάσκας καὶ τὸ παρ' Ἀλκίφρονι (Ἐπιστ. Γ'. 60) χασκοβούκης, ἴσως δὲ καὶ τὸ βάσκαρος. Ἀδελφον δ' ἐάν ἡ ὑποκοριστικὴ κατάληξις ἴσκος, ὡς ἀνθρωπ-ίσκος, λεοντ-ίσκο-ς, κορίσκη, παιδίσκη κτλ. ἔχει πρὸς τὸ σκ τοῦτο συνάφειάν τινα.

ζ'.) Τὰ ὑγρά λ καὶ ρ φαίνονται καὶ αὐτὰ οὐκ ὀλίγον συντελέσαντα πρὸς παραγωγὴν θεμάτων ἐξ ἀπλουστέρων ριζῶν· ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν λαμβάνονται ἀκόμη ὑπ' ὅψιν τὰ διπλᾶ λλ καὶ ρρ, ἀλλαχόθεν ἔχοντα τὴν ἀρχήν, ἀλλὰ μόνον τὰ ἀπλᾶ.

α.) Τὸ λ ὡς ἐπιγενέστερον ἐπίθεμα φαίνεται πιθανῶς ἐν τοῖς: ἔ-βαλ-ον, βο λ-ή, βέ-λ-ος κ.τ.δμ. (ρ. βα. τοῦ λ ἔχοντος τὴν δύναμιν τοῦ εἰς μεταβατικὴν μεταβάλλειν τὴν ἀμετάβατον ἐνέργειαν τῆς ρ. βα ὅθεν βαίνω κ.τ.δμ.) θά-λ-ος ὅθεν θάλλω (ρ. θα συγγ. θη-λ-ή, θῆ-λ-υς;). σκα-λ-ίς ὅθεν τὸ ἀρχ. σκάλλω καὶ τὸ καθομιλουμ. σκαλίζω (ρ. σκα, σχα ὅθεν τὸ ἀρχαῖον σχάζω καὶ τὸ νεώτ. καθομ. σκά-ζ-ω. αὐτόθεν κατ' ἄλλην ἐπίθεσιν καὶ τὰ σκά-φ-η, σκά π-τ-ω, sca b-o κτλ. διαλεκτ. = ξά-ω (ὅθεν ξαίνω) καὶ ξέ-ω. σκ = ξ πολλάκις). ψαλ-μός, ἔ-ψη-λ-α κ.τ.τ. (ψα, ψά-ω, ψά-ω). μέ-λ-ω, με-λ-έ-τη, κ.τ.τ. (ρ. μα. μέ-μα-α, μῆτ-ις). σκέ-λ-ος ὅθεν καὶ σκέ-λλ-ω, σκλη-ρός (ρ. σκε διαλεκτ. ξε καὶ ξη ὅθεν ξερός καὶ ξηρός). ἐ-στά-λ-ην, ἔ-σα-λ-μαι, στέ-λλω (ρ. στα ὅθεν καὶ στά-λ-α = στή-λ-η· ὥστε τὸ λ τὴν αὐτὴν θὰ ἔχη δύναμιν, ἣν καὶ ἐν τῷ βά-λλ-ω ἐκ τοῦ βα). σκύ-λ-ος γεν. — εος καὶ σκυ-λ-ον σκύ-λλ-ω κτλ. (ρ. σκυ λατ. cu-lis σκυτός, ὅθεν τὸ Ἡπειρωτ. σκου τλὰ ἐνδύματα· αὐτόθεν φαίνεται ὅν καὶ τὸ σκύ-β-αλον).

ὄφ-ε-λ-ος, ὄφ-έ-λλ-ω κ.τ.τ. (ρ. ὄπ, ὄφ. λατ. op-s op-us;). ἄ-γα-λ-μα, ἄ-γά-λλ-ω (ρ. γα, γαφ ὅθεν καὶ γαίω, γέ-γη-θ-α, ἄ-γαυ-ός, ἄ-γα-μαι, ἄ-γχ-θ-ός κτλ.) ἄε-λλ-α, ἀέ-λλ-ομαι πνέω Ἡσυχ. (ρ. ἀφ, ἀφε πνεῖν). ἄ-γ-γ-ε-λ-ος, ἄ γ-γ-έ-λλ-ω κ.τ.τ. (ρ. ἀγ. εἴτα ἀγελ, ὅθεν καὶ ἀγέλ-η, εἴτα ἄ-γ-γέλ διὰ ῥινοφθογγίσεως). δαί-δα-λ-ος, δαι-δά-λλ-ω (ρ. δα τοῦ δαίω = τέμνω ἢ τοῦ ἐ-δά-ην, δι-δα-χ-ή, κ.τ.δμ.;). Τὸ λ ἀπέβη ὕστερον ὀνομαστικὸν ἐπίθεμα ὑπὸ ποικίλους συνδυασμοὺς λο-ς, αλο-ς, ηλο-ς, ελο-ς, ολο-ς, ωλο-ς, υλο-ς καὶ αλεο-ς. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἀλλαχοῦ.

β.) Τὸ ρ φαίνεται μετὰ τινος πιθανότητος ὡς πρόσθετον ἐπίθεμα ἐν τοῖς: ξύ-ρ-ω καὶ ξύ-ρ-ομαι καὶ ξυ-ρ-όν (ρ. ξύ ω). ὀ-δύ-ρ-ομαι (ρ. δύ-η συμφορά;), σπα αἰ-ρ-ω, σπα-ρ-τα-ρίζω (καθομιλ. ρ. σπα) καὶ εἴτι ἄλλο. — Καὶ τὸ ρ ὡς τὸ λ ποικίλως μεθ' ἡγουμένων καὶ ἐπομένων φωνηέντων συνδυαζόμενον ποικίλα ὀνομαστικὰ ἐπιθέματα ἀποτελεῖ, οἷα τὰ ρο-ς, αρο-ς, ερο-ς, ηρο-ς, ορο-ς, ωρο-ς καὶ υρο-ς.

ζ.) Τῶν ἐρρίνων μ καὶ ν (πρὸ τῶν λαρυγγικῶν γ) τὸ μὲν μ ἦττον φαίνεται συντελέσαν πρὸς παραγωγὴν θεμάτων, ἀσυγκρίτως δὲ περισσότερον τὸ ν.

α.) Τὸ μ ἐν τοῖς γά-μ-ος καὶ τοῖς συστοίχοις (ρ. γα. ὅθεν γέ-γα-α, γά-ν-α, γυ-ν-ή καὶ βοιωτ. βά-ν-α πρβλ. καὶ τὸ γα-μ-β-ρός τῷ λατιν. ge-neg ἐκ τῆς ρ. γεν, ὅθεν ἐ-γεν-όμην, γέν-ος κτλ.): ἔ-δρα-μ-ον, δε-δρά-μ-η-κα, δρό-μ-ος (ρ. δρα τοῦ ἐ-δρα-ν, δι-δρά-σκ-ω κ.τ.τ.), τρέ-μ-ω (ρ. τρε, τρέω). θερ-μ-ει, θερ-μαίνει Ἡσυχ. θερ-μ-εται Ὀμηρ. Ἰλ. ψ, 381. κ. ἄλλ. (ρ. θερ. ὅθεν θερ-ος)* καὶ εἴτι ἄλλο.

β.) τὸ δὲ ν 1) μὲν μόνον, ὡς ἐν τοῖς: γά-ν-α, γέ ν-ος, ἐ-γεν-όμην, γό-ν-ος κτλ. (ρ. γα, γέ-γα-α, νη-γά-τεος), μά-ν-τις, μέ-ν-ος, μῆ-ν-ις, μα-ί-ν-ομαι καὶ τὸ καθομιλ. μανίζω (ρ. μα, μῆ-τις). βα-ί-ν-ω (καθομιλ. βάνω καὶ βαίνω διαλεκτ. = βάλλω) ρ. βα. τε-ί-ν-ω, τό-ν-ος, τα-ν-ύω (ρ. τα ὅθεν τάσις, ἐκ-τα-τός κτλ.) φό-ν-ος. ἔ-πε-φ(ε)ν-ον (ρ. φα, ὅθεν ἀρχέ-φα-τος, ὀδυνή-φα-τος, πρόσ-φα-τος). φθά-ν-ω (φθα) φα-ν-ός, ἐ-φά-ν-ην, φα-ί-ν-ω (ρ. φα, φάος) κτλ. — πί-ν-ω (ρ. πι). κλί-ν-ω (κλί-σις, κλί μα). φθί-ν-ω (φθί-σις, φθι-τός). κρύ-ν-ω (κρί-σις, κρι-τής). τ-ί-ν-ω (τί-σις, παλίν-τι-τα). δύ-ν-ω (δύω), πλύ-ν-ω (πλύ-

* Ὁμοίως μεταγενέστερον ἐπίθεμα φαίνεται ὅν τὸ μ καὶ ἐν τοῖς δα μ, δαμώ, δάμνημι σαρ dam λατ domo καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖς δέμ-ω, δέμ-αις, δόμ-οις ἐκ τῆς ἀρχαίας ρίζ δα (σκα. dā — δένειν) καὶ δε (δθεν καὶ δέ-ω). ἐν πᾶσιν ὑποφαινόμενης τῆς ἐννοίας τοῦ δένειν. ἔπειτα ἐν τῷ κρέμα-μαι ἐκ τῆς ρ. κ ρα. ἀρ-χαιωτ. κ α ρ (ὅθεν τὸ λιταυτικὸν kar u κρεμῶ καὶ κρέμαμαι).

σις. ἄ-πλυ-τος), ἰθύ-ν-ω (ἰθύς), ἐντύ-ν-ω (ἐντύ-ω) ἅπαντα ἤδη παρ' ὁμήρῳ συνήθη. πώ-ν-ω (= πίνω· ῥ. πο) παρ' Ἀλκαίῳ τῷ Λεσβίῳ Ἀποσπ. 12 Ahrens.

Nῦν χρὴ μεθυσθῆν καὶ τινα πρὸς βίαν
πῶνειν· ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

πρβλ. Ahrens de dial. aol. p. 134. 243 καὶ de dial. dor. p. 523.

Κατὰ ταῦτα ἐσχημάτισεν ἡ μεταγενεστέρα γλῶσσα πολλὰ ἄλλα εἰς ν θέματα, καὶ πρῶτον τὰ εἰς αν, οἷα: ἰστάν-ω (ἴστημι ἐκ τοῦ βαρυτόνου ἰστά-ω, εὐχρήστου ἤδη παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις ὡς Ἡρόδοτ. Δ'. 103 ἐπὶ ξύλου μεγάλου ἀναπείρας ἰστᾶ ὑπὲρ τῆς οἰκίης. Β'. 106. ζ'. 64 κ. ἄλλ.) ἅπαντων ἤδη παρὰ Λυσία Λογ. ΚΕ. 3 καθιστάνειν πρβλ. Κζ'. 15. ΚΗ. 7. Ἰσαι. Β'. 29 καθιστάνειν. ὦν τὸ μὲν Λυσίου διώρθω- νεν ὁ Κορνήιος (Ἰσοκρ. Σημ. σλ. 326) εἰς καθιστάναι, τὰ δὲ λοιπὰ οἱ νεώτεροι ἐκδύονται ἀμφίβολου ἀνδραγαθίᾳ ἢ μή. Πρβλ. τὸ σύγχρονον σα- νυ-έσθων (= ἰστάσθων) Κρητ. ἐπιγρ. C. I. 2556, 66. Καθ' ὅλου δ' ἡ ἐν τούτοις ῥινοφθόγγισις ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν γραμματικῶν ὡς τοῖς Δω- ριεῦσιν ἰδία μαρτυρεῖται. π. χ. Ἐτυμ. Γουδιαν. 664, 84 Δωριεῖς τὰ εἰς ω καθαρὸν λήγοντα ῥήματα διὰ τοῦ ν προφέρουσιν· οἷον δύω δύνω, θύω, θύνω· πρβλ. αὐτ. 434, 18. — Ἡρωδιαν. ἐν τ. Ἀδών. κήποις 205. Εὐσταθ. 154, 49. 172, 20. 562, 42 κ. ἄλλ. Ἡρακλείδην παρ' Εὐσταθίῳ 670 τελ. Ἐτ. Μ. 466, 27. 632, 22 κ.λ. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ μαρτυρία αὕτη τῶν γραμματικῶν δὲν ἐπικυρώνεται κατὰ πάντα ἐκ τῶν δωρικῶν μνημείων, ὑποδεικνύει ὅμως, νομίζω, ὅτι τὸ ἔθος τοῦτο ἦτο τότε ἤδη πολὺ ἐν τῇ δωριζούσῃ δημώδει γλώσσῃ. Ἀλλὰ βεβαιότε- ρον παρὰ Πολυβίῳ Γ'. 98. 108. 113. Δ'. 8 κ. ἄλλ. Διοδώρῳ Α. 33, 26. ΙΕ. 33 (Teubn.). συνηθέστατον δὲ τοῖς συγγραφεῦσι τ. Κ. Δ. Παυλ. Β'. Κορινθ. Γ'. 1, ε. 12. ζ'. 4. Ι. 12. 8. Γαλατ. Β'. 48. Ῥωμ. Γ'. 38 κ. ἄλλ. ἡ δὲ καθομιλουμένη καὶ κατ' εὐθείαν ἐπλασε τὸ στα-ί- ν-ω ἢ (αἰολικώτερον προφερόμ. καὶ γραφόμ.) στήνω, ὡς ἐκ τοῦ φα, φαν-ός, φα-ί-ν-ω. χάν-ω (ἀπόλλυμι, ἀποβάλλω) καὶ ξεχάνω (λησμο- νῶ), ὅπερ ἦτο καὶ τῇ πολιτῇ ἀρχαιοτάτῃ γνωστόν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἐνεσ. χα-ί-ν-ω καὶ ἔτι περισσώτερον ἐκ τοῦ παρωχ. ἔ-χαν-ον. σκάν-ω (= σκάζω, ἐκ τοῦ σκάω, σκάζω, σχάζω). σπάν-ω (σπά-ω). πιάν-ω (πι- ά-ω, πιά-ζ-ω δωρ. καὶ πιέζω Ἰωναττ.), οὗτινος αἱ λοιποὶ χρόνοι ἐπὶ τῆς αὐτῆς καὶ σήμερον σημασίας (συλλαμβάνειν, ἄπτεσθαι καὶ τ. ὅμ.) ἀπαντῶσιν ἤδη παρὰ Θεοκρ. Δ'. 35 τηνεῖ καὶ τὸν ταῦρον ἀπ' ὠρεος ἄ- γε πιάξας. ἔπειτα ἐν τῇ μεταφρ. τῶν Ο'. π. χ. Σειράχ ΚΓ'. 24. Ἀ- σματι ἀσμάτ. Β'. 15. τῇ Κ. Δ. Πράξ. τ. Ἀποστ. Γ'. 7. Εὐαγγ. Ἰωανν.

ΚΑ. 3. Ἀποκαλ. ΙΘ'. 20 κ. ἄλλ. ἐν δὲ τῷ περὶ Τραπεζοῦντα Πόντου καὶ πάντων σχεδὸν τῶν εἰς αω καὶ εω τύποι τινὲς τοῦλάχιστον ἐπεν- θέσει τοῦ ν σχηματίζονται, π. χ. ἐπέτα-ν-ε ἀντὶ ἐπέτα-ε, ἐφίλε-ν-ε ἀντὶ ἐφίλεε κτλ. Πρβλ. Οἶκον. περὶ προφορ. σλ. 766. ἔπειτα τὰ εἰς εν, ὡς δέν-ω (δέω) ἢ ὀρθότερον γραφόμενον δήνω (ἡ προφέρ. ε). σθέν-ω ἢ σθήν-ω (σθε). πρβλ. τὸ ἀρχαῖον σθέ-ννυ-μι, ἔνθα τὸ διπλοῦν νν ἂν μὴ ἔχη ἄλλην ἀρχήν, συντείνει πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ῥιζικοῦ φω- νήεντος ἀπέναντι τῆς μακρᾶς καταλήξεως νν-μι. ψέν-ω ἢ ψήν-ω (ῥ. εἰ) ψε. ἔψω· ἔπειτα τὸ ἀφ-ί-ν-ω (ῥ. ἰ ἀντὶ ἰε;) ἢ μᾶλλον ἀφ-ή-ν-ω (ῥ. ε ὀ- θεν καὶ οἱ ἀρχαῖοι τύποι ἱ-η-μι, ἡ-σω, ἔ-η-κα κλ.). κατὰ τὰ ἀρχαιότε- ρα ὁμηρικὰ δύν-ω, ἰθύν-ω κ.τ.τ. τὰ παρώνυμα μεγαλύ-ν-ω (καθομιλ. μεγαλώ-ν-ω), πλατύ-ν-ω, μολύ-ν-ω κ.τ.τ. καὶ τὸ μεταγενέστερον χύ- ν-ω (ῥ. χυ ἐξ ἧς ὕστερον ἔγινε χευ, χεF, καὶ ἀποβολῇ τοῦ F χε, ὅθεν ὁ ἀρχαῖος ἐνεστώς χέ-ω ὁ ε. χέF-ω), οὗ ὁ ἀόριστος, ἐὰν ἐξωσθῇ ἀπὸ τοῦ Ἀριστοφανείου χωρίου (Ὀρν. 210): χῦσον δὲ νόμους ἱερῶν ὕμνων: ὡς ἤδη ἔγινε, διὰ τῆς παρὰ Σουῖδα γραφῆς Ἰδύσον δὲ κτλ. ἀπὸ τοῦ οὐκ ὀλίγον ὑπόπτου καὶ ἐξονυχιζομένου χωρίου τοῦ Ξενοφώντος (Ἀπομνημ. Δ'. 3, 8 διαχῦσαι) καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰπποκρατείου (περὶ γυναικείων Α. 89. 784. ε. ἀποχῦσαι) εὐρίσκειται ὅμως παρὰ συγγραφεῦσι τῶν πρώτων μ. Χρ. αἰώνων π. χ. ἐν Γεωπονικοῖς (ἐπιτομῇ, ὡς γνωστόν ἐκ συγγραμμά- των τοῦ Β'. γ'. καὶ δ'. αἰῶνος). Ζ'. 8. 479 διαχύσει, παρ' Εὐμαθίῳ (δ'. αἰῶνι) καθ' Ἰσμήνην καὶ Ἰσμινίαν Β'. σλ. 44. ἐκχύσει, τ. σχολιαστῇ τοῦ Λουκιανοῦ Συμποσ. 33 ἐπέχυσεν. τοῖς ἀρχ. μηχανικοῖς 186 ὁ μελ. ἐγχύσομεν, τῷ μεταφρ. τ. Ἰλιάδος Γ, 10 προσέχυσσε, Τρυφιδ. 205. ὁ δ' ἐνεστώς παρ' Ἰωσήφῳ Ἰουδ. Ἀρχ. ις'. 4 ὑποσυγχυνόμενος, Λουκιαν. εἰκον. 29 ἐγχυνόμενον, εἰ καὶ ἐν ἑτέρῳ Λουκιανείῳ τῷ ψευδολογιστῇ (29 ἐκχύνειν) ψέγεται, παρ' Ἑρμῇ Στοβαίου Φυσ. ἐκλογ. Α. 52 ἐπιχύ- νειν παρὰ τῷ ἀνωνύμῳ ἐν τῇ Biblioth. Matrit. p. 455 χύνονται, παρ' Ἀπολλων. π. ἀντωνυμ. σ 132 συγχύνεσθαι, περὶ ἐπιρρ. σλ. 616 δια- συγχυνούσης. Τοιαῦτα παραδείγματα ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας δημώδους ἀπὸ τοῦ ἱ. αἰῶνος εἶνε· ἐκ τοῦ ἐπυλλίου (Ζαμπ.) στ. 26 δένουν. 70 στήρει. Β. Χ. ἐχύνασιν. χύνει. δένουσι. πιάνει, ὑπαγαίρω (πολλά- κισ). Σ. Σ. ἀφίρει. ἐψήνουν. σταίρουσι. χάνω (πολλ.). Τελευταῖον κατὰ τὸ αἰολικὸν (Ἀλκ. ἐν τοῖς ἀνωτ.) πώνω καὶ τὰ κοινότερα ζώ-ννυ-μι, ῥώ-ννυ-μι, χών-νυ-μι κ.τ.τ. τὰ δών-ω (δο, δίδωμι), ὅπερ καὶ δίδω καὶ δίνω (ἤδη ἐν τῷ παρὰ Ζαμπελλ. ἐπυλλίῳ στ. 45) κατὰ διάλεκτον λέγεται, ζών-ω, χών-ω, στρών-ω (στρώ-ννυ-μι) καὶ πάντα τὰ ῥοχαῖα εἰς οω παρώνυμα, ἐπενθέσει τοῦ ν μετασχηματιζόμενα, ὡς χευσώ ν-ω

{χρυσό-ω), στυλώ-ν ω (στυλό-ω), φανερώ ν-ω (φανερό-ω), ῥεβαλώνω (ἐμβαλόω, β προφ. ὡς b), σκαρώνω (σκαρό ω, ἔκ τινος παρὰ τοῖς ἀρ-
χαίοις ἐπὶ ταύτης τῆς σημασίας οὐ φερομένου σκάρος, ὅθεν σκάρφος,
σκαριφάομαι καὶ σκαριφεύω), μουτζαλώνω (= μυσαρόω), ἐκ τοῦ μου-
τζαλός = μυσαρός (τζ ἐκ τοῦ σ, ὡς καὶ ἐν τῷ τζεκούρι ἐκ τοῦ secu-
ris — λ ἐκ τοῦ ρ, ὡς ἐν ταῖς ἡλθε ἀντὶ ἦρθε (β. ἐρ προβλ. τὰ ἀνωτέρω
περὶ τούτου εἰρημένα) καὶ λύχνος ἀντὶ ῥύχνος (ἀρχ. β. ruk σκρ. rúk'),
ἅπερ ἀκόμη καὶ σήμερον ἐν Χίῳ λέγονται μετὰ τοῦ ρ, κλάζω — κράζω
κτλ.) καὶ ὄχι, ὡς ὁ Κοραῆς εἰς Ἴσοκρ. σλ. 299 ἐξέλαθεν, ἐκ τοῦ μύσος
καὶ ἀλύρω σύνθετον. Ἡ δ' ἀναλογία τῶν ἀρχ. πῶρω, χῶ-ννυ-μι, ῥῶ-
ννυ-μι καὶ τῶν ὁμοίων μᾶς διδάσκει, πάντα ταῦτα μετὰ παραλήγοντος
ω νὰ γράφωμεν καὶ ὄχι, ὡς ὁ Κοραῆς πάλιν (Ἄτακτ. Α. 137) ἐδόξαζε,
διὰ τοῦ ο (όνω). Τῶν εἰς ὦρω τεκμήρια ἀρχαιότερα, ἐκτὸς τῶν προεκ-
τεθειμένων ἀρχαιοτάτων πῶνω, ζώννυμι. κ.τ.τ., ἔχομεν ἤδη ἐκ τοῦ Θ.
μ. Χρ. αἰῶνος, οἷα δῶρω (Θεοφν. Χρον.), ἐλευθερώ-
ρω (Συμ. Μαγίστρ. σλ. 639, 8 « οὐκ ἐλευθερώνω οὐδένα τούτων »),
φιβλώρουσι (fibulis connectunt. Κωνσταντ. Πορφυρ. 208, 12). Οὗ-
τως ἐσχηματίζοντο πιθανώτατα τότε καὶ οἱ ἐνεστῶτες τῶν: τελειωθέν-
τες (Θεοφ. Χρον. 37, 1), φαιλώσας τὴν τοῦ Χοσρόου ἐπιστολὴν (αὐτ.
497, 19) καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν φασκιδώσας (αὐτ. 613, 5) σιδηρωμέ-
νος (241, 18), καστελλωμένα (459, 20), ἀρματωμένος (668, 12),
ἀλογωθέντες οἱ ἄνθρωποι (= ἀποκτηνωθέντες Θεοφ. συνεχ. 4, 10),
συμφιλιωθῆναι (αὐτ. 393, 6 κ. ἀλλ.), ἀρακομβώσας αὐτῆς τοὺς χι-
τῶνας (β. Αἰσώπου ed. Westermann σλ. 36, 23 προβλ. τὸ σημερινὸν
ἀνασκουμβώνω β προφερ. b), κενώσαντος (ἕδεσμα, δηλ. μεταγγίσαν-
τος, καθὼς καὶ τώρα. αὐτ. 23, 31) κ. ἄλλα. Ἄλλα δὲ τούτου τοῦ τύ-
που παραδείγματα ἐκ τοῦ 1. αἰῶνος καὶ κατωτέρω εἶνε τὰ ἐξῆς ἐκ τοῦ
παρὰ Ζημπελλίῳ ἐπυλλίου στ. 28 κομβώνουρ. 50 ζώνομαι ὁμῶρω.
69 σηκώνει — ἐκ τοῦ Α. Κ. δικαίωρεσαι. ζημιώνουρ. καταγαλῶνει.
κομπώνει. κτλ. Ἐκ τοῦ Βελισσ. πληρώνω. τελειώνει, σκοτῶνει.
βουλλῶρουσι. βουλλῶνουρ. ἐκ τοῦ Β. Χ. σηκώνουρται καὶ λέγουρ
τορ, σηκώνεται, ῥποδένεται, ζώνεται τὸ σπαθὴν του. ἀπλῶνει, παίρ-
νει τὸ βεργίν. κτλ. ἐκ τοῦ Θ. Ρ. μαλῶνει. ἀπλῶνει, σῶνει, καμαρῶ-
νει. ἐκ τοῦ Σ. Σ. σῶνει, μαζώνουρται. ὑψώνουρ. ἀνακατῶνουρται
κλειδώνουρ. συμῶνει κτλ. Καὶ ἐν τούτοις μὲν τὸ ν προσηρτήθη εἰς
φωνῆεν, ἐν δ' ἄλλοις εὐρηται καὶ εἰς σύμφωνον προσηρτημένον, οἷα ἀρ-
χαιότερα μὲν τὰ: κάμ-ν-ω (β. καμ), ἐν τῇ δημῶδαι λεγόμενον καὶ κά-
νω, τέμ-ν-ω (β. τεμ, ταμ) καὶ δάκ ν-ω (β. δακσκρ. δας), πλειότερα

δὲ τὰ νεώτερα, ὡς ἀρπάχ-ν-ω (δ. ἀρπαχ), βουτήχ ν-ω (καὶ βουτήχτω,
 ἐκ τοῦ βουτάω = βυθάω, βυθίζω. βουτάγω), διώχ-ν-ω (διώκω), δει-
 χνω (δείκ-νυ-μι, δεικ), ῥήχνω (ῥηγ, ῥαχ. ῥήγ νυ-μι), ῥμπήχ-ν-ω (=
 ἐμ-πήγ-νυ-μι, ἀμπώχ ν-ω (= ἀμπ-ώθ-ν-ω ἐκ τῆς προθ. ἀπό, ἀπ
 καὶ ἐρρινοφθογγισμένον ἀ-μ-π πιθανώτερον (ἢ ἐκ τῆς ἀμπ = ἀμφ(ι)
 καὶ ὦθω = ὠθέω, κατ' ἐναλλαγήν τῶν δασέων θ καὶ χ. ὡς ὄρνιχος καὶ
 ὄρνιθος κ. ἄλλα), ἀνθ' οὗ κατὰ δικάλεκτον καὶ σπρώχ-ν-ω λέγεται,
 πιθανῶς ἐκ τοῦ προ-ώθ-ω, ἔπειτα πρῶθω, πρῶχ-ν-ω καὶ τέλος σπρώ-
 χνω κατὰ τὰ σμικρὸς — μικρός, σμίγω — μίγω, στέγω — τέγος καὶ
 τὰ ὅμοια. — Ἡ μεταγενεστέρα γλῶσσα, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀρ-ν-υ-
 μαι ἢ ἄρ-νυ μαι, μάρ-ν-α μαι ἢ μάρνα-μαι (περὶ ὧν ἰδίως κατωτέ-
 ρω), φερ-ν-ῆ κ. εἴτι ἄλλο τοιοῦτον, οἶον καὶ τὸ Ἀριστοτ. Προβλ. Ι. 18.
 πτάρ-ν-οισθε, ἀφορμὴν λαβοῦσα, προσήρτησε τὸ ν καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ
 ὑγρόληκτα, οἷα τὰ: γύρ-ν-ω ἢ γέρ-ν-ω (ἀντὶ τοῦ γύρ-ω ἄθεν καὶ γῦρ-
 ος, γυρ ἰζω), δέρ-ν-ω (δέρ-ω, αἰολ. δέρρω). ᾠαίρ-ν-ω (ἐπ-αίρ-ω),
 σπέρ ν-ω (αἰολ. σπέρρω, σπερ—σπαρ), σύρ-ν-ω (σύρ-ω), σαίρ-ν-ω
 (σαίρ-ω, σαρ), φέρ-ν-ω (φέρ-ω), φθέρ-ν-ω (φθέρρω αἰολ. φθείρω, φθερ—
 φθαρ), φύρ-ν-ω. στέλ-ν-ω (στέλλω), ψέλ-ν-ω (ψάλλω) καὶ εἴτι ἄλλο.
 Τούτων δὲ παρδείγματα ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας δημώδους γλώσσης ἀπὸ
 τοῦ Ἰ. αἰῶνος καὶ κατωτέρω εἶνε: ἐκ τοῦ ἐπυλλ. (Ζαμπ.) στ. 50 γύρ-
 νω (= γύρω). Α. Κ. δείχνουσι, δείχνει. — Β. Χ. ἔφερνε. νὰ σύρρη.
 δείχνουν. παῖρνει. παῖρναι (= ἐπιαιρῶν). ἐγέρνεται. — Βελισσ.
 φέρνουν. παῖρνει κτλ. ἐκ τοῦ Θ. Ρ. παῖρνουν. διαγέρνουν. σύρνει,
 περνᾷ. δέρνεται. ἐκ τοῦ Σ. Σ. δείχνει, διαγέρνουν, σύρνει. ἔφερνε,
 ἐξέρνουν (= ἐξέρων). ἐγέρνουμου(ν). περνᾷτε. δέρνει κτλ.

ἐξέρουν (= ἐξέρων). ἐγέρουμου (γ). περνάτε. σπέρντε κτλ.
Ὅμοια τούτοις εἶνε τὰ λατινικὰ cerno, sperno, sterno κτλ. Ὁρό-
ματα δὲ τούτοις ἀνάλογα εἶνε: λάχ-ν-η (β. λαγ πρόβλ. τὸ λατιν. laena
ἀντὶ τοῦ lag-n-a), λύχ-ν-ος (β. λυκ λατ. luc-is σκρ. rùk) πάχ-ν-η
(παγ, πάγ-ος), τέκ-ν-ον καὶ τέχ-ν-η (β. τεκ—τέκ-των, τεύχω), ἱχ-ν-η
(ιχ, νέον διὰ τοῦ κ παρηγμένον θέμα ἐκ τῆς β. ἰ τοῦ εἰ-μι), ὄμπ-ν-η
(ὄμπη), σμύρ-ν-α (μύρρ), σισύρ-ν-α (σισύρ α), φερ-ν-ή (φέρ-ω), ὄρ-ν-ις
(ὄρω), στέρ-ν-ον (στερ—στερ-ρ-ός, στερ-ε-ός (δημῶδ. στερ-ι-ός) καὶ
στε-ῖ-ρ-ος), πλήμ-ν-η (πλήμ-η), πρύμ-ν-η (δημοτ. πρύμ-η λεγομ.),
τόρ-ν-ος (τορ-τερ) κτλ. ἀνάλογα καὶ τὰ νώνυμ-ν-ος, ἀτέραμ-ν-ος, ἀ-
τάλαμ-ν-ος, διδυμ-ν-ος, πολυδάμ-ν-α (πρόβλ. Πολυδάμας). κτλ. Ἄλλην
δ' ἀρχὴν ἔχουσι τὰ στρω-μνή, ποί-μνη, στά-μνος, σκύ-μνος κ.τ.θμ.
γενόμενα ἐξ ἀρχαιοτάτων μετοχῶν στρω-μένη, ποι-μένη πρόβλ. ποι-μήν
(γεν. ποιμένος), στά-μενος (= ἰστάμενος), σκύ-μενος (ἐκ τοῦ σκύ-ω,

σκύ-ζ-ω ὅ ἐ. καθομιλουμ. σκού-ζ-ω, κράζω)· ὅθεν καὶ τὸ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ σκύ-λλ-ος = κύων καὶ τὰ ἀρχαιότερα σκύ-λλ-α καὶ σκύ-λαξ.

Σημ. Ἡ ἐν τοῖς καθομιλουμ. ἀρπάχ-ν-ω, δείχ-ν-ω, ῥήχ-ν-ω κ.τ.δμ. ἀντὶ τῶν ἀρπάγ-ν-ω δείκ-ν-ω, ῥήγ-ν-ω κτλ. δάσυνσις εἶνε ἀνάλογος τῇ ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις πάχ-ν-η, τέχ-ν-η καὶ τοῖς δμ. ἀντὶ τῶν πάγ-ν-η, τέκ-ν-η κτλ. 2) τὸ ν προσαρτᾶται ταῖς ῥίζαις μεθ' ἑνὸς τῶν τριῶν φωνηέντων α, ε, υ, τοῦ μὲν α ἡγουμένου ἢ ἐπομένου, τῶν δὲ λοιπῶν μόνον ἐπομένων· καὶ

Μεθ' ἐπομένων μὲν τῶν φωνηέντων ἐν τοῖς: δαμ-νά-ω καὶ δάμ-νη-μι (δαμ, δαμ-ά-ω, δαμάζω), κρεμ-ν-ά-ω καὶ κρημ-νά-ω (νεωτέροις τύποις ἀντὶ τοῦ κρεμ-άννου-μι), κιν-νά-ω καὶ (καθὼς τὴν ὥρᾳ λέγεται) κερ-νά-ω (κεράννουμι, κερ-ά-ω), πιλ-νά-ω καὶ πιλ-να-μαι (πελ-ά-ω), πιτ-νά-ω, πίτ-νη-μι (= πετ-άννου-μι, πετα—πετ), περ-νά-ω (καθομιλ.) καὶ πέρ-νη-μι (περ-ά-ω), κυκα-νά-ω (κυκά-ω), κερχ-νά-ω (κέρχ-ω), σκιδ-να-μαι (κεδάω, σκεδάζω), ὀριγ-νά-ομαι (ὀρέγ-νυ-μι, ὀρέγ-ομαι) κτλ. καὶ τὰ καθομιλούμενα γερ-νά-ω ἢ γηρ-νά-ω (ἡ προφ. ε, γηρά-ω, γηράσκω), γυρ-νά-ω (γύρ-ω, γυρεύω, στρέφω, —ομαι), σπαρ-νά-ω (ταράσσομαι, κινούμαι, πιθαν. ἐκ τοῦ σπαρ, ὅθεν καὶ τὸ σπαίρω). Τοιοῦτον φαίνεται καὶ τὸ κυβερ-νά-ω ἐκ τοῦ ἐν τῇ καθομιλουμένῃ καὶ τῇ λατιν. διατηρηθέντος ὀνόματ. κυβέρνον, gubernum. Τοιαῦτα καὶ τὰ καθομιλούμενα κουβαλ-νά-ω (κουβαλάω περὶ οὗ Κορ. εἰς Ἰσοκρ. σελ. 62 καὶ Ἀτακτ. Α. σλ. 200), κολ-νά-ω (= κολλάω), ἀπολ-νά-ω (= ἀπολύω), σφαλ-νά-ω (σφαλά-ω, σφαλίζω ἀντὶ τῶν ἀσφαλάω, ἀσφαλίζω ἐκ τοῦ ἀσφαλῆς πρβλ. τὸ τῆς Κ. Δ. ἀσφαλίσατε τὸν τάφον) κτλ. Ἄλλα ἀρχαιότερα παρὰδείγματα παρετέθησαν ἤδη ἀνωτέρω ὑπὸ τὸ 1). ἱκ-νέ-ομαι (ῥ. ἱκ, ἱκ-όμην), ὑπισχ-νέ-ομαι (ἱσχ. ἐχ. πάλαι σεχ'), κυ-νέ-ω (κυ, ἔκυ-σα), εὐ-νέ-ω (εὐώ), οἰχ-νέ-ω (οἰχ-ομαι), ἐνδυ-νέ-ω (Ἡροδότου) = ἐνδύ-ω, πι-νέ-ομαι (Ἰπποκρ. ἀντὶ πίνω), πιτ-νέ-ω καὶ πίπνω (ἐξ οὗ δ πρὸς κλημέν. ἐπιπνον, ῥ. πετ, ὅθεν καὶ πί-π(ε)τω) καὶ εἴτι ἄλλο. — δείκ-νυ-μι, σθέ-ννυ-μι, ζεύγ-νυ-μι, ζώ-ννυ-μι, στρώ-ννυ-μι, στόρ-νυ-μι καὶ στορέ-ννυ-μι, κερά-ννυ-μι, πετά-ννυ-μι, ὀρέγ-νυ-μι, σκεδά-ννυ-μι, συγ(καθ) εἰργ-νυ-μι, σω-ννύ-ω (= σώζω πρβλ. τὸ καθομ. σώνω), ῥώ-ννυ-μι, χῶ-ννυ-μι (καθομιλ. χῶ-νω), τά-νυ-μαι (τα, τάσις), ὅθεν καὶ τὸ νεώτερον τανύω, ὄρ-νυ-μι, ὄλλυ-μι ἐκ τοῦ ὄλ-νυ-μι (κατ' ἐξομοίωσιν) ὄμ-νυ-μι, ἀποκτί-ννυ-μι, ἐλι-ννύ-ω, ἐρι-ννύ-ω, ψαί-νυ-μι κτλ. κτλ.

Τὸ διπλοῦν νν τῶν σθέ-ννυ-μι, ζώ-ννυ-μι, ῥώ-ννυ-μι, κτί-ννυ-μι,

πετά-ννυ-μι, χῶ-ννυ-μι κ.τ. δμοίων προῆλθεν, ὡς φαίνεται, ἐν τισι μὲν κατ' ἐξομοίωσιν πρὸς τὸ ἐπόμενον θεματοποιὸν ν ἑνὸς προηγουμένου σ. Οὕτω π. χ. τὸ σθέ-ννυ-μι ἐκ τοῦ σθέσ-νυ-μι (πρβλ. ἄ-σθεσ-τος), τὸ ζέ-ννυ-μι ἐκ τοῦ ζέσ-νυ-μι (πρβλ. τὸ ζεσ-τός), τὸ ζώ-ννυ-μι ἐκ τοῦ ζώσ-νυ-μι (πρβλ. τὸ ζωσ-τός, ζωσ-τήρ), τὸ ῥώ-ννυ-μι ἐκ τοῦ ῥώσ-νυ-μι (πρβλ. εὐ-ρως-τος, ἐρ-ρώσ-θην), τὸ πετά-ννυ-μι ἐκ τοῦ πετάσ-νυ-μι (πρβλ. ἐπετάσ-θην, πετασ-τός), τὸ χῶ-ννυ-μι ἐκ τοῦ χῶσ-νυ-μι (πρβλ. τὰ κέ-χως-μαι, χως-τός) καὶ τὸ ἐννυμι βεβαιότερον ἐκ τοῦ ἐσ-νυ-μι (ῥ. ἐσ, ῥεσ, ἐσ-θής, ves-tis) κτλ. Πόθεν δ' ἐν τούτοις προῆλθε τὸ σ τοῦτο, ἂν εἶνε ἀνεκαθεν συστατικὸν μέρος τῆς ῥίζης, ἢ μεταγενέστερον ἐπιθεμα, τοῦτο θὰ διασαφήσῃ ἴσως ἡ συγκριτικὴ γραμματικὴ. Ἡ δὲ τοιαύτη ἐξομοίωσις τοῦ σ πρὸς ἐπόμενον μ ἢ ν, καὶ ἀλλαγὴ ἀναφαινομένη, ἥτον ἰδίᾳ τῶν ἐν Ἀσίᾳ Αἰολέων (πρβλ. Ahrens de dial. aol. p. 49 καὶ τὰς αὐτόθι μαρτυρίας τῶν τε σωζομένων μνημείων καὶ τῶν γραμματικῶν). Οὕτω π. χ. οἱ Αἰολεῖς χρίμμα, ἔμμεναι, φάεννος, ὄρεν-νος κ.τ.δμ. ἔλεγαν ἀντὶ τῶν χρίσ-μα, ἔμμεναι (ἀρχ. ἐσ-μεναι ὅ ἐ. εἶναι), φασινός (κοιν. ἀρχ. φασσ-νός ἐκ τοῦ φάος. ῥ. φάες), ὄρεινός (ὄρεσ-νός) κτλ. Ἐν ἄλλοις δὲ τισιν, οἷα τὰ κτί-ννυ-μι, τί-ννυ-μι, στρώ-ννυ-μι, τρώ-ννυ-μι καὶ τὰ τοιαῦτα, φαίνεται ὅτι τὸ πρῶτον ν εἶνε καθαρῶς εὐφωνικόν, τ. ἔ. χρησιμεύει πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς βραχείας ῥίζης ἀπέναντι τῆς μακρᾶς καταλήξεως νυ-μι, εἰ μὴ προῆλθε καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχού ὁ διπλασιασμός οὗτος τοῦ ν ἐξ ἀπλῆς ἀναλογίας, ἣν πολλάκις ἀκολουθεῖ ἡ γλῶσσα ἄνευ ἰδίου τινὸς λόγου. Ὅτε δὲ τοῦ ἐπιθέματος νυ προηγείται δίφθογγος, τὸ ν δὲν διπλασιάζεται, οὗσης τῆς ῥίζης οἰκοθεν μακρᾶς, ὡς ἐν τοῖς δαί-νυ-μι, ψαί-νυ-μι, καί-νυ-μι (Ε. Μ. 126, 42). Ἀλλὰ παράδοξος εἶνε ἔνθεν μὲν ἡ διπλῆ ἔκτασις τῶν ζώ-ννυ-μι, ῥώ-ννυ-μι, στρώ-ννυ-μι, σω-ννύ-ω, χῶ-ννυ-μι κ.τ.δμ., ἅτινα οὕτως ἐγρά-φοντο καὶ ἔπρεπε νὰ γράφονται κατὰ ρητὴν τῶν γραμματικῶν παραγ-γελίαν (πρβλ. Ἐτυμ. Μεγ. σλ. 251, 23. 504, 29), ἂν καὶ ὁ Εὐστάθιος (790, 59) ἐν τοῖς γνωστοῖς αὐτῷ χειρογράφοις καὶ δι' ἀπλοῦ γεγραμμένα, ζω-νύ-ω, χω-νύ-ω κτλ. τὰ εὔρεν' ἔνθεν δ' ἡ παρὰ τὴν προειρημέ-νην ἀναλογίαν τραχύτης τῶν: τα-νύ-ω, στα-νύ-ω, γά-νυ-μαι, κί-νυ-μαι καὶ εἴτι ἄλλο. Τὰ τελευταῖα ἔχουσιν οὕτως ἢ διότι τὸ βάρος τοῦ α καθ' ἑαυτὸ καὶ τὸ μῆκος τοῦ ι (κινυμαι -υ-) ἦσαν ἱκανὰ νὰ τηρήσω-σι τὴν μεταξὺ τῆς ῥίζης καὶ τοῦ ἐπιθέματος ὅλου ἰσορροπίαν, ἢ ἅπαντα προῆλθαν ἐξ ἀπειργασμένων ἤδη ἐρρίνων θεμάτων ἐπιθέσει μόνου τοῦ υ, οἷα τὰ: ταν (ἀρχαιότερα τοῦ τεν ὅθεν τὸ τε-ί-ν-ω, τεν-ῶ, τὸ λατιν. ten-u-is), σταν (ὅθεν καὶ τὸ καθομιλ. στα-ί-ν-ω), γαν (ὅθεν καὶ γάν-

ος) και *κιν* (ὅθεν και τὸ κινῶ κίνησις, ἴσως δὲ και τι κιν-ή, ὅθεν τὸ κιν-έ-ω).

Ἄν τὰ τελευταῖον εἰρημένα ἔχωνται τινος ἀληθείας, τότε δυνατόν εἶπαι, ὅτι και πάντα τὰ εἰς *κη-μι, να-μαι, νυ-μι και νε-ω* πρέπει νὰ χωρισθῶσιν ἄλλως ἢ ὡς πρότερον ἔγεινε, π. χ. δάμν-η-μι, δάμν-α-μαι, κίρν-α-μι, μάρν-α-μαι, δείκν-υ-μι, ῥήγν-υ-μι, ζώνν-υ-μι, σθένν-υ-μι, κιν-έ-ω, κυν-έ-ω, ἐνδυν-έ-ω κτλ. τ. ἔ. πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν οὐδὲν διαφέροντα τῶν ἐ φάν-ην, ἐ-μάν-ην, μάν-ις, φαν-ός, φθίν-ω, κρίν-ω, κρίν-ο-μεν, πλύν-ο-μεν κ.τ.τ. εἰ μὴ κατὰ τὸ φωνήεν τὸ μεταξὺ τοῦ θέματος και τῶν προσωπικῶν καταλήξεων, τὸ *συνδεδεικὸν* λεγόμενον φωνήεν, ὅπερ ἐν τούτοις μὲν ποικίλλεται κατὰ τὰ πρόσωπα, ὡς κρίν-ω(μι), κρίν-ε-ις, κρίν-ο-μεν, κρίν-ε-τε κτλ. ἐν ἐκείνοις δὲ τὸ αὐτὸ πάντοτε και πανταχοῦ μένει α ἢ η, ε και υ, ὡς: πέρν-η-μι, πέρν-η-ς, πέρν-α-μεν, πέρν-α-τε, κρέμν-α-μεν, κρέμν-α-τε κτλ. δείκν-υ-μι, δείκν-υ-ς, δείκν-υ-σι, δείκν-υ-μεν κτλ. Ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη προήλθε φαίνεται, ὡς ἐξῆς. Κατ' ἀρχὰς πάντα τὰ ῥήματα τῆς ἑλληνικῆς, ὡς μέχρι τέλους τὰ τῆς σανσκριτῆς, ἔληγαν εἰς *μι* ἢ κατάληξις αὕτη συνεδέετο μετὰ τοῦ εἰς σύμφωνον λήγοντος θέματος ἢ ῥίζης δι' ἐνὸς τῶν τριῶν πρωτογενῶν φωνήεντων α, ι, υ, καθὼς ἐκάστοτε ἡ χρεια τὸ ἐκάλει, ὡς πίνν-η-μι (η = ᾱ), πίνν-α-μεν, ζεύγν-υ-μι, scrib-i-mus, vol-u-mus κτλ. ὕστερον ἐκ τοῦ α ἀναπτύχθέντα τὰ δευτερογενῆ φωνήεντα ο και ε κατέλαβαν και ἐνταῦθα, ὥσπερ και ἄλλαχοῦ, τὸν τόπον τῶν πρωτογενῶν, ὡς λέγ-ο-μεν, λέγ-ε-τε κτλ. Τὰ δὲ πρωτογενῆ τότε, ὅπου ἀκόμη διετηροῦντο, ἐπισκοτισθείσης κατ' ὀλίγον τῆς ἀρχῆς και πρώτης σημασίας τῶν, συνεκολλήθησαν μετὰ θέματα, ὡς μέρη τούτων ἀναπόσπαστα, ὥστε ὕστερον και ἄλλοῦ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος χρεια ἀνεφύη, ὡς ἐν τοῖς: τανύ-ο-μεν, δεικνύ-ε-τε, ἐ-δείκνυ-ο-ν, κρεμά-ο-μαι (ἐκ τοῦ ἀρχ. κρέμ-α-μαι), κιννά-ω, κιννά-ο-μεν (ἐκ τοῦ ἀρχ. κίρν-η-μι, κίρν-α-μεν) κ.τ.λ. Ὅτι δὲ τὸ πάλαι συνδεδεικτὰ φωνήεντα ἦσαν τὰ πρωτογενῆ α, ι, υ, μαρτυρεῖται ὅχι μόνον ὑπὸ συγγενῶν γλωσσῶν, ὡς τῆς σανσκριτῆς ἀντὶ τῶν ἑλληνικῶν π. χ. ἔχ-ο-μες, ἔχ-ε-τε, ἔχ-ο-ντι, vah-a-mas, vah-a-tha, vah-a-nti λεγούσης, ἀντὶ δὲ τοῦ πέρν-α μες krin-i-mus ἀντὶ τοῦ πέρν-η-μι krin-ā-mi, και τῆς λατινικῆς, διασωζούσης ἀκόμη ἱκανὰ λείψανα τῶν συνδεδεικτῶν ι και υ, scrib-i-mus, scrib-i-tis, scrib-u-ntur, dic-u-ntur, vol-u-mus, pos-s-u-m, pos-s-u-mus. (pot-s-u-m, pot-s-u-mus. sumus = es-u-mus. ἐσ-μὲν) κτλ. ἀλλὰ και ἐξ ἀρχαιοτέρων τε και νεωτέρων αὐτῆς τῆς ἑλληνικῆς τεκμηρίων, οἷα 1) ἄγ-α-μαι, ἔρ-α-μαι,

πέτ-α-μαι, κρέμ-α-μαι, πρί-α-μαι κ.τ.τ. 2) αἱ καθομιλούμεναι μετοχαὶ γεν-ά-μενος, δεχ-ά-μενος (καταδεχ-ά-μενος κ. ἄλλαι πολὺτιμα λείψανα τῆς γεραρᾶς ἀρχαιότητος!) 3) τὰ ἄγρ-υ-μι (ἀγρ = ἀγρ = αἰρ — αἶρω, αἰρέω) παργιν-υ-μένως (Βοιωτ. ἐπιγρ. ὑπὸ Böckh ἐν τῷ Monats bericht d: Königl. Akad. der Wissenschaften zu Berlin 16 Nov. 1857) = παργιν-ο μένους. 4) αἱ καθομιλούμεναι μετοχαὶ χαρούμενος (ου = υ), γελαζ-ού-μενος, πετ-ού-μενος κλ. ἔπειτα οἱ θεσσαλικοὶ τύποι γράφ-ου, γράφ-ου-με(ν), λέγ-ου-μαι, ἔρχ-ου-μαι κλ. και οἱ κοινότεροι λεγ-ού-μασθε, καθ-ού-μασθε, ἐρχ-ού-σασθε ἀντὶ τῶν ἀττικωτέρων γράφ-ω, γράφ-ο-μεν, λέγ-ο-μαι, λεγ-ό-μεθα, καθ-ό-μεθα (καθ-ήμεθα), ἤρχ-ε-σθε κλ. 5) τὰ μαχε οὐ μένος (= μαχε-ό-μενος) ὁδ. Δ, 403. Ω, 113. ῥε-οὐ μένοι Ἡρόδ. Ζ'. 140. σ. 9 τοῦ χρησμοῦ, αὖξ-ού-μενον (= αὖξόμενον) ἐν ἐμμέτρῳ μεγαρικῇ ἐπιγραφῇ (C. I. 1066. I. στ. 3, περὶ οὗ δ Böckh αὐτόθι τάδε λέγει « αὖξόμενον barbarum est, haud dubium tamen verum. » Ἀλλ' ἀμφιβάλλω πολὺ ἂν ἦνε ὄντως βάρβαρον διότι ὁ Μεγαρεὺς ἐπιγραμματοποιὸς, και περ ἐν ἐτέρᾳ διαλέκτῳ παρὰ τὴν δωρίζουσαν μεγαρικὴν ποιήσας, εἴτ' ἄκων παραχθεὶς εἴτ' ἐκ προθέσεως πρὸς κατασκευὴν τοῦ ἱαμβικοῦ τριμέτρου « δόξαις δ' ἐν ἄστει μυριαὶς αὖξόμενον » μεταχειρίσθη τύπον μετοχικὸν πιθανῶς συνήθη τῇ μεγαρικῇ διαλέκτῳ, κατὰ τοὺς γείτονας Βοιωτοὺς αὐτὸν ὀρθογραφήσας αὖξόμενον ἀντὶ αὖξόμενον (πρβλ. C. I. 1562—65 ἀσουλία = ἀσουλία, 1564 τούχαν = τύχην, 1569 σούν = σύν, σουγχώρεισι, σούγγραφος, ἀργουρίω = ἀργυρίω (—ου) κτλ.). Διὰ τί δὲ οἱ Βοιωτοὶ και οἱ ὅπως δῆποτε βοιωτίζοντες ἔγραφαν τότε (ἀπὸ τοῦ γ'. π. Χρ αἰῶνος, ὅτε δηλ. ἤρχισε νὰ μορφώνηται ἡ κοινὴ) ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου υ τὸ ου, ἥδη πρὸ πολλοῦ τὸ ἐξήγησεν ἄριστα ὁ Ahrens (de dial. aol. p. 194—200), τὴν μακρὰν αὐτοῦ περὶ τούτου θεωρίαν ᾧδε συμπερσίνων « Igitur Bæoti olim scripserunt υ, postea, sono non mutato, mutarunt scripturam, quum ceteri græci signo servato aliam pronunti ationem tribuissent. » τ. ἔ. τὸ υ οἱ ἄλλοι ὡς u (γαλλ.) και ι ἐπρόφεραν. Οὕτω λοιπὸν τὸ αὖξόμενον μόνον τῇ γραφῇ, ὅχι τῇ προφορᾷ τοῦ συνδεδεικτοῦ φωνήεντος (ου) διαφέρει τοῦ παργινύμενος (υ = ου), ἐνθα οὐδένα βαρβαρισμὸν ἀνευρίσκει ὁ Böckh, ἀλλ' « ein verbum in μι: γίνουμαι, womit zunächst, τίνουμαι, κτί-νυμι vergleichbar ist. » Ἐν δὲ τῷ εὐθὺς μετ' ὀλίγον (τ. αὐτ. ἐπιγρ. στ. 11—12) ἐρχομένῳ παργινύωνθη (παργινύονται, παρχίνωνται) ἀναγνωρίζει ἀνάλογον τῆς ὑποτακτικῆς δεικνύονται. Ἡγουμένου δὲ τοῦ α, ὡς αἱ ἐν τοῖς βλας-άν ω, λιμπ-άν ω, φυγγ-

άν-ω, μανθ-άν-ω κ.τ.δμ. Ταῦτα δύνανται εἰς δύο εἶδη νὰ διακριθῶσιν· εἰς μὲν τὸ ἕτερον ὑπάρχοντα, ὅσα τὸ ριζικὸν φωνήεν φύσει ἢ θέσει μακρὸν ἔχοντα, ἀμετάβλητον διατηροῦσι καὶ μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ ἐπιθέματος *αν*, οἷα τὰ αἰσθ-άν-ομαι (αἰσθ), ἀμαρ-τ-άν-ω (ἀμαρτ), αὖξ-άν-ω (αὖξ), βλαστ-άν-ω (βλαστ), δαρθ-άν-ω (δαρθ), οἰδ-άν-ω (οἰδ), ληθ-άν-ω, κραυγ-άν-ω, ὀλισθ-άν-ω καὶ τὸ μεταγενέστερον ὀπτ-άν-ω καὶ ὀπτ-άν-ομαι (παρὰ τοῖς Ο΄ μεταφορσταῖς, τῷ Πολυβίῳ καὶ τοῖς μετ' αὐτὸν) κτλ. εἰς δὲ τὸ ἕτερον, ὅσα τὴν ριζικὴν συλλαβὴν βραχεῖαν ἔχοντα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἰσορροπίας τῆς μεταξὺ τῆς ρίζης καὶ τῆς ὅλης καταλήξεως, τῆς ἤδη διὰ τοῦ *αν* ἐξωγκωμένης, ἕτερον ἔρρινον (ν, μ, γ) παρενθέτουσι μεταξὺ τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος καὶ τοῦ συμφώνου χαρακτηριστοῦ καὶ οὕτως ἐξογκώνουσι τὴν ρίζαν, οἷα τὰ: ἄ-ν-δ-άν-ω (ἄδ σφαδ πρβλ. τὸ λατιν. *suad-us*), λα-ν-θ-άν-ω (λαθ), πυ-ν-θ-άν-ομαι (πυθ), χα-ν-δ-ά-ν-ω (χαδ), λι-μ-π-άν-ω (λιπ), λα μ θ-άν-ω (λαθ), θιγ-γ-άν-ω (θιγ), ἐρυ γ γ-άν-ω (ἐρυγ), φυ γ γ-άν-ω (φυγ), λα-γ-χ-άν-ω (λαχ), τυ-γ-χ-άν-ω (τυχ) κτλ. Ὅχι δὲ καὶ ἰ-γ-κάνω καὶ κι-γ-κάνω, ἀλλὰ ἰκ-άνω καὶ κιχ-άν-ω, ἃν καὶ ἐν ἀμφοτέροις ἡ ριζικὴ συλλαβὴ εἶνε βραχεῖα. κτλ.

Ἡ καθομιλουμένη ἐν τούτοις ἀντὶ τοῦ τύπου *ανω* μεταχειρίζεται συνηθέστερον τὸν *αἰνω*, ὅτε καὶ ἡ τῆς ριζικῆς συλλαβῆς ῥινοφθογγίσις ἐκλείπει, ὡς βλασταίνω, λαθαίνω, λαχαίνω (λαγχάνω), μαθαίνω, λαθαίνω καὶ λαθώνω (ἐκ τοῦ λάθος — λαθώω), τυχαίνω κλ. Τοῦ μετασχηματισμοῦ τούτου ἀφορμὰς παρέχει ἡδὴ ἡ ἀρχαιοτέρα γλῶσσα, ἐν ἣ πρὸς τῷ ὀλισθάνω π. χ. φέρεται καὶ ὀλισθαίνω (ὅπερ ἀγνοῶ ἂν ὀρθῶς εἰς ὀλισθάνω μεταγράφεται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν παρ' Ἀριστοφάνη ἱππ. 491· ἀσφαλέστερον δ' εὐρίσκεται παρὰ τῷ σχολιαστῇ αὐτοῦ εἰς Βατράχων στ. 3· ἔπειτα παρὰ Νεῖλω παραγγέλλματ. 50 «ὀλισθαίνει καὶ σκελίζει τοὺς τρέχοντας κ. ἀλλαχοῦ). μετὰ τοῦ ἄλλω τὸ ἄλθαίνω καὶ ὄχι ἄλθάνω· ἰσχω ἰσχάνω καὶ ἰσχαίνω· κήδω, κηθαίνω (ὄχι κηθάνω), κάγκω καὶ καγκαίνω (ὄχι καγκάνω) κτλ. — Ταῦτα δὲ καὶ τὰ προειρημένα τῆς καθομιλουμένης ἐπλάσθησαν οὕτως ὄχι καταβαρβαρικὴν τινα ἐπιδρομὴν, ἀλλὰ βεβησίως κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀρχαιοτέρων θαίνω, φαίνω, μιαίνω, μαρμαίνω, σημαίνω κ.τ.τ. ἅπερ πάλιν ἐγένοντο ἐξ ἀρχαιοτέρων καὶ ἀπλουστερῶν θεμάτων *βαν*, *φαν*, *μιαν*, *μαραν*, *σημαν*. Πόσον δὲ συνήθης ἦτο καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ, ὡς ἐν τῇ νεωτέρᾳ, ἡ χρῆσις τοῦ τύπου *αἰνω*, δείχνουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις τὰ ἐξῆς, ὧν τινα μ. ἄλλα συνώνυμα ἢ ἰσοδύναμα παράλληλα βαίνουσι: ὀρμαίνω — ὀρμάω, ὑφαίνω — ὑφάω (Ὁδ. Η, 105), ἀλαίνω (Αἰσχ. Ἀγ. 82

καὶ πολλάκις παρ' Εὐριπίδῃ) — ἀλάομαι, ἀμαθαίνω, ἀνοηταίνω, κραδαίνω — κραδάω, λυσσαίνω (Σοφ. Ἀντιγ. 633) — λυσσάω, οἰθαίνω — οἰθάω — οἰδέω, κηλαίνω (Ἡσυχ.) — κηλέω, κυρταίνω (Σουῖδ.) — κυρτόω, κυλλαίνω (Σοφ. Ἀποσπ. 619 Dind.) — κυλλόω (Γαλην. IB. σλ. 418). λορδαίνω (Ἱπποκρ.) — λορδόω (Ἀριστοφ. Ἐκκλησι. 40), σιμαίνω (Cram. Anecdota T. I. p. 138, 49) — σιμόω (Ἱπποκρ. σλ. 1164, ε). τρυφεραίνομαι — τρυφερεύομαι, ἀσθμαίνω — ἀσθμάζω, λιταίνω — λιτάζομαι, λισθαίνω — λισθάζω, κατασιγαίνω — κατασιγάω, ὀργαίνω — ὀργίζω, ὀλισθαίνω — ὀλισθάζω κτλ. Πρβλ. καὶ τὰ νεώτερα δυσκολαίνω — δυσκολεύω, εὐκολαίνω — εὐκολύνω, παθαίνω — (ἀρχαιότερον πανθάνω) — πάσχω, ἀρταίνω — ἀρτύνω (ἀρχ.), στήνω καὶ στήνω — (πρὸς τὸ ἀρχαιότερον) ἰστώνω κτλ. Τῶν διπλῶν τούτων τύπων τινὲς διαφέρουσι μᾶλλον ἢ ἥττον ἀλλήλων κατὰ τὴν σημασίαν, ὡς μυδάω — μυθαίνω, περάω — περαίνω, γλυκάω — γλυκαίνω, περκαάω — περκαίνω, λιπάω — λιπάω — λιπαίνω κτλ. Ἀφ' οὗ δ' ὁ τύπος *αἰνω* ἐσχηματίσθη κατ' ὀλίγον ἐκ τοῦ *ανω* διὰ τινος παραγωγικοῦ ἐπιθέματος *-ω* (jo, ja, περὶ οὗ κατωτέρω θὰ γείνη λόγος), ὥστερον αὐτοτελὲς ἀποβὰς ἐχρησίμευσεν πρὸς παραγωγὴν παρωνύμων ῥημάτων, οἷα π. χ. τὰ θαυμαίνω, ὀνομαίνω, ἀγριαίνω, χειμαίνω, ποιμαίνω κ.τ.τ. ἐκ τῶν θαῦμα, ὄνομα, ἄγριος, χειμῶν, ποιμήν, κτλ.

Τὰ θέματα αὕξη (πρβλ. τὸ ὄνομα αὕξη καὶ Αὕξω), βλάστη (ὄν. βλάστη), αἰσθη, ἀμαρτη, μαθη (ὄν. μάθη), λαθη (ὄν. λάθη, λήθη), τυχη (ὄν. τύχη) κτλ. ἐξ ὧν γίνονται πολλοὶ χρονικοὶ καὶ ὀνομαστικοὶ τύποι π. χ. αὕξη-σα, αὕξη-σις, βεβλάστη-κα, βλάστη-μα, αἰσθή-σομαι, αἰσθη-τός, ἡμάρτη-κα, ἡμάρτη-μα, μαθή-σομαι, μαθη-τής, λάθη-σις, λαθη-τικός, τετύχη-κα κτλ. τὰ *φαν*, *ταν*, ὅθεν *ταν-ύ-ω*, *φθαν*, *γεν*, *μεν* καὶ *μαν*, *φεν* (φόνος) κτλ. ἀρχαιότατα ἐκ τῶν *φα*, *τα*, *φθα*, *γα*, *μα*, *φα* κτλ. γενόμενα, (ἴδε ἀνωτέρω) καὶ τελευταῖον τὰ προαλλήλως φερόμενα ὀρμάω = ὀρμαίνω, ὑφίω — ὑφαίνω, ἰστώω (ἰστημι) — ἰστάω καὶ ἄλλα, σὺν οἷς καὶ τὰ νεώτερα σπάω — σπάνω, σκάω — σκάνω καὶ ἄλλα, ἐκ τῶν αὖξ, βλαστ, αἰσθ, μαθ, λαθ, τυχ κ.τ.λ. διὰ τῶν μεσάζοντων τῶν αὖξ, βλαστ, αἰσθ, μαθ, λαθ, τυχ κτλ. Ὁμοίως τὰ κρεμάνω, πετάννυμι, σκεδάννυμι, στορέννυμι κ. ἄλλα ἐκ τῶν κρεμ, πετ, σκεδ, στορ κ.λ. διὰ τῶν μεσούντων κρεμα, πετα, σκεδα, στορε κ.λ. Ὡς αὐτῶς τὰ ἐνδυ-ρέ-ω, κυνέω, πινέομαι, πιτρέω, κ.τ.δμ. ἐκ τῶν πίτρ (ὅθεν ὁ παρωχ. ἐπιτρνον) κτλ. Τῆς τῆς διηνεκοῦς ἐξοργίσσεως

δείγματα μᾶς παρέχουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ποιητικὰ (δηλ. πρὸς πλήρωσιν τοῦ μέτρου καὶ κατὰ Λουκιανὸν εἰπεῖν, τοῦ κεχηνηότος τοῦ ῥυθμοῦ πεπλασμένα) παμφανᾶω (φα, φαν), ἰσχανάω (ισχ), ὑφανᾶω (ὑφ), ἐρυκανᾶω (ἐρυ — ἐρυκ), δεικανᾶω δεικανόωντο (δεικ), ἑλκανῶσα (ἑλκωμένη Ἡσυχ. ἑλκ-ος) κτλ. Ἀνακεφαλαιώνοντες λοιπὸν λέγομεν, ὅτι πάντα τὰ μέχρι τοῦδε εἰρημένα ἔρρινα ἢ ἔρρινοφθογγισμένα θέματα καθ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον παρήχθησαν ἐξ ἀπλουστέρων ῥιζῶν ἢ θεμάτων, εἰς σύμφωνον ἢ φωνήεν ληγόντων, ὧν τὰ μὲν καὶ αὐθύπαρκα φέρονται ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ γλώσσῃ, τὰ δὲ μόνον ὑπὸ τοὺς ἐξωγκωμένους τύπους ὑποφαίνονται. τῶν δὲ κρέμ-α-μαι, πέρν-η-μι, πέρν-α-μεν, δείκν-υ-μι καὶ τῶν ὁμοίων τὰ μεταξὺ τῆς ῥίζης ἢ θεματος καὶ τῶν προσωπικῶν καταλήξεων φωνήεντα α, υ, κατ' ἀρχάς, ὡς ἐλέχθη ἄνωτέρω, συνδετικὰ ὄντα, ὕστερον, τῆς πρώτης τῶν σημασίας ἐπισκοπισθείσης, μὲ τὰ θέματα συνεκολλήθησαν καὶ μέρη αὐτῶν οὐσιώδη ἀπέβησαν.

Οὐ πολὺ διάφορα τούτων εἶνε τὰ τὸ ἔρρινον εἰς αὐτὴν τὴν ῥίζαν παρεμβάλλοντα, οἷα πρὸς τοῖς προειρημένοις λα-ν-θ-άν-ω, ἄ-ν-δ-άν-ω, λι-μ-π-άν-ω, δα-γ-κ-άν-ω, τυ-γ-χ-άν-ω κ.τ.τ. ἐν οἷς διπλῇ ἢ ἐξόγκωσις δι' ἣν ἐλέχθη αἰτίαν, τὰ (ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὀλιγώτερα τῶν προειρημένων): κά-μ-π-τ-ω, κα-μ-π-ή (πρὸς λ. τὸ λατιν. cav-us), λα-μ-ε, ὅθεν ὁ ἰωνικός μέλλων λάμφομαι = λήφομαι, λά-μ-π-ω (πιθανῶς ἐκ τοῦ λάω, λεύσσω), σκί-μ-π-τ-ω (πρὸς λ. σκήπτω, σκίπων), ῥέ-μ-ε-ω (ὅθεν ῥόμβος, πιθαν. συγγ. τῷ ῥέπω. πρὸς λ. τὸ λατιν. orb-is), ἐ-λέ-γ-χω (ἴσ. ἐκ τοῦ λέγ-ω, λέχ-ω πρὸς λ. τὸ καθομιλούμενον ξελέχλα = ἐξ-ελέ-γ-χι-α), κλα-γ-γῆ (ἐκ τοῦ κλαγ, ἑ-κληγ-ον κλάζω), σφί-γ-γω (πρὸς λ. σφήξ, σφήκωμα), λο-γ-γ, ὅθεν ὁ Ἀλκαϊκὸς (αἰολ.) παρακείμεν. πε-φυ-γ-γών = πεφευγώς. ἔπειτα τὰ ὀνομαστικά θέματα βένθος (βάθ-ος), (πέ-ν-θ-ος πάθ-ος;), πόντ-ος (πά-τ-ος), ἱ-ν-δ αλ-μα (ἱ-ν-δ-άλλ-ομαι ῥ. ἰδ — εἰδ), σκι-ν-δαλ-α-μός καὶ σχι-ν-δ αλ-μός (σκιδ — σχιδ ἢ πρὸς λ. τὸ λατ. sci-n-do), σκί-ν-δ-αφο-ς (πρὸς λ. σκιδ-άφη καὶ κιδ-άφη = ἀλώ-πηξ). Τοιαῦτα ἴσως καὶ τὰ κανθὸς καὶ κάνθαρος (τώρα πολλαχοῦ κἀθαρος προφερόμενον), καὶ ἄνθος (ὁμοίως πολλαχοῦ τώρα ἀθὼς προφερόμεν.). ἔπειτα τὰ κό-μ-βος, κό-μ-πος (κοπ), νύ-μ-φ-η (τώρα συνήθως νύφ-η προφερόμενον. πρὸς λ. τὰ λατιν. nub-o, nup-ti-al, pro-nub-us κτλ.), θά-μ-ε-ος (θαπ, τέ-θηπ-α), τύ-μ-βος (τυφ — θε), κύ-μ-ε-η, κύ-μ-ε-αλο-ν (κύπ-η), ὁ-μ-φ-ή (ἐπ — ἐπ-ος), τύ-μ-π-ανο-ν (λεγόμ. καὶ τύπ-ανο-ν, τύπ-ος), ἀγκίδα (καθομ. = τῷ ἀκ-ίς), ἄγκιστρον, ἴσως δὲ

καὶ ἀγκύλος καὶ ἄγκυρα, ἀγκάθι(ον (καθομιλ. = ἄκανθα) καὶ τὰ ὁμοία ἐκ τῆς ῥ. ἀκ (ὅθεν καὶ ἀκ-ίς, ac-us, ἄκ-ων, ἀκ-όνη, δξύ-ς, ὠκ-ύς, κτλ.) κό-γ-χη, κό-γ-χος καὶ κο-γ-χύλη (κοχ. πρὸς λ. κόχ-λος, κοχ-λί-ας). λό-γ-χη λατιν. la-n-eea, (ἴσ. ἐκ τῆς ῥ. λακ ὅθεν καὶ λακίς, λακίζω κ.τ.τ.) καὶ λό-γ-χη = λάχος κτλ. — Ὁμοία εἶνε ἡ ῥινοφθόγγισις τῶν ἄ-μ-πλακέω (ἀ-πλακέω), πα-μ-φαίνω (= πα-φαίνω, πα-ἀ-ναδίπλωσις). ὁ-μ-ερισμός (ὁβρισμός), ἄ-μ-φασία (ἀφασία), πί-μ-πλη-μι, πί-μ-πρη-μι, ὑπεμ-ν-ή-μυκε (ἡμύω). ἴσως δὲ καὶ τοῦ τῆς συνηθείας ἀ-διά-ν-τροπος (= ἀδιάτροπος), ἐκτὸς ἂν εἶνε τρισύνθετον ἀ-δια-έν-τροπος καὶ συναϊρέσει ἀδιάντροπος (πρὸς λ. Κορ. Προδ. σλ. 304). ἔπειτα τῶν ἀμπνύ-ν-θην ἰδρύ-ν-θην καὶ εἴτι ἄλλο. Ὁ ῥινοφθογγισμὸς οὗτος εἶνε εὐρύτερος ἐν τοῖς λατινικοῖς ῥήμασιν, οἷα τά: frango, fingo, pingo, stringo, linquo, vinco, frendo, findo, scindo, fundo, trindo, cumbo, pongo, rumpo, pango, tango, tingo (;) καὶ εἴτι ἄλλο. Τοιαῦτα καὶ τινὰ ῥήματα τῆς θης λεγομένης κλάσεως ἐν τῇ σανσκριτῇ, ὡς munk'āmi (ῥ. muk solve), lumpāmi (ῥ. lup, rumpere), limpāmi (ῥ. lip λιπάζειν), r.nk'hāmi (ῥ. r.k'h = ark'h = ἀρχ — ἔρχομαι, vindāmi (ῥ. vid εἰδέναι, γινώσκειν, καταλαμβάνειν).

Ἡ δὲ διαφορὰ τῶν λατινικῶν καὶ σανσκριτικῶν ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ εἶνε ὅτι ἐν τούτοις μὲν τὸ ἔρρινον διὰ πάντων τῶν τύπων διήκει, ὡς λάμψω, ἑλαμψα. σφίγξω, ἑσφιγξα κτλ. ἐν ἐκείνοις δὲ συνήθως μόνον ἐν τῇ ἐνεστ. καὶ παρατατ. ἐμφανίζεται. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε περὶ τῆς ῥινοφθογγίσεως τῶν θεμάτων εἰρημένων εἶνε φανερόν, ὅτι οἱ ποικίλοι αὐτῆς τρόποι εἰς δύο κυρίως εἶδη ἀνάγονται, τὸ μὲν, καθ' ὃ ἡ ῥινοφθόγγισις ἐντὸς τῆς ῥίζης γίνεται, τὸ δέ, καθ' ὃ ἐκτὸς αὐτῆς, μετὰ τὸν χαρακτῆρα φωνήεντα ἢ σύμφωνον ὄντα. Ἀλλὰ κατ' ἀρχάς φαίνεται, ὅτι τὰ ὀριά των δὲν ἦσαν ἀκριβῶς διαγεγραμμένα· διότι καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ καὶ μάλιστα ἐν τῇ λατινικῇ καὶ τῇ σανσκριτῇ τὰ αὐτὰ ἀμφοτέρως ῥινοφθογοῦσιν, οἷα δάκν-ω καὶ δα-γ-κ-άνω. ζεύγν-υ-μι, ju-n-go. πήγν-υ-μι, pango, φρήγν-υ-μι, frango κτλ. εἴτα τὰ σανσκριτικά danḥ καὶ dācñāmi δάκνω, tr.mpāmi καὶ tr.pnōmi τέρπω κτλ.

Η.) Πρὸς παραγωγὴν θεμάτων συντελεστικώτατον ἦτο τὸ i (j), ὅπερ σπανίως μόνον τὴν τε φύσιν καὶ τὴν θέσιν διετήρησεν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τὴν ἑτέραν αὐτῶν μετέβαλε· καὶ α.) καὶ φύσιν καὶ θέσιν διετήρησεν ἐν τοῖς: ἐσθ-ί-ω (Ὀμηρ. ἐσθω, ῥ. ἀρχ. ἐδ), ἰδ-ί-ω (ῥ. ἰδ ἢ ἰδ ὅθεν ἰδος, ἰδρὸς καὶ ἰδρῶς· ἀρχαιοτάτη ῥίζα σφιδ, σκρ. svid-ja-mi sudo, svēd-as sudor. ἀρχ. γερμ. sveiz ἰδρῶς), μὴν-ί-ω (δωρ. μαν-ί-ω, ὅθεν τὸ καθομ. μαν-ί-ζ-ω ῥ. μκν, μᾶν-ις, μῆν-ις, μάν-τις κτλ.) καὶ ἀ-ί-ω (ῥ. ἀαF;).

β.) Φαίνεται εἰς ἐκτραπὲν ἐν τοῖς βουλ-ε (ἔθεν βουλ-ή-σομαι), θελ-ε (θελή-σω, θέλη-σις), μελλ-ε (μελλή-σω κτλ.), δο-κ-έ-ω (ῥ. δοκ, ἔθεν δέ-δογ-μαι), νεμ-ε (νέμ-ε-σις), ὠθ-έ-ω (ῥ. ὠθ, ἔθεν ἀπ-ὠσ-μαι) κ.τ. ὁμοίαις. Ἡ καθομιλουμένη ἐκτὸς τούτων καὶ τὸν ἐνεστώτα τοῦ βεβύλωμαι ἐκ τοῦ θέμ. βουλε ἢ βουλι σχηματίζει, λέγουσα βουλλοῦμαι ὅ ἐ. αἰολικώτερον καὶ δωρικώτερον = βουλέομαι, καθὼς καὶ χρύσιος, φλόγιος, ἀντὶ χρύσεος, φλόγιος· ἐπαινίω, μογίωμες κ. ἄλλα. Ἀριστοφ. Λυσ. 198—1006. κ. ἄλλα δωρικὰ ἀντὶ τῶν ἰωνικ. μογέω, μογέομεν κτλ. Ἐν γένει αἱ δύο ἐκείναι ἀρχαϊκώτεραι διάλεκτοι καὶ ἐνταῦθα πιστότεραι διεφύλαξαν τὸ ἀρχαῖον· ἐκ δὲ τοῦ δοκε ἡ καθομιλουμένη ἐπλάσσε καὶ παθητικὸν ἀόρ. δοκήθηκα (Ἡπειρωτ. = ἔδοξα) καθὼς οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίσθησαν ἄλλους τινὰς χρόνους ἐκ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐσχηματισμένους ἀντὶ τῶν ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἐκ τοῦ θέμ. δοκ, οἱ οἱ: δεδόκηκα (Αἰσχ. Εὐμ. 309), δεδόκημαι (Πινδ. Νερ. ε. 36). Τελευταῖον ἡ νεωτερικὴ γλῶσσα ἐκ τοῦ ὠθέω ἐσχημάτισε καὶ μέλλοντα ὠθήσω ἀντὶ τοῦ ἀρχαῖου ὠσω. πρβλ. Εὐριπ. Κυκλωπ. 592 καὶ ἀόριστ. ὠθησα ἀντὶ τοῦ ὠσα ἢ ἔωσα. πρβλ. Ηκκ. 143. 320. Ν, 438. 493 κτλ.

γ.) Τὸ ι συνηρέθη εἰς δίφθογγον μετὰ τοῦ προηγουμένου φωνήεντος ἐν τοῖς: δια-ί-ω (ῥ. δια-ί-δ-ην), καίω (ῥ. κα, καF· ὥστε τὸ καίω πάλαι ποτὲ καF-j-ω ἐλέγετο, ὅθεν τὸ νῦν καθομιλούμ. καύγω), κλαίω (ῥ. κλα, κλαF, ὅθεν κλαυ-θ-μός καὶ τὸ καθομ. κλαυμός, καθὼς καὶ καυμός ἐκ τοῦ καF), πα-ί-ω (ῥ. πα), πτα-ί-ω (πτα, ὅθεν καὶ πα-πτα-λά-ω). ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις τὸ ι ἐπέβηκεν εἰς πάντας τοὺς τύπους ἐκ τοῦ ἐνεστώτος, ἐνθα περιωρίσθη ἐν τοῖς λοιποῖς. κλε-ί-ω (ῥ. κλε, κλεF, ὅθεν τὸ κύρ. ῥ. Κλεύας). πρβλ. καὶ Κλείδημος, κρε-ί-ων (εὐρυκρείων, ῥ. κρε, κρα), ἐμπλε-ί-ουσα (Νικανδρ. Ἀλεξ. 626 ῥ. πλε), λι-λα-ί-ομαι (ῥ. λα, λαF, ὅθεν ἀπο-λαύ-ω), μα-ί-ομαι (ῥ. μα), να-ί-ω (ῥ. να. να-ός) κτλ. Διὰ τοῦ ι τούτου ἐσχηματίζοντο πάλαι καὶ τὰ νῦν εἰς υ-ω λήγοντα, ὡς μεθύω καὶ μεθυίω, ἀλύω καὶ ἀλυίω, ὀπύω καὶ ὀπυίω κτλ. Ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ ὕστερον εἰς αυ. εω καὶ οω ἀρχήτερα εἰς αιω, ειω, οιω (ἀρχ. ajω, ejω, ojω) ἐσχηματίζοντο. δῆλον δὲ πρῶτον ἐκ τῶν εἰρημένων κα-ί-ω, κλε-ί-ω καὶ κρε-ί-ων, ἅτινα καὶ χωρὶς τοῦ ι φέρονται κά-ω (ἀττ.), κλέ-ω καὶ κρέ-ων, καὶ ἐκ τῶν ὁμοίων κερά-ι-ε (Ὁμ. Ἰλ. I, 203 = κέρα-ε, κερά-ννυ-θι) καὶ ἀπειλε-ί-ω (= ἐώ), ἀκε-ί-ομαι (= ἐομαι), ὀκνε-ί-ω, πενθε-ί-ω, πλε-ί-ω (= πλέω, πλόος), οἴκε-ί-ω, ὕμνε-ί-ω (Ἡσιόδ.), θερε-ί-όμενος (Νικανδρ.), θαλπε-ί-ω (θαλπέω, θάλλ-πω), κελευθε-ί-οντες (ἐδεύοντες, Ἡσυχ. = κελευθέ-οντες ἐκ τοῦ κέλευ-

θός). τοιοῦτος καὶ ὁ μέλλων τεξε-ί-εσθε (Ἄρατ.) καὶ εἴτι ἄλλο. δεύτερον ἐκ τῶν αἰολικῶν γέλα-ι-μι (καὶ γέλη-μι κατ' αἰολ. γρ. καὶ προφορὰν τῆς αι), πλάνα-ι-μι (καὶ πλάνη-μι), δοκίμο-ι-μι κ.τ.τ. ἀντὶ τῶν γελάω, πλανάω, δοκιμῶ κ.τ.λ. ἂν αἱ μαρτυρίαι τῶν γραμματικῶν (ὡς ἴδε παρὰ Ahrens de Dial. aol. p. 137, 9) ἔχονται τινος ἀληθείας· διότι α. προσώπων τεκμήρια ἄλλα παρὰ τὸ φάμι (Σαπφ. 84 Ahr.) δέν μας διεσώθησαν δυστυχῶς ἐν αἰολικοῖς μνημείοις. τρίτον ἐκ τοῦ νῦν Ἡπειρωτικοῦ σχηματισμοῦ εἰς α-γ-ω, α-j-εις, α-j-ει κτλ. (τοῦ j ἐν τῷ α. προσώπῳ εἰς γ ἀποσκληρυνθέντος), ὡς πεινά-γ-ω, πεινά-j-εις, πεινά-j-ει, πεινά-γ-ομεν, πεινά-j-ετε. τηρά-γ-ω, τηρά-j-εις, τηρά-j-ει προστ. τήρα-j-ε κτλ. ἅτινα εἶνε σεβαστὰ λείψανα τοῦ ἀρχαιοτάτου τῶν τοιούτων τύπου ἡ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο γλωσσικὸν πνεῦμα ἀνανέωσίς του. τέταρτον καὶ τελευταῖον ἐκ τῆς ἀναλογίας τῆς σανσκριτῆς, ἐν ἣ τὰ παρόνυμα ῥήματα, οἷα τὰ ἑλλήν. τιμά-ω, νικά-ω, ποιεῖ-ω, οἰκοδομέ-ω, δηλό-ω, χρυσό-ω κτλ. σχηματίζονται διὰ τοῦ ἐπιθέματος ajā-mi, ὅπερ ἑλληνιστὶ μεταγραφόμενον παράγει τὸν τριττὸν τύπον α-j-ω-μι, ε-j-ω-μι, ο-j-ω-μι (αί-ω-μι, εἰ-ω-μι, οἰ-ω-μι καὶ αἶω, εἶω, οἶω ἀποκοπῇ τῆς προσωπ. καταλήξεως μι, τὸ πάλαι ἐν πᾶσι τοῖς ῥήμασιν ὑπαρχούσης, ὡς δῆλον ἐκ τῶν κοινῶν εἰς μι καὶ ἐκ τῶν προειρημένων αἰολ. γέλαιμι = γελάω, δοκίμοιμι = δοκιμῶ κ.τ.τ.). Ἡ δ' ἀρχὴ τῶν δωρικῶν ἐπαιν-ί-ω, μογ-ί-ο-μες κ.τ.δμ. (ἴδε ἀνωτέρω β.), τῶν κοινῶν ἰδίω, ἐσθίω κ.τ.τ. (πρβλ. ἀνωτ. α.) καὶ τῶν ἀναλόγων λατινικῶν cup-io, sap-io, fac-io κ.τ.τ. καὶ τέλος πάντων τῶν κατωτέρω ῥηθησομένων εἰς λλω, ρρω, σσω, αίνω καὶ ζω ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐν τούτοις ἀρχῆθεν παραδοχῆς τοῦ παραγωγικοῦ ἐπιθέματος jā-mi (ἑλλήν. μεταγραφ. ιω-μι), δι' οὗ ἐν τῇ σανσκριτῇ σχηματίζονται οἱ εἰδικοὶ χρόνοι (ἐνεστ. κ. παρατατ.) κατὰ τε τὸ ἐνεργητ. καὶ τὸ μέσον, ὡς na'h-jā-mi δένω, na'h-ja-té δένεται, hr'.sh-ja-ti χαίρει, r'.dh-ja-ti αὖξει, αὖζεται, ku'p-jā mi (λατ. cup-io), ὀργίζομαι, tra's-jā-mas (ἑλληνιστὶ μεταγραφόμε. τρεσ-ί-ο-μες), τρέμομεν κτλ. Τοιαύτην κοινὴν ἀρχὴν λαβόντα τὰ ποικίλα ταῦτα τῆς ἑλληνικῆς ῥηματικῆς ἐπιθέματα, ὕστερον καὶ ἀπ' ἀλλήλων διεκρίθησαν, πολλάκις κατὰ χρῆσιν καὶ σημασίαν, καὶ αὐτοτελῆ ἀποδάντα ἤρχισαν νὰ προσαρτῶνται εἰς ὀνοματικὰ θέματα καὶ νὰ παράγωσι κατ' εὐθείαν, ἄνευ μεσολαβήσεως τοῦ κοινοῦ ἐκείνου τύπου ([a]-jā-mi) νέα ποικίλα ῥήματα. Ἀλλ' ὡς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ποικίλων τύπων τῶν ἐκ τοῦ ἐνὸς ἐκείνου ἀναπτυσθέντων.

δ.) Τὸ ι τοῦ ἰω-μι (jā-mi) μεταπηδῆσαν ἐντὸς τῆς ρίζης ἢ τοῦ θέ-

σώ), βράζω (= βράσσω), τινάζω, φράζω (= φράσσω — ττω, φραγ) κτλ.

ζ'). Τὸ εἰς πολλοῦ μετὰ προηγουμένου δ, σπανιώτερον δὲ γ μεταβάλλεται εἰς ζ· ἢ ὁρμότερον ἴσως κατὰ Bopp. (vergl. Gramm. 6), τοῦ εἰς τοῦ j εἰς ζ παχυνθέντος (ὅπερ ἐν πλείστοις γλώσσαις συνέβη, μάλιστα ἐν τῇ γαλλικῇ τὸ λατιν. j εἰς τὸ j [γαλλ.] μετέβη), τὸ πρὸ αὐτοῦ δ ἢ γ ἐξέπεσεν: ἔζομαι (= ἔδ-ιομαι. ἔδ-ος λατ. sed-es), ἄζομαι (ἄδ-ιομαι. ἄδ — ἀνδάνω), ἄζω (ἄδ-ιω. ὀδ-μή), σχίζω (σχίδ-ιω. σχίδ-η. προβλ. σχινδ-αλμὸς καὶ λατ. scindo). φράζω (φράδ-ιω, φραδ-μονή), κρίζω (κράγ-ιω. κεκραγών), κλάζω (κλάγ-ιω. κέ κληγ-ον, κλαγγή), πλάζω (πλάγ-ιω. πλαγγών), μαστίζω (μαστίγ-ιω, μαστιγ-ος), οἰμώζω (οἰμώγ-ιω, οἰμωγή), στάζω (στάγ-ιω. σταγών), σίζω (σίγ-ιω, στιγ-μή), στενάζω (στενάγ-ιω. στεναγ-μὸς) κτλ. καὶ τὰ νεώτερα τάζω (τάγ-ιω. ταγή). σφάζω (σφάγ-ιω. σφαγ-ή), πήζω (πήγ-ιω. πήγ-νυ-μι) καὶ εἴτι ἄλλο.

Ὅτι δὲ τὸ εἰς (j) μᾶλλον καθ' ἑαυτὸ εἰς ζ μετεβλήθη ἐν τούτοις, καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν εἰς —ζω τύπων πολλῶν πρότερον ἢ καὶ συγχρόνως εἰς φωνῆς ληγόντων θεμάτων, οἷα τὰ εἰς αω, εω, οω, ιω, υω, ουω, ἐν οἷς τὸ ζ κατ' ἀρχὰς βέβαια κατὰ πάχυνσιν τοῦ παραγωγικοῦ εἰς (j) προῆλθεν, ὕστερον δὲ τὸ —ζω αὐτοτελὲς ἐπίθεμα ἀποδὸν ἤρχισε καὶ κατ' εὐθείαν νέα ῥηματ. θέματα (μάλιστα παρώνυμα) νὰ παράγῃ. τοιαῦτα λοιπὸν εἶνε ἄζω (ξηραίνω ἀναπνέω ἐκ τοῦ ἄ-ιω. ἄ—ἀφ), βιάζω (βιά-ιω, βιάω), κλάζω (διασχίζω Ἡσυχ. κλά-jω, κλά ω), σκάζω (χωλαίνω. σκά-jω, σκάω, σχάω), σκάζω (καθομιλ. = σχάω, αἰολ. σκάω. καθομιλ. καὶ σκάνω, ἐκ τῆς προειρημ. ῥίζης). βύζω (βύ-ιω βύω), βλύζω (βλύ-ιω, βλύω), βρύζω (βρύ-ιω βρύω). κτίζω (κτί-ιω προβλ. κτίριον). κρούζω (κρούω. E. M. 541, 47). τοιοῦτον καὶ τὸ καθομιλ. λούζω (= λούω). γρύζω (γρύ-ιω, γρύ), σώζω (σώ-ιω. σῶ-ος) κτλ.

Ἐνταῦθα ὑπάγονται 1) πάντα τὰ φυσικῶν ἡχων μιμητικά: παφλάζω, καχλάζω, κοχλάζω (καθομιλ.), βράζω, βήζει (φωνεῖ Ἡσυχ. ἐκ τοῦ βη θη ἴσως). σπίζειν, τρίζειν, σίζειν, κρίζειν, τερετίζειν. κοάζειν, κρώζειν, γρύζειν, τρύζειν, ῥόζειν (ἐπὶ φωνῆς κυνῶν καὶ ῥέγγχειν Σουῖδ.), βαῦζειν καὶ τὸ νεώτερον γαυγίζειν κτλ. 2) τὰ ἐκ μορίων μάλιστα ἐπιφωνημάτων: αἰάζω (αἰαί), φεύζω (φεῦ), οἰζώ (οἰ), οἰμώζω (οἰμοί), ὠζώ (ὦ) κτλ. 3) πάντα τὰ ἐκ τῶν εἰς αω ἐπεκτεταμένα: διχάζω (διχάω). κεδάζω καὶ σκεδάζω (κεδάω. κεδάται σκεδάννυται Ἡσυχ.), ἀτιμάζω (ἀτιμάω), φωνάζω (φωνάω, φωνέω) καθομιλ. ὁμοίως τηράζω (τηράω — εω). γελαζόμενος (καθομιλούμ. = γελαόμενος, γελαστικός, παιδρός).

4) ἄλλα ἐξ ἄλλων ῥημάτων παρηγμένα: βρυάζω (βρύω), ἐνιπτάζω (ἐνίπτω), χασκάζω (χάσκω), μιμνάζω (μίμνω), σεβάζω (σέβω), εἰκάζω (εἰκω) κτλ. ἀλέγω — ἀλεγίζω, φέρω — ἀντιφερίζω, προκαλέω — προκαλίζω κτλ. 5) πάμπολλα παρώνυμα: ἀγυρτάζω (ἀγύρτης), προφητάζω (προφήτης), ἀναγκάζω (ἀνάγκη), καναχίζω (καναχή), ὀργίζω (ὀργή), ὀπωρίζω (ὀπώρα), θερίζω (θέρος), ἐαρίζω (ἔαρ), τροχάζω (τροχός), κομπάζω (κόμπος), στοχάζομαι (στόχος), δειπνίζω (δειπνον), ἐταρίζω (ἐτάρος) καὶ τὸ τῆς καθομιλ. ταιριάζω, ξενίζω, ἀθροίζω, δακνίζω, δακμονίζω, πολίζω, ὑβρίζω κτλ. κτλ.

Ἐκ τῶν καὶ ἐδῶ ὑπὸ τὸ ζ'.) καὶ ἀνωτέρω ὑπὸ τὸ ζ'.) διεσπαρμένων παραδειγμάτων εἶνε ἡδὴ φανερόν, ὅτι ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ἐπερίσσειεν ἢ χρῆσις τῶν εἰς ζω καὶ ἐκ λαρυγγικῶν, καὶ ἐξ ὀδοντικῶν καὶ ἐκ φωνηστικῶν ῥιζῶν ἢ θεμάτων γενομένων.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τοῦτον τρόπον προῆλθε τὸ ζ' καὶ ἐν πολλοῖς ὀνόμασιν, ὡς μᾶζα (μάγ-ια, μάσσω, μάγ-ειρος), φύζα (φύγ-ια, φυγή). ὄζη (δυσοσμία. ὄδ-λη), πέζα (πέδ-ια, πέδ-ον προβλ. τὸ λατιν. ped-is ποδός), ῥίζα (ῥίδ-ια. αἰολ. βρίζα ὅ εἰ. φρίζα, σκρ. vr.dh αὔξειν) καὶ τὸ καθομιλούμ. βρίζα (πιθανῶς ἐκ τῆς αὐτῆς καὶ ἡ ῥίζα ἀρχῆς). Τοσαῦτα καὶ περὶ τῶν ἐπιθεμάτων τῶν παραγόντων νέα ῥηματικὰ θέματα.

ΕΠΕΝΘΕΜΑΤΑ.

Ἐπενθέματα ἐντὸς αὐτῆς τῆς ῥίζης παρεμβαλλόμενα εἶνε.

α.) τὰ ἔρρινα ν, μ, γ τὰ μεταξὺ τοῦ ῥιζ. φωνήεντος καὶ τοῦ χρακτῆρος ἐπεντιθέμενα ὡς ἐν τοῖς λα-ν-θ-άνω (λαθ), ἱ-ν-δ-αλ-μα (ιδ. εἶδ). λι-μ-π-άνω (λιπ — λειπ), νύ-μ-φη (νυφ, nuh) κλα-γ-γῆ (κλαγ), δα-γ-κ-άνω (δακ) κτλ. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἡδὴ ἐν τοῖς πρόσθεν ἔγεινε λόγος.

β.) τὸ φωνῆεν ε ἐπεντιθέμενον μεταξὺ τοῦ ῥιζικοῦ φωνήεντος καὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ συμφώνου τινῶν, μάλιστα ἀφωνολήκτων, ῥημάτων καὶ ἀποτελοῦν τὰς διφθόγγους ευ καὶ ει, οἷα: φεύγω (ῥ φυγ), πευθ ὅθεν πεύσομαι, πεῦσις (ῥ. πυθ), τεῦχ-ος, τεύξομαι (ῥ. τυχ) κ.τ.τ. λείπω (ῥ. λιπ), πείθω (ῥ. πιθ), εἶδον, εἰδήσω, εἶδος (ῥ. ἰδ — Fiδ), εἶμι (ῥ. ἰ) κ.τ.τ. Τοιαῦτα καὶ τὰ πλέω (πάλκι πλέω καὶ ἀκόμη ἀρχήτερα πλεύω, ὅθεν καὶ ὁ ἀόρ. ἐπλευσα. ῥ. πλυ, ὅθεν καὶ πλύ-ν-ω, πλύ-σις), πνέω (πνέω, πνεύω ῥ. πνυ. πε πνυ μένος), νέω (νέω, νεύω, ὅθεν καὶ νεύσομαι, ἔνευσα, νευ-στήρ. ῥ. νυ), ῥέω (ῥέω, ῥεύω, ῥεῦσις, ῥεῦμα ῥ. ρυ, ἔρρύ-ην, ῥύσις), θέω (θεω, θεύω, θεύτομαι κτλ. ῥ. θυ, θύω, θούς),